

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

สรุปผลการประชุมระดมความคิดเห็น

(ร่าง) ยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม
แห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๙)
ระดับภาค

“ยุทธศาสตร์พัฒนาประเทศไทย ฉบับที่ ๑๑”
ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
10-11 มีนาคม 2554

คำนำ

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) อยู่ระหว่างการจัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๙) สำหรับเป็นกรอบการพัฒนาประเทศต่อจากแผนพัฒนาฉบับที่ ๑๐ (พ.ศ. ๒๕๕๐ - ๒๕๕๔) ที่จะสิ้นสุดในวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๔ โดยยึดแนวปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงต่อเนื่องจากแผนพัฒนาที่ผ่านมา รวมถึงได้วิเคราะห์ประเมินผลการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมในมิติต่างๆ และผลกระทบต่อการพัฒนาประเทศ เพื่อให้การจัดทำแผนพัฒนา ฉบับที่ ๑๑ สามารถกำหนดยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาประเทศในระยะ ๕ ปีได้ชัดเจน สศช. ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของภาคีการพัฒนาทุกภาคส่วนในกระบวนการวางแผน โดยจัดให้มีการประชุมระดมความเห็นตั้งแต่ระดับหมู่บ้าน/ชุมชนระดับภาค จนถึงระดับประเทศตลอดช่วงปี ๒๕๕๒- ๒๕๕๓ และนำร่างทิศทางแผนพัฒนา ฉบับที่ ๑๑ เสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อรับทราบความก้าวหน้าเมื่อวันที่ ๒๖ ตุลาคม ๒๕๕๓ สำหรับในปี ๒๕๕๔ สศช. ได้นำทิศทางแผนพัฒนา ฉบับที่ ๑๑ เป็นกรอบการจัดทำรายละเอียดยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนา ฉบับที่ ๑๑ และนำไประดมความคิดเห็นจากภาคส่วนต่างๆ ในระดับภาคและ กทม. เพื่อนำความเห็นมาปรับปรุงร่างแผนพัฒนา ฉบับที่ ๑๑ ต่อไป

รายงานสรุปผลการระดมความคิดเห็นร่างแผนพัฒนา ฉบับที่ ๑๑ ฉบับนี้ ได้ประมวลความคิดเห็นในภาพรวมและรายยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนา ฉบับที่ ๑๑ ตลอดจนข้อเสนอแนะต่างๆ จากผู้อภิปรายนำและเข้าร่วมสัมมนาจากภาคต่างๆ ที่ สศช. จัดขึ้นในช่วงเดือนมีนาคม ๒๕๕๔ สศช. จะได้นำความเห็นดังกล่าวไปปรับปรุงและจัดทำร่างแผนพัฒนา ฉบับที่ ๑๑ เพื่อนำเสนอในการประชุมประจำปี ๒๕๕๔ ของ สศช. ก่อนนำเสนอร่างแผนพัฒนา ฉบับที่ ๑๑ ให้คณะรัฐมนตรีพิจารณา พร้อมทั้งส่งสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติให้ความเห็น และทูลเกล้าถวายเพื่อทรงลงพระปรมาภิไธยประกาศใช้อย่างเป็นทางการ

สำนักงานฯ ขอขอบคุณผู้อภิปรายนำและผู้เข้าร่วมสัมมนาทุกท่านในความร่วมมืออย่างดียิ่งที่ได้ให้ข้อคิดเห็นอันเป็นประโยชน์ต่อการจัดทำร่างแผนพัฒนา ฉบับที่ ๑๑ ให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น และจะได้นำข้อคิดเห็นดังกล่าวไปประกอบการดำเนินการต่อไป

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

เมษายน ๒๕๕๔

สารบัญ

หน้า

คำนำ	
๑. ความเป็นมา	๑
๒. ภาพรวมการประชุม	๑
๓. สรุปสาระสำคัญร่างยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑๒	๓
๔. สรุปผลการระดมความคิดเห็นยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑	๖
๔.๑ ความเห็นโดยรวม	๖
๔.๒ ความเห็นต่อยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑	๑๔
๔.๒.๑ ยุทธศาสตร์การสร้างความเป็นธรรมในสังคม	๑๔
๔.๒.๒ ยุทธศาสตร์การพัฒนาคนสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน	๑๖
๔.๒.๓ ยุทธศาสตร์การสร้างสมดุลและมั่นคงของอาหารและพลังงาน	๑๙
๔.๒.๔ ยุทธศาสตร์การสร้างเศรษฐกิจที่มีเสถียรภาพบนฐานความรู้	๒๓
๔.๒.๕ ยุทธศาสตร์การสร้างเชื่อมโยงกับทางเศรษฐกิจและความมั่นคงในภูมิภาค	๒๘
๔.๒.๖ ยุทธศาสตร์การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน	๓๐
๔.๒.๗ การบริหารจัดการแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ สู่การปฏิบัติ	๓๓
๔.๓ ความเห็นต่อยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ จากแบบสอบถาม	๓๕

ภาคผนวก

๑. สรุปผลการประชุมระดมความคิดเห็นร่างยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑	
๑.๑ ภาคเหนือ	
๑.๒ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	
๑.๓ ภาคใต้	
๑.๔ ภาคกลาง	
๑.๕ กรุงเทพมหานคร	
๒. สรุปผลจากแบบสอบถามความคิดเห็นร่างยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ระดับภาค	

รายงาน สรุปการประชุมระดมความคิดเห็นระดับภาค

เรื่อง ยุทธศาสตร์การพัฒนาของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑

๑.ความเป็นมา

การจัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕ – ๒๕๕๙) ให้ความสำคัญกับกระบวนการมีส่วนร่วมของภาคีการพัฒนาทุกภาคส่วนตั้งแต่ระดับหมู่บ้าน/ชุมชน ภาค และประเทศ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) จึงได้จัดประชุมระดมความคิดเห็น ยุทธศาสตร์การพัฒนาของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๑ ระดับภาคในช่วงเดือนมีนาคม ๒๕๕๔ ทั้ง ๔ ภาคและกรุงเทพมหานคร เพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกันเกี่ยวกับยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ ในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ และร่วมกันระดมความคิดเห็น ข้อเสนอแนะเพื่อนำไปเป็นข้อมูลประกอบการจัดทำยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ดังนี้

ภาคเหนือ	วันที่ ๙ – ๑๐ มีนาคม ๒๕๕๔	ที่ จังหวัดเชียงใหม่
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	วันที่ ๑๐ – ๑๑ มีนาคม ๒๕๕๔	ที่ จังหวัดขอนแก่น
ภาคใต้	วันที่ ๑๗ – ๑๘ มีนาคม ๒๕๕๔	ที่ จังหวัดกระบี่
ภาคกลาง	วันที่ ๒๒ – ๒๓ มีนาคม ๒๕๕๔	ที่ จังหวัดเพชรบุรี
กรุงเทพมหานคร	วันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๕๔	ที่ โรงแรมปรีณ พาลาย กรุงเทพฯ

๒. ภาพรวมการประชุม

๒.๑ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้จัดประชุมระดมความคิดเห็นเรื่อง ยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ระดับภาคและกรุงเทพมหานคร มีผู้เข้าร่วมประชุมรวมทั้ง ๕ เวที จำนวน ๑,๐๒๐ คน ประกอบด้วย ผู้แทนจากหน่วยงานภาครัฐ ภาควิชาการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน องค์กรประชาชน ผู้นำชุมชน ประชาชนทั่วไป ผู้นำกลุ่มอาชีพ ผู้นำกลุ่มผู้สูงอายุ กลุ่มเยาวชน กลุ่มประชาสังคม สื่อมวลชน และประชาชนทั่วไป

๒.๒ รูปแบบการประชุม แบ่งเป็น ๒ ช่วง ช่วงแรก เป็นการนำเสนอยุทธศาสตร์การพัฒนาของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ที่สำนักงานฯ ยกร่างขึ้น โดยผู้บริหาร สศช. และการอภิปรายโดยผู้ทรงคุณวุฒิจากภาคเอกชน ภาคประชาชน และสถาบันการศึกษา ช่วงที่สอง เป็นการประชุมกลุ่มย่อย แบ่งเป็น ๓ กลุ่ม ประกอบด้วย กลุ่มเศรษฐกิจ กลุ่มสังคม และกลุ่มทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยเจ้าหน้าที่ สศช. ทำหน้าที่อำนวยความสะดวกให้กระบวนการระดมความคิดเห็นกลุ่มย่อยได้ประเด็นครบถ้วน

๓. สรุปสาระสำคัญร่างยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑

ที่ สศช.นำเสนอ สรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

๓.๑ ทิศทางการพัฒนาในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ มุ่งพัฒนาภายใต้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ยึดคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา เน้นการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในสังคม พัฒนาประเทศสู่ความสมดุลในทุกมิติ อย่างบูรณาการ เป็นองค์รวม โดยมีสาระสำคัญ ดังนี้

๓.๑.๑ การประเมินความเสี่ยงและภูมิคุ้มกันของประเทศ พบว่าประเทศไทยมีความเสี่ยงในเรื่อง (๑) การบริหารภาครัฐอ่อนแอ (๒) โครงสร้างทางเศรษฐกิจไม่สามารถรองรับการเจริญเติบโตอย่างยั่งยืน (๓) โครงสร้างประชากรมีแนวโน้มประชากรวัยสูงอายุเพิ่มขึ้น (๔) ค่านิยมที่ดั่งามของไทยเสื่อมถอย (๕) ฐานทรัพยากรธรรมชาติและสภาพแวดล้อมมีแนวโน้มเสื่อมโทรมรุนแรง (๖) ความเสี่ยงด้านความมั่นคง จึงจำเป็นต้อง**สร้างภูมิคุ้มกันของประเทศ** ดังนี้ (๑) มีการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (๒) ภาคเกษตรเป็นฐานรายได้หลักและความมั่นคงด้านอาหาร (๓) การพัฒนาประเทศอยู่บนฐานความรู้และเทคโนโลยีที่ทันสมัย (๔) สังคมไทยมีค่านิยมและวัฒนธรรมที่ดีงาม (๕) ชุมชนเป็นกลไกที่มีความสามารถในการบริหารจัดการ มีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพชีวิต และเชื่อมโยงกันเป็นสังคมสวัสดิการ (๖) ประเทศไทยมีความเป็นเอกราช เป็นกลาง และเป็นพันธมิตรในเวทีระหว่างประเทศ

๓.๑.๒ การกำหนดวิสัยทัศน์และพันธกิจ **วิสัยทัศน์** กำหนดให้ “สังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ด้วยความเสมอภาค เป็นธรรม และมีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลง ” โดยมี **พันธกิจ** ประกอบด้วย (๑) สร้างความเป็นธรรมในการกระจายรายได้ ควบคู่กับการสร้างสังคมคุณธรรมเพื่อให้คนกินดีอยู่ดีมีคุณภาพชีวิตที่ดี ปลอดภัยจากอาชญากรรม อุบัติเหตุ ยาเสพติดและอบายมุข คนในสังคมอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข มีวัฒนธรรมประชาธิปไตย และธรรมาภิบาล (๒) พัฒนาฐานการผลิตและบริการให้เข้มแข็งและมีเสถียรภาพบนฐานความรู้และความสร้างสรรค์ของคนไทย ขยายหลักประกันทางสังคมให้ครอบคลุมประชาชนทุกคน สร้างความมั่นคงด้านอาหารและพลังงาน รวมทั้งยารักษาโรคจากสมุนไพรบนฐานทรัพยากรและความหลากหลายทางชีวภาพ พร้อมทั้งปรับโครงสร้างสาขาการผลิตและการบริโภคของประเทศให้เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และ (๓) สร้างภูมิคุ้มกันให้เข้มแข็งสามารถป้องกันและรองรับผลกระทบและความเสี่ยงจากวิกฤตเศรษฐกิจ พัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีความรู้ และทักษะ สามารถรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงอย่างมีเหตุผล

๓.๑.๓ เป้าหมายหลัก ประกอบด้วย (๑) ความสงบสุขของสังคมไทยเพิ่มขึ้น ลดความเหลื่อมล้ำด้านรายได้ การประกอบอาชีพ การเข้าถึงแหล่งทรัพยากร และกระบวนการยุติธรรม ลดความขัดแย้งระหว่างภาครัฐกับประชาชน เพิ่มคะแนนภาพลักษณ์การทุจริตคอร์รัปชันให้ไม่ต่ำกว่า ๕.๐ คะแนน (๒) ลดอัตราการเจ็บป่วยด้วยโรคที่ป้องกันได้ ลดอัตราการฆ่าตัวตายสำเร็จ เพิ่มจำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยของคนไทย ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาหลักทุกระดับสูงกว่าร้อยละ ๕๐ และความอบอุ่นของครอบครัวเพิ่มขึ้น (๓) เศรษฐกิจเติบโตเฉลี่ยร้อยละ ๕ ต่อปี อัตราเงินเฟ้ออยู่ในกรอบเป้าหมาย ผลภาพการผลิตรวมสูงขึ้นไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๓ ต่อปี เพิ่มขีดความสามารถในการประกอบธุรกิจ รักษาปริมาณการผลิตสินค้าเกษตรและอาหารให้พอเพียงต่อความต้องการของผู้บริโภค และลดปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจก และ (๔) รักษาสัดส่วนพื้นที่ป่าไม้ไว้ไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๓๓.๕ ของพื้นที่ประเทศ ชุมชนมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพิ่มขึ้น

๓.๑.๔ ตัวชี้วัด ประกอบด้วย **เป้าหมายที่หนึ่ง** ดัชนีความสงบสุข สัดส่วนรายได้ระหว่างกลุ่มประชากรที่มีรายได้สูงสุดร้อยละ ๑๐ กับกลุ่มที่มีรายได้ต่ำร้อยละ ๑๐ สัดส่วนแรงงานนอกระบบที่สามารถเข้าถึงการคุ้มครองทางสังคม การถือครองที่ดินของกลุ่มคนต่างๆ คดีความขัดแย้งกับเจ้าหน้าที่รัฐต่อ ๑๐,๐๐๐ ครอบครัว คดีในศาลปกครองต่อ ๑๐,๐๐๐ ครอบครัว และดัชนีภาพลักษณ์การทุจริตประพจน์มิชอบ **เป้าหมายที่สอง** อัตราการเจ็บป่วยด้วยโรคที่ป้องกันได้ อัตราการฆ่าตัวตายสำเร็จ จำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยของคนไทย ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาหลักทุกระดับ ดัชนีความอบอุ่นของครอบครัว **เป้าหมายที่สาม** อัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ อัตราเงินเฟ้อ ผลผลิตการผลิตรวม อันดับความสามารถในการประกอบธุรกิจ ปริมาณการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ **เป้าหมายที่สี่** ร้อยละของพื้นที่ป่าไม้ต่อพื้นที่ประเทศ ร้อยละขององค์กรชุมชนที่ดำเนินงานด้านการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมต่อองค์กรชุมชนทั้งหมด

๓.๒ ยุทธศาสตร์การพัฒนา ประกอบด้วย ๖ ยุทธศาสตร์ ดังนี้

๓.๒.๑ ยุทธศาสตร์การสร้างความเป็นธรรมในสังคม เพื่อสร้างความปรองดอง ลดความเหลื่อมล้ำการพัฒนา มีตัวชี้วัดและแนวทางการพัฒนา ดังนี้

(๑) **ตัวชี้วัด** อาทิ สัดส่วนรายได้ระหว่างกลุ่มประชากรที่มีรายได้สูงสุดร้อยละ ๑๐ แรกกับกลุ่มที่มีรายได้ต่ำร้อยละ ๑๐ สุดท้าย ดัชนีภาพลักษณ์การทุจริตประพจน์มิชอบทั้งในและนอกระบบราชการ สัดส่วนของแรงงานนอกระบบที่เข้าถึงระบบสวัสดิการสังคม

(๒) **แนวทางการสร้างความเป็นธรรมในสังคม** ประกอบด้วย ๔ แนวทาง ได้แก่ ๑) การสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคมให้ทุกคนในสังคมไทยสามารถจัดการความเสี่ยงและสร้างโอกาสในชีวิตให้แก่ตนเอง โดยการสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจให้คนฐานล่าง สนับสนุนจัดหาที่อยู่อาศัยให้ผู้มีรายได้น้อย ๒) การจัดบริการทางสังคมให้ทุกคนตามสิทธิพึงมีพึงได้ โดยสนับสนุนการสร้างสังคมสวัสดิการ สร้างโอกาสอย่างเป็นธรรมให้กลุ่มผู้ด้อยโอกาสให้สามารถเข้าถึงบริการทางสังคมอย่างเท่าเทียม ๓) การเสริมสร้างพลังให้ทุกภาคส่วนสามารถเพิ่มทางเลือกการใช้ชีวิตในสังคมและสร้างการมีส่วนร่วมในเชิงเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองได้อย่างมีคุณค่าและศักดิ์ศรี เสริมสร้างพลังทางสังคมให้ทุกคนสามารถแสดงออกทางความคิดอย่างอิสระ สนับสนุนการพัฒนาสื่อปลอดภัยและสื่อสร้างสรรค์ สร้างระบบถ่วงดุลอำนาจการตรวจสอบที่เข้มงวดและรอบด้าน ปฏิรูปการเมืองไทย และสร้างความเท่าเทียมในกระบวนการยุติธรรม ๔) เสริมสร้างความสัมพันธ์ของคนในสังคมให้แน่นแฟ้นเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน โดยเน้นการสร้างค่านิยมที่เคยมี ในการยอมรับฟังความคิดเห็นบนฐานของความไว้วางใจ มีความเอื้ออาทร เกื้อกูลกันในสังคม

๓.๒.๒ ยุทธศาสตร์การพัฒนาคนสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน เพื่อพัฒนาคนไทยให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ทั้งทักษะในวิชาชีพและมีจิตสาธารณะ ๕ ด้าน ได้แก่ มีความรู้ คิดเป็น ทำเป็น มีนิสัยใฝ่เรียนรู้ตลอดชีวิต มีความคิดสร้างสรรค์ เปิดใจกว้างรับฟังความคิดเห็นผู้อื่น และมีคุณธรรม จริยธรรม มีตัวชี้วัดและแนวทางการพัฒนา ดังนี้

(๑) **ตัวชี้วัด** อาทิ อัตราเจริญพันธุ์รวมของประชากรไทยไม่ต่ำกว่า ๑.๖ อัตราเพิ่มของผลิตภาพแรงงานเฉลี่ยไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๓ ต่อปี ปีการศึกษาเฉลี่ยของคนไทยเพิ่มขึ้นเป็น ๑๒ ปี เพิ่มสัดส่วนประชากรที่สามารถเข้าถึงโครงข่ายคมนาคมและอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงให้ได้ร้อยละ ๘๐ ของประชากรทั่วประเทศ การลดอัตราการป่วยด้วยโรคไม่ติดต่อสำคัญ จำนวนคดีตาม พ.ร.บ.คุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวลดลง

(๒) แนวทางการพัฒนาคนสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน มี ๔ แนวทาง ได้แก่ ๑) ส่งเสริมคนไทยที่มีศักยภาพและความพร้อมให้มีบุตรเพิ่มขึ้น และมีการกระจายตัวประชากรที่สอดคล้องกับศักยภาพและโอกาสของพื้นที่ โดยพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน บริการด้านเศรษฐกิจและสังคมให้เท่าเทียมกันระหว่างเมืองและชนบท ๒) พัฒนาคุณภาพคนไทยให้มีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลง โดยพัฒนาคุณภาพคนไทยทุกช่วงวัย เสริมสร้างทักษะคนให้มีจิตสาธารณะ ควบคู่กับพัฒนาคนให้เปิดรับการเรียนรู้ในศาสตร์วิทยาการที่สามารถประกอบอาชีพได้หลากหลาย ๓) ส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ด้วยการสร้างกระแสสังคมให้การเรียนรู้เป็นหน้าที่ของคนไทย ๔) เสริมสร้างค่านิยมและวัฒนธรรมที่ดีงามของไทยมาขับเคลื่อนกระบวนการการพัฒนา โดยพัฒนาบทบาทของสถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา และสถาบันศาสนาในการบ่มเพาะคนให้มีคุณภาพ นำความหลากหลายทางวัฒนธรรมมาต่อยอดในการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์และสังคมไทย

๓.๒.๓ ยุทธศาสตร์การสร้างสมดุลและมั่นคงของอาหารและพลังงาน เพื่อให้มีภูมิคุ้มกันด้านเศรษฐกิจ สังคม พลังงานและอาหาร มีตัวชี้วัดและแนวทางการพัฒนา ดังนี้

(๑) ตัวชี้วัด อาทิ ผลผลิตต่อไร่ของพืชอาหารและพืชพลังงาน อาทิ มันสำปะหลัง อ้อย สัตว์สวนรายได้เงินสดสุทธิทางการเกษตรต่อรายได้เงินสดสุทธิของครัวเรือนเกษตรกร จำนวนเกษตรกรรุ่นใหม่เข้าสู่ภาคเกษตร การผลิตพลังงานชีวภาพ การผลิตพลังงานไฟฟ้าและพลังความร้อนจากเชื้อเพลิงชีวมวล

(๒) แนวทางการพัฒนาภายใต้ยุทธศาสตร์สร้างสมดุลและมั่นคงของอาหารและพลังงาน ประกอบด้วย ๖ แนวทางหลัก ดังนี้ ๑) พัฒนาทรัพยากรธรรมชาติที่เป็นฐานการผลิตภาคเกษตรให้เข้มแข็งและยั่งยืน โดยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม การฟื้นฟูคุณภาพดิน การบริหารจัดการแหล่งน้ำอย่างบูรณาการ ๒) เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตภาคเกษตรและสร้างมูลค่าเพิ่มภาคเกษตร โดยการวิจัยและพัฒนาพันธุ์พืช/พันธุ์สัตว์/สัตว์น้ำให้สอดคล้องกับสภาพภูมิอากาศ ๓) สร้างความมั่นคงในอาชีพและรายได้แก่เกษตรกร เร่งพัฒนาระบบประกันภัยพืชผล การพัฒนาระบบสวัสดิการให้ครอบคลุมแรงงานนอกระบบรวมถึงเกษตรกร ๔) สร้างความมั่นคงด้านอาหารและพลังงานชีวภาพและชีวมวลในระดับครัวเรือนและชุมชน โดยส่งเสริมการปลูกป่าโดยชุมชน ส่งเสริมการนำวัตถุดิบเหลือใช้จากการเกษตรมาผลิตเป็นพลังงานทดแทนในระดับครัวเรือนและชุมชน ๕) สร้างความมั่นคงด้านพลังงานชีวภาพเพื่อสนับสนุนการพัฒนาประเทศและความเข้มแข็งภาคเกษตร โดยการเพิ่มประสิทธิภาพในกระบวนการผลิตพลังงานชีวภาพ และ ๖) ปรับระบบบริหารจัดการภาครัฐเพื่อเสริมสร้างความสมดุลด้านอาหารและพลังงาน

๓.๒.๔ ยุทธศาสตร์การสร้างเศรษฐกิจที่มีเสถียรภาพบนฐานความรู้ ให้ความสำคัญกับปรับโครงสร้างเศรษฐกิจ มีตัวชี้วัดและแนวทางการพัฒนา ดังนี้

(๑) ตัวชี้วัด อาทิ เศรษฐกิจขยายตัวไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๕ ผลผลิตการผลิตรวมสูงขึ้นไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๓ ต่อปี อัตราการเจริญเติบโตสินค้าและบริการสร้างสรรค์ไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๕ ต่อปี เพิ่มอันดับความสามารถในการประกอบธุรกิจให้เป็น ๑ ใน ๑๐ ของโลก และลดสัดส่วนต้นทุนโลจิสติกส์ต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติเหลือร้อยละ ๑๖

(๒) แนวทางการสร้างเศรษฐกิจที่มีเสถียรภาพบนฐานความรู้ ประกอบด้วย ๑๒ แนวทาง ได้แก่ ๑) ปรับโครงสร้างการค้าและการลงทุน โดยส่งเสริมและพัฒนา SME ที่เป็นฐานเศรษฐกิจสำคัญ พัฒนาทักษะและองค์ความรู้ของผู้ประกอบการไทย ๒) ปรับโครงสร้างภาคบริการ โดยขยายฐานการผลิต/การตลาดภาคธุรกิจบริการที่มีศักยภาพ พัฒนาและพัฒนาคุณภาพแหล่งท่องเที่ยว ๓) พัฒนาธุรกิจ

สร้างสรรค์ เสริมสร้างศักยภาพผู้ประกอบการสร้างสรรค์ การสร้างความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชนในการผลักดันเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ๔) พัฒนาภาคเกษตร ผลักดันการเพิ่มผลิตภาพการผลิตและการตลาด สนับสนุนการเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตรทั้งอาหารและไม่ใช่อาหาร อาทิ การผลิตไวน์ การผลิตพลาสติกจากชีวภาพ ๕) พัฒนาภาคอุตสาหกรรม ให้มีการขยายตัวอย่างและไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม อาทิ พัฒนาเมืองอุตสาหกรรมเชิงนิเวศ ๖) พัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัย และนวัตกรรม เพิ่มค่าใช้จ่ายการวิจัยและพัฒนาทั้งภาครัฐและภาคเอกชน เพิ่มจำนวนนักวิจัยต่อประชากร ๗) พัฒนาตลาดเงินและตลาดทุน พัฒนาระบบสถาบันการเงินให้มีเสถียรภาพ ประสิทธิภาพ ๘) พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์ ๙) พัฒนาพลังงาน โดยส่งเสริมการใช้พลังงานสะอาดและพัฒนาพลังงานทางเลือก อาทิ พลังงานลม พลังงานแสงอาทิตย์ ๑๐) ปฏิรูปกฎหมายเศรษฐกิจ และกฎ ระเบียบ ๑๑) การบริหารจัดการด้านการเงิน รักษาเสถียรภาพราคา/ระบบการเงินโดยรวม สร้างสมดุลระหว่างตลาดเงินและตลาดทุน การดูแลเงินเพื่อ เงินทุนเคลื่อนย้าย และ ๑๒) การบริหารจัดการด้านการคลัง เข้าสู่การคลังสมดุล

๓.๒.๕ ยุทธศาสตร์การสร้างความเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจและความมั่นคงในภูมิภาค เพื่อสร้างโอกาสทางการค้าและการลงทุน มีตัวชี้วัดและแนวทางการพัฒนา ดังนี้

(๑) **ตัวชี้วัด** ได้แก่ ดัชนีความสามารถในการอำนวยความสะดวกทางการค้า อันดับความยากง่ายในการประกอบธุรกิจ อัตราการเติบโตของมูลค่าการค้าชายแดน อัตราการเติบโตของมูลค่าการลงทุน

(๒) **แนวทางการพัฒนาการสร้างความเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจและความมั่นคงในภูมิภาค** ได้แก่ ๑) *กรอบอนุภูมิภาค* ได้แก่ การเชื่อมโยงการขนส่ง/โลจิสติกส์ โดยพัฒนาทั้งบริการขนส่ง/โลจิสติกส์ คน ปรับปรุงกฎ ระเบียบที่เกี่ยวข้อง และพัฒนาฐานการผลิต/ลงทุนตามแนวพื้นที่ Economic corridors และพัฒนาเศรษฐกิจชายแดน ๒) *กรอบอาเซียน* สร้างความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน โดยพัฒนาคนในสาขาการผลิตศูนย์กลางการให้บริการสุขภาพและการศึกษา ๓) *กรอบอาเซียนและเอเปค* โดยเข้าร่วมเป็นภาคีความร่วมมืออย่างสร้างสรรค์ ทั้งกรอบปัจจุบันและที่เป็นทางเลือกใหม่ และ ๔) *การพัฒนาความร่วมมือ* อาทิ การพัฒนาคนเพื่อเตรียมพร้อมสำหรับการเคลื่อนย้ายแรงงาน ป้องกันภัยจากการก่อการร้ายและอาชญากรรม ยาเสพติด ภัยพิบัติต่างๆ

๓.๒.๖ ยุทธศาสตร์การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน มีตัวชี้วัดและแนวทางการพัฒนา ดังนี้

(๑) **ตัวชี้วัด** อาทิ พื้นที่ป่าไม้ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๓๓.๕๖ ของพื้นที่ประเทศ และพื้นที่ป่าชายเลนไม่น้อยกว่าร้อยละ ๐.๔๗ ของพื้นที่ประเทศ พื้นที่ชลประทานเพิ่มขึ้นไม่ต่ำกว่าปีละ ๒๐๐,๐๐๐ ไร่ สัดส่วนขยะชุมชนที่กำจัดได้ถูกหลักสุขาภิบาล ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๕๐ และมูลค่าความเสียหายจากภัยพิบัติธรรมชาติต่อ GDP ลดลง

(๒) **แนวทางการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน** ประกอบด้วย ๗ แนวทางหลัก ดังนี้ ๑) *อนุรักษ์ พื้นฟู และสร้างความมั่นคงของฐานทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม* รักษา พื้นฟูป่าไม้ อนุรักษ์พื้นที่ที่มีความสำคัญเชิงนิเวศ เร่งฟื้นฟูคุณภาพดิน เร่งรัดการบริหารจัดการน้ำแบบบูรณาการ ๒) *ปรับกระบวนการพัฒนาและขับเคลื่อนประเทศไปสู่การเป็นเศรษฐกิจและสังคมคาร์บอนต่ำ และเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม* ปรับพฤติกรรมบริโภคสู่สังคมคาร์บอนต่ำ การพัฒนาเมืองที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ๓) *ยกระดับขีดความสามารถในการปรับตัวรับมือการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ* พัฒนาองค์ความรู้ สนับสนุนการวิจัยพัฒนาทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรมที่เกี่ยวข้องกับการลดก๊าซเรือนกระจก

๔) สร้างภูมิคุ้มกันด้านการค้าจากเงื่อนไขด้านสิ่งแวดล้อม/ภาวะโลกร้อน ส่งเสริมให้ผู้ส่งออกทำ Carbon footprint ๕) เพิ่มบทบาทประเทศไทยในเวทีประชาคมโลกที่เกี่ยวข้องกับกรอบความตกลงและพันธกรณีด้านสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศ รวมทั้ง ๖) ควบคุมและลดมลพิษ ทางอากาศ พัฒนาระบบจัดการขยะและของเสียอันตราย ๗) การพัฒนาระบบการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้มีประสิทธิภาพ โปร่งใส และเป็นธรรม ปรับปรุงกฎหมายและบังคับใช้อย่างเสมอภาคเป็นธรรม

๓.๓ แนวทางการบริหารจัดการแผนฯ ๑๑ สู่การปฏิบัติ

การบริหารจัดการแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ สู่การปฏิบัติ จะดำเนินการตามหลักการสำคัญ ๒ ประการ ได้แก่ ๑) การกำหนดบทบาทภาคการพัฒนาให้ชัดเจน และ ๒) บทบาทของแต่ละภาคีสอดคล้องและเชื่อมโยงกันเพื่อขับเคลื่อนแผนพัฒนาสู่การปฏิบัติให้เกิดขึ้นได้อย่างเป็นรูปธรรม โดยมีแนวทางการขับเคลื่อน ได้แก่ ๑) ส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนใช้หลักเข้าใจ-เข้าถึง-พัฒนา ในการร่วมผลักดันแผนฯ ๑๑ ไปสู่การปฏิบัติ อาทิ จัดทำคู่มือการประสานแผน และจัดทำแผนปฏิบัติการ ๒) ขับเคลื่อนแผนฯ ๑๑ ทั้งในประเด็นสำคัญ การพัฒนาที่เน้นพื้นที่ การพัฒนาที่ใช้วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือในการขับเคลื่อน ๓) สร้างความเชื่อมโยงระหว่างแผนฯ ๑๑ นโยบายรัฐบาล แผนการบริหารราชการแผ่นดิน และแผนระดับต่างๆ ๔) จัดลำดับความสำคัญของประเด็นการพัฒนาในระยะ ๕ ปีของแผนฯ เสนอต่อสาธารณชนอย่างชัดเจน ๕) ต้องเพิ่มประสิทธิภาพกลไกการขับเคลื่อนแผนฯ ทั้งระดับชาติ และระดับพื้นที่ให้ร่วมผลักดันแผนฯ ๑๑ สู่การปฏิบัติและ ๖) เสริมสร้างบทบาทการขับเคลื่อนของทุกภาคส่วน ตลอดจน ๗) สร้างสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการขับเคลื่อนแผนของภาคีการพัฒนาต่างๆ อาทิ ปรับปรุงกฎ ระเบียบ และกฎหมายต่างๆ ให้ทันสมัย ลดความซ้ำซ้อน ความไม่เป็นธรรม และมีการติดตามประเมินผลแผนฯ ๑๑ อย่างต่อเนื่อง

๔. สรุปผลการระดมความคิดเห็นยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาฉบับที่ ๑๑

๔.๑ ความเห็นโดยรวม

การอภิปรายนำในช่วงเช้าของการประชุมแต่ละภาค ผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้ความคิดเห็นในภาพรวมของยุทธศาสตร์การพัฒนาภายใต้แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ในหลากหลายประเด็น สรุปได้ ดังนี้

๔.๑.๑ ภาพรวมของแผน

(๑) ควรให้ความสำคัญกับประเด็นที่เชื่อมโยงระหว่างสาขาการพัฒนา ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อทุกสาขาการผลิตและทุกมิติของการพัฒนาประเทศ อาทิ ความไม่เท่าเทียมกัน การเปลี่ยนแปลงของสัดส่วนประชากรชาย-หญิง และประชากรสูงวัย การบริหารความเสี่ยงด้านสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ หรือการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ใช้เป็นเงื่อนไขสำคัญในการกำหนดกรอบและจัดทำข้อเสนอแนวทางการพัฒนาของทุกยุทธศาสตร์ภายใต้แผนฯ ๑๑

(๒) แนวทางการดำเนินงานในแต่ละยุทธศาสตร์มีทั้งแนวทางที่ส่งเสริม ช้ำซ้อน และขัดแย้งกัน พบว่าประเด็นมาตรการด้านภาษี/มาตรการทางการคลัง การสร้างค่านิยมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมถึงการบริการด้านสาธารณสุขและการศึกษาได้ถูกกล่าวถึงในทุกยุทธศาสตร์ ขณะเดียวกัน มีข้อเสนอแนวทางที่ขัดแย้งกันเองภายในแต่ละยุทธศาสตร์หรือขัดแย้งกันระหว่างยุทธศาสตร์ อาทิ แนวทางการให้สิทธิในการถือครองที่ดินของผู้ไร้ที่ทำกิน กับแนวทางอนุรักษ์ พื้นที่ป่าที่กำหนดให้มีการเพิ่มพื้นที่ป่าของประเทศ หรือประเด็นข้อเสนอแนวทางการขยายเครือข่ายโทรคมนาคมอย่างทั่วถึง ขณะที่ประชาชนผู้มีรายได้น้อยอาจไม่สามารถเข้าถึงการใช้บริการได้

(๓) การจัดทำร่างแผนฯ ๑๑ ควรพิจารณาการพัฒนาประเทศระยะยาว ๓๐ ปี และกำหนดทิศทางการพัฒนาประเทศ ๕ ปีข้างหน้าให้ชัดเจน เพื่อเป็นแนวทางในการผลักดันให้เกิดการปฏิบัติ และขาดการลำดับความสำคัญของกลยุทธ์ แนวทาง และมาตรการที่ควรให้ความสำคัญภายในระยะเวลาดังกล่าว ดังนั้น จึงควรมีการจัดทำแผนกลยุทธ์ ในประเด็นที่มีความสำคัญและส่งผลกระทบต่อพัฒนาในวงกว้าง การกำหนดภารกิจหลักในแผนปฏิบัติการให้ชัดเจน การบูรณาการยุทธศาสตร์แบบแนวนราบ และแต่ละยุทธศาสตร์ต้องไม่ควรขัดแย้งกันเอง รวมทั้งกำหนดกลไกในการวัดและการติดตามผลการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ ทั้งช่วงกลางแผน และสิ้นสุดแผน

๔.๑.๒ มิติสังคม

(๑) ภาพรวม

๑) การพัฒนาประเทศควรเน้นประเด็นสำคัญ ๓ เรื่อง ได้แก่ (๑) สังคมต้องเป็นธรรม (๒) เศรษฐกิจเข้มแข็ง และมีเสถียรภาพ (๓) ประเทศต้องมั่นคงทั้งเรื่องอาหาร และพลังงาน และมีสภาพแวดล้อมที่ดีไม่เสื่อมโทรม กล่าวโดยสรุปว่า การพัฒนาประเทศในช่วงแผนฯ ๑๑ ต้องการ “เศรษฐกิจสังคมไทยที่เจริญแบบทั่วถึง เท่าเทียม เป็นธรรม เป็นไท ไม่เป็นภัยต่อสภาพแวดล้อม”

๒) การดำเนินการตั้งแต่แผนฯ ๑-๑๐ ยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร เนื่องจากประชาชนยังมีความเหลื่อมล้ำด้านรายได้ ความเป็นอยู่ขาดเสถียรภาพ การเมืองไม่มั่นคง และการกระจายความเจริญไปสู่ภูมิภาคยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร โดยเฉพาะ ข้าราชการส่วนภูมิภาคมีการโยกย้ายเป็นประจำ ทำให้นโยบายเปลี่ยนแปลงและไม่ต่อเนื่อง ภาคเอกชนไม่มีบทบาทเข้ามามีส่วนร่วมในการพิจารณาประมาณเท่าที่ควร ประกอบกับระยะเวลาในการพิจารณาประมาณมีน้อย ทำให้ความร่วมมือระหว่างรัฐกับเอกชนไม่มีความสมบูรณ์และงบประมาณบางส่วนไม่มีความสอดคล้องกับพื้นที่ ดังนั้น การดำเนินการตามแผนฯ ๑๑ ควรมีการปรับปรุงแก้ไขปัญหาที่กล่าวมาข้างต้นอย่างจริงจัง

๓) เห็นด้วยกับสาระสำคัญของแผน แต่มีข้อกังวลต่อบทบาทของแผนฯ ฉบับที่ ๑๑ ว่าจะจะเป็นแผนที่ถูกนำมาใช้เพื่อเป็นตัวบ่งชี้ไปสู่ความสำเร็จในทางปฏิบัติ หรือเป็นสะพานสู่การเรียนรู้ของสังคม หรือใช้เป็นแนวทางการพัฒนา

๔) สร้างภาคีการพัฒนาเพื่อการเรียนรู้ ให้ครอบคลุมทั้งภาคราชการ ภาคธุรกิจ และภาคประชาชน ทั้งระดับประเทศและภาค ภายใต้กรอบความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้าน ให้เกิดความสมดุลและความร่วมมือทางเศรษฐกิจ ควรกำหนดแผนที่สามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้ทั้งภายในประเทศ และในกลุ่มประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อขับเคลื่อนไปสู่ประชาคมเศรษฐกิจของภูมิภาคร่วมกัน

(๒) ยุทธศาสตร์การสร้างความเป็นธรรมในสังคม

๑) ปัญหาความไม่เป็นธรรมในสังคมเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้า จึงจำเป็นต้องได้รับการแก้ไขให้ประเทศพัฒนาได้อย่างมีคุณภาพ ดังนั้น การแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำ/ความไม่เป็นธรรม/ความแตกต่างของการกระจายรายได้ที่เป็นปัญหาเรื้อรังของประเทศ โดยใช้กระบวนการทางเศรษฐกิจอาจไม่เพียงพอที่จะแก้ปัญหาได้ ต้องมุ่งพัฒนาเศรษฐกิจให้เข้มแข็งและยึดโยงกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและจำเป็นต้องมีกระบวนการทางสังคมด้วย นอกจากนี้ ในร่างแผนฯ ๑๑ ยังได้ให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างความเข้มแข็งฐานรากของประเทศไม่ว่าจะเป็นเรื่องพื้นที่ชุมชน และความเข้มแข็งภาคประชาสังคม ดังนั้นการแก้ปัญหาและการตัดสินใจจึงต้องกระจายอำนาจลงไปสู่พื้นที่ โดยยึดมิติการพัฒนาพื้นที่เป็นสำคัญ

๒) ปัญหาความเป็นธรรมในสังคม แบ่งเป็น ๒ ประเภท ได้แก่ ปัญหาเชิงระบบและเชิงปัจเจก ที่ทำให้ประชาชนในชุมชนขาดความเป็นธรรม ดังนั้น ควรกำหนดประเด็นปัญหาความเป็นธรรมให้ชัดเจน เช่น การปฏิรูปปัจจัยการผลิตโดยเฉพาะที่ดิน ทำให้ต้นทุนการผลิตลดลงและการเริ่มต้นธุรกิจสามารถทำได้ง่ายขึ้น เนื่องจากที่ดินมีราคาแพงและการถือครองกระจุกตัวในกลุ่มคนเพียงบางกลุ่ม ส่งผลให้ขาดความสามารถทางการแข่งขัน

๓) ปัจจุบันประเทศไทยมีปัญหาทางสังคมที่เกิดจากความรุนแรงทางการเมือง และกระแสโลกาภิวัตน์ที่ทำให้เกิดความขัดแย้ง ความเหลื่อมล้ำและไม่เป็นธรรม ส่งผลต่อความมั่นคงและความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ แผนฯ ๑๑ ควรกำหนดแนวทางเพื่อลดความขัดแย้ง และช่องว่างของการรับรู้ โดยเชื่อมโยงความรู้ของสังคมเพื่อให้เกิดความเข้าใจเกี่ยวกับดินแดนและภูมิศาสตร์ของประเทศเพื่อนบ้าน

๔) แผนฯ ๑๑ ให้ความสำคัญในการแก้ปัญหาความล้มเหลวของระบบธรรมาภิบาลภาครัฐ แต่ไม่ได้ให้ความสำคัญเท่าที่ควรต่อปัญหาภาคประชาสังคม การปฏิรูประบบราชการมุ่งแก้ปัญหาประสิทธิภาพของระบบและการตอบสนองเชิงธุรกิจมากกว่าการสร้างเสริมความเข้มแข็งของประชาสังคมและพลเมือง แผนฯ ๑๑ ควรกำหนดแนวทางการสร้างสังคมที่มีความชอบธรรมร่วมกัน และให้ความสำคัญกับภาคประชาสังคมในการจัดกระบวนการและการมีส่วนร่วม

๕) ในกระจายการถือครองที่ดินระหว่างนายทุนหรือนักธุรกิจกับราษฎรต้องมีมาตรการในการสร้างความเท่าเทียมและเป็นธรรม โดยกล่าวถึงประเด็นการถือครองที่ดินโดยนิติบุคคลรายใหญ่ ซึ่งปัจจุบันมีนิติบุคคลไม่กี่รายถือครองที่ดินเป็นแสนไร่ แล้วมาแข่งกับชาวบ้านทำนา แผนฯ ควรจะมีประเด็นในเรื่องนี้อย่างตรงไปตรงมา ก่อนที่จะไปพูดถึงการจำกัดการถือครองที่ดิน 50 ไร่ หรือ 100 ไร่ และมีมาตรการจูงใจให้ผู้ถือครองกระจายที่ดินออกมาในลักษณะที่ได้ประโยชน์ร่วมกัน

๖) การจัดเก็บภาษีเพื่อกระจายความยุติธรรมสู่สังคม เช่น ภาษีที่ดิน และภาษีมรดกที่มอบจากรุ่นสู่รุ่น โดยให้นำทรัพย์สินที่จัดเก็บได้จากภาษีดังกล่าวกระจายไปสู่ส่วนรวมของสังคมให้มากขึ้น

๗) การยกเลิกการสนับสนุนนโยบายเศรษฐกิจบางเรื่อง ที่ก่อให้เกิดความเหลื่อมล้ำ เช่น นโยบายการส่งเสริมการลงทุน อาทิ การส่งเสริมบริษัทข้ามชาติให้ลงทุนในกิจการเมล็ดพันธุ์ ขณะที่กลุ่มเกษตรกรที่พยายามสร้างวิสาหกิจชุมชนในการพัฒนาเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดลูกผสมที่ อ.พรวัว ถูกจับด้วยข้อหาว่าไม่ทำตามกฎหมาย

๘) การให้ความสำคัญกับธุรกิจหรือกิจกรรมทางเศรษฐกิจต่างๆ ในทุกพื้นที่อย่างเท่าเทียมกัน โดยเฉพาะพื้นที่ชนบท เนื่องด้วยธุรกิจหรือกิจกรรมต่างๆ เกิดขึ้นในทุกพื้นที่ ปัจจุบันหอการค้าไทยได้มีการปรับตัวให้ภาคธุรกิจชนบทเข้าร่วมเป็นกรรมการของหอการค้า

๙) การกระจายอำนาจและงบประมาณลงสู่พื้นที่อย่างเป็นธรรมต้องดำเนินการให้มากยิ่งขึ้น เพราะปัจจุบันการกระจายอำนาจยังคงกระจุกตัวอยู่ที่ส่วนกลางทำให้การตัดสินใจกระจายทรัพยากรให้แก่กลุ่มต่างๆ ของสังคมไม่เป็นธรรม

๑๐) การจัดทำและบังคับใช้กฎหมายเพื่อป้องกันการผูกขาดมีความจำเป็น เพราะเป็นเครื่องมือในการควบคุมและตรวจสอบภาคเอกชนให้มีความรับผิดชอบต่อสังคมมากขึ้น

๑๑) การพัฒนาด้านสังคม ควรแก้ไขโครงสร้างของประเทศบางประการ อาทิ ระบบศูนย์รวมอำนาจที่ไม่เป็นธรรม แนวทางในการยกจังหวัดใหญ่ให้เป็นศูนย์กลางของกลุ่ม หรือการยกฐานะเมืองชายแดนเป็นเทศบาลนคร เพื่อให้สามารถจัดการเรื่องงบประมาณ

(๓) ยุทธศาสตร์การพัฒนาคนสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน

๑) ประเทศไทยกำลังเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ ดังนั้น แนวคิดและทิศทางการเงินและการคลัง การใช้จ่ายของภาครัฐจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนทิศทาง ต้องสร้างความพร้อมในการรองรับสังคมผู้สูงอายุ เช่น การสร้างกลไกเสริมสร้างหลักประกันสังคมสำหรับผู้สูงอายุ ในรัฐธรรมนูญปี ๒๕๕๐ ได้กำหนดบทบาทการดูแลผู้สูงอายุ และการสร้างหลักประกันสังคมให้กับคนแต่ละกลุ่มของประเทศ ซึ่งไม่ได้เป็นเรื่องของรัฐบาลเพียงฝ่ายเดียว แต่ทุกภาคส่วนต้องร่วมกันแก้ไขและวางแผนรองรับ โดยเฉพาะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องมีบทบาทสำคัญในการจัดการเรื่องเหล่านี้ เนื่องจากรัฐบาลจัดหารายได้ไม่เพียงพอที่จะดูแลได้อย่างครอบคลุม สิ่งที่ต้องการเป็นการสร้างสังคมเอื้ออาทรภายใต้โครงสร้างเศรษฐกิจสมัยใหม่ที่เป็นเรื่องยาก ดังนั้น ทุกภาคส่วนต้องร่วมกันทำ ขณะที่รัฐบาลต้องกระจายความรับผิดชอบ และกระจายอำนาจให้กับท้องถิ่นและชุมชนมากขึ้น

๒) การพัฒนาประเทศท่ามกลางกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลกควรเริ่มต้นจากระดับครอบครัวด้วยการสร้างครอบครัวให้มั่นคงและพึ่งพากันได้ โดยเสริมสร้างความพร้อมของครอบครัว เช่น ศักยภาพของครอบครัว วิธีคิด ความเชื่อ ความศรัทธา และความร่วมมือของคนในครอบครัว เป็นต้น

๓) การพัฒนาระดับสติปัญญาให้มีคุณภาพที่ดีเป็นพื้นฐานสำคัญในการสร้างความคิดที่เป็นระบบและความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ เพื่อยกระดับความสามารถทางการแข่งขันของประเทศ อย่างไรก็ตาม ในช่วงเวลา ๑๐ ปี ที่ผ่านมา IQ ของเด็กไทยลดลงอย่างมาก ดังนั้น ควรมีแผนพัฒนาระดับสติปัญญาของคนไทยที่มุ่งสร้างความสามารถทางสติปัญญาให้มีคุณภาพที่ดีเยี่ยม ทั้งความสามารถในการคิดวิเคราะห์และการคิดแบบบูรณาการ เชื่อมโยงกับการสร้างสุขภาพทางกายให้มีความสมบูรณ์ รวมทั้งสร้างลักษณะนิสัยให้คนไทยขยันและมีระเบียบวินัยทั้งในการเรียนและการทำงาน เนื่องจากลักษณะดังกล่าวเป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาประเทศให้มีความเจริญก้าวหน้า

๔) การให้ความสำคัญกับสังคมออนไลน์ สำหรับการใช้เป็นช่องทางในการสะท้อนความต้องการของประชาชนต่อผู้บริหารประเทศ ก่อให้เกิดพลังสำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศตามแผนฯ

๕) แนวทางการพัฒนาด้านสังคม ควรกำหนดเป้าหมายและมาตรการด้านกำลังคนให้ชัดเจน ทั้งความสามารถของแรงงานคนไทย และความต้องการแรงงานที่มีคุณภาพหรือแรงงานระดับสูงจากต่างประเทศ

๔.๑.๓. มิติเศรษฐกิจ

(๑) ภาพรวม

๑) เศรษฐกิจในประเทศต้องเข้มแข็งโดยยึดโยงกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างจริงจัง และการเติบโตทางเศรษฐกิจไม่ใช่เรื่องสำคัญที่สุด ต้องไม่ให้เกิดความเหลื่อมล้ำทางสังคม/รายได้มากจนเกินไป

๒) ความท้าทายของแผนฯ ได้แก่ การพัฒนาเศรษฐกิจให้เข้มแข็งแบบยั่งยืน และก้าวทันเศรษฐกิจโลก ท่ามกลางปัญหาการเมืองและความเหลื่อมล้ำในสังคม การพิจารณางบประมาณพัฒนาประเทศ ควรให้ภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมเพิ่มขึ้น เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการทั้งภาครัฐและเอกชน และปัญหาเยาวชนขาดความรู้และทักษะด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

๓) การสร้างเศรษฐกิจที่มีเสถียรภาพบนฐานความรู้ จำเป็นต้องปรับโครงสร้างเศรษฐกิจด้านเกษตร อุตสาหกรรม และบริการ “สู่คุณภาพ” ประกอบด้วย การผลิตที่มีมูลค่าเพิ่มสูง มีการแข่งขันอย่างจริงจัง การกระจายผลประโยชน์อย่างทั่วถึงและเป็นธรรม และเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม การกำหนดเป้าหมายการขยายตัวทางเศรษฐกิจอย่างมีคุณภาพบนฐานความรู้ และการใช้เทคโนโลยี เช่น การเพิ่มผลผลิตภาพการผลิตของแรงงานเป็นร้อยละ ๓ เพิ่มการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตเป็นร้อยละ ๘๐ และสร้างนักวิจัยและพัฒนาเป็น ๑๕ คนต่อ ๑๐,๐๐๐ คน เป็นต้น และควรเพิ่มตัวชี้วัดสำคัญ ได้แก่ ระดับรายได้ GNI per capita นวัตกรรมและการวิจัยและพัฒนา โดยพิจารณาจากสัดส่วนค่าใช้จ่ายในการวิจัยและพัฒนาต่อ GDP จำนวนนักวิจัย ขนาดของเศรษฐกิจในระดับภาค นวัตกรรมชุมชน เศรษฐกิจสร้างสรรค์ ขยะอิเล็กทรอนิกส์ต่อประชากร การเป็นสังคมคาร์บอนต่ำ และการผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

๔) กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาเศรษฐกิจให้ชัดเจนในรายละเอียด เพราะสถานการณ์ของประเทศ ในช่วง ๔-๕ ปี ที่ผ่านมา ประเทศไทยประสบปัญหาด้านการเงินการคลัง ทำให้การลงทุนของประเทศอยู่ในระดับต่ำ และส่งผลกระทบต่อการวางแผนโครงสร้างหรือปรับโครงสร้างของประเทศ ในแผนฯ ๑๑ หากไม่มีการลงทุนเพื่อการปรับโครงสร้าง หรือลงทุนไม่ถูกทาง อาจทำให้ประเทศไทยหลุดจากกระแสการพัฒนาของโลกได้ สำหรับแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นอย่างชัดเจน ได้แก่ การเติบโตของเศรษฐกิจจีนและอินเดีย การเกิดขึ้นของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) กระแสเศรษฐกิจสีเขียว และภาวะโลกร้อน

๕) การจัดทำแผนการลงทุนในต่างประเทศต้องมีรายละเอียดถึงกิจกรรมและพื้นที่ เพื่อให้เกิดการกระจายผลประโยชน์อย่างทั่วถึงและเป็นธรรม แม้ว่าการพัฒนาเศรษฐกิจปัจจุบันจะอยู่ในเกณฑ์ดีก็ตาม แต่ต้องพิจารณาเรื่องความยั่งยืน เท่าเทียม และทั่วถึง เพราะความเชื่อเรื่องการพัฒนาอุตสาหกรรมก่อนแล้วจะทำให้เกิดการพัฒนากิจกรรมตามมาไม่สามารถเกิดขึ้นได้จริง

๖) การให้ความสำคัญกับคณะกรรมการร่วมภาครัฐและเอกชน(กรอ.)เพื่อแก้ปัญหาเศรษฐกิจในการเป็นกลไกขับเคลื่อนและเชื่อมโยงการพัฒนาระหว่างภาครัฐและเอกชน ให้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน สำหรับ กรอ. ส่วนกลาง ควรจะกระจายอำนาจการตัดสินใจให้กับ กรอ.จังหวัดและกลุ่มจังหวัด ในการพิจารณากำหนดประเด็นยุทธศาสตร์การพัฒนาแผนงานโครงการและงบประมาณในพื้นที่ที่รับผิดชอบ

(๒) ยุทธศาสตร์การสร้างเศรษฐกิจที่มีเสถียรภาพบนฐานความรู้

(๒.๑) การพัฒนาการเกษตร

๑) การทำเกษตรของไทยปัจจุบันจะต้องอยู่บนพื้นฐานของการพึ่งตนเองค่อนข้างมาก ซึ่งแตกต่างกับประเทศมาเลเซียที่ภาครัฐจะให้การสนับสนุนในทุกๆเรื่อง

๒) การพัฒนาการเกษตร ต้องให้ความสำคัญกับเรื่องน้ำ หากขาดน้ำการพัฒนาจะดำเนินต่อไปไม่ได้ แหล่งน้ำสำคัญบางแห่งของประเทศมีปัญหาตื้นเขิน การปลูกพืชบางประเภท อาทิ ยางพารามีประโยชน์และมีส่วนลดการชะล้างหน้าดินที่จะไหลลงสู่แหล่งน้ำได้ นอกจากนี้ ภาครัฐควรมีความชัดเจนด้านการวางแผนพัฒนาระหว่างต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ

๓) การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตภาคการเกษตรและสร้างมูลค่า

๓.๑) ภาคเกษตรกรรมมีทางเลือกในรูปของ smart farm แต่มีใช้การปลูกพืชในสารละลายเคมี และ GMO ส่วนการพบการปนเปื้อนของพืช GM ในประเทศ แม้ว่าจะยุติการทดลองไปแล้ว แต่กระบวนการจัดการยังไม่มีดี จึงควรเน้นการบริหารจัดการเรื่องนี้ให้ชัดเจน มิฉะนั้นการเกษตรจะเสียหายทั้งระบบ รวมทั้งเกษตรอินทรีย์และอื่นๆ

๓.๒) การสร้างระบบเรียนรู้ขั้นใหม่เป็นเรื่องสำคัญที่มุ่งการเรียนรู้นอกระบบให้เกิดขึ้นได้จริง เป็นการวิจัยด้านการเกษตรทั้งกระบวนการผลิตและพัฒนาพันธุ์พืชที่ตอบสนองการปรับตัวให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อม ทำให้การแข่งขันในอนาคตมีความเป็นไปได้สูง

๓.๓) การตั้งเป้าหมายเรื่องเกษตรกรรมยั่งยืนให้ชัดเจนอย่างเช่นในแผนฯ ๘ เคยตั้งไว้ให้ได้ร้อยละ ๒๕ ส่วนเกษตรอินทรีย์ที่จะเพิ่มให้ได้ปีละร้อยละ ๕ เห็นว่าน้อยไปถ้าเทียบกับหลายประเทศที่มีศักยภาพ และควรเพิ่มระบบบริหารจัดการ non-chemical farm ซึ่งปัจจุบันมีเกินร้อยละ ๕-๑๐ ให้เป็นเกษตรอินทรีย์ โดยไม่ต้องใช้มาตรฐานระหว่างประเทศ แต่ต้องสร้างระบบนี้ขึ้นเพื่อความปลอดภัยของประเทศ

๓.๔) การส่งเสริมให้แรงงานที่มีคุณภาพกลับมาอยู่ในภาคเกษตรเป็นเกษตรกรรุ่นใหม่และพัฒนาพื้นที่บ้านเกิด

๒.๒) การพัฒนาอุตสาหกรรมและสภาพแวดล้อม

๑) การปรับปรุงคุณภาพการผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเป็นประเด็นสำคัญและการรับผิดชอบต่อสังคมต้องเริ่มต้นจากการทำธุรกิจ ไม่ใช่มีกำไรแล้วจึงคืนให้สังคม เช่น การเปิดโอกาสให้ท้องถิ่นลงทุนร่วมกับภาคธุรกิจ การเปิดโอกาสให้คนในพื้นที่ร่วมเป็นเจ้าของ จะทำให้เกิดการร่วมกันดูแลรักษาอย่างสมดุล ไม่ให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

๒) สถาบันการศึกษา ควรสนับสนุนงานวิจัยเพื่อรองรับอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ โดยเฉพาะอุตสาหกรรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

๓) การพัฒนาโลจิสติกส์ต้องมีการลงทุนเพิ่ม โดยกำหนดให้ชัดเจนว่าจะพัฒนา โลจิสติกส์เพื่อลดต้นทุนของภาคธุรกิจ หรือภาคเกษตร หรือประชาชน การพัฒนาระบบโลจิสติกส์ หากหมายถึงการก่อสร้างเครือข่ายถนนหรือสิ่งก่อสร้างต่างๆ อาจขัดแย้งกับยุทธศาสตร์อื่น เช่น การจัดการทรัพยากร ธรรมชาติ และการจัดการน้ำ รวมทั้งควรจัดทำแผนพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานหลักเพื่อเชื่อมโยง ลดความเหลื่อมล้ำ และเพิ่มโอกาสการเข้าถึงทรัพยากร เช่น ระบบขนส่งมวลชน การขนส่งทางราง และโลจิสติกส์ เป็นต้น

๔) การพัฒนาเศรษฐกิจบนฐานความรู้จำเป็นต้องอาศัยการพัฒนา งานวิจัยให้มีความก้าวหน้า เนื่องจากเป็นกระบวนการพัฒนาระดับสติปัญญาให้มีความคิดที่เป็นระบบและเป็นกระบวนการพัฒนาคน นำไปสู่การสร้างองค์ความรู้ใหม่และการบูรณาการกับองค์ความรู้เดิม โดยเพิ่มค่าใช้จ่ายในการลงทุนด้านการวิจัยที่เน้นการพัฒนาและกระบวนการถ่ายทอดเทคโนโลยีที่เป็นของคนไทย

๕) เพิ่มประเด็นเรื่องการเสริมสร้างองค์ความรู้ให้คนไทยไม่ตกเป็นเหยื่อของอาชญากรรมทางด้านเศรษฐกิจข้ามชาติ ที่ใช้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางทางอาชญากรรม เช่น กลุ่ม call centre เป็นต้น

๒.๓) นโยบายด้านพลังงาน ยังขาดความชัดเจน ทั้งในด้านปริมาณและราคาของพลังงานที่สามารถแข่งขันกับประเทศอื่นได้ ขณะเดียวกัน มีแนวคิดที่จะนำเทคโนโลยีนิวเคลียร์มาใช้ เพื่อประหยัดน้ำมันเชื้อเพลิงและก๊าซธรรมชาติ มีต้นทุนที่ต่ำลง และทดแทนน้ำมันที่จะหมดไปในอนาคต อย่างไรก็ตาม จะต้องมีการพิจารณาความเหมาะสมและความปลอดภัยอย่างรอบคอบ นอกจากนี้ จะต้องมีการลงทุนเพื่อสร้างความมั่นคงด้านพลังงานของประเทศ

(๓) ยุทธศาสตร์การสร้างความเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจและความมั่นคงในภูมิภาค

๓.๑) การร่วมมือกับประเทศต่าง ๆ ควรเน้นความร่วมมือแบบหุ้นส่วนการพัฒนา คำนึงถึงทิศทางการพัฒนาที่ยั่งยืนสำหรับประเทศไทย และประเทศเพื่อนบ้าน ดังนี้

๑) กรอบความร่วมมืออนุภูมิภาค ควรขยายความเชื่อมโยงให้กว้างกว่าอาเซียน โดยส่งเสริมการสร้างฐานการผลิตด้านพลังงาน เกษตร อุตสาหกรรมพื้นฐาน พื้นที่เชื่อมโยงการพัฒนาเศรษฐกิจ คำนึงถึงการเชื่อมโยงกับชุมชนด้วย ในภูมิภาคอาเซียนควรสร้างความพร้อมและความสามารถในการแข่งขันทั้งด้านการลงทุน ทรัพยากร และคน

๒) การส่งเสริมการลงทุนไทยไปต่างประเทศ โดยเพิ่มบทบาทเอกชน และกลไกความร่วมมือเชิงรุก กำหนดแผนและยุทธศาสตร์ที่ชัดเจน มีหน่วยงานที่เป็นองค์กรนำการลงทุนไปต่างประเทศ อาทิ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน และกำหนดบทบาทของธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทยให้สนับสนุนการลงทุนในต่างประเทศ

๓) รัฐควรกำหนดมาตรการและส่งเสริมให้ภาคเอกชนและกลุ่มธุรกิจมีการลงทุนและดำเนินธุรกิจในประเทศเพื่อนบ้าน โดยคำนึงถึงความเป็นธรรมและมีความรับผิดชอบต่อสังคมให้มากขึ้น เป็นการลดความเสียหายที่ทำให้เกิดปัญหาทางการเมืองและความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ โดยส่งเสริมการสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประเทศเพื่อนบ้านให้ครอบคลุมทุกมิติ ไม่ใช่เฉพาะด้านเศรษฐกิจและการทำธุรกิจเท่านั้น เพื่อลดช่องว่างการรับรู้ข้อมูลข่าวสารและลดความขัดแย้ง

๓.๒) แนวทางบริหารจัดการแรงงานต่างด้าว ควรมีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น อาทิ การลงทะเบียนแรงงานต่างด้าว และการสร้างระบบเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ ในปัจจุบันการแก้ไขปัญหาแรงงานต่างด้าวยังไม่สามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีปัญหา เช่น โรคระบาด การแบ่งแยกสร้างความเกลียดชัง เป็นต้น จึงต้องให้ความสำคัญกับการกำหนดมาตรการรองรับแรงงานต่างด้าวที่จะเข้ามาในประเทศมากขึ้นในอนาคต

๓.๓) การให้ความสำคัญกับประเด็นความมั่นคงของประเทศควบคู่กับการสร้างความเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจ เนื่องจากความมั่นคงมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับระบบเศรษฐกิจ ขณะเดียวกัน ก็ขาดมาตรการเพื่อรองรับการเกิดขึ้นของประชาคมอาเซียน และการเปิดการค้าเสรีในกรอบความตกลงต่างๆ โดยให้กำหนดแนวทางที่ชัดเจนเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากข้อดี และการแก้ไขผลกระทบเชิงลบ ที่จะเกิดขึ้นกับภาคการผลิตที่สำคัญของประเทศ รวมทั้งควรเพิ่มสาขาบริการภายใต้กระแสประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนและการจัดการทรัพยากรธรรมชาติร่วมกันในภูมิภาค เนื่องจากการเกิดขึ้นของประชาคมอาเซียนอาจทำให้มีการลดลงของทรัพยากรธรรมชาติ และมีปัญหาสิ่งแวดล้อมที่รุนแรงมากขึ้น

๔.๑.๓ มิติทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

(๑) ภาพรวม

๑) ประเทศไทยยังคงเผชิญความเสี่ยงหลายประการ อาทิ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรมรุนแรง ขณะเดียวกัน ประเทศไทยยังคงมีภูมิคุ้มกันหลายประการ โดยเฉพาะจุดเด่นของประเทศไทยในการเป็นแหล่งผลิตอาหาร ๑ ใน ๖ ของโลก

๒) ความท้าทายสำคัญของประเทศ ซึ่งจำเป็นต้องหาแนวทางแก้ไข ได้แก่ การกระจายทรัพยากร และการกระจายความเป็นเจ้าของทรัพยากร อาทิ ที่ดิน ต้องมีการกระจายตัว ไม่ให้เกิดปัญหาการผูกขาด เช่น น้ำมันปาล์ม เป็นต้น

(๒) ยุทธศาสตร์การสร้างสมดุลและมั่นคงของอาหารและพลังงาน

๑) การให้ความสำคัญกับ “อาหาร” มากกว่าพลังงาน โดยเฉพาะในกรณีที่มีการยกระดับการพึ่งพาตนเองด้านพลังงานมีความขัดแย้งกับการผลิตอาหาร ในการพัฒนาประเทศ ควรใช้จุดแข็งเรื่องฐานทรัพยากรและระบบอาหาร แทนที่จะเน้นการพัฒนาที่พึ่งน้ำมัน นอกจากนี้ ควรแปรรูปวัตถุดิบอาหารและพลังงานให้เป็นโอกาสของเกษตรกรรายย่อย และเน้นการยกระดับการพึ่งพาตนเองด้านอาหาร ตั้งแต่ในระดับครัวเรือน โดยเฉพาะครอบครัวของเกษตรกร ไม่ใช่มองภาพรวมอย่างเดียว เพราะไม่ได้สะท้อนความเป็นจริง

๒) การสร้างแนวทางการพัฒนาด้านอาหารและพลังงานให้มีความชัดเจน เนื่องจากส่งผลกระทบทั้งด้านบวกและด้านลบ อาทิ การเป็นครัวของโลกแต่อาหารที่คนไทยบริโภคมีราคาแพง และเกษตรกรยังยากจนอยู่เป็นจำนวนมาก การแย่งกันผลิตพืชพลังงานและพืชอาหาร และการผลิตพลังงานทดแทนที่อาจส่งผลกระทบต่อประชาชน เช่น การผลิตไฟฟ้าจากพลังงานลมที่ก่อมลภาวะทางเสียง เป็นต้น

๓) การสร้างองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับชุมชน โดยส่งเสริมให้มีการวิจัยเชิงประจักษ์เกี่ยวกับศักยภาพของพื้นที่ เช่น จำนวนพื้นที่ที่มีความอุดมสมบูรณ์ ความสามารถในการผลิตอาหารของพื้นที่ และปริมาณการบริโภคอาหารของคนในพื้นที่

๔) ขาดประเด็นความปลอดภัยของอาหาร ขณะที่สถานการณ์ปัจจุบันอยู่ในขั้นวิกฤติ โดยเฉพาะความปลอดภัยของอาหารภายในประเทศ แต่ในร่างแผนฯ ระบุว่าส่งเสริมเกษตรกรให้ใช้สารเคมีอย่างระมัดระวัง โดยไม่ได้กล่าวถึงความรับผิดชอบของผู้ประกอบการและผู้กำกับนโยบาย

(๓) ยุทธศาสตร์การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

๑) การใช้แนวทางการฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยสร้างทรัพยากรธรรมชาติขึ้นมาใหม่ที่สามารถใช้เป็นแหล่งอาหารได้ หากเกษตรกรสามารถรักษาฐานที่มั่นด้านอาหาร จะส่งผลให้ไทยเป็นครัวของโลกควบคู่กับการฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติไปพร้อมกัน เช่น การทำเกษตรประณีตที่ใช้ปัญญาเป็นตัวนำด้วยการเพาะปลูกในพื้นที่เล็กๆ เป็นการทดลองก่อน โดยปลูกพืชที่มีระยะเวลาเก็บเกี่ยวต่อเนื่องกัน อาทิ ผักบุ้ง ผริก น้อยหน่า เมื่อครบกำหนด ๒๐ วัน สามารถเก็บผักบุ้ง เมื่อครบ ๓๐ วันและ ๑-๒ เดือนก็สามารถเก็บผริก และน้อยหน่า ตามลำดับ ขณะที่ไม้ยางนาที่สามารถอยู่ได้ถึง ๑๐๐ ปี พื้นที่ก็จะกลายเป็นป่าอุดมสมบูรณ์และเป็นการสร้างอนาคตข้างหน้าไว้ให้ลูกหลาน

๒) การส่งเสริมการทำเกษตรประณีตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เนื่องจากในปัจจุบันชาวบ้านส่วนหนึ่งยังมีระบบคิดและความเชื่อที่ว่า “รวยแล้วดี” ประกอบกับการใช้เศรษฐกิจทุนนิยมเป็นแนวทางในการพัฒนาประเทศ ทำให้มีการนำเอาทรัพยากรธรรมชาติมาใช้มากยิ่งขึ้น โดยไม่มีการสร้างทดแทน ส่งผลให้ความอุดมสมบูรณ์หมดไป

๓) การปรับวิธีคิดที่มุ่งให้เกิดการพึ่งพาตนเอง และพึ่งพากัน โดยต้องรู้จักสร้างและรักษาพื้นที่ของตนเอง แล้วส่งเสริมให้ผู้อื่นเข้าร่วม เช่น การปลูกต้นไม้ให้มากขึ้นในพื้นที่ตนเอง ทำให้ทรัพยากรธรรมชาติฟื้นกลับมาอุดมสมบูรณ์ และการขยายแนวคิดเกษตรประณีต เป็นต้น แนวทางการดำเนินการนี้อาจจะเป็นการปฏิรูปประเทศที่เป็นการวางแผนอย่างเป็นระบบในระยะยาว

๔) การให้ความสำคัญกับเรื่องการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ โดยเน้นทรัพยากรอื่นมากขึ้น เช่น น้ำและการจัดการขยะชุมชน แนวทางการพัฒนาควรจะมีทั้งด้านการปรับตัว และการลดผลกระทบ ยังไม่มีมิติด้านผู้สูงอายุ และผู้หญิง ซึ่งได้รับผลกระทบรุนแรงและมีความเสี่ยงมากกว่าในภาวะวิกฤติ รวมทั้งควรมีแนวทางส่งเสริมบทบาทของผู้หญิง และเกษตรกรรุ่นใหม่ ในด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หรือการทำการเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

๕) การใช้กลไกราคาเพื่อสร้างความสมดุลอาหารและพลังงานอาจทำได้ยาก เช่น กรณีปาล์มน้ำมัน และอ้อย อาจต้องหากกลไกอื่นเพิ่มเติม เช่น การผลิตสินค้าเกษตรแบบมีสัญญา เป็นต้น

๖) การกำหนดแนวทางการพัฒนาที่ชัดเจนในการรักษาความสมดุลระหว่างทุนนิยมใหม่กับการรักษาทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม โดยประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน อาทิ การที่ BOI พิจารณาพื้นที่ส่งเสริมอุตสาหกรรม แต่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมในพื้นที่

๔.๒ ความเห็นต่อยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาฉบับที่ ๑๑

๔.๒.๑ ยุทธศาสตร์การสร้างความเป็นธรรมในสังคม

(๑) ภาพรวม

๑) หลักการ “ความเป็นธรรมในสังคม ไม่ใช่ความเท่าเทียมหรือเท่ากัน แต่เป็นการอยู่ร่วมกันในสังคมให้เป็นไปอย่างปกติสุข ต้องเคลื่อนตัว ยกระดับสังคมไปสู่ความเจริญอย่างสมดุล การสร้างความเป็นธรรมทางสังคมต้องไม่เบียดเบียนคนอื่น/ทรัพยากรธรรมชาติ และหลักคำสอนของศาสนา” และปัญหาความเป็นธรรมมีทั้งเชิงโครงสร้างและระดับปัจเจก

๒) ระบบทุนนิยม ทำให้ความเป็นธรรมทางเศรษฐกิจเป็นไปได้ยาก แนวทางตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นสิ่งที่ทำได้ ผู้บริโภคต้องปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและไม่ตกเป็นเหยื่อ

๓) ทุกคนสามารถอยู่ในชุมชนและสังคมที่ยึดโยงเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน มีค่านิยมในการอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติสุขระหว่างกลุ่มคน พื้นที่ และต่างวัย พึ่งพาอาศัยและเกื้อกูลกันภายใต้ความหลากหลายทางวัฒนธรรม

๔) เพิ่มมิติด้านการเมือง การเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร สิทธิและตระหนักในหน้าที่ และการมีส่วนร่วมของประชาชน

๕) เสนอให้ปรับถ้อยคำ อาทิ คำว่า “คนยากจน” เป็น “ผู้มีรายได้น้อย”

(๒) การสร้างภูมิคุ้มกัน เสนอให้เพิ่มเติมประเด็น

๑) ทุกคนในสังคมไทยมีความมั่นคงทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง โดยผลักดันให้การเมืองเป็นวาระแห่งชาติ

๒) ขับเคลื่อนสังคมสวัสดิการ โดยให้ประชาชนมีส่วนร่วมและใช้ทุนทางสังคมเป็นเครื่องมือ

๓) ควรระบุแนวทางการใช้ภูมิคุ้มกันที่เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่และกลุ่มชุมชน

(๓) วัตถุประสงค์ เพิ่มมิติด้านการเมือง

(๔) เป้าหมาย

๔.๑) ให้เพิ่มเติมประเด็น ดังนี้

๑) เพิ่มเป้าหมายทางการเมือง การปกครองในทุกระดับ

๒) จัดความขัดแย้งในสังคมและหนุนเสริมสวัสดิการชุมชนเพื่อให้เป็นสังคมสวัสดิการ

๓) ประชาชนได้รับความเป็นธรรมจากกระบวนการยุติธรรมอย่างเท่าเทียมกัน

๔) การกระจายอำนาจการจัดการตนเองของชุมชน ท้องถิ่น

(๔.๒) เป้าหมาย ตัวชี้วัด และแนวทางการพัฒนาไม่สอดคล้องกัน และไม่สอดคล้องกับการสร้างภูมิคุ้มกัน รวมทั้งไม่ชัดเจนในการที่จะส่งต่อไปสู่การปฏิบัติ

(๔.๓) ควรกำหนดกลุ่มเป้าหมายที่ชัดเจน ตามความต้องการที่แตกต่างกัน และกำหนดเป้าหมายเชิงปริมาณ เพื่อให้มีความชัดเจนในการส่งต่อไปให้หน่วยราชการต่างๆ นำไปปฏิบัติ โดยคำนึงถึงกลไกที่นำไปสู่การปฏิบัติ เช่น กลไกด้านกฎหมาย เป็นต้น

(๕) ตัวชี้วัด

๑) เพิ่มเติมตัวชี้วัดให้สอดคล้องกับเป้าหมายและแนวทางการพัฒนาในการสร้างสังคมที่เป็นธรรม เช่น การสร้างจิตสำนึกและจิตอาสา ความมั่นคงของมนุษย์โดยเฉพาะด้านที่อยู่อาศัย ดัชนีวัดความสุข ความเสมอภาคทางเพศ ส่งเสริมการมีส่วนร่วม และกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย การจัดลำดับประเทศไทยในประเด็นมิติทางสังคม อาทิ การค้นคว้านวัตกรรมที่เหมาะสมกับบริบทของชุมชน และควรครอบคลุมผู้ด้อยโอกาสทุกกลุ่ม

๒) หลายประเด็นไม่มีการกำหนดตัวชี้วัด เช่น เรื่องความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน ความยุติธรรม และการยกระดับการคุ้มครองผู้บริโภค

๓) กำหนดระดับของตัวชี้วัดให้เป็น ultimate goal หรือระดับ intermediate จึงควรทบทวนตัวชี้วัดบางตัว อาทิ ประชาชนได้รับคำปรึกษาทางกฎหมายโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย ประชาชนสามารถเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้สะดวกขึ้น

(๖) แนวทาง เพิ่มเติมแนวทางดังนี้

- ๑) ส่งเสริมการเรียนรู้เกี่ยวกับกระบวนการประชาธิปไตยที่ถูกต้องไปสู่คนในชุมชนทุกกลุ่มวัย สิทธิหน้าที่ความเป็นพลเมือง เพื่อสร้างความสมานฉันท์ของสังคม โดยสนับสนุนเรื่อง Civic Education ตั้งแต่ระดับเยาวชน
- ๒) สร้างจิตสำนึกประชาธิปไตยที่ถูกต้อง ยึดประโยชน์ส่วนรวม โดยใช้ทุนทางสังคม พื้นที่เป็นตัวตั้ง สถาบันต่างๆ เชื่อมโยงเป็นเครือข่าย และสร้างค่านิยมการเมืองในระบอบประชาธิปไตย
- ๓) การสร้างความยุติธรรมชุมชน โดยสร้างเครือข่ายเพื่อไกล่เกลี่ยและแก้ปัญหาข้อพิพาทคดีทางแพ่ง เครือข่ายผู้ตรวจการแผ่นดินระดับชุมชน เพื่อแก้ปัญหาความขัดแย้งในชุมชน
- ๔) ปรับปรุงกฎ ระเบียบ ให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม และบังคับใช้อย่างจริงจัง ควบคู่ไปกับการสร้างระบบธรรมาภิบาล จริยธรรม คุณธรรม ระเบียบวินัยของคนในชุมชน ในการอยู่ร่วมกันและความรับผิดชอบต่อสังคม มีช่องทางการตรวจสอบ กระบวนการร้องเรียนและคุ้มครองผู้ที่มีเรื่องราวทุจริตของผู้มีอำนาจมาเปิดเผย
- ๕) เปิดโอกาสการมีส่วนร่วมของประชาชนในทุกระดับ โดยเริ่มตั้งแต่ระดับชุมชน ให้มีส่วนร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมทำ และร่วมตรวจสอบ
- ๖) ควรเน้นการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น การกระจายงบประมาณ การปฏิรูประบบราชการ ซึ่งเป็นสาเหตุสำคัญของความไม่เป็นธรรม
- ๗) ปรับระบบภาษี เพื่อเอื้อให้เกิดสังคมสวัสดิการ
- ๘) ควรทบทวนปรับกลไกการบริหารจัดการแรงงานต่างด้าว บุตรแรงงานต่างด้าว บุตรคนไร้สัญชาติให้มีประสิทธิภาพและครบวงจรยิ่งขึ้น
- ๙) ควรเพิ่มแนวทางเรื่องการคุ้มครองเด็กที่ถูกกระทำความรุนแรง และความเสมอภาคในความเป็นมนุษย์

๔.๒.๒ ยุทธศาสตร์การพัฒนาคณะผู้สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน

(๑) ภาพรวม

- ๑) ควรปรับชื่อยุทธศาสตร์เป็น “ยุทธศาสตร์การพัฒนาคณะผู้สังคมเพื่อนำไปสู่สังคมแห่งความดีและสังคมแห่งการเรียนรู้”
- ๒) ควรปรับชื่อยุทธศาสตร์ เป็น “การพัฒนาคณะผู้สังคมแห่งการเรียนรู้คู่คุณธรรมตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน”
- ๓) การสร้างความเข้มแข็งสถาบันทางสังคม ควรให้ความสำคัญกับสถาบันครอบครัว

(๒) เป้าหมาย เพิ่มเติมดังนี้

- ๑) พัฒนาคณะผู้มีความรู้ ความคิด และจิตอาสา รวมทั้งเป็นคนดี มีคุณธรรม

๒) การพัฒนาการศึกษาในเชิงคุณภาพทั้งในและนอกระบบ รวมทั้งตาม อัยาศัยให้คนเรียนรู้สู่การปฏิบัติรักและภูมิใจในท้องถิ่นให้ได้มาตรฐานสากล

๓) ใช้ทุนทางวัฒนธรรมเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างภูมิคุ้มกันโดยจัดการ มรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาชาวบ้าน เพื่อเพิ่มคุณค่าและมูลค่าให้กับทุนทางสังคมเพื่อสนับสนุนการพัฒนา เศรษฐกิจสร้างสรรค์

๔) เพิ่มการสร้างจิตสำนึกในเอกลักษณ์ความเป็นไทย ความสามารถในการ ปรับตัวในสังคมโลกและความมีระเบียบวินัย

๕) ให้เพิ่มเป้าหมายเชิงปฏิบัติระดับกระทรวงให้ครอบคลุมทุกกลุ่มวัยตั้งแต่ อยู่ในครรภ์มารดาจนตาย ให้มีพัฒนาการที่เหมาะสมตามแต่ละช่วงวัยในทุกด้าน โดยเฉพาะการพัฒนาทักษะ ในการเรียนรู้ รวมทั้งเพิ่มเป้าหมายด้านอนามัยเจริญพันธุ์

๖) การฟื้นฟูวัฒนธรรมประเพณีดั้งเดิมในอดีตในการอบรมเลี้ยงดูเด็ก การสั่ง สอนให้มีศีลธรรม ปัญญา และเป็นกฎเกณฑ์ในการปกครองชุมชนเป็นแนวทางในการสร้างความเข้มแข็งของ ครอบครัว

(๓) ตัวชี้วัด

(๓.๑) สถาบันทางสังคมให้เพิ่มตัวชี้วัด

๑) จำนวนอาสาสมัครที่เพิ่มมากขึ้นทั้งภาครัฐ และภาคเอกชน

๒) จำนวนกิจกรรมที่เพิ่มมากขึ้นของกลุ่มต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน

(๓.๒) เพิ่มตัวชี้วัด โรคอุบัติใหม่ที่เป็นโรคร้ายแรง อนามัยเจริญพันธุ์ การ ตั้งครรภ์ไม่พร้อมของเยาวชน ตัวชี้วัดเชิงคุณภาพการศึกษา การสร้างจิตสำนึกในเอกลักษณ์ ความเป็นชาติไทย ความสามารถในการปรับตัวในสังคมโลก ความมีระเบียบวินัย การวิจัยทางสังคมที่นำมาใช้ประโยชน์

(๓.๓) ควรทบทวนตัวชี้วัดให้สะท้อนเป้าหมายการพัฒนาที่ตั้งไว้ เช่น จำนวนคดี ตาม พรบ.คุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว จำนวนสภาองค์กรชุมชนที่ได้รับการจัดตั้ง ประชาชนเข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชน เป็นต้น

(๔) แนวทาง

(๔.๑) ส่งเสริมคนไทยให้มีการเกิดที่มีคุณภาพ

๑) การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในระยะต่อไป เตรียมความพร้อมสู่สังคม ผู้สูงอายุ ต้องคำนึงถึงความสมดุลของสัดส่วนผู้เลี้ยงดูกับผู้พึ่งพา โดยส่งเสริมให้อัตราการเจริญพันธุ์เพิ่มขึ้น รวมทั้งเตรียมการงบประมาณในการดูแล

๒) การพัฒนาเด็กปฐมวัย ต้องพัฒนาให้มีความรู้กับกลุ่มหญิงวัยเจริญ พันธุ์ บทบาทของพ่อแม่ ทักษะของผู้ดูแลเด็กในการเลี้ยงดูเด็ก ความรู้ในการกระตุ้นพัฒนาการของเด็กให้ ฉลาด ทั้งในครอบครัวและสถานรับเลี้ยงเด็ก หรือศูนย์เด็กเล็กในชุมชน

(๔.๒) ส่งเสริมคุณภาพคนไทยให้มีภูมิคุ้มกัน

๑) ปรับระบบการศึกษาที่มุ่งสอนให้มีความรู้ความสามารถ หางานทำ และเลี้ยงตนเองได้ และให้เพียงพอับความต้องการของผู้เรียนในพื้นที่ เพื่อไม่ให้เด็กออกไปเรียนนอกพื้นที่ แล้ว ไม่กลับมาพัฒนาท้องถิ่น

๒) พัฒนาคุณภาพครู ให้มีจิตวิญญาณความเป็นครู มีการพัฒนา และ วัตถุประสงค์จริงจังต่อเนื่อง เน้นการประเมินผลเชิงคุณภาพมากกว่าปริมาณ เช่น การประเมินหลักสูตรที่เป็น นวัตกรรมในการจัดการเรียนการสอน เป็นต้น

๓) ควรส่งเสริมค่านิยมการเรียนสายอาชีวศึกษา พัฒนาคุณภาพ การศึกษาให้ได้มาตรฐานทุกระดับและมุ่งให้ผู้จบการศึกษาสามารถหางานทำในบ้านเกิด ให้มีความสำคัญกับการ พัฒนาการเรียนการสอน ปรับวิธีการเรียนการสอนใน ๔ วิชาหลัก (คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาไทย และ ภาษาอังกฤษ) และดำเนินการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่ ๒

๔) ปรับปรุงหลักสูตรที่สอนให้เด็กเข้าใจถึงวัฒนธรรมไทยและอัตลักษณ์ ความเป็นไทยอย่างถ่องแท้ในการพัฒนานคน การปลูกฝังค่านิยมที่ดีงาม และสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่าง สมาชิกในครอบครัว

๕) เปิดโอกาสให้มีการจัดการศึกษาที่หลากหลายจากกลุ่มต่างๆ เช่น กลุ่มองค์กร กลุ่มบุคคล ชุมชน และภาคประชาชน

๖) พัฒนาหลักสูตรสำหรับผู้สูงอายุ ให้เกิดการเรียนรู้ที่หลากหลาย ควบคู่กับการให้ผู้สูงอายุถ่ายทอดความรู้สู่คนรุ่นต่อไปโดยการปฏิสัมพันธ์กันระหว่างวัย โดยเฉพาะ ศิลปะวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น

๗) ส่งเสริมให้ผู้สูงอายุร่วมพัฒนาชุมชนและสังคม เกิดการเรียนรู้การอยู่ ร่วมกันและเห็นคุณค่าของผู้สูงอายุ

๘) อปท. ควรเข้ามามีบทบาทในการจัดหลักสูตรการศึกษาให้สอดคล้อง กับพื้นที่ และสนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรมนอกห้องเรียน เพื่อให้ได้รู้จักการคิดวิเคราะห์ แก้ไขปัญหา และ อปท. ควรติดตามประเมินผลครุรวมทั้งมีแผนในการขับเคลื่อนการจัดการศึกษาทั้งในและนอกระบบ

๙) อปท. ควรส่งเสริมให้ผู้สูงอายุมีงานทำ โดยจัดสรรงบประมาณส่งเสริม อาชีพเฉพาะแก่กลุ่มผู้สูงอายุ

๑๐) การป้องกันโรคติดต่อ โดยเฉพาะ HIV เพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร ต้องสร้างความรู้ คุณธรรม จริยธรรม โดยเฉพาะกลุ่มวัยรุ่น

(๔.๓) ส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต

๑) ควรให้ความสำคัญกับการเรียนรู้นอกระบบและการเรียนรู้ตลอดชีวิต ที่หลากหลาย ทั้งจากการปฏิบัติและการเรียนรู้จากต้นแบบ จัดให้มีกลไกและสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการ เรียนรู้นอกระบบอย่างกว้างขวาง

๒) ปลุกฝังให้เกิดนิสัยรักการอ่าน ชอบการเรียนรู้ ส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ปรับหลักสูตรการเรียนการสอนให้เอื้อต่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต

๓) รวบรวมความรู้ของปราชญ์ชาวบ้าน ถอดบทเรียน แลกเปลี่ยนเรียนรู้ เกิดเป็นศูนย์เรียนรู้ชุมชน พัฒนาให้รู้จักคิดอย่างเป็นเหตุเป็นผล เข้าใจในหลักปรัชญาเศรษฐกิจและนำไปประยุกต์ใช้ได้

๔) ส่งเสริมการใช้ระบบสารสนเทศพัฒนาการเรียนรู้ นำไปสู่สังคมแห่งการเรียนรู้อย่างยั่งยืน ส่งเสริมสื่อสร้างสรรค์และพัฒนาคุณภาพสื่ออินเทอร์เน็ต รวมทั้งบริหารจัดการและใช้ประโยชน์จากสื่อการเรียนรู้ เอื้อให้เกิดการเรียนรู้ เพิ่มช่วงเวลาในการออกอากาศของสื่อสร้างสรรค์อย่างเหมาะสม ผสมผสานสื่อเพื่อพัฒนาชุมชน และกระจายอำนาจให้ชุมชนสามารถจัดการตนเองตามบริบทของพื้นที่

(๔.๔) ส่งเสริมค่านิยมและวัฒนธรรมที่ดีงามมาขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศ

๑) สร้างจิตสำนึกและความตระหนักด้านความมั่นคงในความรักชาติ ความสามัคคี ผ่านการเรียนรู้ของทุกภาคส่วน สร้างกระบวนการประชาธิปไตย ส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนและชุมชน สร้างจิตสำนึกในด้านคุณธรรมจริยธรรมทางการเมืองระดับท้องถิ่น และให้ความสำคัญกับการสร้างความรักความสามัคคีให้ในท้องถิ่น

๒) การทำนุบำรุงศาสนา การเชื่อมโยงการศึกษากับวัด การบ่มเพาะให้คนมีศีลธรรม คุณธรรมจริยธรรม

(๔.๕) อื่นๆ

ป้องกัน/กำจัดปัญหาสังคม เช่น การพนันและยาเสพติดในระดับชาติและระดับภาคโดยความร่วมมือจากทุกภาคส่วน (สถาบันการศึกษา สถาบันครอบครัว และชุมชน) และให้โอกาสกับผู้ติดยาเสพติดที่กลับตัวแล้วให้มีโอกาสกลับสู่สังคม

(๕) ประเด็นเพิ่มเติม

(๕.๑) ควรเขียนยุทธศาสตร์ด้านสังคมทั้งสองยุทธศาสตร์ให้เชื่อมโยงกันในเรื่องกระบวนการเรียนรู้ โดยเพิ่ม “การเรียนรู้เรื่องหน้าที่ ความรับผิดชอบ และจริยธรรม” ซึ่งจะนำไปสู่ความเป็นธรรมในสังคม

(๕.๒) ควรพิจารณาภาคสังคมเป็นเป้าหมายสุดท้ายของการพัฒนา เพื่อให้ประชาชนมีสุขภาวะที่ดี และให้ความสำคัญเรื่องสังคมสุขภาวะทั้งสิ่งแวดล้อมทางกาย ทางใจ สังคม และปัญญา

๔.๒.๓ ยุทธศาสตร์การสร้างความสมดุลและมั่นคงของอาหารและพลังงาน

(๑) วัตถุประสงค์

๑) ปรับวัตถุประสงค์ข้อ ๔.๑.๓ เป็นส่งเสริมให้หมู่บ้านและเกษตรกรมีส่วนร่วมและสนับสนุนความมั่นคงด้านอาหารและพลังงาน สามารถพึ่งตนเองได้

(๒) เป้าหมาย

๑) ควรทบทวนการกำหนดเป้าหมายให้มีความชัดเจนและมีความท้าทายมากขึ้น เช่น การกำหนดนโยบาย GMOs นโยบายพลังงานนิวเคลียร์ เป็นต้น

๒) ควรกำหนดเป้าหมายเพิ่มเติม คือ “สนับสนุนการพัฒนาและส่งเสริมองค์ความรู้ทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีต่างๆ เพื่อผลิตอาหารและวัตถุดิบทางการเกษตรที่เพียงพอบนพื้นฐานความปลอดภัย” และ “การผสมผสานเทคโนโลยีอย่างเหมาะสมเพื่อผลิตพืชอาหารและพลังงานชีวภาพอย่างเพียงพอและทั่วถึง สำหรับการบริโภคและสร้างรายได้ของประเทศ”

๓) ควรกำหนดเป้าหมายโดยนำหลักการของ CSR มาเป็นเป้าหมายในการพัฒนา เพื่อให้เกิดการพัฒนาที่มีความรับผิดชอบและไม่ให้เกิดผลกระทบทั้งด้านสิ่งแวดล้อม สังคม และเศรษฐกิจ

(๓) ตัวชี้วัด ปรับปรุงตัวชี้วัด ดังนี้

๑) กำหนดเป้าหมายด้านการผลิตพลังงานไฟฟ้าและพลังความร้อนจากเชื้อเพลิงชีวมวลซึ่งเป็นวัสดุเหลือใช้ในครัวเรือนและภาคการเกษตรเพิ่มขึ้นจากปัจจุบันซึ่งเท่ากับ ๑,๖๕๐ เมกะวัตต์ และ ๓,๑๓๐ พันตันเทียบเท่าน้ำมันดิบเป็นไม่น้อยกว่า ๓,๒๒๐ เมกะวัตต์ และ ๕,๐๐๐ พันตันเทียบเท่าน้ำมันดิบในปี ๒๕๕๙ โดยอาจพิจารณานำไปรวมกับยุทธศาสตร์เศรษฐกิจ

๒) เอทานอล และไบโอดีเซลในปี ๒๕๕๙ ไม่น้อยกว่า ๖.๕ และ ๓.๖ ล้านลิตรต่อวันและตัวชี้วัด

๓) กำหนดตัวชี้วัดพื้นที่เกษตรอินทรีย์ให้เพิ่มขึ้นมากกว่าร้อยละ ๕ ต่อปี

๔) ตัวชี้วัดด้านการเพิ่มประสิทธิภาพภาคการเกษตร ควรใช้ต้นทุนการผลิตต่อไร่แทนการใช้ผลผลิตต่อไร่ ซึ่งจะสะท้อนการแข่งขันและการค้าที่ดีกว่า และอาจพิจารณาตัวชี้วัดอื่นๆ ร่วมด้วย

๕) ควรเพิ่มตัวชี้วัดที่สอดคล้องกับการเพิ่มเป้าหมายเกี่ยวกับการพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โดยกำหนดตัวชี้วัด คือ “การผลิตอาหารและวัตถุดิบเพื่อผลิตพลังงานทดแทน บนฐานเทคโนโลยีผสมผสาน และมีคุณภาพที่เป็นที่ยอมรับของตลาดทั้งภายในและภายนอก” และตัวชี้วัดด้านการพัฒนาประมงและปศุสัตว์

๖) การกำหนดตัวชี้วัดไม่ควรเลือกเรื่องใดเรื่องหนึ่งเป็นการเฉพาะ เพราะเป็นการเลือกอย่างใดอย่างหนึ่ง และปฏิเสธอีกอย่างหนึ่ง เช่น พื้นที่เกษตรอินทรีย์เพิ่มขึ้นอย่างน้อยร้อยละ ๕ ขณะที่ไม่กำหนดแนวทางการพัฒนาเกษตรแบบปกติ เป็นต้น

๗) ควรพิจารณาการกำหนดตัวชี้วัดเกี่ยวกับเกษตรกรรุ่นใหม่ที่จะเข้าสู่ภาคเกษตร เช่น วัดจากลูกหลานเกษตรกรที่เข้าสู่ภาคเกษตร หรือพิจารณาจากโครงการยุวเกษตรกรของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ หรือแรงงานภาคอุตสาหกรรมที่กลับมาทำงานในภาคเกษตร หรือผู้ที่เกษียณการทำงานประจำแล้วมาทำงานในภาคเกษตร เป็นต้น

๘) ควรผลักดันให้ตัวชี้วัดด้านการเกษตรเหล่านี้ไปอยู่ในแผนระดับจังหวัดด้วย เนื่องจากตัวชี้วัดเหล่านี้ค่อนข้างยากในการติดตามและรายงาน ทำให้ที่ผ่านมาทางจังหวัดไม่ค่อยจะบรรจุตัวชี้วัดด้านการเกษตรไว้เป็นตัวชี้วัดระดับจังหวัด ซึ่งจะทำให้ขาดการรายงานผลที่สอดคล้องกับตัวชี้วัดเหล่านี้

(๔) แนวทาง

(๔.๑) ภาพรวม

๑) ควรให้ความสำคัญกับยุทธศาสตร์ความมั่นคงด้านอาหารและพลังงาน เพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบันที่ประชากรของโลกมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ขณะที่พื้นที่ปลูกคงที่ ทำให้มีผลต่อความมั่นคงอาหาร ดังนั้น จึงจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับการเพิ่มผลผลิตโดยใช้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่เหมาะสมสำหรับแต่ละประเทศ โดยทุกภาคส่วนร่วมกันคิด บนฐานขององค์ความรู้ทางวิทยาศาสตร์ ไม่ใช่ความเชื่อ

๒) ยุทธศาสตร์ความมั่นคงด้านอาหารและพลังงานถือว่ามีความสำคัญ แต่ต้องเน้นอาหารเป็นหลักก่อนเพื่อให้ประเทศไทยเป็นครัวของโลก ซึ่งปัจจุบันทรัพยากรธรรมชาติของประเทศไทยเสื่อมโทรม ดังนั้น จึงจำเป็นต้องสร้างระบบปกป้องฐานทรัพยากร ทั้งดิน น้ำ ป่า อากาศ เป็นต้น ทั้งจากภายในประเทศและการคุกคามจากภายนอก เพื่อให้เกิดความเข้มแข็งและนำไปสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน

(๔.๒) ความมั่นคงทางอาหาร

๑) ควรกำหนดให้การสร้างความมั่นคงของอาหารและพลังงานเป็นวาระแห่งชาติ เนื่องจากทิศทางการพัฒนาของประเทศขาดความชัดเจน เช่น นโยบายส่งเสริมการขุดเจาะน้ำมันในทะเลตามความต้องการของกลุ่มการเมือง กลุ่มผลประโยชน์และธุรกิจข้ามชาติ ก่อให้เกิดผลกระทบต่อการท่องเที่ยวและแหล่งอาหารในทะเล ทั้งนี้ ควรผลักดันการแปลงแผนไปสู่การปฏิบัติให้เป็นรูปธรรม

๒) ควรพิจารณาความมั่นคงด้านอาหารให้ครอบคลุมสาเหตุที่มาจากความขัดแย้งในการใช้ทรัพยากรเพื่อการพัฒนา ระหว่างอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและภาคการเกษตร โดยเฉพาะทรัพยากรมนุษย์ ที่ดิน น้ำ ที่มีผลกระทบต่อความเสี่ยงด้านความมั่นคงของอาหารและพลังงาน จึงต้องคำนึงถึงความสมดุลในการใช้พืชเกษตรสำหรับอาหารและพลังงาน รวมทั้งให้ความสำคัญกับการสร้างความมั่นคงของอาหารและพลังงานให้กับผู้บริโภคไว้ด้วย เนื่องจากในแนวทางที่กำหนดยังเน้นเฉพาะผู้ผลิต

๓) การพัฒนาภาคการเกษตร ควรให้ความสำคัญกับการให้ความรู้แก่เกษตรกรเพื่อลดการใช้สารเคมีที่จะส่งผลกระทบต่อความมั่นคงด้านอาหารและสุขภาพของประชาชน รวมทั้งการส่งเสริมการปลูกพืชผสมผสานแทนการปลูกพืชเชิงเดี่ยว เพื่อลดความเสี่ยง และเพิ่มความหลากหลายทางชีวภาพ เช่น ไม้ผล พืชสมุนไพรสปีชีส์ ผักปลอดสารพิษ ฯลฯ เพื่อให้เกษตรกรมีรายได้ตลอดทั้งปี และควรมีการสำรวจแนวโน้มปริมาณผลผลิตของพืชก่อนดำเนินการประกันราคาพืชผลทางการเกษตรก่อนช่วงเวลาผลผลิตออกสู่ตลาด ตลอดจนควรนำผลการวิจัยด้านเกษตรมาใช้ประโยชน์อย่างเต็มที่ โดยเฉพาะส่งเสริมการวิจัยพืชหลัก (ยาง ปาล์ม) เพื่อการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยควรเป็นการวิจัยระดับปราชญ์ชาวบ้าน เพื่อเป็นการสร้างนักวิจัยในท้องถิ่น

๔) การเพิ่มปริมาณน้ำต้นทุนเพื่อการเกษตร นอกจากการพัฒนาแหล่งเก็บน้ำในปัจจุบันทั้งจากธรรมชาติและที่สร้างขึ้น เช่น แก้มลิง เป็นต้น ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบความคุ้มค่าการนำเทคโนโลยีในประเทศยุโรป ที่มีการนำน้ำเค็มมาผลิตเป็นน้ำจืด ซึ่งอาจจะทำให้จังหวัดแถบชายฝั่งมีแหล่งน้ำจืดสำหรับการเกษตรได้

๕) ออกกฎหมายควบคุมการใช้พื้นที่เกษตร เพื่อป้องกันการนำไปใช้ประโยชน์ในด้านอื่น ๆ และให้ความสำคัญกับการพัฒนาและเพิ่มมูลค่าอุตสาหกรรมแปรรูปอาหาร และปรับปรุง พ.ร.บ. การเช่าที่ดิน เพื่อการเกษตรกรรมที่ชาวต่างชาติเป็นผู้เช่า โดยจัดเก็บภาษีน้ำและที่ดินเพื่อเกษตรกรรมด้วย

๖) ควรคุ้มครองพื้นที่ที่มีศักยภาพด้านเกษตร โดยเฉพาะพื้นที่ผลิตพืชอาหาร ซึ่งปัจจุบันมีการใช้พื้นที่นาในการปลูกยางมากขึ้น จึงควรมีการคุ้มครองอาชีพการทำนา โดยควรมีการตั้งกองทุนเช่นเดียวกับกองทุนยาง

๗) ควรมีการแบ่งโซนการผลิตพืชอาหารและพืชพลังงานในแต่ละลุ่มน้ำให้สอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่ เพื่อคุ้มครองพื้นที่ที่มีศักยภาพด้านเกษตร โดยเฉพาะพื้นที่ผลิตพืชอาหาร เช่น การคุ้มครองอาชีพการทำนาโดยการตั้งกองทุนเช่นเดียวกับกองทุนยาง เป็นต้น

๘) การกำหนดจุดยืนเรื่อง GMOs ที่กำหนดไว้ในหน้า ๑๑ ข้อ ๒ บรรทัดที่ ๕-๖ และหน้า ๔๗ ข้อ ๕.๒.๕ ที่ระบุไว้อย่างชัดเจนที่หลีกเลี่ยงการใช้ GMOs ถือว่าเป็นการผูกมัดตัวเอง ซึ่งไม่ถูกต้องและไม่จำเป็น เนื่องจากปัจจุบันหลายประเทศมีการยอมรับการนำพืช GMOs มาปลูกมากขึ้น เช่น จีน อินโดนีเซีย เวียดนาม อินเดีย พม่า เป็นต้น ซึ่งในอนาคตประเทศไทยไม่มีทางเลือกเลี่ยงการปลูก ดังนั้น จึงควรสนับสนุนการวิจัย GMOs อย่างครบวงจร เช่นเดียวกับแผนพัฒนาการเกษตรในช่วงแผนฯ ๑๑ ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ที่ได้กำหนดแนวทางการสนับสนุนให้มีการวิจัยทั้งในห้องปฏิบัติการและระดับไร่นา โดยมีการกำหนดมาตรการควบคุมการทดลองอย่างเข้มงวด เพื่อพิจารณาใช้อย่างปลอดภัยต่อคนและสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้ ควรตัดข้อความเรื่อง GMOs ออก ส่วนการศึกษาวิจัยให้ขยายไปรวมในการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีชีวภาพ และควรผสมผสานเทคโนโลยีทุกชนิดเข้าด้วยกัน เพื่อนำไปสู่การเพิ่มผลผลิตภาพการผลิตภาคเกษตร ทั้งเทคโนโลยีชีวภาพ และเทคโนโลยีการตัดแต่งพันธุกรรม และควรมีการจัดเวทีเพื่อประเมินข้อดี ข้อเสียของการผลิตพืชแบบ GMO เพื่อหาข้อยุติ

๙) ประเด็นการสร้างความมั่นคงด้านอาหาร ต้องครอบคลุมทั้งปริมาณ คุณภาพและความปลอดภัย โภชนาการ สุขภาพ เพื่อนำไปสู่ความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น และ ควรให้ความสำคัญกับการแก้ปัญหาและสร้างความมั่นคงให้กับผู้ผลิตมากกว่าคำนึงถึงผู้บริโภค รวมทั้งการเป็นครัวโลกจะต้องพิจารณาความคุ้มค่ากับความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติ

๑๐) มีแนวทางและหน่วยงานที่รับผิดชอบในการเตรียมรับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากปัญหาวิกฤตด้านอาหารให้ชัดเจน และภาครัฐควรสนับสนุนงบประมาณในการลงทุนด้านการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำเศรษฐกิจ เพื่อเป็นการลดต้นทุนให้ผู้ผลิตเช่นเดียวกับประเทศญี่ปุ่นและจีน

๑๑) กำหนดแนวทางการส่งเสริมให้เกษตรกรรายใหม่เข้ามาสู่ภาคเกษตรมากขึ้น เพื่อให้การพัฒนาเกษตรมีความยั่งยืนได้อย่างต่อเนื่องในอนาคต และ พัฒนาคนรุ่นใหม่ให้มีจิตสำนึกที่เห็นคุณค่าของอาชีพเกษตรและวิถีชีวิตครอบครัวที่อบอุ่น ให้มีการเรียนรู้การบริหารจัดการทรัพยากรในชุมชน และสามารถพัฒนาต่อยอดเพื่อสร้างมูลค่าโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นผสมผสานกับเทคโนโลยีสมัยใหม่

๑๒) แนวคิดการพัฒนาภาคเกษตรจำเป็นต้องมีหลายระดับ ทั้งระดับเกษตรกรรายย่อย และระดับเกษตรกรก้าวหน้าเพื่อการค้า ดังนั้น การพัฒนาภาคเกษตรจึงควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาหลายระดับ ซึ่งจะต้องมีแนวทางการพัฒนาแต่ละกลุ่มที่แตกต่างกันไป เช่น กรณีเกษตรกรที่ผลิตเพื่อการค้า ที่มีภาคเอกชนเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อน ภาครัฐจะมีบทบาทน้อย และระบบชลประทานมีความจำเป็นมากสำหรับกลุ่มนี้ ส่วนเกษตรกรรายย่อยซึ่งมีจำนวนมากและต้องการความช่วยเหลือจากภาครัฐในหลายๆ ด้านในระดับครัวเรือนอย่างทั่วถึง และการสร้างแหล่งน้ำขนาดเล็กในไร่นามีความจำเป็นอย่างมากสำหรับกลุ่มนี้

๑๓) ปรับข้อความในแนวทางข้อ ๕.๒.๕ หน้า ๔๗ ใหม่ เป็น “ส่งเสริมการผลิตที่คงไว้ซึ่งความหลากหลายของพันธุ์พืชและสัตว์ที่เหมาะสมกับสภาพภูมิอากาศและสิ่งแวดล้อมของประเทศและสนับสนุนการทดลองวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีต่างๆ อย่างต่อเนื่อง จนถึงการนำไปใช้ เช่น เทคโนโลยีชีวภาพ เทคโนโลยีตัดแต่งพันธุกรรมภายใต้มาตรการควบคุมอย่างเหมาะสม และมีองค์ความรู้ที่ก้าวหน้าในการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีของโลก”

๑๔) ปรับแนวทางในข้อ ๕.๒.๕ เป็น “การส่งเสริมการผลิตเกษตรผสมผสาน เพื่อคงไว้ซึ่งความหลากหลายของพันธุ์พืช และสัตว์ที่เหมาะสมกับสภาพภูมิอากาศ และสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย

(๔.๓) ความมั่นคงพลังงาน

๑) ควรมีแนวทางการลดการใช้พลังงานธรรมชาติที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงของเปลือกโลก โดยเฉพาะการใช้ก๊าซธรรมชาติและน้ำมัน จึงควรหันมาพึ่งพาพลังงานสะอาด เช่น พลังงานแสงแดด พลังงานลม ฯลฯ นอกจากนี้ ควรวางแผนการใช้พลังงานให้เชื่อมโยงกับแผนรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของประเทศ

๒) การพัฒนาพลังงานทดแทนควรสนับสนุนให้มีการใช้เทคโนโลยีชีวภาพและเทคโนโลยีชีวมวล โดยเป็นการนำวัตถุดิบเหลือทิ้งมีใช้พืชอาหาร มาผลิตเป็นเอทานอลได้ ซึ่งจะไม่กระทบกับความมั่นคงอาหาร รวมทั้งพยายามใช้จากวัตถุดิบที่ไม่ได้ใช้เป็นอาหาร หรือมีการวิจัยใช้พืชอื่นๆ เช่น สาหร่าย เป็นต้น

๓) แนวทางการพัฒนาพลังงานทดแทนในปัจจุบัน ได้คำนึงถึงวัตถุดิบจากพืชอาหาร เพื่อมิให้เกิดการแย่งชิงวัตถุดิบพืชอาหารมาใช้ในการผลิต เช่น การผลิตไบโอดีเซล ซึ่งกระทรวงพลังงานได้มีการปรับลดจาก B๓ เป็น B๒ เพื่อให้สอดคล้องกับปริมาณน้ำมันปาล์มในประเทศ และไม่ให้เกิดการขาดแคลนวัตถุดิบที่ใช้เป็นอาหาร โดยการใช้วัตถุดิบทางการเกษตรเป็นพลังงานจะใช้จากส่วนเหลือจากการใช้ผลิตเป็นอาหารแล้วเท่านั้น

๔.๒.๔ ยุทธศาสตร์การสร้างเศรษฐกิจที่มีเสถียรภาพบนฐานความรู้

(๑) วัตถุประสงค์

๑) เพิ่มเติมวัตถุประสงค์และเป้าหมายเกี่ยวกับการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน

๒) ปรับถ้อยคำในวัตถุประสงค์ข้อที่ ๓.๑.๑ และ ๓.๑.๓

(๒) เป้าหมาย

๑) ควรกำหนดเป้าหมายการบริหารจัดการหนี้สาธารณะและแนวทางให้ชัดเจน เพื่อสร้างความยั่งยืนด้านการคลัง

(๓) ตัวชี้วัด

๑) ควรเพิ่มเติมตัวชี้วัดเกี่ยวกับ ๑) ประสิทธิภาพของการใช้เงินอุดหนุนภายใต้งบประมาณรายจ่ายระยะปานกลาง ๒) ความโปร่งใสด้านการคลัง และ ๓) การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ โดยดูจากตัวชี้วัดของธนาคารโลก

๒) ควรมีการบูรณาการระหว่างหน่วยงานภาครัฐในการกำหนดตัวชี้วัดให้เป็นที่ยอมรับร่วมกัน

(๔) แนวทางการพัฒนา

(๔.๑) การพัฒนาภาคบริการ

๑) ควรกำหนดแนวทางการพัฒนาภาคบริการอย่างยั่งยืนโดยใช้จุดแข็งของทักษะองค์ความรู้ของผู้ประกอบการ และการมีทรัพยากรทางธรรมชาติและวัฒนธรรมที่สนับสนุนการท่องเที่ยว

๒) ควรกำหนดแนวทางการปรับโครงสร้างภาคบริการ ดังนี้

๑.๑) การปรับโครงสร้างหน่วยงานภาครัฐที่รับผิดชอบด้านการท่องเที่ยว (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา) โดยพัฒนาศักยภาพบุคลากรภาครัฐให้มีความรู้ ความสามารถเพียงพอในบทบาทที่รับผิดชอบ และควรบูรณาการองค์ความรู้จากผู้ประกอบการภาคเอกชนมาใช้เพื่อให้เกิดประโยชน์

๑.๒) การนำรูปแบบการตลาดสมัยใหม่ การสร้างคุณค่าและความประทับใจให้เกิดขึ้นกับนักท่องเที่ยว

๑.๓) การพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวที่จะให้เกิดความยั่งยืนและสอดคล้องกับกระแสโลก เช่น การท่องเที่ยวและบริการเชิงสุขภาพ สปา และการแพทย์แผนไทย การท่องเที่ยววิถีชุมชน

(๔.๒) การพัฒนาธุรกิจสร้างสรรค์

๑) การกำหนดยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนเพื่อสร้างนวัตกรรมให้มีความชัดเจน โดยเฉพาะการสนับสนุนให้ภาคธุรกิจเป็นผู้สร้างนวัตกรรมด้วยการสร้างแรงจูงใจให้กับภาคธุรกิจ ซึ่งจะเป็นผู้ขับเคลื่อนการพัฒนานวัตกรรมและปรับโครงสร้างเศรษฐกิจอย่างมีประสิทธิภาพ การเสริมสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้และการพัฒนาองค์ความรู้ เพื่อให้เกิดการสร้างนวัตกรรม และการให้ความสำคัญกับการสร้างนวัตกรรมด้านบริการ เป็นภาคเศรษฐกิจที่มีโอกาสในการพัฒนาในระยะต่อไป

๒) การให้ความสำคัญกับผู้บริโภคจะเป็นแรงจูงใจให้เกิดการปรับตัวเพื่อสร้างความสามารถในการแข่งขันทางธุรกิจและก่อให้เกิดการสร้างนวัตกรรม

(๔.๓) การพัฒนาภาคเกษตร

๑) การกำหนดเขตพื้นที่เกษตรกรรม เนื่องจากยางพาราและปาล์มน้ำมันรุกพื้นที่ นาข้าว มีการใช้พื้นที่ดินไม่เหมาะสม ไม่เกิดประสิทธิภาพ

๒) การบริหารจัดการองค์ความรู้ภาคเกษตร โดยมีแนวทางในการดำเนินการ ดังนี้

๒.๑) การกำหนดพื้นที่เกษตรสำหรับพืชอาหาร และพืชพลังงาน เพื่อบริหารจัดการพื้นที่ดินที่มีอยู่อย่างจำกัด สร้างความมั่นคงด้านรายได้ และสร้างเสถียรภาพของราคา โดยกำหนดให้มีมาตรการจูงใจให้สามารถทำได้จริง

๒.๒) การพัฒนาเกษตรอย่างครบวงจร ควรเริ่มตั้งแต่การพัฒนาสายพันธุ์ เพิ่มผลผลิตต่อไร่ ลดต้นทุนการผลิต การใช้เทคโนโลยีในการผลิต การเพิ่มมูลค่าโดยการแปรรูป การบริหารจัดการข้อมูลและองค์ความรู้

๒.๓) เพิ่มแนวทางการพัฒนาภาคการเกษตรทั้งในด้านการพัฒนาศักยภาพบุคลากร องค์ความรู้ และการตลาด โดยจัดการองค์ความรู้ด้านเกษตร สร้างระบบฐานข้อมูล การจัดการหลักสูตรการบ่มเพาะทางวิชาการและปฏิบัติ และการถ่ายทอด/เวทีแลกเปลี่ยน/เผยแพร่องค์ความรู้ให้กับประชาชน

๒.๔) การพัฒนาการเกษตรมุ่งสู่เกษตรอินทรีย์บนภูมิปัญญาฐานความรู้วิทยาศาสตร์เทคโนโลยี นวัตกรรม และการจัดการสิ่งแวดล้อม โดยสนับสนุนการทำเกษตรอินทรีย์ให้มากขึ้น เป็นการปรับปรุงคุณภาพดินและพันธุ์พืช

๒.๕) การปรับปรุงกฎหมายคุ้มครองภาคการเกษตรให้เป็นของคนไทย โดยควบคุมการลงทุนของชาวต่างชาติ

๒.๖) การเพิ่มรายได้ให้กับเกษตรกรโดยการขายคาร์บอนเครดิต

๓) รัฐบาลควรพิจารณาการพัฒนาระบบบริหารจัดการน้ำให้เป็นประเด็นสำคัญ หรือเป็นวาระแห่งชาติว่าด้วยการจัดการน้ำ รวมทั้งควรพัฒนาชลประทานระบบท่อให้สอดคล้องกับสภาพภูมิประเทศและสภาพภูมิอากาศ

๔) การทำเกษตรแบบยั่งยืน เน้นการบริหารจัดการสินค้าเกษตรตลอดห่วงโซ่อุปทาน สร้างสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเกษตรกร ผู้ผลิต และโรงงาน และส่งเสริมการวิจัยพันธุ์พืชที่ให้ผลผลิตสูงเหมาะสมตามพื้นที่ เช่น พืชทนแล้ง ข้าวจากดินภูเขาไฟพนมรุ้ง จ.บุรีรัมย์ และการปรับปรุงคุณภาพที่ดิน โดยปลูกพืชหมุนเวียนและใช้ปุ๋ยอินทรีย์ เนื่องจากเกษตรกรส่วนใหญ่ไม่มีอำนาจต่อรองกับผู้ประกอบการในการขายสินค้าเกษตร การที่รัฐช่วยเหลือเกษตรกรยากจนโดยการจัดสรรที่ดินจึงไม่ได้เป็นการแก้ปัญหาอย่างยั่งยืนจากการที่มีที่ดินจำกัด แต่ความต้องการใช้ที่ดินอย่างต่อเนื่อง

(๔.๔) การพัฒนาภาคอุตสาหกรรม

๑) ควรเน้นการพัฒนาอุตสาหกรรมอย่างยั่งยืนโดยมีมาตรการส่งเสริมอุตสาหกรรมสะอาด และควบคุมอุตสาหกรรมที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมอย่างจริงจัง สร้างความเข้มแข็งตลอดห่วงโซ่การผลิตของภาคการผลิตและบริการ โดยเฉพาะในอุตสาหกรรม สินค้า และบริการเป้าหมายที่มีความสำคัญต่อทิศทางการพัฒนาในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑

๒) ควรมีแนวทางการใช้ประโยชน์ของเหลือใช้/ของเสียจากกระบวนการผลิต/แปรรูปเกษตร มาใช้เป็นปุ๋ย พลังงานชีวมวล

๓) การพัฒนา/ส่งเสริมอุตสาหกรรม ควรเน้นการเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม การตั้งนิคมอุตสาหกรรมแปรรูปการเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และการแปรรูปสินค้าเกษตรเพื่อเพิ่มมูลค่า อาทิ น้ำมันเปลือกผิวส้ม เนื่องจากการพัฒนาภาคอุตสาหกรรมในปัจจุบันเป็นไปอย่างไม่ยั่งยืน การขยายอุตสาหกรรมหนักก่อให้เกิดมลพิษและการแย่งชิงทรัพยากรที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและคุณภาพชีวิตของชุมชน ประกอบกับความตื่นตัวในการรักษาสิ่งแวดล้อมของประชาชนในพื้นที่ทำให้เกิดการต่อต้านการขยายตัวของอุตสาหกรรมหนัก

๔) ประเทศไทยจึงควรส่งเสริมการลงทุนในพื้นที่ที่มีศักยภาพในประเทศเพื่อนบ้าน เช่น เมืองทวาย ประเทศสหภาพพม่า เพราะมีปัจจัยภายนอกที่ผลักดันให้ประเทศไทยต้องปรับตัว อาทิ การขยายบทบาทและอิทธิพลของประเทศจีนในภูมิภาคอาเซียน ทำให้ประเทศกำลังพัฒนาต่าง ๆ ต้องปรับตัวเปิดรับการลงทุนและมีอัตราค่าจ้างแรงงานที่ต่ำกว่าประเทศไทย

(๔.๕) การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ระบบโลจิสติกส์ และวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี

๑) ต้นทุนระบบโลจิสติกส์ของประเทศไทยสูง เนื่องจากยังคงใช้ระบบการขนส่งทางถนนเป็นหลัก ขณะที่การส่งเสริมการใช้ระบบรางคู่ตามที่ระบุไว้ในแนวทางการพัฒนาของแผนฯ ๑๑ ยังไม่เป็นรูปธรรมในการปฏิบัติ เช่น ความล่าช้าในการขยายโครงข่ายเส้นทางรถไฟรางคู่เพื่อเชื่อมโยงการขนส่งระหว่างกรุงเทพมหานครกับนครราชสีมา ดังนั้น ควรเน้นการพัฒนาาระบบโลจิสติกส์ เช่น การเร่งรัดโครงข่ายเส้นทางรถไฟรางคู่ที่ดำเนินการอยู่ในปัจจุบันให้เชื่อมโยงถึงนครราชสีมาและพื้นที่จังหวัดชายแดน การพัฒนาการขนส่งระบบรางเพื่อเชื่อมโยงระบบรถไฟจากเวียดนามสู่ฮานอย ผลักดันการพัฒนาเส้นทางถนนเพื่อส่งเสริมและเชื่อมโยงการท่องเที่ยวในภาคอีสาน และการสร้างความชัดเจนเกี่ยวกับข้อตกลงการใช้เส้นทางคมนาคมในกรอบ GMS เพื่อสนับสนุนการค้าการลงทุนชายแดน

๒) ควรเตรียมความพร้อมโครงสร้างพื้นฐานด้านขนส่ง รวมถึงระบบรางภายในประเทศให้สอดคล้องกับประเทศเพื่อนบ้านโดยเฉพาะการเชื่อมโยงทางรถไฟจากจีน-ลาว-ไทย และเส้นทางถนนในกลุ่มประเทศ GMS

๓) การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศเพิ่มขึ้น เนื่องจาก ICT มีความสำคัญเพิ่มมากขึ้นในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของประเทศ โดยเป็นสภาพแวดล้อมในการพัฒนาด้านอื่นๆ ต่อไป

๔) การสนับสนุนการพัฒนาระบบโลจิสติกส์เพื่อการบริหารและการท่องเที่ยว เช่น การเพิ่มเส้นทางการบินและสายการบินเพื่อการท่องเที่ยวและขนส่ง การควบคุมคุณภาพการให้บริการ การอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว เป็นต้น

๕) การพัฒนาและกระจายโครงสร้างพื้นฐานสำหรับภาคการเกษตรยังไม่ทั่วถึงและเพียงพอ

๕.๑) ระบบตลาดสินค้าเกษตรล่วงหน้ายังไม่ครอบคลุม มีเฉพาะข้าว ยางพารา และมันสำปะหลัง

๕.๒) การประกันความเสี่ยงในภาคการเกษตร เพื่อลดความเสี่ยงของเกษตรกร

๕.๓) ควรมีการพัฒนาประสิทธิภาพระบบโลจิสติกส์

๕.๔) การฟื้นฟูและพัฒนาแหล่งต้นน้ำ และการจัดการน้ำ

๖) เพิ่มบทบาทของสถาบันการศึกษาในการเชื่อมโยงความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชนในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

(๔.๖) การปฏิรูปกฎหมายเศรษฐกิจ กฎ ระเบียบต่าง ๆ

๑) บังคับใช้กฎหมายอย่างเสมอภาค เท่าเทียม และเป็นธรรม ทบทวน/ปรับปรุงกฎหมาย โดยเฉพาะสาขาการเงิน และสาขาสื่อสารและโทรคมนาคมให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

๒) ทบทวน ปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ และข้อบังคับ ให้มีความทันสมัย และเหมาะสมกับบริบทการเปลี่ยนแปลงทางการค้า การลงทุน การเงิน ทั้งในประเทศและต่างประเทศ รวมทั้งพลวัตในภาคการเกษตร อุตสาหกรรม และบริการ

๓) ปกป้องและให้สนับสนุนธุรกิจค้าปลีกรายเล็กให้สามารถคงอยู่ได้ในภาวะที่มีการแข่งขันอย่างรุนแรง โดยจัดให้มีกฎหมายเพื่อสนับสนุนธุรกิจค้าปลีกรายเล็กให้สามารถคงอยู่ได้ในภาวะที่มีการแข่งขันอย่างรุนแรงจากธุรกิจค้าปลีกรายใหญ่ต่างชาติ

(๔.๗) การพัฒนากำลังคนรองรับภาคเศรษฐกิจ

๑) การพัฒนาและการเตรียมความพร้อมของคนในแต่ละภาคเศรษฐกิจ ในฐานะของการเป็นทุนหรือทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งจะเป็นปัจจัยหลักในการขับเคลื่อนการปรับโครงสร้าง การสร้างเศรษฐกิจสร้างสรรค์ และ การเปิดเสรีการค้าให้ประสบความสำเร็จ ต้องให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการคนหรือทรัพยากรมนุษย์ ร่วมกับการจัดการองค์ความรู้ ที่เป็นเงื่อนไขความสำเร็จของการพัฒนาในหลายประเทศ โดยมีแนวทางสำคัญที่ควรดำเนินการ ดังนี้

๑.๑) การวางแผนทางบริหารจัดการแรงงานอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นรูปธรรมทั้งระบบ เพื่อรองรับการปรับโครงสร้างด้านการผลิต เพิ่มความสามารถในการแข่งขัน ต้องอาศัยความร่วมมือในหลายหน่วยงาน

๑.๒) ควรมีแนวทางการพัฒนาแรงงานที่มีทักษะ โดยเน้นอาชีวศึกษา และขยายการศึกษาอาชีวะถึงระดับปริญญาตรี

๑.๓) การพัฒนาคนหรือบุคลากรทางการท่องเที่ยว โดยเฉพาะด้านภาษา เพื่อให้สามารถแข่งขันและทำการค้ากับต่างประเทศได้ และการอบรมให้ความรู้แก่บุคลากรด้านบริการท่องเที่ยว ร่วมกับการพัฒนาระบบบริหารจัดการการท่องเที่ยว เพื่อสนับสนุนการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

๑.๔) การพัฒนาศักยภาพคนและผู้ประกอบการ ให้สามารถขับเคลื่อนการพัฒนา SMEs และสามารถใช้ประโยชน์จากวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการพัฒนาได้อย่างยั่งยืน

๑.๕) การพัฒนาผู้ประกอบการ SMEs รายใหม่เป็นเรื่องยากและต้องใช้เวลาบ่มเพาะ โดยเฉพาะ SMEs ขนาดเล็กไม่สามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนอัตราดอกเบี้ยต่ำ ดังนั้น ควรให้การช่วยเหลือทางการเงินแก่ผู้ประกอบการ SMEs ขนาดเล็ก โดยการจัดตั้งกองทุน SMEs รวมทั้ง ธปท.พิจารณาหลักเกณฑ์การปล่อยสินเชื่อให้ผู้ประกอบการ SMEs ขนาดเล็ก และการพัฒนาการเรียนการสอนและการฝึกอบรมด้าน SMEs เช่น การจัดตั้ง School of SMEs และหลักสูตรปริญญาการจัดการ SMEs

๑.๖) SMEs ขนาดเล็กไม่สามารถแข่งขันกับผู้ประกอบการรายใหญ่ได้ เช่น การที่ธุรกิจค้าปลีกขนาดเล็กไม่สามารถแข่งขันกับธุรกิจการค้าข้ามชาติ จนไม่สามารถดำเนินธุรกิจต่อไปได้ จึงควรมีการปรับกฎระเบียบด้านเศรษฐกิจในการให้ความช่วยเหลือ SMEs ขนาดเล็กให้สามารถแข่งขันดำเนินธุรกิจได้ และเพิ่มช่องทางการลงทุนในเรื่องต่างๆ โดยรัฐควรมีการลงทุนร่วมกับ SMEs เพื่อให้เกิดการสร้างงานให้เพียงพอและรองรับแรงงานในประเทศ

๑.๗) ควรพิจารณาแนวทางที่เหมาะสมในการแก้ไขปัญหาการขาดแคลนแรงงานไร้ฝีมือ โดยอาจพิจารณาใช้แรงงานจากประเทศเพื่อนบ้าน และ/หรือส่งเสริมการใช้เครื่องจักรกลทดแทนแรงงาน โดยให้มีการวิจัยและพัฒนา และสร้างมาตรการจูงใจที่เหมาะสม

๑.๘) การพัฒนาคนทั้งในชนบทและเมืองที่มีวิถีชีวิตแตกต่างกัน ให้สามารถประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้อย่างเหมาะสม เกิดความสมดุลระหว่างสังคมเมืองและสังคมชนบท และสร้างวินัยทางการเงินและการออมให้คนรุ่นใหม่อยู่อย่างพอเพียง

๔.๒.๕ ยุทธศาสตร์การสร้างเชื่อมโยงกับทางเศรษฐกิจและความมั่นคงในภูมิภาค

(๑) วัตถุประสงค์และเป้าหมาย

๑) วัตถุประสงค์และเป้าหมายให้ความสำคัญกับประเด็นด้านเศรษฐกิจมากกว่าความมั่นคง จึงควรต้องระมัดระวังไม่ให้เกิดความขัดแย้งเชิงนโยบายในการดำเนินงานด้านเศรษฐกิจและความมั่นคง

(๒) แนวทางการพัฒนา

๑) ในการกำหนดทิศทางการพัฒนาภาคเกษตรในกรอบความร่วมมือระหว่างประเทศต่างๆ ควรมีการกำหนดตำแหน่งในการเป็นผู้ผลิตวัตถุดิบต้นน้ำหรือจะเป็นผู้ผลิตแปรรูปให้ชัดเจน

๒) ควรเพิ่มเติมแนวทางเรื่องการค้าชายแดนให้มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น

๓) การเตรียมความพร้อมของคนกลุ่มล่างในเรื่องของการเปิดการค้าเสรี และการรวมกลุ่มเศรษฐกิจ โดยเฉพาะในเรื่องขององค์ความรู้

๔) การสร้างความเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้าน และบทบาทและอิทธิพลของประเทศจีน อินเดีย และประชาคมอาเซียนให้สามารถสนับสนุนการพัฒนาของไทย โดยมีแนวทางในการดำเนินการ ดังนี้

๔.๑) สร้างความรู้ความเข้าใจและเพิ่มแนวทางการรับมือการเปิดเสรีการค้า โดยเฉพาะ AEC

๔.๒) พัฒนาอุตสาหกรรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และการโยกย้ายอุตสาหกรรมหนักไปยังเขตเศรษฐกิจของประเทศเพื่อนบ้าน เช่น โครงการเขตเศรษฐกิจพิเศษทวาย สหภาพพม่า รวมทั้งการลงทุนในต่างประเทศ

๔.๓) เน้นการเพิ่มสมรรถนะการผลิตและการสร้างความมั่นคงภาคการเงินให้ไทยมีขีดความสามารถในการแข่งขัน

๔.๔) การใช้ประโยชน์ปัจจัยการผลิต เช่น แรงงาน วัตถุดิบ พื้นที่ เพื่อเป็นฐานการผลิตของประเทศไทย

๔.๕) การสร้างอุตสาหกรรมแปรรูปจากยางพาราไปสู่ผลิตภัณฑ์ที่มีมูลค่าสูงขึ้น เช่น ผลิตภัณฑ์ขึ้นส่วนและส่วนประกอบรถยนต์/ยานยนต์ประเภทอื่น

๕) ให้ความสำคัญกับการปรับโครงสร้างการผลิตให้สอดคล้องกับตลาดเอเชียที่จะมีความสำคัญมากขึ้น โดยใช้ประโยชน์จากความได้เปรียบด้านที่ตั้ง และให้ความสำคัญกับการเตรียมความพร้อมในความร่วมมือเพื่อการพัฒนา กับประเทศเพื่อนบ้าน/ภูมิภาค โดยเฉพาะในประเด็น

๕.๑) อุตสาหกรรมหนักและพลังงานซึ่งยังต้องพึ่งพาประเทศเพื่อนบ้าน/ภูมิภาค

๕.๒) การพัฒนาระบบโลจิสติกส์ ระบบรางคู่-ขนของ ระบบความเร็วสูง-ขนคน และศูนย์การกระจายสินค้า

๕.๓) การพัฒนาขีดความสามารถทางด้านการตลาดของภาคเอกชนในประเทศ

๕.๔) การพัฒนาบุคลากร ทักษะด้านภาษาประเทศเพื่อนบ้าน ภาษาอังกฤษ ความเข้าใจด้านสังคมวัฒนธรรมของเพื่อนบ้าน

๖) ภาครัฐต้องส่งเสริมการลงทุนไทยในต่างประเทศ (OFDI) อย่างจริงจัง โดยกำหนดบทบาทของหน่วยงานภาครัฐให้ชัดเจน และเพิ่มขีดความสามารถของภาครัฐในการอำนวยความสะดวกแก่นักลงทุนไทยอย่างครอบคลุมและครบวงจร โดยเฉพาะการสนับสนุนนักลงทุนที่เป็น SMEs และพิจารณาผลดีและผลเสียเงินลงทุนจากต่างประเทศที่มีต่อประเทศโดยรวม

๗) ประเทศไทยยังขาดการเตรียมพร้อมเพื่อรับมือกับการเป็นประชาคมอาเซียนในปี ๒๐๑๕ ได้แก่ การสื่อสารภาษาต่างประเทศโดยเฉพาะภาษาประเทศเพื่อนบ้าน การขาดบุคลากรรองรับการขยายตัวการค้า/การลงทุนของไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน จังหวัดชายแดนขาดหน่วยงานเฉพาะที่ทำหน้าที่ประสานความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อนบ้าน และบางประเทศไม่ยึดถือเงื่อนไขในการปฏิบัติตามข้อตกลงความร่วมมือการค้าชายแดน ทำให้เกิดปัญหา/ค่าใช้จ่ายในการดำเนินการค้า เป็นข้อเสียเปรียบกับประเทศคู่แข่งทางการค้าอื่นๆ

๘) กำหนดแนวทางในการเตรียมพร้อมเพื่อรับมือกับการเป็นประชาคมอาเซียน ได้แก่ (๑) พัฒนาบุคลากร โดยสนับสนุนจังหวัดชายแดนให้เจ้าหน้าที่และประชาชนสามารถสื่อสารภาษาของประเทศเพื่อนบ้าน (๒) พัฒนาจังหวัดชายแดน โดยให้มีฝ่ายวิเทศสัมพันธ์เป็นหน่วยงานประสานเชื่อมโยงประเทศเพื่อนบ้าน (๓) ยกกระดับพื้นที่ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นชายแดนให้เป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษ เช่น แม่สอด (๔) ให้ความสำคัญกับประเทศจีนในการเป็นประเทศคู่ค้าสำคัญ รวมทั้งการใช้เงินสกุลหยวนในการทำธุรกิจ (๕) การพัฒนาเมืองชายแดนให้เป็นศูนย์กลางเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของภูมิภาค รวมทั้งเชื่อมโยงการท่องเที่ยวและวัฒนธรรม (๖) การให้ความรู้เกี่ยวกับโอกาสและผลกระทบจากการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนและการเปิดเสรีทางการค้า และ (๗) การจัดระเบียบช่องทางต่างๆ ในการผ่านแดนให้มีความชัดเจน เช่น การรับรอง การตรวจสินค้าต่างๆ (การเปิดตู้) การตรวจสอบสุลักษณะ และการจัดเก็บค่าธรรมเนียม เป็นต้น

๙) การเตรียมความพร้อมในด้านกฎระเบียบต่างๆ ให้สามารถเชื่อมโยงกับข้อตกลงและพันธกรณีกับต่างประเทศในเวทีต่างๆ เป็นต้น ควบคู่กับการกำหนดกฎระเบียบ เพื่อสนับสนุนส่งเสริมผู้ประกอบการ/ธุรกิจที่ดีให้เข้ามาประกอบธุรกิจการท่องเที่ยว และควบคุมธุรกิจที่ไม่ดี ที่จะเข้ามาแสวงหาผลประโยชน์

๔.๒.๖ ยุทธศาสตร์การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

(๑) วัตถุประสงค์

๑) เพิ่มวัตถุประสงค์ในการสร้างความตระหนักและจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืนแก่ประชาชน

(๒) เป้าหมาย

๑) เป้าหมายด้านการลดความเสียหายจากภัยธรรมชาติต่อ GDP ควรกำหนดให้ชัดเจนว่าจะลดลงเท่าใด

๒) ควรกำหนดเป้าหมายด้านการกำจัดขยะให้เพิ่มขึ้น จากเดิมที่กำหนดให้สัดส่วนการกำจัดขยะอย่างถูกหลักสุขาภิบาล ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๕๐ เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาขยะล้นเมือง

(๓) ตัวชี้วัด ปรับปรุงตัวชี้วัด ดังนี้

- ๑) เพิ่มสัดส่วนพื้นที่ป่าไม้เป็นไม้ต่ำกว่าร้อยละ ๔๐ ของพื้นที่ของประเทศ
- ๒) เพิ่มตัวชี้วัดการลดปริมาณการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ในภาคขนส่งและภาคอุตสาหกรรม
- ๓) เพิ่มตัวชี้วัดเรื่องน้ำเสียชุมชนและคุณภาพน้ำในแหล่งน้ำ
- ๔) ปรับปรุงตัวชี้วัดเรื่องน้ำให้ชัดเจนโดยกำหนดเป้าหมายการเก็บกักน้ำรายปี
- ๕) เพิ่มตัวชี้วัดด้านพลังงานสะอาด โดยอาจใส่ไว้ในยุทธศาสตร์ที่ ๔ ด้านความหลากหลายทางชีวภาพ สัดส่วนพื้นที่ป่าไม้เป็นไม้ต่ำกว่าร้อยละ ๔๐ ของพื้นที่ของประเทศ น้ำเสียชุมชนและคุณภาพน้ำในแหล่งน้ำ การลดปริมาณการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ในภาคขนส่งและภาคอุตสาหกรรม ตัวชี้วัดที่สะท้อนวัตถุประสงค์ เรื่องการพัฒนาและใช้ประโยชน์ทรัพยากร และการกำหนดปริมาณการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ โดยรวมของประเทศ เพื่อนำไปสู่แนวทางสังคมคาร์บอนต่ำ
- ๖) ตัวชี้วัดที่กำหนดยังไม่สะท้อนเป้าหมายเท่าที่ควร
- ๗) ต้องสร้างความเข้าใจที่ตรงกันในเรื่องสังคมคาร์บอนต่ำ ว่าหมายถึงอะไร และควรมีตัวชี้วัดอย่างไร

(๔) แนวทาง

(๔.๑) การอนุรักษ์ พื้นฟู และสร้างความมั่นคงของฐานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๑) น่าถือว่าเป็นปัจจัยการผลิตหลักในทุกภาคการผลิตทั้งเกษตรอุตสาหกรรม และบริการ ซึ่งความต้องการใช้ในปัจจุบันเปลี่ยนแปลงจากอดีต ดังนั้น ควรมีการกำหนดความต้องการให้ชัดเจน เพื่อการวางแผนการใช้น้ำให้เพียงพอ โดยควรมีการจัดทำแผนแม่บทการจัดการน้ำเพื่อการพัฒนาประเทศ เพื่อตอบสนองวัตถุประสงค์ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม โดยให้ความสำคัญกับการจัดการน้ำทั้งด้านอุปสงค์ควบคู่ไปกับการจัดการด้านอุปทาน

๒) การบริหารจัดการน้ำอย่างยั่งยืน ควรพิจารณาตั้งแต่ต้นน้ำถึงปลายน้ำ และเพิ่มยุทธศาสตร์บริหารจัดการ ๒๕ ลุ่มน้ำเพื่อการเกษตร รวมทั้งให้มีการบูรณาการยุทธศาสตร์กลุ่มจังหวัดและแผนชาติ เพื่อกำหนดแนวทางปฏิบัติและงบประมาณให้ชัดเจน

๓) ควรให้ความสำคัญกับการฟื้นฟูแหล่งน้ำธรรมชาติทั้งขนาดใหญ่และเล็ก เพื่อแก้ปัญหาน้ำท่วม ภัยแล้ง และการใช้น้ำในภาคการเกษตร และควรส่งเสริมการพัฒนาแหล่งกักเก็บน้ำขนาดเล็กที่เหมาะสมกับพื้นที่ เช่น การทำฝายชะลอน้ำในแหล่งน้ำธรรมชาติ รวมทั้งฟื้นฟูทรัพยากรประมงและแหล่งประมง เป็นต้น

๔) เพิ่มแหล่งกักเก็บน้ำและการบริหารจัดการเก็บน้ำในฤดูแล้ง และฤดูฝนให้เหมาะสม สามารถสนองกับการใช้ประโยชน์ของภาคส่วนต่างๆ ได้

๕) นโยบายด้านที่ดินยังไม่ชัดเจน โดยเฉพาะด้านการถือครองที่ดิน โดยควรพิจารณาให้มีการจำกัดการถือครองที่ดิน เช่น ไม่ควรถือครองเกิน ๕๐ ไร่ เป็นต้น

๖) ควรส่งเสริมการพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่มาจากฐานทรัพยากรชีวภาพให้เกิดมูลค่าและผลตอบแทนทางเศรษฐกิจ และสร้างกลไกในการนำรายได้จากการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรชีวภาพกลับไปฟื้นฟูดูแลทรัพยากรชีวภาพต้นทุนที่นำไปใช้ประโยชน์ รวมทั้งให้ความสำคัญกับการฟื้นฟูอนุรักษ์ทรัพยากรชีวภาพในชุมชนที่เป็นต้นทางของการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนควบคู่กับการพัฒนาในภาพรวม

๗) การอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติอย่างคุ้มค่าและยั่งยืน ต้องให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ตั้งแต่วัยเด็ก ดังนั้นควรเพิ่มแนวทางเกี่ยวกับการให้ความรู้และกระตุ้นจิตสำนึกรวมถึงกลุ่มการเมืองและผู้บริการในหน่วยงาน เพื่อปรับวิธีคิด แนวปฏิบัติ และสร้างวัฒนธรรมของทุกภาคส่วน รวมทั้งใช้สื่อสารสาธารณะเป็นเครื่องมือประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ควรแก้ไขปัญหาการครอบครองที่ดินของนักการเมือง

(๔.๒) การปรับกระบวนการพัฒนาและขับเคลื่อนประเทศไปสู่การเป็นเศรษฐกิจและสังคมคาร์บอนต่ำและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

๑) ควรมีมาตรการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการประหยัดพลังงาน ลดการฟุ่มเฟือยจากการใช้พลาสติก

๒) กำหนดมาตรการที่ชัดเจน เพื่อหยุดยั้งการขยายตัวของเมืองและพื้นที่ชุมชน ในเขตชลประทานและพื้นที่เกษตรกรรม

๓) ส่งเสริมแนวทางการลดก๊าซเรือนกระจก โดยการปรับปรุงระบบขนส่งมวลชนให้มีประสิทธิภาพ

๔) การส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน คำนึงถึง Carrying Capacity ของทุกแหล่งท่องเที่ยว ป้องกันการบุกรุกทำลายป่า และการแย่งใช้ทรัพยากรน้ำจากภาคเกษตร

๕) ส่งเสริมการปลูกพืชผสมผสานแทนการปลูกพืชเชิงเดี่ยว เพื่อลดความเสี่ยง และเพิ่มความหลากหลายทางชีวภาพ เช่น ไม้ผล พืชสมุนไพรสปีชีส์ และผักปลอดสารพิษ ฯลฯ เพื่อให้เกษตรกรมีรายได้ตลอดทั้งปี

(๔.๓) การยกระดับขีดความสามารถในการปรับตัวรับมือกับการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศเพื่อให้สังคมรองรับการเปลี่ยนแปลง

๑) ควรนำผลการวิจัยด้านเกษตรมาใช้ประโยชน์อย่างเต็มที่ โดยเฉพาะส่งเสริมการวิจัยพืชหลัก (ยาง ปาล์ม) เพื่อการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยควรเป็นการวิจัยระดับปราชญ์ชาวบ้าน เพื่อเป็นการสร้างนักวิจัยในท้องถิ่น

๒) ควรผสมผสานเทคโนโลยีบนพื้นฐานองค์ความรู้ในการเพิ่มผลผลิตและสร้างมูลค่าเพิ่ม อาทิ การผลิตเมล็ดพันธุ์แทนการผลิต Grain เพื่อเพิ่มมูลค่า ประเทศไทยสามารถผลิตเมล็ดพันธุ์เพื่อจำหน่ายให้ประเทศอื่นได้ และจัดตั้งสภาสิ่งแวดล้อมชุมชนท้องถิ่น

๓) แนวทางด้านการยกระดับขีดความสามารถในการปรับตัวรับมือกับการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ ควรมีการจัดกลุ่มให้ชัดเจนระหว่างแนวทางด้านบรรเทาปัญหา และการปรับตัว รวมทั้งควรเพิ่มแนวทางการปรับตัวด้านผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติ และความหลากหลายทางชีวภาพ

(๔.๔) การควบคุมและลดมลพิษ

๑) ควรสนับสนุนการนำกากของเสียที่ทับถมเป็นเวลานานมาผลิตพลังงาน เชื้อเพลิงและพลังงานไฟฟ้า และควรมีมาตรการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการประหยัดพลังงาน ลดการฟุ่มเฟือยจากการใช้พลาสติก

๒) ควรสนับสนุนแนวคิดเรื่อง Zero waste ที่เห็นว่าขยะเป็นทรัพยากรที่มีประโยชน์ เช่น ขยะอินทรีย์สามารถนำมาใช้เป็นปุ๋ยหรือพลังงาน และควรออกกฎหมายให้มีการคัดแยกขยะจากแหล่งกำเนิดทุกครัวเรือน ทุกสถานประกอบการ และควรมีการส่งเสริมการนำขยะมาใช้ประโยชน์

๓) มีแนวทางดูแลขยะอิเล็กทรอนิกส์ ที่เข้ามาในรูปแบบสินค้ามือสอง เช่น อะไหล่รถยนต์ อุปกรณ์คอมพิวเตอร์ เครื่องถ่ายเอกสาร ที่มีค่ากำจัดมลพิษมากกว่าพันล้านบาทต่อปี ซึ่งเป็นภาระของภาครัฐ

๔) เพิ่มอำนาจ อปท.ในการบริหารจัดการพื้นที่ร่วมกับภาครัฐ หรือการนิคมอุตสาหกรรม เช่น การอนุญาตถมทะเล เพื่อก่อสร้างโรงงานอุตสาหกรรม ที่ส่งผลกระทบต่อชุมชน

๕) การใช้สารเคมีที่ถูกต้องตามหลักวิชาการ ขอให้เน้นถึงการปรับเปลี่ยนแนวคิดและยุทธศาสตร์ในเรื่องการใช้สารเคมีทางการเกษตร ซึ่งจะมีผลต่อการเกษตรไทย ทั้งเรื่องประสิทธิภาพการผลิต ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และความปลอดภัยต่อเกษตรกรผู้ผลิต ประชาชน และผู้บริโภคผลผลิตทางการเกษตร

๖) การใช้สารเคมีอาจยังมีความจำเป็นในการผลิตบางประเภท/พื้นที่ ประเทศไทยจำเป็นต้องเน้นเรื่อง GAP เพื่อไปสู่ AFTA ซึ่งจะสามารถกีดกันสินค้าจากประเทศอื่นๆ ได้

๗) การผลิตไม้ผล นอกจากคำนึงถึงความมั่นคงด้านรายได้ ควรให้ความรู้แก่เกษตรกรเพื่อลดการใช้สารเคมีซึ่งส่งผลกระทบต่อความมั่นคงด้านอาหารและสุขภาพของประชาชน

๘) ควรเพิ่มเติมแนวทางการจัดการขยะชุมชน เนื่องจากการกำหนดตัวชี้วัดแต่ไม่มีแนวทางการจัดการ

(๔.๕) การพัฒนาระบบการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้มีประสิทธิภาพ โปร่งใสและเป็นธรรม

๑) ควรมีการบังคับใช้กฎหมายในการจัดการสภาพแวดล้อมอย่างเป็นรูปธรรม ควรเก็บภาษีสิ่งแวดล้อมจากการประปา เนื่องจากการประปาเป็นผู้ใช้น้ำโดยตรง และนำเงินมาจัดตั้งกองทุนสำหรับสนับสนุนท้องถิ่นที่สามารถดูแลแหล่งน้ำและสิ่งแวดล้อมได้เป็นอย่างดี ปรับปรุง พรบ. การเช่าที่ดินเพื่อเกษตรกรรม รวมถึงการเช่าที่ดินของชาวต่างชาติรวมทั้งปรับปรุงระบบให้มีการจัดเก็บภาษีน้ำและที่ดินเพื่อเกษตรกรรม และเพิ่มเติมการออกกฎหมายควบคุมการใช้พื้นที่การเกษตรเพื่อป้องกันการนำพื้นที่การเกษตรไปใช้ประโยชน์ในด้านอื่น

๒) ควรมีกฎหมายในการสนับสนุนส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจที่ใช้ความหลากหลายทางชีวภาพเป็นฐานการผลิต การคุ้มครองทรัพยากรชีวภาพและภูมิปัญญา และให้ประชาชนที่มีพื้นที่ในครอบครอง มีการปลูกต้นไม้ร้อยละ ๑๐ ของพื้นที่ เพื่อลดภาวะโลกร้อน และป้องกันน้ำท่วม น้ำแล้ง นอกจากนี้ การพัฒนาสินค้าเกษตรและอาหารจากทรัพยากรชีวภาพ ควรเน้นกลไกการดำเนินการขับเคลื่อนในระดับจังหวัด และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยให้มีการปฏิบัติในระดับจังหวัด และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างจริงจัง

๓) การใช้มาตรการด้านภาษี ไม่ควรเน้นแต่การเก็บภาษีเพียงอย่างเดียว แต่ควรพิจารณาสร้างแรงจูงใจด้านภาษี เช่น การยกเว้นหรือลดหย่อนภาษี ในกรณีที่ผู้ประกอบการใช้กระบวนการผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม รวมทั้งควรกำหนดแนวทางและมาตรการที่ชัดเจนในการที่รัฐจะคืนภาษีให้กับภาคเอกชนที่ดำเนินการดังกล่าว และ ส่งเสริมการจัดเก็บภาษีรถยนต์เพื่อช่วยลดก๊าซเรือนกระจก

๔) พิจารณาประเด็นเรื่องความเหลื่อมล้ำและความไม่เป็นธรรม ระหว่างเกษตรกรรายใหญ่กับเกษตรกรรายย่อยด้วย

๔.๒.๗ การบริหารจัดการแผนพัฒนาฉบับที่ ๑๑ สู่การปฏิบัติ

(๑) ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการแผนฯ ๑๑ ในภาพรวม

๑) แผนพัฒนา ฉบับที่ผ่านมามีไม่ประสบความสำเร็จ เนื่องจากรัฐบาลให้ความสำคัญกับนโยบายพรรคการเมืองมากกว่า หน่วยงานต่างๆ ไม่ได้นำแผนพัฒนา มาใช้อย่างจริงจัง ความเหลื่อมล้ำด้านรายได้และการเมืองไม่มั่นคงทำให้นโยบายเปลี่ยนแปลงและไม่ต่อเนื่อง ภาคเอกชนมีส่วนร่วมในการพิจารณางบประมาณน้อย ทำให้ความร่วมมือระหว่างรัฐกับเอกชนไม่สมบูรณ์ การจัดสรรงบประมาณบางส่วนไม่สอดคล้องกับพื้นที่

๒) แผนฯ ๑๑ เป็นแผนที่ครอบคลุมทุกเรื่อง แต่ไม่มีการจัดลำดับความสำคัญ และไม่ได้เชื่อมโยงเป็นแผนที่ยุทธศาสตร์ที่สะท้อนการพัฒนาหลักในแต่ละด้าน

๓) แนวทางการบริหารจัดการแผนฯ ๑๑ เป็นเพียงหลักการครอบคลุม ขาดกลไก ระบบ และการบริหารแต่ละระดับ รวมถึงการถ่ายทอดบริบทของแผนฯ มีลักษณะเชิงเทคนิคมากกว่าภาคปฏิบัติ

๔) การบริหารจัดการแผนฯ ๑๑ ควรตอบสนองความต้องการของพื้นที่ เน้นการมีส่วนร่วม แกไขโครงสร้างการบริหารแบบรวมศูนย์อำนาจที่ทำให้เกิดความไม่เป็นธรรม ให้ความสำคัญกับกลไกการพัฒนาตั้งแต่ระดับขึ้นำ จัดการ และปฏิบัติการให้ทำงานสอดคล้องกัน มีแผนกำกับควบคุมและรายงานการขับเคลื่อนแผนฯ ๑๑ เป็นระยะ

(๒) ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการบริหารจัดการแผนฯ ๑๑

(๒.๑) การสร้างความรู้ความเข้าใจเพื่อร่วมขับเคลื่อนแผนฯ ประชาสัมพันธ์แผนฯ ๑๑ ให้ประชาชนเข้าใจได้ง่าย เน้นเรื่องการมีส่วนร่วมและบทบาทของภาคส่วนต่างๆ จัดทำสื่อที่เชื่อมโยงสาระแผนฯ ๑๑ ให้ชุมชนแปลงสู่การปฏิบัติในพื้นที่ได้ด้วยตนเอง พัฒนาเจ้าหน้าที่ภาครัฐให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแผนฯ ๑๑ และขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติ

(๒.๒) ความเชื่อมโยงระหว่างแผนฯ ๑๑ กับแผนระดับต่างๆ

๑) รัฐบาลนำไปประกอบการกำหนดนโยบาย เชื่อมโยงกับแผนบริหารราชการแผ่นดิน แผนปฏิบัติการราชการ แผนพัฒนาจังหวัด/กลุ่มจังหวัด แผนท้องถิ่น แผนชุมชน และแผนของภาคส่วนอื่นๆ โดยมีเป้าหมายและตัวชี้วัดที่ชัดเจน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมกันเชื่อมโยงตัวชี้วัดตามแผนฯ ประสานการทำงานร่วมกันระหว่างกระทรวงต่างๆ และมีหน่วยงานเจ้าภาพหลักในประเด็นการพัฒนาสำคัญ ปฏิรูประบบงบประมาณให้นำแผนไปสู่การปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ ส่งเสริมภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมจัดสรรงบประมาณมากขึ้น รวมทั้งเพิ่มงบประมาณในการพัฒนาจังหวัด

๒) บูรณาการแผนฯ ๑๑ สู่ระดับท้องถิ่นและชุมชนให้เกิดหุ้นส่วนการพัฒนา การให้จังหวัด/กลุ่มจังหวัดเป็นฐานการพัฒนา ควรนำมิติด้านด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง มาพิจารณาด้วย ไม่ควรจัดตั้งตามมิติศาสตร์อย่างเดียว

(๒.๓) จัดลำดับความสำคัญของประเด็นการพัฒนาที่จะขับเคลื่อนให้สำเร็จในระยะ ๕ ปีของแผนฯ น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นทิศทางการพัฒนาประเทศ พัฒนาทุนทางสังคมเป็นเครื่องมือขับเคลื่อนแผนฯ ๑๑ โดยพิจารณาจุดอ่อนจุดแข็งของทุนทางสังคมในพื้นที่ เร่งขับเคลื่อนเรื่อง โลจิสติกส์โดยบูรณาการการทำงานระหว่างหน่วยงานให้เกิดผลเป็นรูปธรรม สร้างความเข้มแข็งภาคเกษตรเป็นฐานเศรษฐกิจและเป็นแหล่งผลิตอาหารสำคัญของโลก

(๒.๔) เพิ่มประสิทธิภาพกลไกการขับเคลื่อนแผนฯ ๑๑ เชื่อมโยงกลไกขับเคลื่อนแผนฯ ๑๑ ระดับประเทศ จังหวัด และพื้นที่ในลักษณะเครือข่ายที่มีผู้รับผิดชอบที่ชัดเจนในแต่ละระดับ สดช. เป็นหน่วยงานกลางในการสนับสนุนให้แผนเกิดการปฏิบัติอย่างจริงจัง สำนักพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมภาคเป็นหลักในการบูรณาการยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด/กลุ่มจังหวัด อปท. และภาคเอกชน ผลักดันให้กลไกนอกภาครัฐมีส่วนร่วมขับเคลื่อนแผนฯ ๑๑ มากขึ้น มีการหารือร่วมกันในการกำหนดแนวทางขับเคลื่อนแผนฯ อย่างสมดุล ใช้ระบบงานวิจัยเป็นเครื่องมือพัฒนาท้องถิ่น/ชุมชน โดยส่งเสริมให้น้องค์ความรู้ที่เกิดจากภูมิปัญญาท้องถิ่นไปสู่การใช้ประโยชน์ ภาคเอกชนมีส่วนในการวิจัยและพัฒนามากขึ้น

(๒.๕) เสริมสร้างบทบาทของทุกภาคส่วน ส่งเสริมประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาทุกระดับ เสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนโดยศึกษาองค์ความรู้จากชุมชนต้นแบบหรือโครงการที่ประสบความสำเร็จให้เป็นแนวปฏิบัติสำหรับชุมชนอื่น มีสมาชิกประชาชนที่เข้มแข็งเพิ่มอำนาจ อปท. ในการบริหารจัดการพื้นที่ และกำหนดให้เป็นหน่วยงานหลักในการขับเคลื่อนแผนฯ มีการจัดสรรงบประมาณสนับสนุน และปรับปรุงหลักเกณฑ์ด้านการคลังท้องถิ่นให้เป็นธรรมและสอดคล้องกับพื้นที่ ปรับบทบาทภาครัฐโดยลดการควบคุมสั่งการ เพิ่มบทบาทของสถาบันการศึกษาในการเชื่อมโยงความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชนในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เป็นแกนหลักในการนำความรู้ด้านวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีสู่ชุมชน

(๒.๖) สร้างสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการขับเคลื่อนแผนของภาคีการพัฒนา มีกฎหมายรองรับการนำแผนพัฒนาฯ ไปสู่การปฏิบัติ มีมาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาที่เกิดจากผลกระทบจากการพัฒนาโครงการขนาดใหญ่ของภาครัฐและเอกชน นำข้อมูลเชิงสถิติที่มีอยู่ในจังหวัด มาใช้ประโยชน์มากขึ้น ในการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดหรือยุทธศาสตร์พัฒนาภาค

(๒.๗) การติดตามประเมินผล ติดตามประเมินผลการปฏิบัติตามแผนฯ ของรัฐบาลโดยภาคเอกชนและภาคประชาชนในลักษณะการให้คะแนน ไม่ใช่ KPI ที่ซับซ้อนยากแก่ความเข้าใจ มีการประเมินผลการบรรลุวิสัยทัศน์ของแผนฯ โดยแจ้งผลการดำเนินงานขับเคลื่อนแผนให้ประชาชนอย่างชัดเจน

๔.๓ ความเห็นต่อยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ จากแบบสอบถาม

การประชุมระดมความคิดเห็นร่างยุทธศาสตร์การพัฒนาของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕ – ๒๕๕๙) ระดับภาคและกรุงเทพมหานคร สศช. ได้จัดทำแบบสอบถามสำรวจความคิดเห็นต่อยุทธศาสตร์แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ เกี่ยวกับวัตถุประสงค์ เป้าหมาย ตัวชี้วัด ในภาพรวมของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ และ การพัฒนาทั้ง ๖ ยุทธศาสตร์ รวมทั้ง การขับเคลื่อนและบทบาทภาคีการพัฒนา ในการผลักดันแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ไปสู่การปฏิบัติ ระหว่างวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๕๔ ถึงวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๕๔ รวมทั้งสิ้น ๒๕๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๕.๒๐ ของผู้เข้าร่วมการประชุมทั้งหมด ๑,๐๒๐ คน เพื่อนำไปเป็นข้อมูลประกอบการปรับปรุงร่างยุทธศาสตร์การพัฒนาของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ให้มีความครบถ้วนชัดเจนมากขึ้น ผลการสำรวจความคิดเห็นสรุปได้ดังนี้

๔.๓.๑ ข้อมูลทั่วไป :

ภาพรวมของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นผู้แทนกลุ่มเจ้าหน้าที่ภาครัฐ/รัฐวิสาหกิจ มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ ๕๔.๓๐ ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด รองลงมาเป็นกลุ่มนักธุรกิจ/พนักงาน ภาคเอกชน ร้อยละ ๑๑.๗๒ และกลุ่มมุขมนตรี/ข้าราชการบำนาญ/สภาที่ปรึกษา ร้อยละ ๑๐.๙๔ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชายร้อยละ ๖๑.๙๖ และอยู่ในช่วงอายุ ๕๐ – ๕๙ ปี คิดเป็นร้อยละ ๓๔.๗๗ ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด

๔.๓.๒ ความคิดเห็นต่อยุทธศาสตร์และแนวทางพัฒนาของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑

(๑) ระดับภาพรวมของยุทธศาสตร์แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ในประเด็น วัตถุประสงค์ เป้าหมาย ตัวชี้วัด และแนวทางการพัฒนา ผู้เข้าร่วมประชุมร้อยละ ๗๗.๓๓ เห็นด้วยกับภาพรวมของยุทธศาสตร์แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ และร้อยละ ๒๑.๔๖ มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ดังนี้

๑) เพิ่มยุทธศาสตร์ อาทิ ความมั่นคงเศรษฐกิจฐานชีวภาพ การปฏิรูประบบราชการ การพัฒนาอย่างยั่งยืน การกำจัดคอร์รัปชัน

๒) ยุทธศาสตร์การพัฒนาของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ต้องคำนึงถึงความสมดุลระหว่างมิติด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม

๓) ปรับทุกยุทธศาสตร์ให้มีความหลากหลาย สอดคล้อง และเชื่อมโยงกัน และนำไปปฏิบัติให้ได้ผล เป็นรูปธรรม

๔) ตัวชี้วัด เป้าหมาย และวัตถุประสงค์ของแผนควรสะท้อนการพัฒนาเด็ก และเยาวชนอย่างชัดเจน

๕) ให้ความสำคัญภาคเกษตรมากขึ้น

(๒) ยุทธศาสตร์การสร้างความเป็นธรรมในสังคม ผู้เข้าร่วมประชุมร้อยละ ๗๒.๑๕ เห็นด้วยกับยุทธศาสตร์การสร้างความเป็นธรรมในสังคมของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ และร้อยละ ๒๖.๕๘ มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ดังนี้

๑) สร้างโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการพัฒนา ทุกคนได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียม และยุติธรรม

๒) กำจัดคอร์รัปชันอย่างจริงจัง เป็นรูปธรรม มีแผนการดำเนินงานที่ชัดเจน เป็นวาระแห่งชาติ และสนับสนุนให้หน่วยงานอิสระทำหน้าที่โดยปราศจากการแทรกแซงทางการเมือง

๓) บังคับใช้กฎหมายโดยไม่เลือกปฏิบัติ นำไปสู่สังคมสันติและอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข เอื้ออาทร

๔) เพิ่มตัวชี้วัด “ผู้ด้อยโอกาส” ให้ครอบคลุมผู้ด้อยโอกาสทุกกลุ่ม

๕) สร้างจิตสำนึกให้ประชาชนทุกคนมีค่านิยมที่ถูกต้องในประเด็นหน้าที่ ความรับผิดชอบต่อสังคม การเคารพสิทธิผู้อื่น การทุจริตประพฤติมิชอบ

(๓) ยุทธศาสตร์การพัฒนาคนสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน ผู้เข้าร่วมประชุมร้อยละ ๗๓.๑๑ เห็นด้วยกับยุทธศาสตร์การพัฒนาคนสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ และร้อยละ ๒๕.๒๑ มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ดังนี้

๑) ปรับปรุงโครงสร้างระบบการศึกษา โดยเพิ่มขีดความสามารถของบุคลากรทางการศึกษา สนับสนุนงานวิจัยและพัฒนา เน้นผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ส่งเสริมการเรียนรู้นอกห้องเรียน ฝึกให้เด็กและเยาวชน คิดเป็น และเสนอแนวคิดที่เป็นนวัตกรรม

๒) สร้างจิตสำนึกค่านิยมที่ดีต่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยสร้างช่องทางการเรียนรู้ที่หลากหลาย มีบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และคนมีความพร้อมทางกายภาพในการเรียนรู้

๓) สนับสนุนการเรียนรู้ของชุมชน ให้มีความภาคภูมิใจในเอกลักษณ์ วัฒนธรรม ผลักดันให้เกิดการเรียนรู้กฎระเบียบของชุมชน โดยเฉพาะวินัยของประชาชน และภาคภูมิใจในเกียรติของประชาชนคนไทย

๔) จัดการความรู้ที่เหมาะสมให้แก่เกษตรกรรายใหม่ เพื่อสร้างเกษตรกรรุ่นใหม่ที่มีศักยภาพปัญญาดีและองค์ความรู้ใหม่ในการแข่งขันกับตลาด

๕) เพิ่มตัวชี้วัดศักยภาพครู นโยบายการพัฒนาการศึกษาที่เน้นคุณภาพครู และนักเรียน การพัฒนาด้านภาษา เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

(๔) ยุทธศาสตร์สร้างความสมดุลและมั่นคงของอาหารและพลังงาน ผู้เข้าร่วมประชุมร้อยละ ๗๕.๐๐ เห็นด้วยกับยุทธศาสตร์สร้างความสมดุลและมั่นคงของอาหารและพลังงาน ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ และร้อยละ ๒๓.๗๓ มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ดังนี้

๑) ความมั่นคงด้านอาหารควรประกอบด้วยปริมาณ คุณภาพ ความปลอดภัย

๒) เพิ่มประสิทธิภาพ/ ทักษะเกษตรกร ในการลดต้นทุนการผลิต โดยส่งเสริมการเรียนรู้จากการปฏิบัติและเน้นการเพิ่มผลผลิตต่อไร่มากกว่าเพิ่มพื้นที่การผลิต

๓) เน้นการผลิตอาหารปลอดภัย เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และพิจารณาความสมดุลระหว่างการผลิตอาหารและพลังงาน

๔) จัดระบบเกษตรให้เหมาะสมกับสภาพในอนาคต (กลุ่มเกษตรกร พื้นที่) และจัดเกณฑ์การใช้ที่ดินแบบ adaptive (zoning)

๕) ดัชนีชี้วัดควรมีค่าเป้าหมายที่ชัดเจน มีการสอบทานและบูรณาการการกำหนดค่าเป้าหมายกับกระทรวง เพิ่มเติมตัวชี้วัด อาทิ ความปลอดภัยด้านอาหาร ปัจจัยสำคัญด้านการเกษตรลดการใช้พลังงาน

(๕) ยุทธศาสตร์การสร้างเศรษฐกิจที่มีเสถียรภาพบนฐานความรู้ ผู้เข้าร่วมประชุมร้อยละ ๗๙.๘๓ เห็นด้วยกับยุทธศาสตร์การสร้างเศรษฐกิจที่มีเสถียรภาพบนฐานความรู้ ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ และร้อยละ ๑๘.๘๘ มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ดังนี้

๑) เพิ่มเติมบทบาทของทรัพย์สินทางปัญญาให้เป็นเครื่องมือในการแข่งขันทางธุรกิจสมัยใหม่ และแนวทางแก้ปัญหาเกี่ยวกับเกษตรกรไร้ที่ดิน เกษตรกรในเขตอนุรักษ์ เกษตรกรรายย่อย และเกษตรกรรุ่นใหม่ในอนาคต

๒) การสร้างเสริมเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ควรคำนึงถึงการอนุรักษ์และรักษาสีงแวดล้อม

๓) ปฏิรูปกฎหมาย กฎ ระเบียบต่าง ๆ อย่างจริงจังและเป็นรูปธรรม ให้ความคุ้มครองผู้บริโภคได้โดยตรง และเหมาะสมกับกระแสโลกาภิวัตน์

๔) ไม่ควรใช้อัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจเป็นตัวชี้วัด เนื่องจากเป็นการพัฒนาที่เกนศักยภาพของประเทศ ตัวชี้วัดด้านเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ ควรเกี่ยวกับเสถียรภาพด้านราคา และการว่างงาน

(๖) ยุทธศาสตร์การเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจและความมั่นคงในภูมิภาค ผู้เข้าร่วมประชุมร้อยละ ๘๑.๑๒ เห็นด้วยกับยุทธศาสตร์การเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจและความมั่นคงในภูมิภาค ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ และร้อยละ ๑๖.๗๔ มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ดังนี้

๑) เพิ่มเติมแนวทางการพัฒนาองค์กรวิชาชีพ เตรียมรับมือกับการเปิดการค้าเสรี เตรียมความพร้อมภาคเกษตรในการรับมือกับองค์การการค้าโลก และคุ้มครองผู้บริโภคจากสินค้าที่มีการดัดแปลงพันธุกรรม

๒) กำหนดแนวทางเร่งรัดการพัฒนาศักยภาพของคนไทยให้สามารถแข่งขันได้ โดยเฉพาะทักษะทางภาษา ทั้งภาษาอังกฤษและภาษาของประเทศสมาชิกอาเซียน

๓) เน้นการเตรียมความพร้อมทุกภาคส่วน ทั้งด้านข้อมูล ความรู้ความเข้าใจของประชาชน การปรับเปลี่ยนกฎ ระเบียบ และการสร้างเครือข่าย

๔) กำหนดแนวทางสร้างความเข้มแข็งของธุรกิจไทย โดยเฉพาะธุรกิจรายย่อยให้สามารถแข่งขันได้

๕) ตัวชี้วัดปริมาณการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ ควรกำหนดค่าเป้าหมายจากภาคการผลิตพลังงานทั้งหมด ไม่ควรพิจารณาเฉพาะภาคการผลิตไฟฟ้า

(๗) ยุทธศาสตร์การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน ผู้เข้าร่วมประชุมร้อยละ ๗๗.๓๑ เห็นด้วยกับยุทธศาสตร์การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน ของแผนพัฒนา ฉบับที่ ๑๑ และร้อยละ ๒๑.๔๓ มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ดังนี้

๑) บรรจุเรื่องความตระหนักถึงผลกระทบของการจัดการสิ่งแวดล้อม ที่คำนึงถึงสุขภาพหรือสุขภาวะ

๒) ให้ข้อมูลการสร้างทัศนคติที่ถูกต้องแก่ชุมชนในการสร้างสมดุลด้านการเกษตร อุตสาหกรรม และสิ่งแวดล้อม ใช้ช่องทางการสื่อสารเพื่อให้เกิดความตระหนัก มีจิตสำนึกสาธารณะ

๓) สร้างจิตสำนึกในการรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตั้งแต่วัยเด็ก

๔) เพิ่มมาตรการทางภาษีสำหรับธุรกิจที่ก่อให้เกิดเป็นมลพิษต่อสิ่งแวดล้อม สร้างแรงจูงใจให้มีความรับผิดชอบต่อสังคม และการติดตามประเมินผล

๕) หน่วยงานภาครัฐควรมีการบูรณาการการดำเนินงานร่วมกัน และมีมาตรการการบังคับใช้กฎหมายควบคู่กับแนวทางการพัฒนา

๔.๓.๓ แนวทางการขับเคลื่อนและบทบาทภาคีการพัฒนาในการผลักดันแผนพัฒนา ฉบับที่ ๑๑สู่การปฏิบัติ

ผู้เข้าร่วมประชุมร้อยละ ๗๔.๖๘ เห็นด้วยกับแนวทางการขับเคลื่อนและบทบาทภาคีการพัฒนาในการผลักดันแผนพัฒนา ฉบับที่ ๑๑ สู่การปฏิบัติ และร้อยละ ๒๔.๐๓ มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ดังนี้

(๑) หน่วยงานภาครัฐควรมีการบูรณาการในการผลักดันแผนไปสู่การปฏิบัติ

(๒) สศช. ควรสร้างความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการแปลงแผนไปสู่การปฏิบัติในทุกหน่วยงานและทุกระดับจนถึงระดับชุมชน ท้องถิ่น รวมทั้งให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจแผนพัฒนาฯ ไปในทิศทางเดียวกัน

(๓) เพิ่มบทบาทและหน้าที่ให้ท้องถิ่น (อปท.) ให้มีความร่วมมือสนับสนุนและส่งเสริมตามแนวทางการพัฒนาของแผนฯ ๑๑ ให้มากขึ้น และบรรจุไว้ในแผนพัฒนาของท้องถิ่น

(๔) กำหนดดัชนีชี้วัดร่วมเพื่อบูรณาการการขับเคลื่อนแผนไปสู่การปฏิบัติ

(๕) ยกวางแผนให้เป็นรูปธรรม เปิดโอกาสให้ท้องถิ่น ชุมชนมีส่วนร่วมเสนอข้อคิดเห็นการปฏิบัติและนำไปปฏิบัติได้เป็นรูปธรรม

ภาคผนวก

๑

สรุปผลการประชุมระดมความคิดเห็นยุทธศาสตร์
ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑

ภาคเหนือ

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ภาคใต้

ภาคกลาง

กรุงเทพมหานคร

สรุปผลการประชุมระดมความ
คิดเห็นยุทธศาสตร์ของ
แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑

ภาคเหนือ

สรุปผลการประชุมระดมความคิดเห็น ภาคเหนือ
เรื่อง ยุทธศาสตร์การพัฒนาในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑
วันที่ ๙ - ๑๐ มีนาคม ๒๕๕๔ ณ โรงแรมโลตัสปางสวนแก้ว จังหวัดเชียงใหม่

๑. ภาพรวม

๑.๑ ความเป็นมา สศช. มีภารกิจสำคัญในการจัดทำเป็นแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ปัจจุบันอยู่ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๐ (พ.ศ. ๒๕๕๐-๒๕๕๔) ซึ่งจะสิ้นสุดในวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๔ ขณะนี้ สศช. อยู่ระหว่างการจัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๑ ในขั้นตอนการสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของภาคีการพัฒนาทุกภาคส่วนในระดับภาค เพื่อกำหนดยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๙) โดยจัดให้มีประชุมระดมความคิดเห็น ระดับภาค เพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกันเกี่ยวกับยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ และนำไปประกอบการจัดทำ (ร่าง) แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ที่สมบูรณ์ต่อไป สำหรับ ภาคเหนือ เป็นภาคแรกที่จัดการประชุมดังกล่าว โดยจัดขึ้นในวันที่ ๙ - ๑๐ มีนาคม ๒๕๕๔ ณ โรงแรมโลตัสปางสวนแก้ว จังหวัดเชียงใหม่

๑.๒ วัตถุประสงค์การประชุม มี ๒ ประการคือ (๑) เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมของภาคีการพัฒนาทุกภาคส่วนในการร่วมคิดและเสนอแนะยุทธศาสตร์การพัฒนาระดับประเทศในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ และ (๒) เพื่อรวบรวมประเด็นและแนวคิดยุทธศาสตร์การพัฒนาในระดับภาค เป็นข้อมูลประกอบการยกร่างแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑

๑.๓ ผู้เข้าร่วมประชุม ประกอบด้วยผู้แทนจากหน่วยงานภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนภาคธุรกิจเอกชน นักวิชาการ เครือข่ายองค์กรชุมชน ประชาชน และผู้แทนภาคประชาสังคม จาก ๑๗ จังหวัดในภาคเหนือ สื่อสารมวลชน และผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ สศช. รวมประมาณ ๑๕๐ คน

๑.๔ วิธีการดำเนินการประชุม การจัดประชุมใช้เวลา ๑ วันครึ่ง โดยวันที่ ๙ มีนาคม ๒๕๕๔ รองเลขาธิการฯ สศช. กล่าวเปิดการประชุมและนำเสนอเรื่อง “ยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑” จากนั้นเป็นการอภิปรายโดยผู้อภิปรายนำ ๔ ท่าน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมภาคเหนือ ผู้แทนภาคเอกชน ภาคประชาชน และนักวิชาการจากสถาบันการศึกษา และอภิปรายทั่วไป ต่อจากนั้นแบ่งการประชุมกลุ่มย่อย ๓ กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มเศรษฐกิจ กลุ่มสังคม และกลุ่มทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับยุทธศาสตร์การพัฒนา ในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ในแต่ละด้าน และประเด็นการพัฒนาที่สำคัญของภาคเหนือ วันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๕๔ เป็นการประชุมกลุ่มย่อย (ต่อ) พร้อมทั้งนำเสนอผลการประชุมกลุ่มย่อยและปิดการประชุม

๒. การนำเสนอเรื่อง “ยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑”
โดย ดร.ปรเมธี วิมลศิริ รองเลขาธิการฯ สศช. สรุปสาระสำคัญ ดังนี้

๒.๑ การประเมินสถานการณ์ ความเสี่ยง และการสร้างภูมิคุ้มกันของประเทศ โดยพิจารณาสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงที่มีผลต่อการพัฒนาประเทศ ทั้งการเปลี่ยนแปลงในระดับโลก (ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศโลก การปรับตัวเข้าสู่เศรษฐกิจโลกแบบหลายศูนย์กลาง การเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุของโลก การเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศโลก ความมั่นคงทางอาหารและพลังงาน ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี การก่อการร้ายสากล) และการเปลี่ยนแปลงภายในประเทศ (ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การพัฒนาภาค พื้นที่และชุมชน ความมั่นคงของประเทศ) โดยมีการประเมินความเสี่ยง (มี ๖ ประการ คือ การบริหารภาครัฐอ่อนแอ โครงสร้างทางเศรษฐกิจไม่สามารถรองรับการเจริญเติบโตอย่างยั่งยืน โครงสร้างประชากรมีแนวโน้มประชากรวัยสูงอายุเพิ่มขึ้น ขณะที่วัยเด็กและวัย

แรงงานลดลง ค่านิยมที่ดั่งงามของไทยเสื่อมถอย ฐานทรัพยากรธรรมชาติและสภาพแวดล้อมของประเทศไทย
แนวโน้มเสื่อมโทรมรุนแรง ความเสี่ยงด้านความมั่นคง) และ**สร้างภูมิคุ้มกันของประเทศ**เพื่อรองรับผลกระทบ
ดังกล่าว (๖ ประการ คือ มีการปกครองในระบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ภาค
เกษตรเป็นรายได้หลักและความมั่นคงด้านอาหารของประเทศ การพัฒนาประเทศให้อยู่บนฐานความรู้และ
เทคโนโลยีที่ทันสมัย ชุมชนเป็นกลไกที่มีความสามารถในการบริหารจัดการ มีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพ
ชีวิตและเชื่อมโยงกันเป็นสังคมสวัสดิการ ประเทศไทยมีเอกราช เป็นกลาง และเป็นพันธมิตรในเวทีระหว่าง
ประเทศ) โดย**ประเด็นการพัฒนาประเทศในระยะต่อไป** จะให้ความสำคัญกับ (๑) การพัฒนาคุณภาพชีวิตคน
ในสังคมให้ดีขึ้น เกิดเป็นสังคมสงบสุข (๒) การพัฒนาคนให้มีคุณภาพเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศให้
มั่นคงและสามารถแข่งขันในเวทีโลกได้ต่อเนื่อง และ (๓) การพัฒนาเศรษฐกิจที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมบน
ฐานความรู้และความคิดสร้างสรรค์

๒.๒ ทิศทางของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑

๒.๒.๑ **หลักการ** มุ่งพัฒนาภายใต้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และขับเคลื่อนให้บังเกิดผล
ในทางปฏิบัติที่ชัดเจนยิ่งขึ้นในทุกระดับ ยึดคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา ให้ความสำคัญกับการสร้าง
กระบวนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในสังคม พัฒนาประเทศสู่ความสมดุลในทุกมิติ อย่างบูรณาการ และ
เป็นองค์รวม และยึดวิสัยทัศน์ปี พ.ศ.๒๕๗๐

๒.๒.๒ **วิสัยทัศน์** “สังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ด้วยความเสมอภาค เป็นธรรม และมีภูมิคุ้มกัน
ต่อการเปลี่ยนแปลง”

๒.๒.๓ **พันธกิจ** ๓ ประการ ได้แก่ (๑) สร้างความเป็นธรรมในการกระจายรายได้ ควบคู่กับการ
สร้างสังคมคุณธรรม เพื่อให้คนกินดีอยู่ดี มีคุณภาพชีวิตที่ดี ปลอดภัยจากอาชญากรรม อุบัติเหตุ ยาเสพติดและ
อบายมุข คนในสังคมอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข มีวัฒนธรรมประชาธิปไตย และธรรมาภิบาล (๒) พัฒนาฐานการ
ผลิตและบริการให้เข้มแข็งและมีเสถียรภาพบนฐานความรู้และการสร้างสรรค์ของคนไทย ขยายหลักประกัน
ทางสังคมให้ครอบคลุมประชาชนทุกคน สร้างความมั่นคงด้านอาหารและพลังงาน รวมทั้งยารักษาโรคจาก
สมุนไพรบนฐานทรัพยากรและความหลากหลายทางชีวภาพ พร้อมทั้งปรับโครงสร้างสาขาการผลิตและการ
บริโภคของประเทศให้เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และ (๓) สร้างภูมิคุ้มกันให้เข้มแข็งสามารถป้องกันและรองรับ
ผลกระทบและความเสี่ยงจากวิกฤตเศรษฐกิจที่จะเกิดขึ้นในอนาคต พัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีความรู้ และ
ทักษะ สามารถรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงอย่างมีเหตุผล

๒.๒.๔ **เป้าหมายหลัก** ได้แก่ (๑) ความสงบสุขของสังคมไทยเพิ่มขึ้น ลดความเหลื่อมล้ำด้านรายได้
การประกอบอาชีพ การเข้าถึงแหล่งทรัพยากร และกระบวนการยุติธรรม ลดความขัดแย้งระหว่างภาครัฐกับ
ประชาชน เพิ่มคะแนนภาพลักษณ์การทุจริตคอร์รัปชันให้ไม่ต่ำกว่า ๕.๐ คะแนน (๒) ลดอัตราการเจ็บป่วยด้วย
โรคที่ป้องกันได้ ลดอัตราการฆ่าตัวตายสำเร็จ เพิ่มจำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยของคนไทย ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
วิชาหลักทุกระดับสูงกว่าร้อยละ ๕๐ และความอบอุ่นของครอบครัวเพิ่มขึ้น (๓) เศรษฐกิจเติบโตเฉลี่ยร้อยละ
๕ ต่อปี อัตราเงินเฟ้ออยู่ในกรอบเป้าหมาย ผลิตภาพการผลิตรวมสูงขึ้นไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๓ ต่อปี เพิ่มขีด
ความสามารถในการประกอบธุรกิจ รักษาปริมาณการผลิตสินค้าเกษตรและอาหารให้พอเพียงต่อความต้องการ
ของผู้บริโภค และลดปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจก และ (๔) รักษาสัดส่วนพื้นที่ป่าไม้ไว้ไม่ต่ำกว่าร้อยละ
๓๓.๕ ของพื้นที่ประเทศ ชุมชนมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพิ่มขึ้น

๒.๒.๕ **ตัวชี้วัด** ได้แก่ ดัชนีความสงบสุข สัดส่วนรายได้ระหว่างกลุ่มประชากรที่มีรายได้สูงสุดร้อยละ
๑๐ กับกลุ่มที่มีรายได้น้อยร้อยละ ๑๐ สัดส่วนแรงงานนอกระบบที่สามารถเข้าถึงการคุ้มครองทางสังคม
การถือครองที่ดินของกลุ่มคนต่างๆ คดีความขัดแย้งกับเจ้าหน้าที่รัฐต่อ ๑๐,๐๐๐ กรณีเรือน คดีในศาลปกครอง
ต่อ ๑๐,๐๐๐ กรณีเรือน และดัชนีภาพลักษณ์การทุจริตประพจน์มิชอบ อัตราการเจ็บป่วยด้วยโรคที่ป้องกันได้
อัตราการฆ่าตัวตายสำเร็จ จำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยของคนไทย ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาหลักทุกระดับ ดัชนี
ความอบอุ่นของครอบครัว อัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ อัตราเงินเฟ้อ ผลิตภาพการผลิตรวม อันดับ
ความสามารถในการประกอบธุรกิจ ปริมาณการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ ร้อยละของพื้นที่ป่าไม้ต่อพื้นที่

ประเทศ ร้อยละขององค์กรชุมชนที่ดำเนินงานด้านการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมต่อองค์กรชุมชนทั้งหมด

๒.๒.๖ ยุทธศาสตร์การพัฒนา ประกอบด้วย ๖ ยุทธศาสตร์ คือ

(๑) ยุทธศาสตร์การสร้างความเป็นธรรมในสังคม เพื่อสร้างความปรองดอง ลดความเหลื่อมล้ำการพัฒนา มีตัวชี้วัดและแนวทางการพัฒนา ดังนี้

(๑.๑) ตัวชี้วัด อาทิ สัดส่วนรายได้ระหว่างกลุ่มประชากรที่มีรายได้สูงสุดร้อยละ ๑๐ แรกกับกลุ่มที่มีรายได้ต่ำร้อยละ ๑๐ สุดท้าย ดัชนีภาพลักษณ์การทุจริตประพจน์มิชอบทั้งในและนอกระบบราชการ สัดส่วนของแรงงานนอกระบบที่เข้าถึงระบบสวัสดิการสังคม

(๑.๒) แนวทางการสร้างความเป็นธรรมในสังคม ประกอบด้วย ๔ แนวทาง ได้แก่ ๑) การสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคมให้ทุกคนในสังคมไทยสามารถจัดการความเสี่ยงและสร้างโอกาสในชีวิตให้แก่ตนเอง โดยการสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจให้คนฐานล่าง สนับสนุนจัดหาที่อยู่อาศัยให้ผู้มีรายได้น้อย ๒) การจัดบริการทางสังคมให้ทุกคนตามสิทธิพึงมีพึงได้ โดยสนับสนุนการสร้างสังคมสวัสดิการ สร้างโอกาสอย่างเป็นธรรมให้กลุ่มผู้ด้อยโอกาสให้สามารถเข้าถึงบริการทางสังคมอย่างเท่าเทียม ๓) การเสริมสร้างพลังให้ทุกภาคส่วนสามารถเพิ่มทางเลือกการใช้ชีวิตในสังคมและสร้างการมีส่วนร่วมในเชิงเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองได้อย่างมีคุณค่าและศักดิ์ศรี เสริมสร้างพลังทางสังคมให้ทุกคนสามารถแสดงออกทางความคิดอย่างอิสระ สนับสนุนการพัฒนาสื่อปลอดภัยและสื่อสร้างสรรค์ สร้างระบบถ่วงดุลอำนาจการตรวจสอบที่เข้มงวดและรอบด้าน ปฏิรูปการเมืองไทย และสร้างความเท่าเทียมในกระบวนการยุติธรรม ๔) เสริมสร้างความสัมพันธ์ของคนในสังคมให้แน่นแฟ้นเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน โดยเน้นการสร้างค่านิยมที่เคยมีในการยอมรับฟังความคิดเห็นบนฐานของความไว้วางใจ มีความเอื้ออาทร เกื้อกูลกันในสังคม

(๒) ยุทธศาสตร์การพัฒนาคนสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน เพื่อพัฒนาคนไทยให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ทั้งทักษะในวิชาชีพและมีจิตสาธารณะ ๕ ด้าน คือ มีความรู้ คิดเป็น ทำเป็น มีนิสัยใฝ่เรียนรู้ตลอดชีวิต มีความคิดสร้างสรรค์ เปิดใจกว้างรับฟังความคิดเห็นผู้อื่น และมีคุณธรรมจริยธรรม มีตัวชี้วัดและแนวทางการพัฒนา ดังนี้

(๒.๑) ตัวชี้วัด อาทิ อัตราเจริญพันธุ์รวมของประชากรไทยไม่ต่ำกว่า ๑.๖ อัตราเพิ่มของผลิตภาพแรงงานเฉลี่ยไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๓ ต่อปี ปีการศึกษาเฉลี่ยของคนไทยเพิ่มขึ้นเป็น ๑๒ ปี สัดส่วนประชากรที่สามารถเข้าถึงโครงข่ายคมนาคมและอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงให้ได้ร้อยละ ๘๐ ของประชากรทั่วประเทศ การลดอัตราการป่วยด้วยโรคไม่ติดต่อสำคัญ จำนวนคดีตาม พ.ร.บ.คุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวลดลง

(๒.๒) แนวทางการพัฒนาคนสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน มี ๔ แนวทาง ได้แก่ ๑) ส่งเสริมคนไทยที่มีศักยภาพและความพร้อมให้มีบุตรเพิ่มขึ้น และมีการกระจายตัวประชากรที่สอดคล้องกับศักยภาพและโอกาสของพื้นที่ โดยพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน บริการด้านเศรษฐกิจและสังคมให้เท่าเทียมกันระหว่างเมืองและชนบท ๒) พัฒนาคุณภาพคนไทยให้มีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลง โดยพัฒนาคุณภาพคนไทยทุกช่วงวัย เสริมสร้างทักษะคนให้มีจิตสาธารณะ ควบคู่กับพัฒนาคนให้เปิดรับการเรียนรู้ในศาสตร์วิทยาการที่สามารถประกอบอาชีพได้หลากหลาย ๓) ส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ด้วยการสร้างกระแสสังคมให้การเรียนรู้เป็นหน้าที่ของคนไทย ๔) เสริมสร้างค่านิยมและวัฒนธรรมที่ดีงามของไทยมาขับเคลื่อนกระบวนการการพัฒนา โดยพัฒนาบทบาทของสถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา และสถาบันศาสนาในการบ่มเพาะคนให้มีคุณภาพ นำความหลากหลายทางวัฒนธรรมมาต่อยอดในการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์และสังคมไทย

(๓) ยุทธศาสตร์การสร้างสมดุลและมั่นคงของอาหารและพลังงาน เพื่อให้มีภูมิคุ้มกันด้านเศรษฐกิจ สังคม พลังงานและอาหาร มีตัวชี้วัดและแนวทางการพัฒนา ดังนี้

(๓.๑) **ตัวชี้วัด** อาทิ ผลผลิตต่อไร่ของพืชอาหารและพืชพลังงาน อาทิ มันสำปะหลัง อ้อย สัดส่วนรายได้เงินสดสุทธิทางการเกษตรต่อรายได้เงินสดสุทธิของครัวเรือนเกษตรกร จำนวนเกษตรกรรุ่นใหม่เข้าสู่ภาคเกษตร การผลิตพลังงานชีวภาพ การผลิตพลังงานไฟฟ้าและพลังความร้อนจากเชื้อเพลิงชีวมวล

(๓.๒) **แนวทางการพัฒนาภายใต้ยุทธศาสตร์สร้างความสมดุลและมั่นคงของอาหารและพลังงาน** ประกอบด้วย ๖ แนวทางหลัก ดังนี้ ๑) **พัฒนาทรัพยากรธรรมชาติที่เป็นฐานการผลิตภาคเกษตรให้เข้มแข็งและยั่งยืน** โดยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม การฟื้นฟูคุณภาพดิน การบริหารจัดการแหล่งน้ำอย่างบูรณาการ ๒) **เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตภาคเกษตรและสร้างมูลค่าเพิ่มภาคเกษตร** โดยการวิจัยและพัฒนาพันธุ์พืช/พันธุ์สัตว์/สัตว์น้ำให้สอดคล้องกับสภาพภูมิอากาศ ๓) **สร้างความมั่นคงในอาชีพและรายได้แก่เกษตรกร** เร่งพัฒนาระบบประกันภัยพืชผล การพัฒนาระบบสวัสดิการให้ครอบคลุมแรงงานนอกระบบรวมถึงเกษตรกร ๔) **สร้างความมั่นคงด้านอาหารและพลังงานชีวภาพและชีวมวลในระดับครัวเรือนและชุมชน** โดยส่งเสริมการปลูกป่าโดยชุมชน ส่งเสริมการนำวัตถุดิบเหลือใช้จากการเกษตรมาผลิตเป็นพลังงานทดแทนในระดับครัวเรือนและชุมชน ๕) **สร้างความมั่นคงด้านพลังงานชีวภาพเพื่อสนับสนุนการพัฒนาประเทศและความเข้มแข็งภาคเกษตร** โดยการเพิ่มประสิทธิภาพในกระบวนการผลิตพลังงานชีวภาพ และ ๖) **ปรับระบบบริหารจัดการภาครัฐเพื่อเสริมสร้างความสมดุลด้านอาหารและพลังงาน**

(๔) **ยุทธศาสตร์การสร้างเศรษฐกิจที่มีเสถียรภาพบนฐานความรู้** ให้ความสำคัญกับปรับโครงสร้างเศรษฐกิจ มีตัวชี้วัดและแนวทางการพัฒนา ดังนี้

(๔.๑) **ตัวชี้วัด** อาทิ เศรษฐกิจขยายตัวไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๕ ผลผลิตการผลิตรวมสูงขึ้นไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๓ ต่อปี อัตราการเจริญเติบโตสินค้าและบริการสร้างสรรค์ไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๕ ต่อปี เพิ่มอันดับความสามารถในการประกอบธุรกิจให้เป็น ๑ ใน ๑๐ ของโลก และลดสัดส่วนต้นทุนโลจิสติกส์ต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติเหลือร้อยละ ๑๖

(๔.๒) **แนวทางการสร้างเศรษฐกิจที่มีเสถียรภาพบนฐานความรู้** ประกอบด้วย ๑๒ แนวทาง ได้แก่ ๑) **ปรับโครงสร้างการค้าและการลงทุน** โดยส่งเสริมและพัฒนา SME ที่เป็นฐานเศรษฐกิจสำคัญ พัฒนาทักษะและองค์ความรู้ของผู้ประกอบการไทย ๒) **ปรับโครงสร้างภาคบริการ** โดยขยายฐานการผลิต/การตลาดภาคธุรกิจบริการที่มีศักยภาพ ฟื้นฟูและพัฒนาคุณภาพแหล่งท่องเที่ยว ๓) **พัฒนาธุรกิจสร้างสรรค์** เสริมสร้างศักยภาพผู้ประกอบการสร้างสรรค์ การสร้างความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชนในการผลักดันเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ๔) **พัฒนาภาคเกษตร** ผลักดันการเพิ่มผลผลิตการผลิตและการตลาด สนับสนุนการเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตรทั้งอาหารและไม่ใช่อาหาร อาทิ การผลิตไวน์ การผลิตพลาสติกจากชีวภาพ ๕) **พัฒนาภาคอุตสาหกรรม** ให้มีการขยายตัวอย่างและไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม อาทิ พัฒนาเมืองอุตสาหกรรมเชิงนิเวศ ๖) **พัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัย และนวัตกรรม** เพิ่มค่าใช้จ่ายการวิจัยและพัฒนาทั้งภาครัฐและภาคเอกชน เพิ่มจำนวนนักวิจัยต่อประชากร ๗) **พัฒนาตลาดเงินและตลาดทุน** พัฒนาระบบสถาบันการเงินให้มีเสถียรภาพ ประสิทธิภาพ ๘) **พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์** ๙) **พัฒนาพลังงาน** โดยส่งเสริมการใช้พลังงานสะอาดและพัฒนาพลังงานทางเลือก อาทิ พลังงานลม พลังงานแสงอาทิตย์ ๑๐) **ปฏิรูปกฎหมายเศรษฐกิจ และกฎ** ระเบียบ ๑๑) **การบริหารจัดการด้านการเงิน** รักษาเสถียรภาพราคา/ระบบการเงินโดยรวม สร้างสมดุลระหว่างตลาดเงินและตลาดทุน การดูแลเงินเพื่อ เงินทุนเคลื่อนย้าย และ ๑๒) **การบริหารจัดการด้านการคลัง** เข้าสู่การคลังสมดุล

(๕) **ยุทธศาสตร์การสร้างเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจและความมั่นคงในภูมิภาค** เพื่อสร้างโอกาสทางการค้าและการลงทุน มีตัวชี้วัดและแนวทางการพัฒนา ดังนี้

(๕.๑) **ตัวชี้วัด** ได้แก่ ดัชนีความสามารถในการอำนวยความสะดวกทางการค้า อันดับความยาก-ง่ายในการประกอบธุรกิจ อัตราการเติบโตของมูลค่าการค้าชายแดน อัตราการเติบโตของมูลค่าการลงทุน

(๕.๒) **แนวทางการพัฒนาการสร้างเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจและความมั่นคงในภูมิภาค** ได้แก่ ๑) **กรอบอนุภูมิภาค** ได้แก่ การเชื่อมโยงการขนส่ง/โลจิสติกส์ โดยพัฒนาทั้งบริการขนส่ง/

โลจิสติกส์ คน ปรับปรุงกฎ ระเบียบที่เกี่ยวข้อง และพัฒนาฐานการผลิต/ลงทุนตามแนวพื้นที่ Economic corridors และพัฒนาเศรษฐกิจชายแดน ๒) *กรอบอาเซียน* สร้างความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน โดยพัฒนาคนในสาขาการผลิตศูนย์กลางการให้บริการสุขภาพและการศึกษา ๓) *กรอบอาเซียนและเอเปค* โดยเข้าร่วมเป็นภาคีความร่วมมืออย่างสร้างสรรค์ ทั้งกรอบปัจจุบันและที่เป็นทางเลือกใหม่ และ ๔) *การพัฒนาความร่วมมือของทุกรอบความร่วมมือ* อาทิ การพัฒนาคนเพื่อเตรียมพร้อมสำหรับการเคลื่อนย้ายแรงงาน ป้องกันภัยจากการก่อการร้ายและอาชญากรรม ยาเสพติด ภัยพิบัติต่างๆ

(๖) ยุทธศาสตร์การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน มีตัวชี้วัดและแนวทางการพัฒนา ดังนี้

(๖.๑) *ตัวชี้วัด* อาทิ พื้นที่ป่าไม้ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๓๓.๕๖ ของพื้นที่ประเทศ และพื้นที่ป่าชายเลนไม่น้อยกว่าร้อยละ ๐.๔๗ ของพื้นที่ประเทศ พื้นที่ชลประทานเพิ่มขึ้นไม่ต่ำกว่าปีละ ๒๐๐,๐๐๐ ไร่ สัดส่วนขยะชุมชนที่กำจัดได้ถูกหลักสุขาภิบาล ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๕๐ และมูลค่าความเสียหายจากภัยพิบัติธรรมชาติต่อ GDP ลดลง

(๖.๒) *แนวทางการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน* ประกอบด้วย ๗ แนวทางหลัก ดังนี้ ๑) *อนุรักษ์ พื้นฟู และสร้างความมั่นคงของฐานทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม* รักษา พื้นฟูป่าไม้ อนุรักษ์พื้นที่ที่มีความสำคัญเชิงนิเวศ เร่งฟื้นฟูคุณภาพดิน เร่งรัดการบริหารจัดการน้ำแบบบูรณาการ ๒) *ปรับกระบวนการพัฒนาและขับเคลื่อนประเทศไปสู่การเป็นเศรษฐกิจและสังคมคาร์บอนต่ำ และเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม* ปรับพฤติกรรมกรบริโภคสู่สังคมคาร์บอนต่ำ การพัฒนาเมืองที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ๓) *ยกระดับขีดความสามารถในการปรับตัวรับมือการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ* พัฒนาองค์ความรู้ สนับสนุนการวิจัยพัฒนาทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรมที่เกี่ยวข้องกับการลดก๊าซเรือนกระจก ๔) *สร้างภูมิคุ้มกันด้านการค้าจากเงื่อนไขด้านสิ่งแวดล้อม/ภาวะโลกร้อน* ส่งเสริมให้ผู้ส่งออกทำ Carbon footprint ๕) *เพิ่มบทบาทประเทศไทยในเวทีประชาคมโลกที่เกี่ยวข้องกับกรอบความตกลงและพันธกรณีด้านสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศ* รวมทั้ง ๖) *ควบคุมและลดมลพิษ* ทางอากาศ พัฒนาระบบจัดการขยะและของเสียอันตราย ๗) *การพัฒนาระบบการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้มีประสิทธิภาพ โปร่งใส และเป็นธรรม* ปรับปรุงกฎหมายและบังคับใช้อย่างเสมอภาคเป็นธรรม

๒.๓ แนวทางการบริหารจัดการแผนฯ ๑๑ สู่การปฏิบัติ

มีแนวทางการนำแผนไปสู่การปฏิบัติ ได้แก่ ส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนใช้หลักเข้าใจ-เข้าถึง-พัฒนา ในการร่วมผลักดันแผนฯ ๑๑ ไปสู่การปฏิบัติ อาทิ จัดทำคู่มือการประสานแผน และจัดทำแผนปฏิบัติการขับเคลื่อนแผนฯ ๑๑ ทั้งในประเด็นสำคัญและการพัฒนาที่เน้นและใช้วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือในการขับเคลื่อน สร้างความเชื่อมโยงระหว่างแผนฯ ๑๑ นโยบายรัฐบาล แผนการบริหารราชการแผ่นดิน และแผนระดับต่างๆ รวมทั้ง จัดลำดับความสำคัญของประเด็นการพัฒนาในระยะ ๕ ปีของแผนฯ เสนอต่อบริษัทอย่างชัดเจน ขณะเดียวกัน ต้องเพิ่มประสิทธิภาพกลไกการขับเคลื่อนแผนฯ ทั้งระดับชาติ และระดับพื้นที่ให้ร่วมผลักดันแผนฯ ๑๑ สู่การปฏิบัติ ตลอดจนสร้างสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการขับเคลื่อนแผนของภาคีการพัฒนาต่างๆ อาทิ ปรับปรุงกฎ ระเบียบ และกฎหมายต่างๆ ให้ทันสมัย ลดความซ้ำซ้อน ความไม่เป็นธรรม และมีการติดตามประเมินผลแผนฯ ๑๑ อย่างต่อเนื่อง

๓. การอภิปรายเรื่อง “ยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑

โดยมี ดร.ณรงค์ชัย อัครเศรณี ประธานคณะอนุกรรมการการจัดทำยุทธศาสตร์แผนพัฒนา ฉบับที่ ๑๑ ด้านเศรษฐกิจ เป็นผู้ดำเนินการอภิปราย สรุปสาระสำคัญ ดังนี้

๓.๑ *ดร.ณรงค์ชัย อัครเศรณี* ประธานคณะอนุกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ด้านเศรษฐกิจเป็นผู้ดำเนินการอภิปรายได้กล่าวนำการอภิปรายว่า การสัมมนาครั้งนี้เพื่อรับฟังความเห็นต่อร่างแผนฯ ๑๑ จากผู้แทนของภาคเหนือ โดยสาระของแผนฯ ๑๑ เน้นประเด็นสำคัญ ๓ เรื่อง ได้แก่ (๑) สังคมต้องเป็นธรรม (๒) เศรษฐกิจเข้มแข็ง และมีเสถียรภาพ (๓) ประเทศต้องมั่นคงทั้งเรื่องอาหาร และพลังงาน และมี

สภาพแวดล้อมที่ดีไม่เสื่อมโทรม กล่าวโดยสรุปว่า การพัฒนาประเทศในช่วงแผนฯ ๑๑ ต้องการ “เศรษฐกิจสังคมไทยที่เจริญแบบทั่วถึง เท่าเทียม เป็นธรรม เป็นไท ไม่เป็นภัยต่อสภาพแวดล้อม”

๓.๒ ดร.พจนา เอื้องไพบูลย์ ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมภาคเหนือ สศช.นำเสนอบทบาทและร่างกรอบยุทธศาสตร์การพัฒนาภาคเหนือและกลุ่มจังหวัด มีประเด็นโดยสรุปดังนี้

(๑) บทบาทภาคเหนือ ภาคเหนือมีบทบาทการพัฒนา ๔ เรื่องหลัก ได้แก่ ๑) การเป็นแหล่งทรัพยากรป่าไม้และแหล่งต้นน้ำอันอุดมสมบูรณ์ของประเทศ ๒) เป็นพื้นที่เศรษฐกิจเชื่อมโยงสู่กลุ่มประเทศอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขงตอนบนตามแนวระเบียงเศรษฐกิจเหนือ-ใต้ และตะวันออก-ตะวันตก รวมทั้งเชื่อมต่อไปยังกลุ่มประเทศเอเชียใต้ ๓) เป็นแหล่งผลิตอาหารที่มีคุณภาพและมีความหลากหลายทั้งพืชผัก ผลไม้ และธัญญาหาร สำหรับบริโภคในประเทศและแปรรูปเพื่อการส่งออก และ ๔) เป็นแหล่งวัฒนธรรมประเพณีที่มีเอกลักษณ์ มีการสืบสานและสร้างสรรค์สู่การผลิตสินค้าและบริการที่มีชื่อเสียงโดยเฉพาะหัตถกรรมและการท่องเที่ยว

(๒) ยุทธศาสตร์การพัฒนาภาคเหนือ ประกอบด้วย ๗ ยุทธศาสตร์ ได้แก่ ๑) เสริมสร้างสภาพแวดล้อมของภาคเหนือให้เอื้ออำนวยต่อการผลิต การค้า และการลงทุนเชื่อมโยงกับเศรษฐกิจในภูมิภาค กลุ่มประเทศอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง (GMS) กลุ่มเอเชียใต้ และตลาดเสรีทางการค้าระหว่างประเทศ ๒) พัฒนาปัจจัยการผลิตและคุณภาพสินค้าทางการเกษตรเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและสร้างความมั่นคงให้ภาคเกษตรกรรม ๓) สนับสนุนการพัฒนาอุตสาหกรรมบริการภายใต้แนวคิดการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ที่ภาคเหนือมีศักยภาพสูง และยกระดับคุณภาพการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวหลักให้ยั่งยืนและเท่าทันกระแสตลาดสากล ๔) สนับสนุนการจัดการพื้นที่เมืองและชุมชน มุ่งสู่การเป็นเมืองที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม (ECO-City / ECO-Town) เพื่อเอื้อต่อการพัฒนาเศรษฐกิจอย่างสมดุล และยกระดับคุณภาพชีวิตที่ดีของคนในภาค ๕) พัฒนาคนและสังคมให้พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงและเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ ๖) เสริมสร้างความมั่นคงทางสังคมเพื่อการเข้าถึงบริการทางสังคมอย่างเท่าเทียมและเป็นธรรม ๗) บริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

(๓) ทิศทางการพัฒนากลุ่มจังหวัด ภาคเหนือประกอบด้วย ๔ กลุ่มจังหวัด โดยทิศทางการพัฒนาของทุกกลุ่มจังหวัดจะตั้งบนพื้นฐานความเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม การพัฒนาระบบโลจิสติกส์ และการเชื่อมโยงประตูเศรษฐกิจกับอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขงและเอเชียใต้ ซึ่งแต่ละกลุ่มจังหวัดมีทิศทางการพัฒนาสำคัญโดยสรุปดังนี้

- กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน ๑ เน้นการเตรียมความพร้อมของเมืองเพื่อรองรับการเติบโตทางเศรษฐกิจ ซึ่งจะแตกต่างกันขึ้นกับศักยภาพและลักษณะภูมิสังคมของแต่ละเมือง การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ วัฒนธรรม วิถีชีวิตและหัตถกรรมสร้างสรรค์ การพัฒนาอุตสาหกรรมสีเขียว ธุรกิจบริการที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมและระบบโลจิสติกส์เพื่อรองรับระเบียงเศรษฐกิจเหนือ-ใต้ และการพัฒนาเกษตรปลอดภัย ซึ่งเป็นประเด็นการพัฒนาร่วมกับพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน ๒

- กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน ๒ เน้นการค้าชายแดนเชื่อมโยงอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง การท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ วัฒนธรรม และวิถีชีวิต รวมถึงการพัฒนาเกษตรปลอดภัย ซึ่งเป็นประเด็นการพัฒนาร่วมกับพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน ๑

- กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง ๑ เน้นการพัฒนาเป็นศูนย์กลางบริการสีเขียวอินโดจีน และการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม/มรดกโลก ซึ่งเป็นประเด็นการพัฒนาร่วมกับพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง ๒

- กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง ๒ เน้นการพัฒนาเป็นฐานการผลิตข้าวคุณภาพ ธุรกิจข้าวและสินค้าเกษตร รวมถึงการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม/มรดกโลก ซึ่งเป็นประเด็นการพัฒนาร่วมกับพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง ๑

๓.๓ คุณณรงค์ ตนานววัฒน์ ผู้ทรงคุณวุฒิภาคธุรกิจเอกชน จังหวัดเชียงใหม่ มีประเด็นข้อคิดเห็นต่อร่างแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ โดยสรุปดังนี้

(๑) ให้ภาพรวมแผนพัฒนาฯ ตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงปัจจุบันว่า แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑-๗ มุ่งสร้างงานสร้างเงิน แผนฯ ๘ เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วม เน้นยึดคนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา และเกิดวิกฤติเศรษฐกิจในปี ๒๕๔๐ ในช่วงแผนฯ ๙ เกิดวิกฤติการเมือง แผนฯ ๑๐ น้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เน้นความสมดุลยั่งยืน จนถึงร่างแผนฯ ๑๑ ยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เน้นสร้างภูมิคุ้มกัน ประเมินความเสี่ยง และยังคงยึดคนเป็นศูนย์กลางโดยให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน โดยให้ข้อสังเกตว่าเมื่อสิ้นสุดแต่ละช่วงแผนฯ ไม่มีการแจ้งผลการดำเนินงานขับเคลื่อนแผนให้ประชาชนทราบอย่างชัดเจน

(๒) สำหรับร่างแผนฯ ๑๑ มีจุดเด่นหลายด้าน โดยยังคงยึดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีการประเมินความเสี่ยงจากบริบทการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกประเทศ เน้นการมีส่วนร่วม และการขับเคลื่อนแผนฯ สู่การปฏิบัติมากขึ้น การที่ สศช.ให้ความสำคัญกับกระบวนการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนฯ มีส่วนทำให้แผนฯ ได้รับการยอมรับมากขึ้น แต่จำเป็นต้องมีความชัดเจนในแนวทางการบริหารจัดการขับเคลื่อนแผนฯ โดยได้เน้นย้ำว่า แผนฯ ๑๑ มีกำหนดเวลา ๕ ปี จะต้องมีการประเมินผลการบรรลุวิสัยทัศน์ของแผน

(๓) สภาพการพัฒนาในปัจจุบันพบว่าประเทศมีการเติบโตแบบกระจุกตัว กรุงเทพมหานครเป็นเมืองโตเดี่ยวแต่ไม่น่าอยู่ ประชาชนสนใจมีส่วนร่วมมากขึ้น ปัญหาเรื่องขาดคุณธรรมขาดจริยธรรมรุนแรงขึ้นสำหรับภาคเหนือยังคงมีทุนทางวัฒนธรรมที่เข้มแข็ง และโดยรวมยังคงเป็นเมืองที่สงบน่าอยู่

(๔) กล่าวถึงวิสัยทัศน์ประเทศปี ๒๕๗๐ ว่ามีความครบถ้วนสมบูรณ์หากทำได้จริงประเทศไทยคงเป็นสวรรค์ อย่างไรก็ตาม ประเทศไทยยังคงเผชิญความเสี่ยงหลายด้าน อาทิ การบริหารภาครัฐอ่อนแอ โครงสร้างเศรษฐกิจยังไม่สามารถรองรับการเติบโตอย่างยั่งยืน โครงสร้างประชากรสูงอายุเพิ่มขึ้นจะเกิดปัญหาขาดแคลนแรงงาน ค่านิยมที่ดิงามเสื่อมถอย ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรมรุนแรง ตลอดจนความเสี่ยงด้านความมั่นคงและการก่อการร้าย ขณะเดียวกันประเทศไทยยังคงมีภูมิคุ้มกันหลายประการ โดยเฉพาะการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข การมีภาคเกษตรเป็นฐานเศรษฐกิจสำคัญ สังคมไทยมีค่านิยมวัฒนธรรมที่ดีงาม โดยเน้นว่าจุดเด่นของประเทศไทยคือการเป็นแหล่งผลิตอาหาร ๑ ใน ๖ ของโลก มีส่วนช่วยด้าน Food Sufficient ของโลก ควรประกาศให้ชัดเจน แทนการประกาศว่าเป็นแหล่งผลิตยานยนต์

(๕) ในด้านการบริหารจัดการต้องให้ความสำคัญทั้ง ๓ ระดับ ได้แก่ ระดับผู้นำ (Leader) ระดับจัดการ (Management) และระดับปฏิบัติการ (Operation) ซึ่งต้องมีความสอดคล้องกัน นอกจากนี้ กระบวนการพัฒนาจำเป็นต้องมีแผน Performance Management เพื่อกำกับ ควบคุมและสะท้อนภาพ ต้องมีการรายงานการขับเคลื่อนแผนฯ เป็นระยะๆ

(๖) สำหรับภาคเหนือเป็นภาคที่ดูแลฐานทรัพยากรป่าไม้และต้นน้ำของประเทศจึงมีข้อจำกัดด้านปัจจัยที่ดินเกษตรทำให้เติบโตน้อย จึงควรพิจารณากำหนดแนวทางการชดเชยในส่วนเหล่านี้ให้ภาค นอกจากนี้ ประเด็นด้านโครงสร้างพื้นฐานที่สำคัญที่สุดของภาคเหนือ คือ รถไฟความเร็วสูง ซึ่งได้นำเสนอความต้องการเป็นภาคแรก

(๗) สรุปข้อเสนอแนะดังนี้

- ต้องมีการรายงานผลการพัฒนาในแต่ละช่วงอย่างชัดเจน
- เป็นแผนรวมที่ครอบคลุม แต่ยังไม่มียุทธศาสตร์ก่อนหลังและการเชื่อมโยงแผนที่ยุทธศาสตร์การพัฒนาหลักแต่ละด้าน
- ผู้บริหารประเทศไม่ทำตามลำดับแผนชาติและให้น้ำหนักไม่ครบด้านเกิดการแบ่งแยก

- แผนพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานหลักเพื่อเชื่อมโยงลดเหลื่อมล้ำและเพิ่มโอกาสเข้าถึงทรัพยากร เช่น ระบบขนส่งมวลชน การขนส่งทางราง Logistic
- เน้นการบริหารจัดการแต่แผนเป็นเพียงหลักการครอบคลุม ยังขาดกลไก ระบบและหลักการบริหารในแต่ละระดับ
- ให้คนเป็นศูนย์กลางและเป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนแต่ยังไม่มีระบบการคัดกรองคนและบ่มเพาะคนขึ้นตามลำดับขั้น
- แผนงานแผนเงินจะสำเร็จได้ต้องมีแผนพัฒนาจิตใจให้ครอบคลุมสังคมไทย

๓.๔ ดร.ภคพร วัฒนดำรง นักวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม จังหวัดพิษณุโลก มีประเด็นข้อคิดเห็นต่อร่างแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ โดยสรุปดังนี้

(๑) ตัวชี้วัดสำคัญของการพัฒนา ควรเพิ่มตัวชี้วัด ได้แก่ ๑) ระดับรายได้ ๒) จำนวนประชากร ๓) GNI per capita ๔) อายุขัย ๕) อัตราการเรียนรู้หนังสือ ๖) นวัตกรรมและการวิจัยและพัฒนา (โดยพิจารณาจากสัดส่วนค่าใช้จ่ายในการวิจัยและพัฒนาต่อ GDP จำนวนนักวิจัย) และ ๗) ขนาดของเศรษฐกิจในระดับภาค

(๒) ประเด็นข้อคิดเห็นต่อแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑

- ขาดการพิจารณาบริบทที่เป็นอัตลักษณ์ของพื้นที่และประเทศซึ่งที่ปรากฏเป็นเพียงการอิงแนวคิดจากกระแสโลกเท่านั้น
- การถ่ายทอดบริบทของแผนฯ มีลักษณะเชิงเทคนิค (Technical Skills) มากกว่าภาคปฏิบัติ (Practical Skills)
- แนวทางบริหารจัดการแผนฯ สู่การปฏิบัติ ควรได้รับการสะท้อนหรือเป็นความต้องการจากพื้นที่
- การมีส่วนร่วมของประชาชน (Public Participation) ควรให้ความสำคัญกับการทำสื่อประชาสัมพันธ์ให้เข้าถึงความเข้าใจของประชาชน
- ควรเพิ่มเติมการวิเคราะห์ประเด็นการพัฒนาพรรคการเมืองและคนของพรรคการเมือง ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อการพัฒนาประเทศ

(๓) ประเด็นข้อคิดเห็นต่อร่างกรอบยุทธศาสตร์การพัฒนาภาคเหนือ

- ยังขาดการวิเคราะห์และเชื่อมโยงข้อมูลพื้นฐานของจังหวัดในการสังเคราะห์เพื่อทำแผนพัฒนาจังหวัดฯ หรือภาคฯ เช่น ข้อมูล GPP ๑๖ สาขาด้านการผลิต ยังขาดการใช้ข้อมูลเชิงสถิติ และการสังเคราะห์ในเชิงพื้นที่
- โครงการที่สำคัญของภาค (Regional Flagship Project) เน้นการพัฒนาในมิติเศรษฐกิจมากกว่ามิติอื่น ทั้งนี้ ควรพิจารณาถึงความเชื่อมโยงและผลกระทบต่อมิติอื่นอย่างเป็นรูปธรรมด้วย

๓.๕ คุณมุกดา อินตะสาร ผู้ทรงคุณวุฒิภาคประชาชน จังหวัดพะเยา มีประเด็นโดยสรุปดังนี้

(๑) บริบทการพัฒนาในระดับพื้นที่

- ประชาชนปัจจุบันได้รับผลกระทบจากกระแสการเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งกลไกการพัฒนาที่มีอยู่ในพื้นที่ไม่สามารถแก้ปัญหาได้ ดังนั้นกลุ่มที่ภาครัฐจัดตั้ง และชุมชนมีความอ่อนแอ
- แผน ๘ เน้นการพัฒนาแบบมีส่วนร่วม มีการสร้างกลไกใหม่แต่ไม่สามารถดำเนินการได้

(๒) แนวทางการขับเคลื่อนการพัฒนาสู่การปฏิบัติ

- เน้นการพัฒนาทุนทางสังคม โดยพิจารณาจุดแข็ง จุดอ่อนของทุนทางสังคมในพื้นที่ เพื่อเป็นตัวขับเคลื่อนการพัฒนาโดยเน้นการบริหารจัดการ
- เน้นการมีส่วนร่วมของ ๓ ภาคส่วน ประกอบด้วย ภาครัฐ ท้องถิ่น และประชาชน
- เน้นการสร้างกระบวนการคิด พัฒนาศักยภาพคนในพื้นที่ให้สามารถขับเคลื่อนแผนฯ ๑๑ ในระดับพื้นที่ไปสู่การปฏิบัติ
- พระราชบัญญัติการออมแห่งชาติปี ๒๕๕๕ จะช่วยสนับสนุนการเชื่อมโยงกับฐานสวัสดิการชุมชนเพื่อขับเคลื่อนให้เกิดสังคมสวัสดิการ ในปี ๒๕๕๙

๔. สรุปผลการประชุมกลุ่มย่อย

ประเด็นการระดมความคิดเห็นในกลุ่มย่อยประกอบด้วย ๒ เรื่องหลักคือ (๑) ยุทธศาสตร์แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ และแนวทางการบริหารจัดการแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ สู่การปฏิบัติ (๒) ร่างกรอบยุทธศาสตร์การพัฒนาภาคเหนือ โดยมีการแบ่งกลุ่มย่อยออกเป็น ๓ กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มเศรษฐกิจ กลุ่มสังคม และกลุ่มทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งแต่ละกลุ่มจะเน้นการระดมความคิดเห็นต่อประเด็นยุทธศาสตร์แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ และร่างแผนภาคตามประเด็นของแต่ละกลุ่ม โดยผลการระดมความคิดเห็นของทั้ง ๓ กลุ่มย่อย สามารถประมวลสาระสำคัญโดยสรุป ได้ดังนี้

๔.๑ ยุทธศาสตร์แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑

(๑) ยุทธศาสตร์การสร้างความเป็นธรรมในสังคม

๑. การสร้างภูมิคุ้มกัน ที่ประชุมเห็นชอบตามที่เสนอ โดยมีประเด็นเพิ่มเติม คือ
 - ทุกคนในสังคมไทยมีความมั่นคงทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง โดยผลักดันให้การเมืองเป็นวาระแห่งชาติ
 - ขับเคลื่อนสังคมสวัสดิการ โดยให้ประชาชนมีส่วนร่วมและใช้ทุนทางสังคมเป็นตัวขับเคลื่อน
 - ควรระบุแนวทางการใช้ภูมิคุ้มกัน ที่เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่ และกลุ่มชุมชน
๒. วัตถุประสงค์ ที่ประชุมเห็นชอบตามที่เสนอ โดยมีประเด็นที่ควรเพิ่มเติมคือมิติด้านการเมือง
๓. เป้าหมายการพัฒนา ที่ประชุมเห็นชอบตามที่เสนอ โดยมีประเด็นที่ควรเพิ่มเติม คือ
 - ขจัดความขัดแย้งในสังคมและหนุนเสริมสวัสดิการชุมชนเพื่อให้เป็นสังคมสวัสดิการ
 - ประชาชนได้รับความเป็นธรรมจากกระบวนการยุติธรรมโดยเท่าเทียมกัน
 - การกระจายอำนาจการจัดการตนเองของชุมชน ท้องถิ่น
๔. ตัวชี้วัด ที่ประชุมเห็นชอบตามที่เสนอ โดยมีประเด็นที่ควรเพิ่มเติม คือ
 - ความมั่นคงของมนุษย์ (Human Security) โดยเฉพาะด้านที่อยู่อาศัย
 - ดัชนีวัดความสุข (Gross Domestic Happiness)
 - การจัดลำดับประเทศในประเด็นที่เกี่ยวข้องในมิติของสังคม เช่น การคิดค้นนวัตกรรมที่เหมาะสมกับแต่ละบริบทของชุมชน

๕. แนวทางการพัฒนา

ที่ประชุมเห็นชอบตามที่เสนอ

(๒) ยุทธศาสตร์การพัฒนาคนสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน

๑. ภูมิคุ้มกัน ที่ประชุมเห็นชอบตามที่เสนอ โดยมีประเด็นที่ควรเพิ่มเติม คือ

- การป้องกันและแก้ปัญหายาเสพติด
- ค่านิยม คุณธรรม จริยธรรม ของเด็กและเยาวชน
- ให้ความสำคัญกับการศึกษาในระบบ นอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อเป็นฐานของการเรียนรู้ นำไปสู่การประกอบอาชีพ
- ควรปรับหลักสูตรการศึกษา ในด้านศิลปวัฒนธรรม ประเพณี ประวัติศาสตร์ เพื่อสร้างความภาคภูมิใจในท้องถิ่น
- ใช้ทุนทางวัฒนธรรมเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างภูมิคุ้มกัน

๒. วัตถุประสงค์ ที่ประชุมเห็นชอบตามที่เสนอ

๓. เป้าหมายการพัฒนา ที่ประชุมเห็นชอบตามที่เสนอ โดยมีประเด็นที่ควรเพิ่มเติม คือควรมีการจัดการมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาชาวบ้าน เพื่อเพิ่มคุณค่าและมูลค่าให้กับทุนทางสังคมเพื่อสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ (Creative Economy)

๔. แนวทางการพัฒนา ที่ประชุมเห็นชอบตามที่เสนอ โดยมีประเด็นที่ควรเพิ่มเติม คือ

- การบริหารจัดการและใช้ประโยชน์จากสื่อเพื่อการเรียนรู้ โดยจัดการสื่อเพื่อการเรียนรู้ที่เหมาะสม สนับสนุนการจัดทำสื่อผสมผสานเพื่อพัฒนาชุมชนให้ตอบสนองต่อประเด็นการพัฒนาในพื้นที่
- ควรกระจายอำนาจให้ชุมชน โดยเน้นเสริมสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชน (Empowerment) เพื่อให้ชุมชนสามารถจัดการตนเองตามบริบทของพื้นที่

(๓) ยุทธศาสตร์สร้างความสมดุลและมั่นคงของอาหารและพลังงาน

๑. วัตถุประสงค์ ที่ประชุมเห็นชอบตามที่เสนอ โดยมีประเด็นที่ควรเพิ่มเติม คือ ข้อ ๔.๑.๓. เพื่อสร้างให้ครัวเรือนและชุมชนมีความมั่นคงด้านอาหารและพลังงานสามารถพึ่งพาตนเองได้ ควรเปลี่ยนเป็นข้อ ๔.๑.๓. เพื่อส่งเสริมให้หมู่บ้าน/เกษตรกรมีส่วนร่วมและสนับสนุนความมั่นคงด้านอาหารและพลังงานสามารถพึ่งพาตนเองได้

๒. เป้าหมายการพัฒนา ที่ประชุมเห็นชอบตามที่เสนอ

๓. ตัวชี้วัด ที่ประชุมเห็นชอบตามที่เสนอ อย่างไรก็ตามที่ประชุมขอให้ทบทวนตัวชี้วัด ข้อ ๔.๓.๕ การผลิตพลังงานทดแทนจากพืชพลังงาน ได้แก่ เอทานอล และไบโอดีเซลในปี ๒๕๕๙ ไม่น้อยกว่า ๖.๕ และ ๓.๖ ล้านลิตรต่อวัน และตัวชี้วัด ข้อ ๔.๓.๖ ด้านการผลิตพลังงานไฟฟ้าและพลังความร้อนจากเชื้อเพลิงชีวมวลซึ่งเป็นวัสดุเหลือใช้ในครัวเรือนและภาคการเกษตรเพิ่มขึ้นจากปัจจุบันซึ่งเท่ากับ ๑,๖๕๐ เมกะวัตต์และ ๓,๑๓๐ พันตันเทียบเท่าน้ำมันดิบ เป็น ไม่น้อยกว่า ๓,๒๒๐ เมกะวัตต์และ ๕,๐๐๐ พันตันเทียบเท่าน้ำมันดิบ ในปี ๒๕๕๙ โดยให้เหตุผลว่าภาคเกษตรจะสามารถผลิตพลังงานทดแทนได้ตามตัวชี้วัดหรือไม่ และขอให้พิจารณานำไปรวมกับตัวชี้วัดด้านพลังงานภายใต้ยุทธศาสตร์การสร้างเศรษฐกิจที่มีเสถียรภาพบนฐานความรู้

๔. แนวทางการพัฒนา ที่ประชุมเห็นชอบตามที่เสนอ โดยที่ประชุมมีข้อเสนอแนะเพิ่มในข้อ ๕.๖.๔ เรื่องการปรับปรุง พ.ร.บ. การเช่าที่ดินเพื่อเกษตรกรรมนั้น จะต้องรวมถึงการเช่าที่ดินเพื่อเกษตรกรรมกรณีของชาวต่างชาติที่เป็นผู้เช่า โดยจะต้องมีการจัดเก็บภาษีน้ำและที่ดินเพื่อเกษตรกรรมด้วย

(๔) ยุทธศาสตร์การสร้างเศรษฐกิจที่มีเสถียรภาพบนฐานความรู้และการสร้างปัจจัยแวดล้อม

๑. วัตถุประสงค์ ที่ประชุมเห็นชอบตามที่เสนอ อย่างไรก็ตาม ที่ประชุมมีข้อเสนอแนะเพิ่มในวัตถุประสงค์ข้อ ๓.๑.๓ เพื่อให้ไทยเป็นศูนย์กลางการผลิตสินค้าและบริการในภูมิภาคอาเซียนบนฐานปัญญา

นวัตกรรม ความคิดสร้างสรรค์ และเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ควรปรับจาก เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เป็นบนฐานการจัดการสิ่งแวดล้อม ข้อความก่อนวลีนี้ยังคงเดิม

๒. เป้าหมายการพัฒนา ที่ประชุมเห็นชอบตามที่เสนอ

๓. ตัวชี้วัด ที่ประชุมเห็นชอบตามที่เสนอ อย่างไรก็ตาม สำหรับตัวชี้วัดข้อ ๓.๓.๕ เพิ่มอันดับความสามารถในการประกอบธุรกิจให้เป็น ๑ ใน ๑๐ ของโลก ที่ประชุมมีข้อเสนอให้เปลี่ยนเป็นการสร้างศักยภาพทางการแข่งขันด้านธุรกิจ แต่เนื่องจาก “ความสามารถในการประกอบธุรกิจ” เป็นตัวชี้วัดของธนาคารโลก จึงอาจเพิ่มตัวชี้วัดด้านการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ (ประสิทธิภาพภาครัฐ ประสิทธิภาพภาคเอกชน โครงสร้างพื้นฐาน เสถียรภาพทางเศรษฐกิจ)

๔. แนวทางการพัฒนา ที่ประชุมเห็นชอบตามที่เสนอ โดยมีประเด็นที่ควรเพิ่มเติม คือ

- การพัฒนาและกระจายโครงสร้างพื้นฐานสำหรับภาคการเกษตรยังไม่ทั่วถึงและเพียงพอ
 - * ระบบตลาดสินค้าเกษตรล่วงหน้ายังไม่ครอบคลุม มีเฉพาะข้าว ยางพารา และมันสำปะหลัง
 - * การประกันความเสี่ยงในภาคการเกษตร เพื่อลดความเสี่ยงของเกษตรกร (ยังไม่ครอบคลุม)
 - * ควรมีการพัฒนาประสิทธิภาพระบบ logistics (ขนส่ง การสื่อสาร)
 - * การฟื้นฟูและพัฒนาแหล่งต้นน้ำ และการจัดการน้ำ (ทรัพยากรฯ)
- การพัฒนาการเกษตรมุ่งสู่เกษตรอินทรีย์ บนภูมิปัญญา ฐานความรู้วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี นวัตกรรม และการจัดการสิ่งแวดล้อม
- การจัดการองค์ความรู้ด้านเกษตร สร้างระบบฐานข้อมูล การจัดการหลักสูตรการบ่มเพาะทางวิชาการและปฏิบัติ และการถ่ายทอด/เวทีแลกเปลี่ยน/เผยแพร่องค์ความรู้ให้กับประชาชน

(๕) ยุทธศาสตร์การสร้างความเชื่อมโยงกับทางเศรษฐกิจและความมั่นคงในภูมิภาค

๑. วัตถุประสงค์ ที่ประชุมเห็นชอบตามที่เสนอ

๒. เป้าหมายการพัฒนา ที่ประชุมเห็นชอบตามที่เสนอ

๓. ตัวชี้วัด ที่ประชุมเห็นชอบตามที่เสนอ

๔. แนวทางการพัฒนา ที่ประชุมเห็นชอบตามที่เสนอ โดยมีประเด็นที่ควรเพิ่มเติม คือ

- ให้ความสำคัญกับการปรับโครงสร้างการผลิตให้สอดคล้องกับตลาดเอเซียที่จะมีความสำคัญมากขึ้น โดยใช้ประโยชน์จากความได้เปรียบด้านที่ตั้ง และให้ความสำคัญกับการเตรียมความพร้อมในความร่วมมือเพื่อการพัฒนากับประเทศเพื่อนบ้าน/ภูมิภาค โดยเฉพาะในประเด็น
 - * อุตสาหกรรมหนักและพลังงานซึ่งยังต้องพึ่งพาประเทศเพื่อนบ้าน/ภูมิภาค
 - * การพัฒนาระบบ logistics (ระบบรางคู่-ขนของ ระบบความเร็วสูง-ขนคน และศูนย์การกระจายสินค้า)
 - * การพัฒนาขีดความสามารถทางการตลาดของภาคเอกชนในประเทศ
 - * การพัฒนาบุคลากร (ทักษะด้านภาษาประเทศเพื่อนบ้าน ภาษาอังกฤษ ความเข้าใจด้านสังคมวัฒนธรรมของเพื่อนบ้าน)

(๖) ยุทธศาสตร์การจัดการทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

๑. วัตถุประสงค์ ที่ประชุมเห็นชอบตามที่เสนอ และขอเพิ่มเติมวัตถุประสงค์อีก ๑ ข้อ คือ ๓.๑.๖ เพื่อสร้างความตระหนักและก่อให้เกิดจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืนแก่ประชาชนผ่านระบบการศึกษา

๒. เป้าหมายการพัฒนา ที่ประชุมเห็นชอบตามที่เสนอ

๓. ตัวชี้วัด ที่ประชุมเห็นชอบตามที่เสนอ โดยมีประเด็นเพิ่มเติม คือ

- ตัวชี้วัดข้อ ๓.๓.๑ ด้านพื้นที่ป่าไม้และป่าชายเลนไม่ลดลงกว่าในปัจจุบัน คือ พื้นที่ป่าไม้ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๓๓.๕๖ ของพื้นที่ประเทศและพื้นที่ป่าชายเลนไม่น้อยกว่าร้อยละ ๐.๔๗ ของพื้นที่ประเทศ เป็น ป่าไม้และป่าชายเลนเพิ่มขึ้น โดยพื้นที่ป่าไม้เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ ๔๐ และพื้นที่ป่าชายเลนไม่น้อยกว่าร้อยละ ๐.๔๗ ของพื้นที่ประเทศ

- ตัวชี้วัดข้อ ๓.๓.๒ พื้นที่ชลประทานเพิ่มขึ้นไม่ต่ำกว่าปีละ ๒๐๐,๐๐๐ ไร่ เป็น พื้นที่ชลประทานเพิ่มขึ้นไม่ต่ำกว่าปีละ ๒๐๐,๐๐๐ ไร่ โดยไม่กระทบต่อพื้นที่ป่าและการรักษาสมดุลของระบบนิเวศน์

- ขอเสนอเพิ่มตัวชี้วัด ๔ เรื่อง คือ ๑) พลังงานสะอาด โดยให้ใส่ไว้ในยุทธศาสตร์ที่ ๔ ๒) ความหลากหลายทางชีวภาพ ๓) ให้มีการจัดตั้งองค์กรที่สามารถพัฒนาให้เป็นสภาพสิ่งแวดล้อมชุมชนท้องถิ่น และ ๔) มีกฎหมายในการคุ้มครองรักษามรดกประโยชน์ของประเทศให้สอดคล้องกับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน (AEC) และประชาคมอื่นๆ

๔. แนวทางการพัฒนา ที่ประชุมเห็นชอบตามที่เสนอ โดยมีประเด็นเพิ่มเติมในเรื่องการจัดตั้งสภาพแวดล้อมชุมชนท้องถิ่น

(๓) แนวทางการบริหารจัดการแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ สู่การปฏิบัติ

๑. หลักการ ที่ประชุมเห็นชอบตามที่เสนอ

๒. วัตถุประสงค์ ที่ประชุมเห็นชอบตามที่เสนอ

๓. แนวทางการขับเคลื่อนแผนฯ สู่การปฏิบัติ ที่ประชุมเห็นชอบตามที่เสนอ โดยมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม คือ ควรระบุไว้ในแผนฯ กำหนดให้รัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปใช้ในการกำหนดนโยบายเพื่อให้เกิดผลในการปฏิบัติ

๔.๒ ร่างกรอบยุทธศาสตร์การพัฒนาระดับภาคเหนือและกลุ่มจังหวัด

(๑) บทบาทการพัฒนาภาคเหนือ ที่ประชุมเห็นชอบตามที่เสนอ โดยมีประเด็นเพิ่มเติม คือ

- เพิ่มบทบาทการเป็นแหล่งผลิตเกษตรปลอดภัย เกษตรอินทรีย์ และอาหารปลอดภัย
- ควรสร้างความชัดเจนของบทบาท (Positioning) ภาคเหนือ เพื่อให้สอดคล้องกับการพัฒนาธุรกิจภายในอาเซียน

(๒) ยุทธศาสตร์ที่ ๑ เสริมสร้างสภาพแวดล้อมของภาคเหนือให้เอื้ออำนวยต่อการผลิต การค้า และการลงทุน เชื่อมโยงกับเศรษฐกิจในภูมิภาค กลุ่มประเทศอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง (GMS) กลุ่มเอเชียใต้ และตลาดเสรีทางการค้าระหว่างประเทศ

๑. เป้าประสงค์ ที่ประชุมเห็นชอบตามที่เสนอ

๒. แนวทางการพัฒนา ที่ประชุมเห็นชอบตามที่เสนอ โดยมีประเด็นเพิ่มเติม คือ

- การเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับกับการเปิดตลาดความเชื่อมโยงของธุรกิจภายในภูมิภาค
- * ด้านกำลังคน ผู้ประกอบการ แรงงาน นักการตลาด ให้มีคุณภาพ

- * การแสวงโอกาสทางด้านธุรกิจใหม่
- เร่งรัดการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานระบบราง (ระบบรางคู่-ขนของ ระบบความเร็วสูง-ขนคน และศูนย์การกระจายสินค้า)
- ความร่วมมือระหว่างจังหวัดและภูมิภาค (ไม่แข่งกันเองระหว่างจังหวัด แต่ร่วมมือกันไปแข่งกับต่างประเทศ)
- การพัฒนาเป็น Hub/ศูนย์กลางการพัฒนาภูมิภาคในทุกเรื่อง จะต้องมีความชัดเจนและได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องอย่างจริงจัง เช่น การเป็นศูนย์กลางการบิน แต่สายการบินไม่มีความพร้อม
- เพิ่มบทบาทการเป็นศูนย์รวบรวม จำหน่าย และกระจายสินค้าจากประเทศเพื่อนบ้าน ออกสู่ตลาดโลก โดยผ่านการคัดกรองมาตรฐานสินค้า
- ให้สถาบันการศึกษามีบทบาทเพิ่มขึ้นในการพัฒนาเศรษฐกิจภาคเหนือ โดย
 - * สร้างองค์ความรู้สู่สังคม และเตรียมความพร้อมคนสู่การทำธุรกิจกับประเทศเพื่อนบ้าน เช่น การสอนภาษาพม่า จีน
 - * พัฒนาฐานข้อมูลและองค์ความรู้ เช่น องค์ความรู้เรื่องการเชื่อมโยงภูมิภาค การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Climate Change) ความรู้เรื่องการเงิน การลงทุน การค้าระหว่างประเทศ โดยกำหนดกลไกการขับเคลื่อนองค์ความรู้อย่างมีส่วนร่วม เช่น สถาบันการศึกษาเชื่อมกับ ธกส. เพื่อกระจายความรู้สู่ชุมชนเกษตร
 - * เป็นแกนหลักในการนำความรู้ด้านวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีสู่ชุมชน อาทิ เทคโนโลยีชีวภาพ (ปุ๋ยชีวภาพ ไส้เดือนฝอยพื้นเมือง (ขี้ตะแกล)

(๓) ยุทธศาสตร์ที่ ๒ พัฒนาปัจจัยการผลิตและคุณภาพสินค้าทางการเกษตรเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและสร้างความมั่นคงให้ภาคเกษตรกรรม

๑. เป้าประสงค์ ที่ประชุมเห็นชอบตามที่เสนอ

๒. แนวทางการพัฒนา ที่ประชุมเห็นชอบตามที่เสนอ โดยมีประเด็นเพิ่มเติม คือ

- ภาคเหนือต้องให้ความสำคัญเรื่องอาหารและพลังงาน รวมทั้งวัสดุชีวภาพ
- การพัฒนาการเกษตรที่เหมาะสมกับภาคเหนือ
 - * ให้ความสำคัญกับการพัฒนาเกษตรอินทรีย์ เกษตรปลอดภัย (GAP)
 - * การสืบทอดอาชีพเกษตรกร
 - * การสร้างความเชื่อมโยงระหว่างการตลาดกับการผลิต
 - * ตลาดการเกษตรล่วงหน้า และระบบการประกันความเสี่ยง
 - * การพัฒนาพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง ๒ เป็นแหล่งผลิตพลังงานทางเลือก
 - * พัฒนาและใช้ประโยชน์แหล่งน้ำอย่างเหมาะสมและคุ้มค่า

(๔) ยุทธศาสตร์ที่ ๓ สนับสนุนการพัฒนาอุตสาหกรรมบริการภายใต้แนวคิดการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ที่ภาคเหนือมีศักยภาพสูง และยกระดับคุณภาพการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวหลักให้ยั่งยืนและเท่าทันกระแสตลาดสากล

๑. เป้าประสงค์ ที่ประชุมเห็นชอบตามที่เสนอ

๒. แนวทางการพัฒนา ที่ประชุมเห็นชอบตามที่เสนอ โดยมีประเด็นเพิ่มเติม คือ

- การพัฒนาการท่องเที่ยว
 - * ควรมีการศึกษาขีดความสามารถในการรองรับการท่องเที่ยว
 - * เสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่ โดยส่งเสริมความรู้ให้กับคนในชุมชนและผู้ประกอบการ รวมทั้งมีโครงการสนับสนุนการท่องเที่ยวชุมชน เพื่อลดการขายที่ดิน และสร้างรายได้ในฐานะผู้ประกอบการแทนการเป็นแรงงาน
- ควรให้ความสำคัญกับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการพัฒนาธุรกิจท่องเที่ยว เช่น ปัญหาสังคม ความปลอดภัย

(๕) ยุทธศาสตร์ที่ ๔ สนับสนุนการจัดการพื้นที่เมืองและชุมชน มุ่งสู่การเป็นเมืองที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม (ECO-City/ECO-Town) เพื่อเอื้อต่อการพัฒนาเศรษฐกิจอย่างสมดุลและยกระดับคุณภาพชีวิตที่ดีของคนในภาค

๑. เป้าประสงค์ ที่ประชุมเห็นชอบตามที่เสนอ

๒. แนวทางการพัฒนา ที่ประชุมเห็นชอบตามที่เสนอ

(๖) ยุทธศาสตร์ ๕ พัฒนาคนและสังคมให้พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงและเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้

๑. เป้าประสงค์ ที่ประชุมเห็นชอบตามที่เสนอ

๒. แนวทางการพัฒนา ที่ประชุมเห็นชอบตามที่เสนอ โดยมีประเด็นเพิ่มเติม คือ

- พัฒนาศักยภาพคน เน้นจิตสาธารณะ พัฒนาทุนทางสังคม
- พัฒนาสถาบันการศึกษาที่มีศักยภาพให้เป็นศูนย์การศึกษาและการฝึกอบรมระดับนานาชาติ เพื่อรองรับการเชื่อมโยงกับกลุ่มประเทศอนุภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขง

(๗) ยุทธศาสตร์ ๖ เสริมสร้างความมั่นคงทางสังคมเพื่อการเข้าถึงบริการทางสังคมอย่างเท่าเทียมและเป็นธรรม

๑. เป้าประสงค์ ที่ประชุมเห็นชอบตามที่เสนอ

๒. แนวทางการพัฒนา ที่ประชุมเห็นชอบตามที่เสนอ โดยมีประเด็นเพิ่มเติม คือ

- ส่งเสริมและสนับสนุนสวัสดิการชุมชนเพื่อให้เป็นสังคมสวัสดิการถ้วนหน้า โดยกระบวนการมีส่วนร่วม ๓ ภาคส่วน ประกอบด้วย สายงานการปกครองส่วนท้องถิ่น ท้องถิ่น และชุมชน
- ให้ความสำคัญกับการจัดการและขจัดยาเสพติด ปัญหาเด็กและเยาวชนอย่างมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง
- อนุรักษ์ ฟื้นฟู ทุนทางสังคม และทุนมนุษย์ และค้นหาอัตลักษณ์ของแต่ละจังหวัด เพื่อสร้างจุดเด่นสำหรับการท่องเที่ยว

(๘) ยุทธศาสตร์ที่ ๗ การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืนเน้นการอนุรักษ์ฟื้นฟูและใช้ประโยชน์ในภาคการผลิตทั้งภาคเกษตรอุตสาหกรรมและบริการได้อย่างมีประสิทธิภาพและสมดุลรวมทั้งเตรียมการป้องกันและบรรเทาผลกระทบจากภัยธรรมชาติ

๑. เป้าประสงค์ ที่ประชุมเห็นชอบตามที่เสนอ

๒. แนวทางการพัฒนา ที่ประชุมเห็นชอบตามที่เสนอ โดยมีประเด็นเพิ่มเติม คือ

- การสนับสนุนการบริหารจัดการลุ่มน้ำแบบบูรณาการ เพื่อรักษาความสมดุลของระบบนิเวศน์ พร้อมทั้งอนุรักษ์ รักษา พื้นฟู ความหลากหลายทางชีวภาพที่เกี่ยวข้อง
- ให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์ รักษา พื้นฟู พื้นที่ชุ่มน้ำอย่างยั่งยืนตามศักยภาพและปัญหาของพื้นที่
- ไม่ควรระบุพื้นที่ในการบริหารจัดการลุ่มน้ำ เนื่องจากทุกจังหวัดของภาคเหนือประสบปัญหาเรื่องแหล่งน้ำ การบุกรุกพื้นที่ป่าและพื้นที่ชุ่มน้ำคล้ายๆ กัน จึงควรต้องระบุให้เป็นปัญหารวมของทุกจังหวัดในภาค
- ในการลดปัญหาสิ่งแวดล้อมของเมือง ควรให้ความสำคัญกับพื้นที่ชนบท โดยเฉพาะการรณรงค์ให้มีการจัดการขยะและการบำบัดน้ำเสียระดับครัวเรือนที่เหมาะสม ที่ลดมลภาวะทางสิ่งแวดล้อมสำหรับใช้ในครัวเรือนหรือชุมชน
- สนับสนุนท้องถิ่นและชุมชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และการบริหารจัดการแหล่งน้ำ การใช้ที่ดินและป่าไม้ ให้เหมาะสมกับศักยภาพของระบบนิเวศน์ในแต่ละพื้นที่และการสนับสนุนให้ท้องถิ่นมีการบริหารจัดการน้ำในการผลิตพลังงานสะอาดระดับชุมชน
- ส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติในชุมชน เช่น นำพื้นที่ ป่าที่หมดสัมปทานทุกแห่งทำให้เป็นป่าชุมชน เพื่อเป็นเครื่องมือสำคัญในการยกระดับจิตสาธารณะและฟื้นฟูจิตวิญญาณความสัมพันธ์ของสังคม
- การยกระดับความสามารถในการจัดทำแผนป้องกันและระบบเตือนภัยในระดับจังหวัดและชุมชน เพื่อบรรเทาผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศอุทกภัยและดินโคลนถล่มและแผ่นดินไหว
- การส่งเสริมการเรียนรู้และสร้างความตระหนักให้แก่ประชาชนในด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมสู่การปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตและการบริโภคให้เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เพื่อนำไปสู่สังคมคาร์บอนต่ำ ลดภาวะโลกร้อนและผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ รวมทั้งการใช้ประโยชน์จากคาร์บอนเครดิตในการสนับสนุนให้มีการเพิ่มพื้นที่สีเขียวทั้งในเมืองและชนบท

(๙) ทิศทางการพัฒนากลุ่มจังหวัด

๑. ภาพรวม ที่ประชุมมีประเด็นเพิ่มเติม คือ

- สร้างความเป็นอัตลักษณ์ของแต่ละกลุ่มจังหวัด เพื่อสร้างความแตกต่าง/จุดเด่นเพื่อพัฒนา Creative Economy ของแต่ละกลุ่มจังหวัด
- ควรปรับชื่อกลุ่มจังหวัดเพื่อแสดงถึงอัตลักษณ์ของแต่ละกลุ่ม ดังนี้
 - * กลุ่มล้านนาตะวันตก (เชียงใหม่ ลำพูน ลำปาง แม่ฮ่องสอน) : กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน ๑
 - * กลุ่มล้านนาตะวันออก (เชียงราย พะเยา น่าน แพร่) : กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน ๒
 - * กลุ่มสุโขทัยตอนบน (พิษณุโลก ตาก อุตรดิตถ์ สุโขทัย เพชรบูรณ์) : กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง ๑
 - * กลุ่มสุโขทัยตอนล่าง (นครสวรรค์ กำแพงเพชร พิจิตร อุทัยธานี) : กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง ๒

๒. แนวทางการพัฒนา ที่ประชุมเห็นชอบตามที่เสนอ โดยมีประเด็นเพิ่มเติม เพื่อให้สอดคล้องกับแนวทางของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ คือ

- การแก้ไขปัญหาทั้งระบบ ควรเพิ่มประเด็นเรื่อง การบูรณาการเพื่อให้เกิดความเชื่อมโยงโครงข่ายน้ำของจังหวัดในกลุ่ม

- เพิ่มการให้ความรู้ในระดับครัวเรือน ชุมชน และภาคธุรกิจในการฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยการศึกษา และการปรับเปลี่ยนจิตสำนึก
- การส่งเสริมความมั่นคงทางอาหารและพลังงาน
- สำหรับกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง ๑ เพิ่มประเด็นการบริหารจัดการมรดกโลกในการพัฒนาท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์และสร้างมูลค่าเพิ่ม และการเป็นศูนย์กลางบริการสุขภาพทางการแพทย์ (Medical Hub)

(๑๐)โครงการสำคัญของภาคเหนือ ที่ประชุมเห็นชอบตามที่เสนอ และมีข้อเสนอแนะให้มีโครงการเพิ่มเติมเพื่อให้ครอบคลุมตามยุทธศาสตร์ ได้แก่

- ยุทธศาสตร์ที่ ๖ ควรมีโครงการเกี่ยวกับผู้ด้อยโอกาส ผู้ยากไร้
- ยุทธศาสตร์ที่ ๗ ควรเพิ่มประสิทธิภาพในการป้องกันภัยธรรมชาติ / การเพิ่มขีดความสามารถการบริหารจัดการลุ่มน้ำสายหลัก ควรให้ความสำคัญกับการฟื้นฟูแหล่งต้นน้ำ

(๑๑)แนวทางการบริหารจัดการยุทธศาสตร์การพัฒนาภาคเหนือสู่การปฏิบัติ ที่ประชุมมีประเด็นข้อเสนอแนะให้ สศช.เป็นหลักในการขับเคลื่อนแนวทางการบริหารจัดการยุทธศาสตร์การพัฒนาภาคสู่การปฏิบัติ

๕. ประเด็นความเห็นเพิ่มเติมจากผู้เข้าร่วมประชุม

๕.๑ การขับเคลื่อนแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงอย่างเป็นรูปธรรมควรเน้นดำเนินงานตามโครงการพระราชดำริอย่างจริงจัง

๕.๒ แม่ฮ่องสอนยังไม่ได้รับความเป็นธรรมในการเข้าถึงบริการสาธารณะ โดยเฉพาะด้านการคมนาคมสายการบินไม่เพียงพอ/ราคาสูงมาก

๕.๓ เร่งรัดการพัฒนาคุณภาพรถไฟในปัจจุบัน และมีโครงการรถไฟความเร็วสูงเส้นทางกรุงเทพ-เชียงใหม่

๕.๔ ฟื้นฟูหลักสูตรการศึกษาให้สอดคล้องกับสังคมไทย และเป็นการเรียนรู้ตลอดชีวิต

๕.๕ แก้ไขปัญหาชาวบ้านอยู่กับป่าแต่กลับถูกดำเนินคดีบุกรุกป่าจำนวนมาก ทั้งที่ชาวบ้านมีส่วนร่วมในการดูแลป่า

๕.๖ จังหวัดตากมีความเชื่อมโยงและมีสภาพใกล้เคียงกับจังหวัดแม่ฮ่องสอน ควรพิจารณาทบทวนการจัดกลุ่มจังหวัดของตากให้อยู่ในกลุ่มเดียวกัน (กลุ่มภาคเหนือตอนบน ๑)

๕.๗ ลุ่มแม่น้ำสาละวินเป็นลุ่มน้ำสำคัญอยู่ในเขตชายแดนไทย-พม่า จึงควรพิจารณาให้ความสำคัญกับการพัฒนาเศรษฐกิจของพื้นที่ในลุ่มแม่น้ำสาละวิน เช่นเดียวกับกลุ่มประเทศลุ่มแม่น้ำโขง

๕.๘ ปัจจุบันประเทศใกล้เคียงเดินทางเข้ามาใช้บริการทางการแพทย์ในภาคเหนือทั้ง เชียงใหม่ เชียงราย พิจิตรโลก และแม่สอด จึงควรสนับสนุนการพัฒนาศูนย์บริการสุขภาพในจังหวัดเหล่านี้เพื่อเป็นแหล่งสร้างรายได้ให้กับประเทศ

๕.๙ แผนชาติฯ เป็นแผนพัฒนาหลักของประเทศ ควรกำหนดให้รัฐบาลต้องดำเนินงานตามแผนฯ

๖. สรุป

ประเด็นโดยสรุปซึ่งที่ประชุมเน้นย้ำและให้ความสำคัญ มีดังนี้

๖.๑ ร่างยุทธศาสตร์ในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ โดยรวมแล้วที่ประชุมเห็นชอบตามร่างยุทธศาสตร์ที่เสนอ และมีข้อคิดเห็นข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในแต่ละยุทธศาสตร์ทั้งในประเด็นการสร้างภูมิคุ้มกัน วัตถุประสงค์ เป้าหมายการพัฒนา ตัวชี้วัด แนวทางการพัฒนา โดยเน้นความสำคัญของการบริหารจัดการและใช้ประโยชน์

การสื่อเพื่อการเรียนรู้ การกระจายอำนาจให้ชุมชนโดยเสริมสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชน การปรับปรุงกฎหมาย และการจัดเก็บภาษีเพื่อสนับสนุนภาคเกษตร การพัฒนาและกระจายโครงสร้างพื้นฐานสำหรับภาคการเกษตร การพัฒนาภาคเกษตรบนภูมิปัญญา ฐานความรู้วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี นวัตกรรมและการจัดการสิ่งแวดล้อม การปรับโครงสร้างการผลิตให้สอดคล้องกับตลาดเอเซีย การพัฒนาระบบ Logistics การพัฒนาขีดความสามารถของผู้ประกอบการและบุคลากรเพื่อรองรับการเปิดตลาดกับประเทศเพื่อนบ้าน และการจัดตั้งสภาสิ่งแวดล้อมชุมชนท้องถิ่น

๖.๒ ร่างกรอบยุทธศาสตร์การพัฒนาภาคเหนือ โดยรวมแล้วที่ประชุมเห็นชอบตามร่างยุทธศาสตร์ที่เสนอ และมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับบทบาทของภาคเหนือในการเป็นแหล่งผลิตเกษตรปลอดภัยเกษตรอินทรีย์ และบทบาทที่สอดคล้องกับการพัฒนาธุรกิจภายในอาเซียน โดยเน้นการให้ความสำคัญในประเด็นการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับการเปิดตลาดเชื่อมโยงธุรกิจภายในภูมิภาค เร่งรัดการพัฒนาระบบ Logistics ความร่วมมือระหว่างจังหวัด การเป็นศูนย์รวบรวม จำหน่าย และกระจายสินค้าจากประเทศเพื่อนบ้าน การสนับสนุนให้สถาบันการศึกษาเข้ามามีบทบาทในการพัฒนาเศรษฐกิจภาคเหนือ การให้ความสำคัญกับการพัฒนาอาหาร พลังงาน และวัสดุชีวภาพ การพัฒนาการเกษตรที่เหมาะสม การศึกษาขีดความสามารถในการรองรับการท่องเที่ยว สนับสนุนการท่องเที่ยวชุมชน การพัฒนาศักยภาพคนและการมีจิตสาธารณะ สนับสนุนสวัสดิการชุมชน การจัดการปัญหายาเสพติด ปัญหาเด็กและเยาวชน การอนุรักษ์ฟื้นฟูทุนทางสังคมทุนมนุษย์ และค้นหาอัตลักษณ์ของพื้นที่เพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยว การบริหารจัดการลุ่มน้ำแบบบูรณาการ การลดปัญหาสิ่งแวดล้อมเมือง สนับสนุนท้องถิ่นและชุมชนให้มีบทบาทในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การส่งเสริมให้ประชาชนมีความตระหนักและปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตและการบริโภคให้เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

ทั้งนี้ในประเด็นการพัฒนากลุ่มจังหวัดได้เน้นถึงการค้นหา/สร้างอัตลักษณ์ของแต่ละพื้นที่ การแก้ไขปัญหาหนี้ทั้งระบบให้เชื่อมโยงโครงข่ายน้ำภายในกลุ่มจังหวัด การส่งเสริมความมั่นคงด้านอาหารและพลังงาน

สรุปผลการประชุมระดมความ
คิดเห็นยุทธศาสตร์ของ
แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑

ภาค
ตะวันออกเฉียงเหนือ

สรุปผลการประชุมระดมความคิดเห็น ภาคตะวันออกเฉิยงเหนือ

เรื่อง ยุทธศาสตร์การพัฒนาของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑

วันที่ ๑๐ - ๑๑ มีนาคม ๒๕๕๔ ณ โรงแรมเจริญธานี จังหวัดขอนแก่น

๑. ภาพรวมการประชุม

๑.๑ ความเป็นมา สายงานสังคมได้รับมอบหมายให้จัดประชุมระดมความคิดเห็นระดับภาคในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมของภาคีการพัฒนาทุกภาคส่วนในการร่วมแสดงความคิดเห็น และเสนอแนะแนวทางการพัฒนาระดับภาคและระดับประเทศ เพื่อบรรณวประเด็นและแนวความคิดการพัฒนาในระดับพื้นที่ เป็นข้อมูลในการปรับปรุงร่างยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ โดยมีการจัดประชุมในระหว่างวันที่ ๑๐-๑๑ มีนาคม ๒๕๕๔ ณ โรงแรมเจริญธานี จังหวัดขอนแก่น

๑.๒ ผู้เข้าร่วมประชุม ประกอบด้วยผู้แทนจากหน่วยงานภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคธุรกิจเอกชน ภาคประชาสังคม เครือข่ายองค์กรชุมชน องค์กรพัฒนาเอกชน เวทีระดมความคิดเห็นระดับชุมชน/หมู่บ้าน นักวิชาการ ผู้ทรงคุณวุฒิ/ปราชญ์ชาวบ้าน และสื่อมวลชน จาก ๑๙ จังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ รวมทั้งผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ สศช. รวมประมาณ ๒๒๐ คน

๑.๓ วิธีดำเนินการประชุม จัดประชุมใช้เวลา ๑ วัน โดย วันที่ ๑๐ มี.ค. ๒๕๕๔ (ช่วงบ่าย) เปิดการประชุมโดยรองเลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พร้อมทั้งนำเสนอเรื่อง “ยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑” จากนั้นอภิปรายเรื่อง “ยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑” โดยมีผู้อภิปรายนำ ๔ ท่าน ประกอบด้วยผู้อำนวยการสำนักพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผู้แทนภาคเอกชน ภาคประชาชน และนักวิชาการจากสถาบันการศึกษา ต่อจากนั้นแบ่งการประชุมกลุ่มย่อย ๓ กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มเศรษฐกิจ มีผู้เข้าร่วมประมาณ ๗๐ คน กลุ่มสังคม มีผู้เข้าร่วมประมาณ ๖๐ คน และกลุ่มทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีผู้เข้าร่วมประมาณ ๖๕ คน เพื่อระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับร่างยุทธศาสตร์แต่ละด้าน แนวทางการพัฒนาที่สำคัญของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และแนวทางการบริหารจัดการแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ สู่การปฏิบัติ ส่วนวันที่ ๑๑ มี.ค. ๒๕๕๔ (ช่วงเช้า) ประชุมกลุ่มย่อยต่อ พร้อมทั้งนำเสนอผลการประชุมกลุ่มย่อยและปิดการประชุม

๒. การนำเสนอ “ยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑”

โดย นางสาวรณี คำมัน รองเลขาธิการฯ สศช.

๒.๑ ทิศทางการพัฒนาในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ มุ่งพัฒนาภายใต้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และขับเคลื่อนให้บังเกิดผลในทางปฏิบัติที่ชัดเจนยิ่งขึ้นในทุกระดับ ยึดคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา ให้ความสำคัญกับการสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในสังคม พัฒนาประเทศสู่ความสมดุลในทุกมิติ อย่างบูรณาการ เป็นองค์รวม โดยมีสาระสำคัญ ดังนี้

๑) การประเมินความเสี่ยงและภูมิคุ้มกันของประเทศ พบว่า ประเทศไทยมีความเสี่ยงในเรื่อง (๑) การบริหารภาครัฐอ่อนแอ (๒) โครงสร้างทางเศรษฐกิจไม่สามารถรองรับการเจริญเติบโตอย่างยั่งยืน (๓) โครงสร้างประชากรมีแนวโน้มประชากรวัยสูงอายุเพิ่มขึ้น (๔) ค่านิยมที่ดิ่งามของไทยเสื่อมถอย (๕) ฐานทรัพยากรธรรมชาติและสภาพแวดล้อมมีแนวโน้มเสื่อมโทรมรุนแรง (๖) ความเสี่ยงด้านความมั่นคง จึงจำเป็นต้องมีการสร้างภูมิคุ้มกันของประเทศ ในประเด็นสำคัญ กล่าวคือ (๑) มีการปกครองในระบอบประชาธิปไตย

อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (๒) ภาคเกษตรเป็นฐานรายได้หลักและความมั่นคงด้านอาหารของประเทศ (๓) การพัฒนาประเทศอยู่บนฐานความรู้และเทคโนโลยีที่ทันสมัย (๔) สังคมไทยมีค่านิยมและวัฒนธรรมที่ดีงาม (๕) ชุมชนเป็นกลไกที่มีความสามารถในการบริหารจัดการ มีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพชีวิต และเชื่อมโยงกันเป็นสังคมสวัสดิการ (๖) ประเทศไทยมีความเป็นเอกราช เป็นกลาง และเป็นพันธมิตรในเวทีระหว่างประเทศ

๒) การกำหนดวิสัยทัศน์และพันธกิจ วิสัยทัศน์ คือ “สังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ด้วยความเสมอภาค เป็นธรรม และมีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลง” โดยมี **พันธกิจ** ประกอบด้วย (๑) สร้างความเป็นธรรมในการกระจายรายได้ ควบคู่กับการสร้างสังคมคุณธรรมเพื่อให้คนกินดีอยู่ดีมีคุณภาพชีวิตที่ดี ปลอดภัยจากอาชญากรรม อุบัติเหตุ ยาเสพติดและอบายมุข คนในสังคมอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข มีวัฒนธรรมประชาธิปไตย และธรรมาภิบาล (๒) พัฒนาฐานการผลิตและบริการให้เข้มแข็งและมีเสถียรภาพบนฐานความรู้และความสร้างสรรค์ของคนไทย ขยายหลักประกันทางสังคมให้ครอบคลุมประชาชนทุกคน สร้างความมั่นคงด้านอาหารและพลังงาน รวมทั้งรักษารักษาโรคจากสมุนไพรมูลฐานทรัพยากรและความหลากหลายทางชีวภาพ พร้อมทั้งปรับโครงสร้างสาขาการผลิตและการบริโภคของประเทศให้เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และ (๓) สร้างภูมิคุ้มกันให้เข้มแข็งสามารถป้องกันและรองรับผลกระทบและความเสี่ยงจากวิกฤตเศรษฐกิจที่จะเกิดขึ้นในอนาคต พัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีความรู้ และทักษะ สามารถรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงอย่างมีเหตุผล

๓) การกำหนดเป้าหมายหลัก ประกอบด้วย (๑) ความสงบสุขของสังคมไทยเพิ่มขึ้น ลดความเหลื่อมล้ำด้านรายได้ การเข้าถึงแหล่งทรัพยากร และกระบวนการยุติธรรม ลดความขัดแย้งระหว่างภาครัฐกับประชาชน เพิ่มคะแนนภาพลักษณ์การทุจริตคอร์รัปชันให้ไม่ต่ำกว่า ๕.๐ คะแนน (๒) ลดอัตราการเจ็บป่วยด้วยโรคที่ป้องกันได้ ลดอัตราการฆ่าตัวตายสำเร็จ เพิ่มจำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยของคนไทย ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาหลักทุกระดับสูงกว่าร้อยละ ๕๐ และความอบอุ่นของครอบครัวเพิ่มขึ้น (๓) เศรษฐกิจเติบโตเฉลี่ยร้อยละ ๕ ต่อปี อัตราเงินเฟ้ออยู่ในกรอบเป้าหมาย ผลผลิตภาพการผลิตรวมสูงขึ้นไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๓ ต่อปี เพิ่มขีดความสามารถในการประกอบธุรกิจ รักษาปริมาณการผลิตสินค้าเกษตรและอาหารให้พอเพียงต่อความต้องการของผู้บริโภค และลดปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจก และ (๔) รักษาสัดส่วนพื้นที่ป่าไม้ไว้ไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๓๓.๕ ของพื้นที่ประเทศ ชุมชนมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพิ่มขึ้น

๔) การกำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จ ประกอบด้วย (๑) **เป้าหมายที่หนึ่ง** อาทิตดัชนีความสงบสุขสัดส่วนรายได้ระหว่างกลุ่มประชากรที่มีรายได้สูงสุดร้อยละ ๑๐ กับกลุ่มที่มีรายได้น้อยร้อยละ ๑๐ สัดส่วนของแรงงานนอกระบบที่สามารถเข้าถึงการคุ้มครองทางสังคม การถือครองที่ดินของกลุ่มคนต่างๆ คดีความขัดแย้งกับเจ้าหน้าที่รัฐต่อ ๑๐,๐๐๐ ครอบครัว คดีในศาลปกครองต่อ ๑๐,๐๐๐ ครอบครัว ดัชนีภาพลักษณ์การทุจริตประพตมิชอบ (๒) **เป้าหมายที่สอง** อาทิตอัตราการเจ็บป่วยด้วยโรคที่ป้องกันได้ จำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาหลักทุกระดับ (๓) **เป้าหมายที่สาม** อาทิตอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจอัตราเงินเฟ้อ ผลผลิตภาพการผลิตรวม อันดับความสามารถในการประกอบธุรกิจ ปริมาณการปล่อยก๊าซ CO₂ และ (๔) **เป้าหมายที่สี่** อาทิตร้อยละของพื้นที่ป่าไม้ต่อพื้นที่ประเทศ ร้อยละขององค์กรชุมชนที่ดำเนินงานด้านการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติต่อองค์กรชุมชนทั้งหมด

๒.๒ ยุทธศาสตร์การพัฒนา ประกอบด้วย ๖ ยุทธศาสตร์ ดังนี้

๑) ยุทธศาสตร์การสร้างความเป็นธรรมในสังคม เพื่อลดความเหลื่อมล้ำในสังคม โดยมุ่งสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคมให้ทุกคนในสังคมไทยสามารถจัดการความเสี่ยงและสร้างโอกาสในชีวิตให้แกตนเอง สร้างโอกาสให้ทุกคนเข้าถึงบริการทางสังคมตามสิทธิพึงมีพึงได้ เน้นการเสริมสร้างพลังให้ทุกภาคส่วน

สามารถเพิ่มทางเลือกการใช้ชีวิตในสังคมและสร้างการมีส่วนร่วมในเชิงเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองได้อย่างมีคุณค่าและศักดิ์ศรี รวมทั้งเสริมสร้างความสัมพันธ์ของคนในสังคมให้แน่นแฟ้นเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน

๒) ยุทธศาสตร์การพัฒนาคนสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน เพื่อพัฒนาคนไทยให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ทั้งทักษะในวิชาชีพและมีจิตสาธารณะ ๕ ประการ คือ มีความรู้ คิดเป็น ทำเป็น มีนิสัยใฝ่เรียนรู้ตลอดชีวิต มีความคิดสร้างสรรค์ เปิดใจกว้างรับฟังความคิดเห็นผู้อื่น และมีคุณธรรมจริยธรรม โดยการส่งเสริมคนไทยที่มีศักยภาพและความพร้อมให้มีบุตรเพิ่มขึ้น มีการกระจายตัวประชากรที่สอดคล้องกับศักยภาพและโอกาสของพื้นที่ พัฒนาคุณภาพคนไทยทุกช่วงวัยให้มีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลง ส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต และเสริมสร้างค่านิยมและวัฒนธรรมที่พึงงามของไทยมาขับเคลื่อนกระบวนการการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

๓) ยุทธศาสตร์การสร้างความปลอดภัยและมั่นคงของอาหารและพลังงาน เพื่อสร้างความมั่นคงด้านอาหารและพลังงาน โดยพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติที่เป็นฐานการผลิตภาคเกษตรให้เข้มแข็งและยั่งยืน เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตภาคเกษตรและสร้างมูลค่าเพิ่มภาคเกษตร สร้างความมั่นคงในอาชีพและรายได้แก่เกษตรกร สร้างความมั่นคงด้านอาหารและพลังงานชีวภาพและชีวมวลในระดับครัวเรือนและชุมชน สร้างความมั่นคงด้านพลังงานชีวภาพเพื่อสนับสนุนการพัฒนาประเทศและความเข้มแข็งภาคเกษตร และปรับระบบบริหารจัดการภาครัฐเพื่อเสริมสร้างความสมดุลด้านอาหารและพลังงาน

๔) ยุทธศาสตร์การสร้างเศรษฐกิจฐานความรู้และการสร้างปัจจัยแวดล้อม ให้ความสำคัญกับการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจ โดยคำนึงถึง Demand driven โดยปรับโครงสร้างการค้าและการลงทุน ปรับโครงสร้างภาคบริการ พัฒนาธุรกิจสร้างสรรค์ พัฒนาภาคเกษตร พัฒนาภาคอุตสาหกรรม พัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัย และนวัตกรรม พัฒนาลาดเงินและตลาดทุน พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์ พัฒนาพลังงาน ปฏิรูปกฎหมายเศรษฐกิจ และกฎระเบียบ การบริหารจัดการด้านการเงิน และการบริหารจัดการด้านการคลัง

๕) ยุทธศาสตร์การสร้างเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจและความมั่นคงในภูมิภาค เพื่อสร้างโอกาสทางการค้าและการลงทุน โดยขยายความร่วมมือภายใต้กรอบความร่วมมือต่างๆ ได้แก่ การเชื่อมโยงการขนส่ง/โลจิสติกส์ในกรอบอนุภูมิภาค การสร้างความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในกรอบอาเซียน การเข้าร่วมเป็นภาคีความร่วมมืออย่างสร้างสรรค์ในกรอบอาเซียนและเอเปค และการพัฒนาร่วมของทุกกรอบความร่วมมือ

๖) ยุทธศาสตร์การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน เพื่อเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ของฐานทรัพยากรธรรมชาติและความหลากหลายทางชีวภาพ และสร้างคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่ดี โดยอนุรักษ์ ป่าไม้ และสร้างความมั่นคงของฐานทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม ปรับกระบวนการทัศน์การพัฒนาและขับเคลื่อนประเทศไปสู่การเป็นเศรษฐกิจและสังคมคาร์บอนต่ำและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ยกกระดับขีดความสามารถในการปรับตัวรับมือการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ สร้างภูมิคุ้มกันด้านการค้าจากเงื่อนไขด้านสิ่งแวดล้อม/ภาวะโลกร้อน เพิ่มบทบาทประเทศไทยในเวทีประชาคมโลกที่เกี่ยวข้องกับกรอบความตกลงและพันธกรณีด้านสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศ ควบคุมและลดมลพิษ รวมทั้งการพัฒนาระบบการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้มีประสิทธิภาพ โปร่งใส และเป็นธรรม

๒.๓ การบริหารจัดการแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ สู่การปฏิบัติ

๑) หลักการ สังคมไทยยอมรับและใช้แผนฯ ๑๑ เป็นกรอบในการพัฒนา ภาคีการพัฒนาเข้าใจบทบาทในการร่วมพัฒนา กระจายการพัฒนาไปสู่พื้นที่โดยตรง ยึดหลักการพัฒนาพื้นที่ การกิจ และการมีส่วนร่วม ให้จังหวัดเป็นพื้นที่ขับเคลื่อนการพัฒนา ใช้ความรู้ เทคโนโลยี นวัตกรรม และความคิดสร้างสรรค์

ขับเคลื่อนการพัฒนา ใช้กลไกและเครื่องมือการพัฒนาของภาครัฐ ภาคประชาชน ภาคธุรกิจเอกชน และสื่อมวลชนอย่างบูรณาการ

๒) **วัตถุประสงค์** ให้การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ของแผนฯ ๑๑ สู่การปฏิบัติสามารถสนองความต้องการของคนไทยทั้งประเทศ เสริมสร้างบทบาททุกภาคีให้มีส่วนร่วมขับเคลื่อนยุทธศาสตร์แผนฯ ๑๑ สู่การปฏิบัติ เกิดความร่วมมือ และดำเนินการแบบบูรณาการ เสริมสร้างสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการขับเคลื่อนแผนฯ ๑๑ สู่การปฏิบัติในทุกระดับอย่างมีสัมฤทธิ์ผล ให้การติดตามและประเมินผลเชื่อมโยงอย่างเป็นระบบ ตั้งแต่ภาพรวมของประเทศลงสู่ระดับภูมิภาคพื้นที่ และชุมชน

๓) **แนวทางการบริหารจัดการแผน** โดยส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนใช้หลักเข้าใจ-เข้าถึง-พัฒนา ในการผลักดันแผนฯ ๑๑ สู่การปฏิบัติ ขับเคลื่อนแผนฯ ๑๑ ทั้งประเด็นสำคัญและการพัฒนาที่เน้นพื้นที่ จัดลำดับความสำคัญของประเด็นการพัฒนาในระยะ ๕ ปีของแผนฯ ๑๑ สร้างความเชื่อมโยงระหว่างแผนฯ ๑๑ และแผนระดับต่างๆ เพิ่มประสิทธิภาพกลไกการขับเคลื่อนแผนฯ เสริมสร้างบทบาทของทุกภาคส่วนร่วมขับเคลื่อนแผนฯ ๑๑ สร้างสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการขับเคลื่อนแผน ปรับปรุงกฎหมาย พัฒนารฐานข้อมูล ติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่อง

๓. การอภิปรายเรื่อง “ยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑

ประธาน: ดร.ณรงค์ชัย อัครเศรณี ประธานอนุกรรมการยุทธศาสตร์แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ด้านเศรษฐกิจ

ผู้อภิปราย:

นายสุริยา จันทระจ่าง ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

นายทวิสันต์ โลงนารักษ์ ประธานกิตติมศักดิ์ หอการค้าจังหวัดนครราชสีมา

นายคำเดื่อง ภาษี ประชาชนชาวบ้านเกษตรกรรมธรรมชาติ

ศ.นพ.สุทธิพันธ์ จิตพิมลมาศ รองอธิการบดีฝ่ายวิจัยและการถ่ายทอดเทคโนโลยี

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

๓.๑ ดร.ณรงค์ชัย อัครเศรณี (ประธานอนุกรรมการยุทธศาสตร์แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ด้านเศรษฐกิจ)

๑) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติมีการจัดทำมาแล้วกว่า ๕๐ ปี ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงต่างๆ เกิดขึ้นมาก การจัดทำแผนพัฒนาฯ แต่ละฉบับมี Theme ของแต่ละแผนฯ เป็นตัวกำหนดทิศทางการพัฒนา

๒) ผลการพัฒนาที่ผ่านมา เป็นไปตามทิศทางที่กำหนดไว้ตามแผน หากแต่การบรรลุเป้าหมายจะมาน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับปัจจัยต่างๆ ที่เข้ามามีผลกระทบการดำเนินงานตามแผน โดยเฉพาะผู้นำประเทศ หากการดำเนินนโยบายของผู้นำประเทศมีประสิทธิภาพจะทำให้การพัฒนาตามแผนฯ เป็นไปได้เร็ว

๓) ข้อเสนอแนวทางการพัฒนาในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ที่ สศช. นำเสนอต่อที่ประชุม มีหลักสำคัญๆ ได้แก่ ความต้องการสร้างความเป็นธรรมให้เกิดขึ้นในสังคมไทย การมีทิศทางเศรษฐกิจใหม่ เนื่องจากการพัฒนาเศรษฐกิจที่ผ่านมาไม่มีความเข้มแข็งเพียงพอที่จะนำพาความเจริญให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง การสร้างความมั่นคงทางด้านอาหารและพลังงาน และขจัดปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

๔) สิ่งที่ต้องการจากการอภิปราย คือ ความเห็นต่อร่างแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ในภาพรวมหรือยุทธศาสตร์ใดเป็นการเฉพาะ และที่สำคัญคือ บทบาทของพื้นที่ที่จะมีส่วนให้ประเทศเปลี่ยนไปตามทิศทางการพัฒนา ทั้งนี้ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีความสำคัญในการพัฒนาตามแผนฯ ๑๑ โดยเป็นฐานสำคัญทาง

เศรษฐกิจ โดยเฉพาะการเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน การเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม รวมทั้งการพัฒนาเศรษฐกิจชายแดน

๓.๒ นายสุริยา จันทระจ่าง (ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมภาคตะวันออกเฉียงเหนือ)

กรอบยุทธศาสตร์การพัฒนาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

๑) **สภาพทั่วไป** ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีพื้นที่การปกครองครอบคลุม ๑๙ จังหวัด เป็นภาคที่มีพื้นที่ขนาดใหญ่ที่สุดและมีประชากรมากที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับภาคอื่นๆ คือ มีพื้นที่และประชากรประมาณ ๑ ใน ๓ ของประเทศ และเป็นภาคที่มีพื้นที่เกษตรกรรมมากที่สุด คือ ประมาณร้อยละ ๔๔ ของประเทศ นอกจากนี้ยังเป็นที่ตั้งของประตูการค้าของไทยที่เปิดสู่ประเทศในกลุ่มอินโดจีน อีกทั้ง ยังเป็นพื้นที่ที่มีความสำคัญทางด้านประวัติศาสตร์ การตั้งถิ่นฐานที่มีประเพณีและวัฒนธรรมเป็นเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นสืบมาช้านาน โดยมีแหล่งโบราณสถาน ศิลปะ สถาปัตยกรรม และโบราณคดีที่เป็นมรดกของประเทศที่สำคัญ

๒) **การประเมินสภาพแวดล้อมของภาค** การศึกษาวิเคราะห์ผลกระทบจากปัจจัยภายนอกในเรื่องของกรอบความร่วมมือทางเศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้าน ทั้งโครงการพัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง (GMS) ยุทธศาสตร์ความร่วมมือทางเศรษฐกิจ อิระวดี-เจ้าพระยา-แม่โขง (ACMECS) พบว่า ภาคตะวันออกเฉียงเหนือเป็นภาคหนึ่งที่มีความได้เปรียบในเชิงที่ตั้งด้านภูมิเศรษฐกิจ ส่งผลให้ภาคนี้มีความสำคัญในอนุภูมิภาคแม่น้ำโขงที่เชื่อมโยงระหว่างประเทศไทย-ลาว-กัมพูชา-จีนตอนใต้ โดยปัจจุบันรัฐบาลมีแนวนโยบายพัฒนาสะพานเศรษฐกิจเชื่อมโยงอินโดจีนตามแนวตะวันออกและตะวันตก (East-West Economic Corridor) ที่เน้นบทบาทและศักยภาพของกลุ่มจังหวัดที่มีเป้าหมายของการพัฒนาที่ชัดเจน

๓) **บทบาทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ** ประกอบด้วย (๑) เป็นประตูการค้า การลงทุน และการท่องเที่ยวเชื่อมโยงกับอินโดจีน (๒) เป็นฐานผลิตพืชอาหารและพืชพลังงานของประเทศ ซึ่งพื้นที่ภาคอีสานถือเป็นแหล่งผลิตข้าวคุณภาพสูง โดยเฉพาะข้าวหอมมะลิในพื้นที่ทุ่งกุลาร้องไห้ (๓) เป็นฐานอุตสาหกรรมแปรรูปอาหารและเอทานอล มีการก่อตั้งโรงงานอุตสาหกรรมแปรรูปอาหารและเอทานอลเพิ่มมากขึ้นในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และ (๔) เป็นแหล่งท่องเที่ยวและศึกษาทางโบราณคดี ยุคก่อนประวัติศาสตร์และอารยธรรมขอม แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ /เชิงวัฒนธรรม และอารยธรรมต่างๆ กระจายทั่วไปในพื้นที่

๔) ยุทธศาสตร์การพัฒนา ประกอบด้วย ๔ ยุทธศาสตร์ ดังนี้

(๔.๑) **ยุทธศาสตร์การเพิ่มศักยภาพฐานการผลิตให้แข็งแกร่งมีความสมดุลและมีความสามารถในการแข่งขัน** โดยการเร่งต่อยอดความร่วมมือและข้อตกลงระหว่างประเทศ สร้างความมั่นคงและสมดุลของพืชอาหารและพลังงาน เพิ่มศักยภาพการผลิตและความมั่นคงของภาคเกษตร เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตอุตสาหกรรม

(๔.๒) **ยุทธศาสตร์การพัฒนาคนให้มีคุณภาพภายใต้แนวทางการเรียนรู้ตลอดชีวิต** โดยการปรับปรุงคุณภาพคน เน้นพัฒนาการศึกษาและทักษะฝีมือแรงงาน พัฒนาระบบการศึกษารองรับคนทุกวัย เพิ่มผลิตภาพแรงงานด้านเกษตร ส่งเสริมสุขภาวะทั้งการรักษาและป้องกัน

(๔.๓) **ยุทธศาสตร์การสร้างความเป็นธรรมในสังคมและความเข้มแข็งของชุมชน** โดยการสร้างโอกาสและความมั่นคงในการอาชีพบนพื้นฐานปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และความสำเร็จของปราชญ์ชาวบ้าน การรื้อฟื้นประเพณีและวัฒนธรรมที่มีคุณค่าให้เป็นทุนทางสังคม สร้างความเข้มแข็งทุนทางการเงินของชุมชน เพิ่มบทบาทภาครัฐและชุมชนในการบริหารจัดการทรัพยากรที่ดินเพื่อสร้างโอกาสในการอาชีพ พัฒนาเมืองและชุมชนให้เป็นเมืองน่าอยู่ เสริมสร้างความมั่นคงของประชาชน โดยสร้างโอกาสในการเข้าถึงบริการทางสังคมอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม

(๔.๔) ยุทธศาสตร์การฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยการฟื้นฟูและปรับปรุงพื้นที่ป่าไม้ มีการส่งเสริมบทบาทของชุมชนในการดูแลรักษาป่าไม้ค้นหาและต่อยอดภูมิปัญญาท้องถิ่นในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรชีวภาพ เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการน้ำ พัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็กที่เหมาะสมกับภูมิสังคม พัฒนาระบบชลประทาน และควบคุมกำกับ ดูแล คุณภาพสิ่งแวดล้อมให้อยู่ในระดับมาตรฐาน

๓.๓ นายทวิสันต์ โลณานุรักษ์ (ประธานกิตติมศักดิ์ หอการค้าจังหวัดนครราชสีมา)

๑) ภาพรวมของการจัดทำแผนฯ

- แผนที่ดีในมุมมองของภาคเอกชนต้องมองผ่าน ๓ มิติให้สมดุล คือ ระเบียบกฎหมาย เศรษฐกิจ และสังคม โดยมิติที่สร้างปัญหาให้ประเทศไทย คือ มิติทางด้านสังคม เนื่องจากไม่ได้มีการเตรียมการรองรับ

๒) การประเมินสถานการณ์ ความเสี่ยง และการสร้างภูมิคุ้มกันของประเทศ

- การกำหนดความเสี่ยงของประเทศไทยขาดประเด็นเรื่องการเมืองการปกครอง ซึ่งเป็นประเด็นปัญหาสำคัญของประเทศในปัจจุบัน

- การที่ประเทศไทยจะเข้าสู่การเป็นประชาคมอาเซียนในช่วงแผนฯ ๑๑ จะเป็นทั้งภัยคุกคามและโอกาส ดังนั้น แผนฯ ๑๑ จึงควรกล่าวถึงประเด็นที่เกี่ยวกับการเป็นประชาคมอาเซียนให้มากขึ้น โดยเฉพาะประเด็นความเสี่ยงจากปัญหาอาชญากรรม การโอนย้ายแรงงานเถื่อน และอาชญากรรมข้ามชาติที่อาจมีความรุนแรงเพิ่มขึ้น

- การสร้างภูมิคุ้มกันในแผนฯ ๑๑ อาจมีความลำบากในการดำเนินการบางประเด็นภายใต้สถานการณ์ปัจจุบัน เช่น การคุ้มครองสถาบันแต่มีคดีหมิ่นพระบรมเดชานุภาพมากขึ้น การส่งเสริมการเกษตรแต่มีมีอบเกษตรกรเป็นจำนวนมาก การมุ่งเป็นครัวของโลกแต่คนไทยยังบริโภคอาหารแพง การพัฒนาบนฐานความรู้แต่ประชาชนมีความรู้ไม่เท่าเทียมกัน ความเป็นเอกราชของประเทศไทยในด้านเศรษฐกิจแต่ยังถูกรบงการด้วยเศรษฐกิจที่ใหญ่กว่า เป็นต้น

๓) แนวทางการพัฒนา

(๓.๑) ยุทธศาสตร์การสร้างความเป็นธรรมในสังคม

- ควรให้ความสำคัญกับธุรกิจหรือกิจกรรมทางเศรษฐกิจต่างๆ ในทุกพื้นที่อย่างเท่าเทียมกัน โดยเฉพาะพื้นที่ชนบท เนื่องจากด้วยธุรกิจหรือกิจกรรมต่างๆ เกิดขึ้นในทุกพื้นที่ ซึ่งปัจจุบันหอการค้าไทยได้มีการปรับตัวให้ภาคธุรกิจชนบทเข้าร่วมเป็นกรรมการของหอการค้า

(๓.๒) ยุทธศาสตร์การพัฒนาคนสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน

- ควรให้ความสำคัญกับ social network สำหรับการใช้เป็นช่องทางในการสะท้อนความต้องการของประชาชนต่อผู้บริหารประเทศ เพื่อก่อให้เกิดพลังสำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศตามแผนฯ

(๓.๓) ยุทธศาสตร์สร้างความสมดุลและมั่นคงของอาหารและพลังงาน

- ควรสร้างแนวทางการพัฒนาด้านอาหารและพลังงานให้มีความชัดเจน เนื่องจากส่งผลกระทบทั้งด้านบวกและด้านลบ ได้แก่ การเป็นครัวของโลกแต่อาหารที่คนไทยบริโภคมีราคาแพงและเกษตรกรยังยากจนอยู่เป็นจำนวนมาก การแย่งผลผลิตระหว่างผู้ผลิตพืชพลังงานและพืชอาหาร การผลิตพลังงาน

ทดแทนที่อาจส่งผลกระทบต่อประชาชน เช่น การผลิตไฟฟ้าจากพลังงานลมที่ก่อมลภาวะทางเสียง เป็นต้น

(๓.๔) ยุทธศาสตร์การสร้างเศรษฐกิจที่มีเสถียรภาพบนฐานความรู้

- ควรเพิ่มประเด็นเรื่องการเสริมสร้างองค์ความรู้ให้คนไทยไม่ตกเป็นเหยื่อของอาชญากรรมทางด้านเศรษฐกิจข้ามชาติ ที่ใช้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางทางอาชญากรรม เช่น กลุ่ม call centre เป็นต้น

(๓.๕) ยุทธศาสตร์การเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจและความมั่นคงในภูมิภาค

- ควรให้ความสำคัญกับประเด็นเรื่องความมั่นคงของประเทศควบคู่กับการสร้างความเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจ เนื่องจากความมั่นคงมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับระบบเศรษฐกิจ

(๓.๖) ยุทธศาสตร์การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

- ควรกำหนดแนวทางการพัฒนาที่ชัดเจนในการรักษาความสมดุลระหว่างทุนนิยมใหม่กับการรักษาทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม โดยการประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน เช่น การที่ BOI พิจารณาพื้นที่ส่งเสริมอุตสาหกรรม แต่กลับส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ ดังเช่นเขตอุตสาหกรรมที่ BOI อนุมัติในโคราชแต่ไปขวางทางน้ำลำตะคองสู่โคราช หรือการสร้างสนามบินพาณิชย์บนแอ่งน้ำธรรมชาติ เป็นต้น

๔) การบริหารจัดการแผนฯ สู่การปฏิบัติ

- ควรให้ภาคการเมืองเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผน เช่น การจัดเวทีให้ ส.ส. เข้ามารับรู้แผนฯ ๑๑ ซึ่งจะเป็นการสร้างกระบวนการการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผน เพื่อให้เกิดผลไปสู่การนำไปสู่การปฏิบัติ ทั้งนี้ ผู้ปฏิบัติ/ผู้รับผิดชอบประเทศมักไม่ปฏิบัติตามแผนพัฒนาฯ ที่กำหนด เนื่องจากขาดตัวแปรที่สำคัญคือ นักการเมืองที่จะนำไปปฏิบัติ

๓.๔ นายคำเตื่อง ภาษี ประชาชนชาวบ้านเกษตรกรรมธรรมชาติ

๑) ยุทธศาสตร์การพัฒนาคนสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน

- การพัฒนาประเทศท่ามกลางกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลกควรเริ่มต้นจากระดับครอบครัว ด้วยการสร้างครอบครัวให้มั่นคงและพึ่งพากันได้ โดยเสริมสร้างความพร้อมของครอบครัว เช่น ศักยภาพของครอบครัว วิธีคิด ความเชื่อ ความศรัทธา และความร่วมมือของคนในครอบครัว

- ควรสร้างองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับชุมชน โดยส่งเสริมให้มีการวิจัยเชิงประจักษ์เกี่ยวกับศักยภาพของพื้นที่ เช่น จำนวนพื้นที่ที่มีความอุดมสมบูรณ์ ความสามารถในการผลิตอาหารของพื้นที่ และปริมาณการบริโภคอาหารของคนในพื้นที่

๒) ยุทธศาสตร์การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

- แหล่งอาหารในโลกกำลังจะประสบภาวะวิกฤต ประกอบกับประเทศไทยมีแนวคิดที่จะเปลี่ยนพืชเป็นพลังงานสีเขียว จึงอาจทำให้เกิดวิกฤตด้านอาหารในภายหน้า ดังนั้น ควรใช้แนวทางการฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยสร้างทรัพยากรธรรมชาติขึ้นมาใหม่ที่สามารถใช้เป็นแหล่งอาหารได้ ทั้งนี้ หากเกษตรกรสามารถรักษาฐานที่มั่นด้านอาหารได้ จะส่งผลให้ไทยเป็นครัวของโลกควบคู่กับการฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติไปพร้อมกัน เช่น การทำเกษตรประณีตที่ใช้ปัญญาเป็นตัวนำด้วยการเพาะปลูกในพื้นที่เล็กๆ เพื่อเป็นการทดลองก่อน โดยปลูกพืชที่มีระยะเวลาเก็บเกี่ยวต่อเนื่องกัน อาทิ ผักบุ้ง ผริก น้อยหน่า กล่าวคือ เมื่อครบกำหนด ๒๐ วัน สามารถเก็บผักบุ้ง เมื่อครบ ๓๐ วันและ ๑-๒ เดือนก็

สามารถเก็บพริก และน้อยหน่า ตามลำดับ ขณะที่ไม้ยางนาที่สามารถอยู่ได้ถึง ๑๐๐ ปี พื้นที่ก็จะกลายเป็นป่าอุดมสมบูรณ์และเป็นการสร้างอนาคตข้างหน้าไว้ให้ลูกหลาน

๓) ยุทธศาสตร์การพัฒนาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

- ควรสนับสนุนให้มีการเปลี่ยนระบบคิดและความเชื่อแบบเดิมที่เน้น “รวยแล้วดี” มาใช้เกษตรปราณีตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เนื่องจากในปัจจุบันชาวบ้านส่วนหนึ่งยังมีระบบคิดและความเชื่อที่ว่า “รวยแล้วดี” ทำให้ลดทอนภูมิปัญญาเดิมที่สำคัญของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประกอบกับที่ผ่านมา มีการใช้เศรษฐกิจทุนนิยมเป็นแนวทางในการพัฒนาประเทศ จึงมีการพัฒนาเกษตรกรรมโดยมุ่งหวังที่จะให้มีความร่ำรวย ทำให้เกิดระบบคิดในการนำเอาทรัพยากรในโลกมาใช้มากยิ่งขึ้น โดยไม่มีแนวคิดที่จะสร้างทดแทน ส่งผลให้ความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรหมดไป

๔) การบริหารจัดการแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ สู่การปฏิบัติ

- ควรให้ความสำคัญกับระบบการเมืองในการแปลงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ สู่การปฏิบัติ เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองมีผลต่อการแปลงแผนสู่การปฏิบัติ กล่าวคือ หากพรรคการเมืองที่เป็นรัฐบาลไม่ได้นำเอาแผนพัฒนาฯ ไปเป็นนโยบาย ทิศทางการพัฒนาอาจแตกต่างไปจากแผน แต่ถ้าหากนำแผนพัฒนาไปเป็นนโยบายของรัฐบาล จะทำให้แผนสามารถแปลงสู่การปฏิบัติได้จริง
- แนวทางการพัฒนาต้องมีการปรับวิธีคิดที่จะทำให้เกิดการพึ่งพาตนเอง และพึ่งพากันเองได้ โดยต้องรู้จักการสร้างและรักษาพื้นที่ของตนเอง แล้วชวนให้คนอื่นเข้ามาร่วม เช่น การปลูกต้นไม้ให้มากขึ้นในพื้นที่ตนเอง เพื่อสร้างทรัพยากรธรรมชาติให้พื้นที่กลับมาอุดมสมบูรณ์ การขยายผลแนวคิดเกษตรประณีต เป็นต้น ซึ่งแนวทางการดำเนินการนี้อาจจะเป็นการปฏิรูปประเทศที่เป็นการวางแผนอย่างเป็นระบบในระยะยาว

๓.๕ ศ.นพ.สุทธิพันธ์ จิตพิมลมาส (รองอธิการบดีฝ่ายวิจัยและการถ่ายทอดเทคโนโลยีมหาวิทยาลัยขอนแก่น)

๑) ยุทธศาสตร์การสร้างความเป็นธรรมในสังคม

- ปัญหาความเป็นธรรมในสังคม แบ่งเป็น ๒ ประเภท ได้แก่ (๑) ปัญหาเชิงระบบ และ (๒) ปัญหาเชิงปัจเจกบุคคล ซึ่งปัญหาในเชิงระบบเป็นปัญหาสำคัญที่ทำให้ประชาชนในชุมชนของภาคอีสานขาดความเป็นธรรม ดังนั้น ควรกำหนดประเด็นปัญหาความเป็นธรรมให้ชัดเจน เช่น การปฏิรูปปัจจัยการผลิต โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่ดิน เพื่อให้ต้นทุนการผลิตลดลงและการเริ่มต้นธุรกิจสามารถทำได้ง่ายขึ้น เนื่องจากที่ดินมีราคาแพงและมีการถือครองกระจุกตัวในกลุ่มคนเพียงบางกลุ่ม ทำให้มีต้นทุนในการผลิตที่สูงและส่งผลกระทบต่อความสามารถทางการแข่งขัน

- ปัจจุบันการกระจายอำนาจยังคงกระจุกตัวอยู่ที่ส่วนกลางทำให้การตัดสินใจกระจายทรัพยากรให้แก่กลุ่มต่างๆ ของสังคมไม่เป็นธรรม จึงควรเน้นให้มีการกระจายอำนาจและงบประมาณลงสู่พื้นที่อย่างเป็นธรรมให้มากยิ่งขึ้น

- ควรจัดเก็บภาษีเพื่อกระจายความยุติธรรมสู่สังคม เช่น ภาษีที่ดิน และภาษีมรดกที่มอบจากรุ่นสู่รุ่น โดยให้นำทรัพย์สินที่จัดเก็บได้จากภาษีดังกล่าวกระจายไปสู่คนส่วนรวมของสังคมให้มากขึ้น

๒) ยุทธศาสตร์พัฒนาคนสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน

- การพัฒนาสมองให้มีคุณภาพที่ดีเป็นพื้นฐานสำคัญในการสร้างความคิดที่เป็นระบบและความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ เพื่อยกระดับความสามารถทางการแข่งขันของประเทศ อย่างไรก็ตาม ในช่วงเวลา ๑๐ ปี ที่ผ่านมา IQ ของเด็กไทยลดลงอย่างมาก ดังนั้น ควรมีแผนพัฒนาสมองของคนไทยที่มุ่งสร้างความสามารถทางสมองให้มีคุณภาพที่ดีเยี่ยม ทั้งความสามารถในการคิดวิเคราะห์และการคิดแบบบูรณาการ รวมทั้งให้มีความเชื่อมโยงกับการสร้างสุขภาพทางกายให้มีความสมบูรณ์

- การพัฒนาคนควรเน้นการสร้างลักษณะนิสัยให้คนไทยขยันและมีระเบียบวินัยทั้งในการเรียนและการทำงาน เนื่องจากลักษณะดังกล่าวเป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาประเทศให้มีความเจริญก้าวหน้า

๓) ยุทธศาสตร์การสร้างเศรษฐกิจที่มีเสถียรภาพบนฐานความรู้

- การพัฒนาเศรษฐกิจบนฐานความรู้จำเป็นต้องอาศัยการพัฒนางานวิจัยให้มีความก้าวหน้าเนื่องจากเป็นกระบวนการสร้างสมองให้มีความคิดที่เป็นระบบและเป็นกระบวนการพัฒนาคน เพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้ใหม่และการบูรณาการกับองค์ความรู้เดิม

- ควรเพิ่มค่าใช้จ่ายในการลงทุนด้านการวิจัย โดยเน้นกระบวนการถ่ายทอดเทคโนโลยีและการพัฒนาเทคโนโลยีที่เป็นของคนไทย

๔) ยุทธศาสตร์การพัฒนาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

- ควรกำหนดยุทธศาสตร์ให้ภาคอีสานเป็นครัวของโลก โดยเน้นให้มีอุตสาหกรรมเกษตรที่ครบวงจรและพลังงานทดแทน โดยยึดแนวทางการพัฒนาที่เริ่มต้นจากภายในชุมชนและมีเป้าหมายให้ชุมชนได้รับผลประโยชน์อย่างแท้จริง

๕) การบริหารจัดการแผนฯ สู่การปฏิบัติ

- ควรนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกำกับทิศทางการแปลงแผนไปสู่การปฏิบัติในทุกยุทธศาสตร์ กระบวนการจัดทำแผนควรเน้นการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในลักษณะสองทิศทาง โดยเปิดโอกาสให้มีการจัดทำและนำเสนอแผนจากฐานรากทั้งในส่วนของชุมชนและกลุ่มอาชีพต่างๆ ไปสู่แผนในระดับที่สูงขึ้น ควบคู่กับการทำแผนพัฒนาฯ ของส่วนกลาง เช่น การให้หมู่บ้านทุกแห่งจัดทำแผนชุมชนแล้วเสนอแผนดังกล่าวขึ้นไปสู่แผนตำบล แผนอำเภอ และแผนจังหวัด ตามลำดับ เพื่อนำไปสู่การจัดทำแผนพัฒนาฯ

๔. สรุปความเห็นและประเด็นอภิปรายในการประชุมกลุ่มย่อย

๔.๑ กลุ่มยุทธศาสตร์ด้านเศรษฐกิจ

๑) ยุทธศาสตร์การสร้างเศรษฐกิจที่มีเสถียรภาพบนฐานความรู้

(๑.๑) การปรับโครงสร้างอุตสาหกรรม

- การพัฒนาภาคอุตสาหกรรมในปัจจุบันไม่สามารถพัฒนาต่อไปได้อย่างยั่งยืน เนื่องจาก การขยายอุตสาหกรรมหนักทำให้เกิดการปล่อยมลพิษและการแย่งทรัพยากรที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและคุณภาพชีวิตของชุมชน ประกอบกับความตื่นตัวในการรักษาสิ่งแวดล้อมของประชาชนในพื้นที่ทำให้เกิดการต่อต้านการขยายตัวของอุตสาหกรรมหนัก ดังนั้น ควรเน้นการพัฒนา/ส่งเสริมอุตสาหกรรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม การก่อตั้งนิคมอุตสาหกรรมแปรรูปการเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม การใช้ความคิดสร้างสรรค์ ภูมิปัญญา และนวัตกรรมที่เป็นของตนเองในการผลิตสินค้าและบริการ และการแปรรูปสินค้าเกษตรเพื่อเพิ่มมูลค่า เช่น น้ำมันเปลือกผิวส้ม

- ปัจจัยภายนอกที่ผลักดันให้ประเทศไทยต้องปรับตัว เช่น การขยายบทบาทและอิทธิพลของประเทศจีนในภูมิภาคอาเซียน ดังนั้น การที่ประเทศกำลังพัฒนาอื่นๆ ได้ปรับตัวเปิดรับการลงทุนโดยมีอัตราค่าจ้างแรงงานที่ต่ำกว่าประเทศไทย ประเทศไทยจึงควรส่งเสริมการลงทุนในพื้นที่ที่มีศักยภาพในประเทศเพื่อนบ้าน เช่น เมืองทะวาย ประเทศสหภาพพม่า

(๑.๒) การพัฒนาการขนส่งและระบบ Logistics

- ต้นทุนระบบ logistics ของประเทศไทยสูง เนื่องจากยังคงใช้ระบบการขนส่งทางถนนเป็นหลัก ขณะที่การส่งเสริมการใช้ระบบรางคู่ตามที่ระบุไว้ในแนวทางการพัฒนาของแผนฯ ๑๑ ยังไม่เป็นรูปธรรมในการปฏิบัติ เช่น ความล่าช้าในการขยายโครงข่ายเส้นทางรถไฟรางคู่เพื่อเชื่อมโยงการขนส่งระหว่างกรุงเทพมหานครกับนครราชสีมา ดังนั้น ควรเน้นการพัฒนา ระบบ logistics เช่น การเร่งรัดโครงข่ายเส้นทางรถไฟรางคู่ที่ดำเนินการอยู่ในปัจจุบันให้เชื่อมโยงถึงนครราชสีมาและพื้นที่จังหวัดชายแดน การพัฒนาการขนส่งระบบรางเพื่อเชื่อมโยงระบบรถไฟจากเวียดนามสู่อันดามัน (East-West) ผลักดันการพัฒนาเส้นทางถนนเพื่อส่งเสริมและเชื่อมโยงการท่องเที่ยวในภาคอีสาน (Trip Route) และการสร้างความชัดเจนเกี่ยวกับข้อตกลงการใช้เส้นทางคมนาคมในกรอบ GMS เพื่อสนับสนุนการค้าการลงทุนชายแดน

(๑.๓) การเพิ่มผลิตภาพทางการเกษตร

- ปัญหาการบริหารจัดการน้ำเป็นปัญหาสำคัญของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เนื่องจากไม่มีระบบการบริหารจัดการน้ำที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ทำให้เกิดน้ำท่วมในฤดูน้ำหลากและเกิดภัยแล้งในฤดูแล้ง ดังนั้น รัฐบาลควรพิจารณาการพัฒนา ระบบบริหารจัดการน้ำให้เป็นประเด็นสำคัญ หรือเป็นวาระแห่งชาติว่าด้วยการจัดการน้ำ รวมทั้งควรพัฒนาชลประทานระบบท่อให้สอดคล้องกับสภาพภูมิประเทศและสภาพภูมิอากาศของภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่ทำให้เกิดความแห้งแล้งเร็ว

- เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่มีอำนาจต่อรองกับผู้ประกอบการในการขายสินค้าเกษตร ดังนั้น การที่รัฐช่วยเหลือเกษตรกรยากจนโดยการจัดสรรที่ดินจึงไม่ได้เป็นการแก้ปัญหาอย่างยั่งยืน เนื่องจากที่ดินมีจำกัด แต่ความต้องการใช้ที่ดินมีอย่างต่อเนื่อง แนวทางการพัฒนาจึงควรเน้นการบริหารจัดการสินค้าเกษตรตลอดห่วงโซ่อุปทาน รวมทั้งสร้างสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเกษตรกร ผู้ผลิต และโรงงาน รวมทั้งส่งเสริมการวิจัยพันธุ์พืชที่ให้ผลผลิตสูงเหมาะสมตามพื้นที่ เช่น พืชทนแล้ง ข้าวจากดินภูเขาไฟ (ภูเขาไฟพนมรุ้ง จ.บุรีรัมย์) และการปรับปรุงคุณภาพที่ดิน เช่น การใช้พืชหมุนเวียนและปุ๋ยอินทรีย์แทนปุ๋ยเคมี

(๑.๔) การพัฒนา SME

- การพัฒนาผู้ประกอบการ SME รายใหม่เป็นเรื่องยากและต้องใช้เวลาบ่มเพาะ โดยเฉพาะ SME ขนาดเล็กไม่สามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนอัตราดอกเบี้ยต่ำ ดังนั้น ควรให้การช่วยเหลือทางการเงินแก่ผู้ประกอบการ SME ขนาดเล็ก โดยการจัดตั้งกองทุน SME รวมทั้ง ธปท.พิจารณาหลักเกณฑ์การปล่อยสินเชื่อให้ผู้ประกอบการ SME ขนาดเล็ก และการพัฒนาการเรียนการสอนและการฝึกอบรมด้าน SME เช่น การจัดตั้ง School of SME และหลักสูตรปริญญาการจัดการ SME

- SME ขนาดเล็กไม่สามารถแข่งขันกับผู้ประกอบการรายใหญ่ได้ เช่น การที่ธุรกิจค้าปลีกขนาดเล็กไม่สามารถแข่งขันกับธุรกิจการค้าข้ามชาติ จนไม่สามารถดำเนินธุรกิจต่อไปได้ จึงควรมีการปรับกฎระเบียบด้านเศรษฐกิจในการให้ความช่วยเหลือ SME ขนาดเล็กให้สามารถแข่งขันดำเนินธุรกิจได้

๒) ยุทธศาสตร์การสร้างความเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจและความมั่นคงในภูมิภาค

(๒.๑) การเชื่อมโยงการค้าภูมิภาค

- ประเทศไทยยังขาดการเตรียมพร้อมเพื่อรับมือกับการเป็นประชาคมอาเซียนในปี ๒๐๑๕ ได้แก่ การสื่อสารภาษาต่างประเทศโดยเฉพาะภาษาประเทศเพื่อนบ้าน การขาดบุคลากรรองรับการขยายตัวการค้า/การลงทุนของไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน จังหวัดชายแดนขาดหน่วยงานเฉพาะที่ทำหน้าที่ประสานความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อนบ้าน และบางประเทศไม่ยึดถือเงื่อนไขในการปฏิบัติตามข้อตกลงความร่วมมือการค้าชายแดน ทำให้เกิดปัญหา/ค่าใช้จ่ายในการดำเนินการค้า ซึ่งเป็นข้อเสียเปรียบกับประเทศคู่แข่งทางการค้าอื่นๆ

- ควรมีการกำหนดแนวทางในการเตรียมพร้อมเพื่อรับมือกับการเป็นประชาคมอาเซียน ได้แก่ (๑) พัฒนาบุคลากร โดยสนับสนุนจังหวัดชายแดนให้เจ้าหน้าที่และประชาชนสามารถสื่อสารภาษาของประเทศเพื่อนบ้าน (๒) พัฒนาจังหวัดชายแดน โดยให้มีฝ่ายวิเทศสัมพันธ์เป็นหน่วยงานประสานเชื่อมโยงประเทศเพื่อนบ้าน (๓) ยกกระดับพื้นที่ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ชายแดน) ให้เป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษ เช่น แม่สอด (๔) ให้ความสำคัญกับประเทศจีนในการเป็นประเทศคู่ค้าสำคัญ รวมทั้งการใช้เงินสกุลหยวนในการทำธุรกิจ (๕) การพัฒนาเมืองชายแดนให้เป็นศูนย์กลางเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของภูมิภาค รวมทั้งเชื่อมโยงการท่องเที่ยวและวัฒนธรรม (๖) การให้ความรู้เกี่ยวกับโอกาสและผลกระทบจากการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนและการเปิดเสรีทางการค้า และ (๗) การจัดระเบียบช่องทางต่างๆ ในการผ่านแดนให้มีความชัดเจน เช่น การรับรอง การตรวจสินค้าต่างๆ (การเปิดตู้) การตรวจสุขภาพ และการจัดเก็บค่าธรรมเนียม เป็นต้น

๔.๒ กลุ่มยุทธศาสตร์ด้านสังคม

๑) ภาพรวม

- ควรยึดพื้นที่/ชุมชนเป็นตัวตั้งในการพัฒนา โดยแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ควรตั้งอยู่บนพื้นฐานความรู้และศักยภาพของชุมชน ได้แก่ (๑) สนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาประเทศอย่างแท้จริงตามที่รัฐธรรมนูญได้ระบุไว้ เพื่อพัฒนาระบบการวางแผน “โดยชุมชน เพื่อชุมชน” โดยที่รัฐควรให้การสนับสนุนเชิงวิชาการ วัสดุอุปกรณ์ และกระจายงบประมาณลงสู่ชุมชนอย่างชัดเจนและทั่วถึง (๒) ควรมีการระดมความคิดเห็นจากปราชญ์ชาวบ้านเพื่อกำหนดประเด็นสำคัญของการพัฒนาชุมชนที่ครอบคลุมทุกกลุ่มวัยตั้งแต่ก่อนเกิดจนตาย ควบคู่ไปกับการหาจุดเชื่อมระหว่างแผนชุมชนและแผนชาติ รวมถึงการสนับสนุนให้ชุมชนเป็นเจ้าของที่แท้จริงในการกำหนดและวางแผนทางเศรษฐกิจและสังคม

- ควรเพิ่มประเด็นการจัดทำแผนชีวิต/แผนครัวเรือนที่เน้นให้ครอบครัวมีความรู้และสามารถจัดทำบัญชีครัวเรือน ซึ่งจะพื้นฐานข้อมูลที่มีความสำคัญต่อการจัดทำแผนชุมชน รวมทั้งสามารถนำไปสร้างกฎระเบียบของชุมชน โดยอาจกำหนดเป็นธรรมนูญชุมชนที่เป็นวิถีชีวิตของชุมชนเช่นเดียวกับธรรมนูญสุขภาพแห่งชาติ

- ควรปรับปรุงการใช้ภาษาของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ให้ประชาชนทั่วไปเข้าใจง่ายและสามารถนำไปปฏิบัติได้ เนื่องจากการเขียนร่างของแผนฉบับนี้มีศัพท์เทคนิคค่อนข้างมาก

๒) ยุทธศาสตร์การสร้างความเป็นธรรมในสังคม

(๒.๑) ภาพรวม

- ปัญหาความเป็นธรรมในสังคมที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน แบ่งเป็น ๒ ประเภท ได้แก่ ปัญหาเชิงโครงสร้าง และปัญหาระดับปัจเจกบุคคล จึงควรหาสาเหตุของความไม่เป็นธรรมที่เกิดขึ้นในสังคมไทย โดยเฉพาะการเปลี่ยนแปลงทางสังคม/วัฒนธรรมภายนอกที่เกิดขึ้นจากความไม่เข้าใจในวัฒนธรรมอื่น ซึ่งส่งผลกระทบต่อค่านิยม เช่น การดูถูกอาชีพชาวนาทำให้ชาวนาเกิดความรู้สึกไม่มั่นใจ/ไร้ศักดิ์ศรีในตัวเอง เป็นต้น

(๒.๒) เป้าหมายและตัวชี้วัด

- เป้าหมาย/ตัวชี้วัดไม่สอดคล้องกัน และไม่สอดคล้องกับการสร้างภูมิคุ้มกัน รวมทั้งยังไม่มีแนวทางการพัฒนาที่สอดคล้องกับเป้าหมายและตัวชี้วัดอย่างชัดเจน อาทิ ตัวชี้วัดด้านการเป็นสมาชิกในการดำเนินกิจกรรมทางการเมืององค์กรการกุศล กลุ่มสมาคมต่างๆ ไม่ได้สะท้อนถึงเป้าหมายในการยกระดับความเข้มแข็งของชุมชนด้วยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนให้เป็นฐานในการสร้างความมั่นคงให้คนยากจน

- เป้าหมาย/ตัวชี้วัดกว้างเกินไป จึงควรกำหนดตัวชี้วัดให้เห็นภาพกลุ่มเป้าหมายที่ชัดเจนตามกลุ่มอายุ เช่น กลุ่มวัยเด็ก กลุ่มวัยแรงงาน และกลุ่มผู้สูงอายุ เป็นต้น เนื่องจากแต่ละกลุ่มมีความต้องการที่แตกต่างกัน

- เป้าหมาย/ตัวชี้วัดบางตัวยังไม่สะท้อนเป้าหมายสุดท้าย (Ultimate Goal) เช่น เป้าหมายประชาชนสามารถเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้สะดวกขึ้น และตัวชี้วัดประชาชนได้รับคำปรึกษาทางกฎหมายโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย เป็นต้น จึงควรปรับเป้าหมาย/ตัวชี้วัดให้เป็นระดับ Ultimate Goal
- ควรกำหนดเป้าหมายเชิงปริมาณ เพื่อให้หน่วยราชการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องมีความชัดเจนในการนำไปปฏิบัติ และควรตั้งเป้าหมายให้สะท้อนถึงกลไกที่นำไปสู่การปฏิบัติด้วย เช่น กลไกด้านกฎหมาย เป็นต้น
- แนวทางการพัฒนาหลายประเด็นไม่มีการกำหนดตัวชี้วัด อาทิ เรื่องความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน ความยุติธรรม และการยกระดับการคุ้มครองผู้บริโภค

(๒.๓) แนวทางการพัฒนา

- ปัจจุบันสถานการณ์ปัญหาความรุนแรงที่เกี่ยวข้องกับระดับความสัมพันธ์ของคนในสังคมต่างๆ มีมากขึ้น เช่น ปัญหาระหว่างครูกับเด็ก สามีกับภรรยา และอื่นๆ ที่สะท้อนวัฒนธรรม/ค่านิยมที่เปลี่ยนแปลงไปในเชิงลบ จึงจำเป็นต้องมีแนวทางในการแก้ไขปัญหา โดย (๑) ให้ความสำคัญกับระดับครอบครัวและชุมชนเพิ่มขึ้น และ (๒) เพิ่มแนวทางเรื่องการคุ้มครองเด็กที่ถูกกระทำความรุนแรง
- ควรเพิ่มแนวทางการพัฒนาด้านความเสมอภาคทางเพศ เพื่อสะท้อนตัวชี้วัดด้านสัดส่วนผู้หญิงที่ได้รับการเลือกตั้งฯ ตามที่กำหนดไว้ รวมถึงความเสมอภาคในความเป็นมนุษย์
- ควรสร้างความตระหนักในเรื่องค่านิยมการเมืองในระบอบประชาธิปไตยเนื่องจากการเมืองเป็นสาเหตุสำคัญของความไม่เป็นธรรม เช่น การเคารพในสิทธิและความคิดเห็นของผู้อื่น การตระหนักในหน้าที่ของความเป็นพลเมืองดี เป็นต้น
- ควรเพิ่มประเด็นการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารซึ่งครอบคลุมทั้งในส่วนที่ประชาชนไม่ได้รับข้อมูลข่าวสารและการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร รวมทั้งการเข้าถึงสิทธิที่พึงได้รับตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ เช่น สิทธิในการมีส่วนร่วมของประชาชน เป็นต้น
- ควรเพิ่มแนวทางการพัฒนาการให้บริการด้านสาธารณสุขสำหรับกลุ่มวัยรุ่น/เยาวชนที่ชัดเจน เนื่องจากคนกลุ่มนี้ยังไม่สามารถเข้าถึงบริการสาธารณสุขได้อย่างทั่วถึง
- ควรสนับสนุนการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นและการกระจายงบประมาณอย่างแท้จริงควบคู่กับการปรับวิธีคิดของเจ้าหน้าที่รัฐให้สามารถทำงานได้อย่างเป็นอิสระ เพื่อสนับสนุนแนวทางการปฏิรูประบบราชการที่มีประสิทธิภาพ เนื่องจากในปัจจุบันระบบราชการยังรวมศูนย์อำนาจ เน้นระบบพวกพ้อง ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมน้อย และมีเพียงกลุ่มนักการเมือง/กลุ่มทุนที่สามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้ ซึ่งเป็นสาเหตุสำคัญของความไม่เป็นธรรมโดยเฉพาะความไม่เป็นธรรมที่เกิดขึ้นกับกลุ่มชาวนา/เกษตรกรเป็นส่วนใหญ่
- ส่งเสริมการทำงานแบบบูรณาการของทุกภาคส่วนที่คำนึงถึงหลักศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ โดยให้ตระหนักถึงความแตกต่างในเรื่องการศึกษา ถิ่นกำเนิด เพศ อายุ ฯลฯ ที่จะเป็นอุปสรรคปัญหาต่อการทำงานร่วมกัน เช่น ไม่ควรลบหลู่ดูหมิ่นความคิดเห็นของคนที่มีการศึกษาต่ำกว่า แต่ควรให้ความเคารพเชื่อถือที่สติปัญญาของบุคคลนั้น

๓) ยุทธศาสตร์การพัฒนาคณะผู้สังเกตการณ์การเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน

(๓.๑) ภาพรวม

- ควรใช้หลักคุณธรรมนำการพัฒนา คือ หลักธรรมาภิบาล ๕ ประการ ได้แก่ ๑) ชุมชนเข้มแข็ง โดยจัดทำฐานข้อมูลและแผนให้เป็นระบบตั้งแต่หมู่บ้าน/ชุมชน/จังหวัด/ภาค ๒) การมีจิตสำนึก/การรู้จักหน้าที่ของประชาชน ภาครัฐ และภาคเอกชนต่อแผ่นดินที่อาศัย ๓) การมีส่วนร่วมโดยมีประชาชนเป็นศูนย์กลางและมีความรับผิดชอบต่อเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และสิ่งแวดล้อม ๔) ความเสียสละโดยเน้น

เริ่มต้นที่ตนเอง เช่น การนำข้าราชการบำนาญ/ปราชญ์ชาวบ้านร่วมดำเนินงาน และ ๕) ความไม่เห็นแก่ตัวและ
พรรคพวก

(๓.๒) เป้าหมาย

- ควรกำหนดเป้าหมายการพัฒนาคนให้ครอบคลุมทุกกลุ่มวัยตั้งแต่อยู่ในครรภ์มารดาจน
ตาย โดยให้มีความพัฒนาที่เหมาะสมตามแต่ละช่วงวัยในทุกๆ ด้าน โดยเฉพาะการพัฒนาทักษะในการเรียนรู้
และด้านอนามัยเจริญพันธุ์
- ควรมุ่งเน้นการพัฒนาคนให้เป็นคนดีมีคุณธรรมมากกว่าคนเก่ง
- ควรปรับเป้าหมายการศึกษาให้ได้มาตรฐานสากลเป็นให้มีมาตรฐานเหมาะสมกับ
สังคมไทย รวมทั้งพัฒนาให้คนตื่นรู้และเบิกบาน โดยนำหลักศาสนามาประยุกต์ใช้ในระบบการศึกษา เพื่อสร้าง
ภูมิคุ้มกันให้เกิดขึ้นภายในตัวบุคคล ซึ่งจะประโยชน์เวลาต้องเผชิญกับปัญหาและสามารถแก้ไขปัญหาต่างๆ
ด้วยตนเองได้

(๓.๓) ตัวชี้วัด

- ควรกำหนดตัวชี้วัดเป็นเป้าหมายสุดท้ายที่ชัดเจนเพื่อให้ผู้ปฏิบัตินำไปดำเนินการได้
- ควรมีการทบทวนตัวชี้วัดบางตัวที่ไม่สะท้อนเป้าหมายการพัฒนาที่ตั้งไว้ เช่น จำนวนคดี
ตาม พรบ.คุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว จำนวนสภาองค์กรชุมชนที่ได้รับการจัดตั้ง และ
ประชาชนเข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชน เป็นต้น
- ควรเพิ่มตัวชี้วัดเกี่ยวกับการอนามัยเจริญพันธุ์ เพื่อให้ครอบคลุมการพัฒนาทุกวัย
ตั้งแต่ก่อนเกิดจนถึงตาย เช่น ตัวชี้วัดด้านสถานบริการที่ให้บริการอย่างเป็นมิตรในการดูแลวัยรุ่นตั้งครรภ์ การ
ตั้งครรภ์ไม่พร้อมของเยาวชน เป็นต้น และตัวชี้วัดโรคเรื้อรังควรเพิ่มความครอบคลุมเรื่องโรคอุบัติใหม่ที่เป็น
โรคร้ายแรง
- ตัวชี้วัดด้านการศึกษาส่วนใหญ่เป็นตัวชี้วัดเชิงปริมาณ จึงควรเพิ่มตัวชี้วัดเชิงคุณภาพ
ตัวอย่างเช่น ตัวชี้วัดด้านการเตรียมความพร้อมด้านการศึกษาเพื่อเข้าสู่การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน
ตัวชี้วัดด้านแหล่งเรียนรู้ที่ประชาชนสามารถเข้าถึงได้ทุกที่ รวมถึงตัวชี้วัดที่ครอบคลุมผู้ที่อยู่นอกระบบ
การศึกษา อาทิ คนที่ไม่ได้เรียนต่อ/คนที่ประกอบอาชีพ เพื่อให้สามารถเรียนรู้หลักวิชาในการประกอบอาชีพที่
ถูกต้อง

(๓.๔) แนวทางการพัฒนา

- ควรปรับปรุงแนวทางการพัฒนาด้านการศึกษาและการเรียนรู้ โดยเน้นให้มีการศึกษา
ครอบคลุมทุกกลุ่มวัยตั้งแต่วัยเด็กจนถึงวัยผู้สูงอายุ ไม่ควรเน้นเฉพาะด้านวิชาการเท่านั้น แต่ควรรวมถึงการ
เรียนรู้เกี่ยวกับทักษะการใช้ชีวิต และการสร้างการเรียนรู้กับธรรมชาติ ตลอดจนควรเน้นการศึกษาแบบ
สัมมาทิฐิ ซึ่งเป็นกระบวนการศึกษาที่ใช้ความรู้ที่แท้จริง แทนที่การศึกษาเพื่อให้ได้รับใบปริญญาเท่านั้น
- แนวทางการพัฒนาควรให้ความสำคัญกับ (๑) มุ่งพัฒนาคนทุกกลุ่มวัยให้มีทักษะใน
การเรียนรู้ตลอดชีวิต (๒) ส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ในระดับหมู่บ้านและชุมชนให้มากขึ้น (๓) สนับสนุนการ
เรียนรู้ร่วมกันของคนต่างวัย และ (๔) ให้ความสำคัญกับพัฒนาภายในจิตใจของบุคคล โดยจัดหลักสูตรและ
กระบวนการเรียนการสอนทั้งในและนอกระบบที่ทำให้บุคคลเรียนรู้เพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมอย่างแท้จริงใน
การดำรงชีวิตที่เหมาะสมกับสังคมไทย โดยเฉพาะการปรับปรุงหลักสูตรที่สามารถสอนเด็กให้เข้าใจถึง
วัฒนธรรมไทยและอัตลักษณ์ความเป็นไทยอย่างถ่องแท้

- ควรเพิ่มแนวทางการพัฒนาเพื่อแก้ไขปัญหาการขาดแคลนแรงงานคุณภาพ เนื่องจากปัจจุบันสถาบันการศึกษาและการจัดการการเรียนการสอน ยังคงให้ความสำคัญกับการศึกษาในระดับอุดมศึกษามากกว่าอาชีวศึกษา

- ควรใช้มิติวัฒนธรรมเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคุณภาพคนและเป็นกฎเกณฑ์ในการปกครองชุมชน/สังคม โดย ๑) ควรเพิ่มประเด็นการฟื้นฟูวัฒนธรรมประเพณีดั้งเดิมในอดีตในการอบรมเลี้ยงดูเด็ก ตัวอย่างเช่น การใช้เพลงขับกล่อมลูก การสอนนิทานแก่เด็ก ซึ่งจะเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะช่วยปลูกฝังเด็กให้มีศีลธรรม และรู้จักใช้ปัญญาในทางที่ดี รวมทั้งเป็นการพัฒนาคนให้รู้จักตัวเอง และมีศีลธรรมนำชีวิต ตลอดจนมีความสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงสังคมจากที่เคยใช้อำนาจมากกว่าปัญญา มาเป็นการใช้ปัญญา มากกว่าอำนาจ ๒) ควรมีการนำภูมิปัญญาไทยมาเชื่อมโยงกับเทคโนโลยีอย่างรู้เท่าทัน ๓) สนับสนุนการทำนุบำรุงศาสนา การเชื่อมโยงการศึกษากับวัด การบ่มเพาะให้คนมีศีลธรรม คุณธรรมจริยธรรม

- ส่งเสริมสนับสนุนครอบครัวให้มีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาคน การปลูกฝังค่านิยมที่ดีงาม การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างสมาชิกในครอบครัว และการสร้างความตระหนักในเรื่องความสำคัญของการศึกษา

- ควรสร้างคามยุติธรรมในสังคม โดยพัฒนาเจ้าหน้าที่รัฐในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรม เช่น ตำรวจ อัยการ และศาล ให้มีคุณภาพเพียงพอในการบังคับใช้กฎหมายอย่างเป็นธรรม

- ควรพัฒนาการเมืองทั้งระบบ โดยปลูกฝังเยาวชนให้มีความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการเมืองทุกระบบ และการเป็นนักการเมืองที่ดีตั้งแต่ระดับประถมศึกษา

- การพัฒนาคนควรกำหนดคุณลักษณะของคนไทยในอนาคตให้ชัดเจน โดยยึดตามหลักการของพุทธศาสนาในส่วนที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะของคนดี

๔.๓ กลุ่มยุทธศาสตร์ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๑) ภาพรวม

- ควรมีการปรับปรุงนโยบายและแผน โดยใช้ความรู้ที่เป็นจริงและความรู้เพื่อการพัฒนาที่ถูกต้อง รวมทั้งมีแนวทางแก้ไขส่วนที่เปราะบางให้เป็นส่วนที่เข้มแข็งโดยการพัฒนาอย่างเข้าใจตนเอง

- ควรจัดทำแผนยุทธศาสตร์ให้เป็นรูปธรรม โดยเริ่มที่ฐานล่างจากครอบครัว กลุ่ม เครือข่าย โดยมุ่งเน้นที่ประชาชนเป็นหลัก ส่งเสริมการสร้างเครือข่ายทุกภาคส่วนในการมีส่วนร่วมและใช้ประโยชน์ร่วมกัน และควรส่งเสริมการทำแผนที่นำข้อมูลจากฐานสู่ยอด (จากชุมชน ตำบล อำเภอ จังหวัด สู่ประเทศ) ซึ่งการพัฒนาที่ดีควรเริ่มต้นจากครอบครัวของตนเองก่อนเป็นลำดับแรก

- แผนที่ย่อยจะเห็นในอนาคต คือ แผนที่นำพาสังคมออกจากระบบอุปถัมภ์ และนำพาสังคมสู่ “ภาวะหลายสังคม หนึ่งระบบ”

- ควรกำหนดบทลงโทษหน่วยงานรัฐที่ของบประมาณเพื่อแก้ไขปัญหา แต่ดำเนินการไม่สำเร็จ

๒) ยุทธศาสตร์การสร้างสมดุลและมั่นคงของอาหารและพลังงาน

- ควรผลักดันให้เกิดการหนุนเสริมภาคเกษตรอย่างเป็นรูปธรรมและเหมาะสมในเรื่องที่สำคัญต่างๆ เช่น ที่ดินทำกิน อัตราดอกเบี้ย ราคาปัจจัยการผลิตพืชอินทรีย์ ราคาผลผลิตทางการเกษตร เป็นต้น

- ควรมีแนวทางการปกป้องภาคเกษตรกรรมจากการครอบงำ/ครอบครองของทุนต่างชาติ/นายทุนต่างชาติที่เข้ามาลงทุนในประเทศไทย เช่น ที่ดินเพื่อการเกษตร ฯลฯ

- ควรสนับสนุนให้มีการเพิ่มพื้นที่เกษตรอินทรีย์และพัฒนาชุมชนเกษตรอินทรีย์ให้มากขึ้น เพื่อลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร และควรผลักดันให้มีการนำเข้าสารเคมีทางการเกษตรให้น้อยลง

- ควรสร้างแรงจูงใจในการอุปโภคบริโภคสินค้าที่มีคุณภาพ เช่น สินค้าอินทรีย์ เพื่อให้เกษตรกรสามารถขายผลผลิตได้ในราคาที่เหมาะสม
- ควรมุ่งพัฒนาสื่อทางการเกษตรให้มากขึ้น เพื่อถ่ายทอดเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการเกษตรสู่เกษตรกรในวงกว้างและทั่วถึงมากขึ้น
- ควรส่งเสริมให้ประชาชนบริโภคข้าวให้ครบเมล็ด โดยเฉพาะส่วนที่เป็นจมูกข้าวและรำข้าว ซึ่งมีสารอาหารมากที่สุด เนื่องจากส่วนใหญ่จะบริโภคเฉพาะส่วนที่เป็นแป้ง ทำให้เกิดน้ำตาลและไขมันในหลอดเลือดสูง

๓) ยุทธศาสตร์การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

(๓.๑) ทิศทาง

- ควรส่งเสริมทิศทาง Green Society หรือ Low Carbon Society ให้เป็นรูปธรรม และได้ประโยชน์อย่างแท้จริง

(๓.๒) เป้าหมาย

- ควรกำหนดเป้าหมายการลดก๊าซเรือนกระจก (GHG) จากกิจกรรมต่างๆ โดยระบุรายละเอียดส่วนและภาพรวม หรือคาร์บอนต่ำ (Low carbon) ที่ชัดเจน เพื่อให้มีเป้าหมายในการพัฒนาและรองรับการเจรจาต่อรองในเวทีสากล และเตรียมความพร้อมในการวัดการปล่อยก๊าซ GHG inventory ซึ่งประเทศเพื่อนบ้านของไทยมีเป้าหมายการลดก๊าซ GHG แล้ว
- ควรเพิ่มเติมเป้าหมายลดอัตราการผลิตขยะ เพื่อให้เกิดการประหยัดทรัพยากรและลดค่าใช้จ่ายในการบริหารจัดการ (การขนและกำจัด) เนื่องจากการลดใช้ต้นทุนสูงและขยะที่แท้จริง คือ ทรัพยากรธรรมชาติควรมีการนำกลับมาใช้ใหม่ โดยมีทิศทางมุ่งสู่ชุมชนปลอดขยะ (ZERO WASTE COMMUNITY) โดยตั้งเป้าร้อยละ ๓๐ ของชุมชนทั่วประเทศ

(๓.๓) ตัวชี้วัด

- สัดส่วนร้อยละของจำนวนชุมชนปลอดขยะเปรียบเทียบกับจำนวนชุมชนทั่วประเทศ

(๓.๔) แนวทางการพัฒนา

- ควรใช้กลยุทธ์เพื่อฟื้นฟูปะบบนิเวศ เช่น การเปลี่ยนจากการทำไร่เชิงเดี่ยวเป็นปลูกต้นไม้ใช้พื้นที่ที่รัฐรับรอง เพื่อให้ชุมชนได้ประโยชน์จากการเพิ่มพื้นที่ป่า และการปลูกต้นไม้ “หนึ่งหวนา หนึ่งป่าน้อย”
- ควรเน้นการพัฒนาระบบนิเวศ การปลูกต้นไม้ และการใช้ต้นไม้เป็นทุนทางสังคม โดยส่งเสริมการอนุรักษ์และปลูกไม้ยืนต้นให้หลากหลายตามไร่นาและพื้นที่สาธารณะให้เต็มพื้นที่ และให้มีการปลูกต้นไม้เพื่อกักเก็บน้ำ (Storage water tree) และใช้ประโยชน์เป็น “ธนาคารต้นไม้” ให้มากที่สุด
- ควรส่งเสริมการพัฒนาและสนับสนุนให้มีการผลิตและใช้พลังงานทดแทนจากของเสียและพลังงานจากธรรมชาติ เช่น แสงอาทิตย์ ลม พลังงานจากไฮโดรเจน ฯลฯ
- ควรส่งเสริมให้มีการคัดแยกขยะจากชุมชน เพื่อนำกลับมาใช้ใหม่ให้มากที่สุด (ร้อยละ ๙๐)
- ควรกำหนดแนวทางให้มีการจัดเก็บภาษีสิ่งแวดล้อมและภาษีทรัพย์สิน/มรดก(ที่ดิน)

- ควรมีแนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาสร้างความตระหนักให้กับชุมชน การเมืองระดับท้องถิ่นและระดับชาติ ให้เห็นปัจจัยที่จำเป็นของสิ่งแวดล้อมต่อมวลมนุษย

- ควรนำแนวคิดทางศาสนา/วัฒนธรรมชุมชน (ความเชื่อ คำสอนทางวัฒนธรรมท้องถิ่น) มาประยุกต์ใช้ในการอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำ ดิน ป่า เช่น ประเพณีบวชป่า การรื้อฟื้นเรื่องเลี้ยงผีปู่ตา รวมทั้งคำสอนศาสนาเรื่องธรรมชาติ คือ สิ่งสร้าง (ศาสนาคริสต์) การไม่เบียดเบียนผู้อื่น (ศาสนาพุทธ) เคารพบูชาแม่คงคา แม่ธรณี แม่โพสพ และฮีต ๑๒ คลอง ๑๔ ของพี่น้องอีสาน เป็นต้น

- ควรให้ความสำคัญกับการปรับเปลี่ยนแนวคิดของประชาชน ชุมชนจากการพึ่งพาจากภายนอกเป็นการพึ่งตนเองและพึ่งพากันเองตามแนวพระราชดำริ เริ่มจากเด็กและเยาวชนจนถึงนักศึกษาให้รู้แนวทางการดำรงชีวิตด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้ถูกต้อง โดยทุกภาคส่วนร่วมกัน เช่น ให้ศูนย์ปราชญ์ขยายการปฏิบัติตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ฯลฯ

- ประเด็นสำคัญที่ควรจัดทำเป็นแผนระดับรอง ได้แก่ (๑) ผลักดันนโยบายการบริหารจัดการน้ำให้เป็นวาระแห่งชาติ (๒) สนับสนุนให้มีการพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็กในไร่นา เพื่อเป็นแหล่งอาหาร รวมทั้งปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานเพื่อให้เหมาะสมต่อการทำการเกษตร โดยให้มีการบูรณาการภูมิปัญญาของปราชญ์ชาวบ้านและเทคโนโลยีสมัยใหม่ รวมทั้งจัดทำแก้มลิงตามแนวพระราชดำริในพื้นที่ที่เหมาะสมทั่วประเทศ (๓) ควรส่งเสริมการใช้ทรัพยากรน้ำอย่างเต็มศักยภาพ มีประสิทธิภาพสูงสุด เช่น การเลี้ยงปลานิลแล้วเปลี่ยนเป็นปลาดุก ปลาช่อน และปลาไหล ตามลำดับ แล้วจึงนำน้ำนั้นไปรดต้นไม้ (๔) เน้นการจัดการโครงสร้างการบริหารที่มีเอกภาพ มีความเข้มแข็งของการบริหารจัดการลุ่มน้ำ ทั้งด้านกฎ ระเบียบและการจัดงบประมาณ และควรรวมหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับเรื่องน้ำให้เป็นหน่วยงานเดียว รวมทั้งกำหนดหลักเกณฑ์การจัดการน้ำให้ชัดเจนและนำไปปฏิบัติได้จริง (๕) ควรพัฒนาไปสู่การบริหารจัดการเชิงพื้นที่ลุ่มน้ำเป็นแผนหลักในลุ่มน้ำหลักและลุ่มน้ำสาขา (๖) การใช้พื้นที่และทำแผนที่การใช้ที่ดินที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ ระยะ ๕ ปี ทำระบบลุ่มน้ำหลักและลุ่มน้ำสาขา)

(๓.๕) การบริหารจัดการยุทธศาสตร์การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมสู่การปฏิบัติ

- ควรเน้นการใช้ธรรมาภิบาลเป็นกลไกในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อจัดการทุจริตและรั่วไหลในระบบงานบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งมีช่องว่างมากมายที่จะทำให้เป็นสาเหตุของการคอร์รัปชัน รวมทั้งให้ประชาชน/ชุมชนในพื้นที่ได้รับประโยชน์ด้วย

- ควรบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด เพราะมีพระราชบัญญัติอยู่หลายมาตราทั้งเรื่องดิน น้ำ ป่าและสัตว์ป่า แร่ธาตุ และอากาศ และควรเร่งรัดประกาศใช้พระราชบัญญัติน้ำ และปรับปรุงพระราชบัญญัติชลประทานหลวงและชลประทานราษฎร์ให้เหมาะสม เพื่อให้แผนเกิดผลในทางปฏิบัติที่เป็นจริงได้

- ควรปรับปรุงแนวทางการบริหารจัดการน้ำให้มีการบูรณาการและเป็นเอกภาพของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับเรื่องน้ำ เนื่องจากที่ผ่านมานโยบายบริหารจัดการน้ำยังไม่เป็นเอกภาพและขาดความต่อเนื่อง และควรเพิ่มศักยภาพและบทบาทของคณะกรรมการลุ่มน้ำในทุกระดับ

- การจัดสรรงบประมาณและการบริหารจัดการควรยึดตามพื้นที่ลุ่มน้ำ ไม่ใช่ยึดตามเขตการปกครอง โดยกระจายและพัฒนาศักยภาพของลุ่มน้ำอย่างเหมาะสมและต่อเนื่อง และควรเน้นควรเน้นการกระจายอำนาจและกระจายงบประมาณสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เข้ามารับผิดชอบการพัฒนาทั้งดิน น้ำ ป่า และสิ่งแวดล้อม

- สถาบันการศึกษาในท้องถิ่นควรนำองค์ความรู้และวิชาใหม่ๆ ในการบริหารจัดการน้ำไปถ่ายทอดให้แก่ชุมชน

๔) ยุทธศาสตร์การพัฒนาคนสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน

- ควรมีแผนพัฒนาการเมือง พัฒนาคุณธรรม เพื่อให้คนมีจิตสาธารณะ ลดความเห็นแก่ตัว
- แผนพัฒนาคนต้องมีการพัฒนาสมอง ทำให้เกิดกระบวนการสร้างความรู้ใหม่ และพัฒนาความรู้เดิม
- สังคมแห่งการเรียนรู้ต้องมีความรู้ที่ถูกต้อง ตรวจสอบได้ และประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง จึงควรมีระบบการจัดการองค์ความรู้ (KM) ในสื่อสาธารณะ และการสร้างชุดองค์ความรู้ที่ถูกต้อง มีการตรวจสอบที่ชัดเจน และประชาสัมพันธ์ให้ครอบครัว/ชุมชนนำไปประยุกต์ใช้อย่างเหมาะสมกับภูมิสังคม

๕) ยุทธศาสตร์การสร้างเศรษฐกิจที่มีเสถียรภาพบนฐานความรู้

- ควรสร้างระบบเศรษฐกิจชุมชนให้เป็นรูปธรรม และควรใช้การพัฒนาและนวัตกรรมแทนการวิจัยและพัฒนา เพื่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์และมีคุณค่า

๔.๔ การพัฒนายุทธศาสตร์ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

๑) ภาพรวม

- ควรเพิ่มเติมประเด็นแนวทางการเตรียมความพร้อมความมั่นคงชายแดนและการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับประเทศเพื่อนบ้าน
- ควรระบุถึงปัจจัยที่จะนำไปสู่ความสำเร็จในการพัฒนาภาพรวมของภาคตะวันออกเฉียงเหนือให้ชัดเจน เช่น คนอีสาน มีการใช้ชีวิตที่เรียบง่ายและมีความอดทนสูง สังคมอีสานจึงยังมีความสุขอยู่มาก
- พื้นดินที่ปลูกพืชของภาคอีสานจะอยู่บนก้อนเกลือ (ข้อมูลของกรมทรัพยากรธรณี) จึงมีสิ่งที่แตกต่างกันจากภาคอื่น ได้แก่ เกลือดินน้ำ ทำให้น้ำในสระภาคอีสานจึงแห้งเร็วกว่าภาคอื่น ดินส่วนหนึ่งเป็นกรด จึงทำให้เปลือกปุ๋ยเคมี น้ำในดินมักเป็นน้ำกร่อยเพราะด้านล่างเป็นเกลือ จึงไม่เหมาะสมที่จะใช้น้ำใต้ดินปลูกพืช

๒) ตัวชี้วัดยุทธศาสตร์

- ควรเพิ่มตัวชี้วัดแรงงานอีสานคืนถิ่น

๓) แนวทางยุทธศาสตร์

(๓.๑) ยุทธศาสตร์เพิ่มศักยภาพฐานการผลิตให้แข็งแกร่งมีความสมดุลและมีความสามารถในการแข่งขัน

- ควรเพิ่มแนวทางการให้ความรู้ด้านข้อมูลข่าวสารแก่เกษตรกรเกี่ยวกับการเพาะปลูก การผลิต การตลาดและผลกระทบที่เกิดขึ้นในพืชอาหาร พืชพลังงาน และพืชทดแทนพืชอาหาร ก่อนให้เกษตรกรตัดสินใจปลูก อาทิ การปลูกยางพารา

(๓.๒) ยุทธศาสตร์พัฒนาคนให้มีคุณภาพภายใต้แนวทางการเรียนรู้ตลอดชีวิต

- ควรปรับปรุงปรับชื่อยุทธศาสตร์ “พัฒนาคนให้มีคุณภาพภายใต้แนวทางการเรียนรู้ตลอดชีวิต” เป็น “พัฒนาคนให้เป็นคนดีสู่สังคมแห่งการเรียนรู้อย่างยั่งยืน” เนื่องจากคุณธรรมจริยธรรมเป็นปัจจัยสำคัญที่ขับเคลื่อนความคิดในการทำความดี ลดการเอาเปรียบสังคม และมีการแสดงออกที่ดีต่อกัน
- เพิ่มเติมแนวทางจาก “ปรับปรุงคุณภาพคน เน้นพัฒนาการศึกษาและทักษะฝีมือแรงงาน” เป็น “พัฒนาคุณภาพคนและสถาบันครอบครัว การศึกษาและทักษะฝีมือแรงงาน” เพื่อสร้างความเข้มแข็งของครอบครัวในการเตรียมความพร้อมให้แก่เด็กในช่วงก่อนเข้าสู่ระบบการศึกษา

- เพิ่มเติมแนวทางการส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการดูแลสุขภาพ และลด ละ เลิก อบายมุข และให้ความรู้ในทักษะการดำเนินชีวิตแก่คนทุกกลุ่มวัย
- สร้างแรงจูงใจและสนับสนุนเงินทุนสำหรับการประกอบอาชีพเกษตรกรให้เยาวชน เข้าสู่ภาคการเกษตร

(๓.๓) ยุทธศาสตร์สร้างความเป็นธรรมในสังคมและความเข้มแข็งของชุมชน

- เพิ่มแนวทางส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจการดำเนินงานโครงการตาม นโยบายรัฐในระดับพื้นที่
- ส่งเสริมและยกย่องคนดีเพื่อเป็นต้นแบบและสร้างแรงจูงใจให้คนทำความดีทั้งใน ระดับจังหวัดและระดับภาค รวมทั้งสนับสนุนให้คนดีศรีอีสานและแรงงานอีสานกลับคืนถิ่น

(๓.๔) ยุทธศาสตร์การฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

- ควรให้ความสำคัญกับ (๑) พัฒนาแหล่งน้ำ ระบบชลประทาน และแหล่งน้ำขนาดเล็กในไร่นาให้ทั่วถึงทุกชุมชน (๒) เปิดโอกาสให้ประชาชนรับรู้และมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจนโยบาย รัฐที่มีผลกระทบกับชุมชน อาทิ การทำเหมืองทองคำ และเหมืองแร่โปแตส และ (๓) ส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการและฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น
- ควรให้ความสำคัญกับเรื่องที่มีผลกระทบ เช่น การจัดการเชิงพื้นที่ลุ่มน้ำและ เชื่อมโยงเป็นระบบ เมืองครและภาคีพัฒนาลุ่มน้ำที่เข้มแข็ง การเพิ่มและขยายการใช้พื้นที่ของภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ ระบบการกำกับติดตามที่ดีโดยดูผลงานที่ทำเสร็จและมีการใช้จริง เป็นต้น
- ควรปรับปรุงระบบการศึกษาความเหมาะสมโดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนใน การพัฒนาแหล่งน้ำในลุ่มน้ำของภาค เช่น การก่อสร้างเขื่อนบ้านกุ่ม เขื่อนปากชม (กั้นน้ำโขงอีสาน) เขื่อนโป่ง ขุนเพชร เขื่อนชีบ เขื่อนยางนาดี เขื่อนผาคะแฮห์ การสร้างแก้มลิง
- ควรส่งเสริมการทำแก้มลิงเพื่อเก็บน้ำฝนในภาคอีสาน แทนการใช้น้ำจากใต้ดินซึ่ง ส่วนใหญ่จะเป็นน้ำเกลือ

๔.๕ การบริหารจัดการแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ สู่การปฏิบัติ

๑) เสริมสร้างบทบาทของทุกภาคส่วนให้สามารถขับเคลื่อนแผนฯ ๑๑ ไปสู่การปฏิบัติได้อย่างมี ประสิทธิภาพ

- ปรับบทบาทหน่วยงานส่วนกลาง โดยลดบทบาทของหน่วยงานภาครัฐ (Function) และ ถ่ายทอดไปสู่ท้องถิ่น (Area) ให้มากขึ้น นำไปสู่การถ่ายโอนงบประมาณจากหน่วยงานภาครัฐไปสู่ภาคีการ พัฒนาภาคประชาชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- พัฒนาหน่วยงานวางแผน โดย (๑) เร่งสร้าง/พัฒนาคุณภาพและสมรรถนะที่วางแผนของ หน่วยงานและพื้นที่ (๒) ผลักดันบทบาทของสำนักงานแผนฯ ระดับภาคให้เป็นการดำเนินงานในเชิงรุกมากขึ้น โดยมีการพิจารณาเป้าหมาย ยุทธศาสตร์และการใช้งบประมาณทั้งภาพรวมของภาคสู่พื้นที่
- พัฒนารูปแบบของภาคีการพัฒนา โดย (๑) ให้สถาบันการศึกษาและปราชญ์ชาวบ้าน ร่วมกันพัฒนาองค์ความรู้ จัดทำหลักสูตร และถ่ายทอดให้กับชุมชน เพื่อสร้างความเข้มแข็งและได้รับความรู้ที่ ถูกต้อง ไม่ตามกระแสภายนอกมากเกินไป เช่น การปลูกยางพาราไม่ได้มองผลกระทบที่จะเกิดขึ้นในอนาคต และ (๒) มุ่งพัฒนาความเข้มแข็งให้ภาคีการพัฒนา (ภาคประชาชน/องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น) เพื่อให้มีการ จัดการแบบพึ่งพาตนเอง

- ส่งเสริมให้หน่วยปฏิบัติรับรู้นโยบายและกลไกการขับเคลื่อนที่ตรงกันเพื่อให้สามารถแปลงแผนไปสู่การปฏิบัติได้ และส่งเสริมให้มีการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ระดับท้องถิ่น รวมทั้งติดตามและประเมินผลการพัฒนา

- ควรเน้นการกระจายอำนาจจากส่วนกลางสู่ท้องถิ่น โดยให้มีการเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดเองทุกจังหวัด และยกเลิกราชการส่วนภูมิภาคให้คงเหลือเฉพาะส่วนกลางและท้องถิ่น เนื่องจากมีความทับซ้อนกันของอำนาจและงบประมาณในการบริหารจัดการพื้นที่ระหว่างส่วนภูมิภาคและท้องถิ่น ทำให้เกิดการแก้ไขปัญหของพื้นที่ทำได้โดยไม่มีประสิทธิภาพ เช่น การแก้ปัญหาภัยแล้ง เป็นต้น

- ผลักดันการมีส่วนร่วมอย่างสมดุลของภาคประชาชน ภาคประชาสังคม ภาคราชการ ภาคธุรกิจ เพื่อให้มีการยึดแผนฯ เป็นหลักในการปฏิบัติ กล่าวคือ ให้ทุกภาคส่วน โดยเฉพาะภาคการเมืองเข้ามามีส่วนร่วมคิดอย่างจริงจัง เพื่อที่จะสร้างลักษณะความเป็นเจ้าของแผนที่เมื่อร่วมคิดแล้วต้องร่วมทำ

- พัฒนาข้าราชการให้มีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับแผนฯ และการแปลงแผนฯ ไปสู่การปฏิบัติ เช่น กำหนดให้การสอบเลื่อนระดับของข้าราชการมีการทดสอบเรื่องความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแผนฯ

- สนับสนุนภาคการเมืองให้เป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ โดย (๑) เพิ่มบทบาทของสภาพัฒนาการเมือง ศูนย์พัฒนาการเมืองของสถาบันพระปกเกล้าเป็นกลไกหลักของภาคการเมืองระดับชาติในการขับเคลื่อนแผน และ (๒) เพิ่มบทบาทสภาองค์กรชุมชนในการขับเคลื่อนแผนระดับท้องถิ่น

๒) ขับเคลื่อนแผนฯ ๑๑ ในประเด็นสำคัญ

- ผลักดันและสนับสนุนให้มีการจัดทำยุทธศาสตร์เฉพาะด้าน โดยเฉพาะด้านที่สำคัญ ที่เป็นระบบ เช่น ยุทธศาสตร์ด้านน้ำของภูมิภาค ยุทธศาสตร์ดิน อาชีพ รายได้

- จัดลำดับความสำคัญของการพัฒนาในระยะ ๕ ปีของแผนฯ เสนอต่อสาธารณะอย่างชัดเจน และเน้นการใช้วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือสำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนาในทุกมิติ

๓) สร้างความเชื่อมโยงระหว่างแผนฯ ๑๑ นโยบายรัฐบาล แผนการบริหารราชการแผ่นดิน และแผนระดับต่างๆ

- ปรับปรุงกระบวนการจัดทำแผนโดยให้มีความสอดคล้องทุกระดับตั้งแต่แผนชุมชน แผนตำบล แผนอำเภอ จนถึงแผนชาติ เพื่อให้ตอบสนองเป้าหมายและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน โดยมีแนวทางการบริหารจัดการที่สำคัญคือ (๑) มีการระดมความคิดเห็นจากทุกภาคส่วนอย่างต่อเนื่องก่อนการจัดทำร่างแผน (๒) จัดทำแผนตั้งแต่ระดับชุมชน ตำบล อำเภอ จนถึงระดับจังหวัด โดยต้องสร้างความรู้ให้กับผู้ปฏิบัติในพื้นที่ และให้มีการประชุมอย่างต่อเนื่องเพื่อผลักดันแผนที่สามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้จริง เช่น จัดตั้งกรมระดับพื้นที่ มีผู้ใหญ่บ้านเป็นนายกรัฐมนตรี ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านเป็นรองนายกรัฐมนตรี มี อสม. เป็นคณะรัฐมนตรี เป็นต้น และ (๓) ควรให้ฝ่ายการเมืองระดับชาติเข้ามามีส่วนร่วมในการร่างแผนตั้งแต่แรก เนื่องจากฝ่ายปฏิบัติจะต้องทำแผนตามนโยบายรัฐบาล และแผนบริหารราชการแผ่นดิน หรือควรมีการจัดระดมความคิดเห็นในกลุ่มนักการเมือง เพื่อให้มีการผลักดันเป็นนโยบายของพรรค

- ระยะเวลาการจัดทำแผนแต่ละระดับยังไม่สอดคล้องกัน ระหว่างระดับชาติ ส่วนกลาง ภูมิภาค ท้องถิ่น เช่น แผนชาติมีระยะเวลา ๕ ปี ขณะที่แผนของท้องถิ่นมีระยะเวลา ๓ ปี

- ในช่วงที่ผ่านมาไม่ค่อยมีการถ่ายระดับจากแผน ๕ ปี ไปเป็นแผนระดับรองเท่าที่ควร และในการจัดทำแผนควรจะมีมองไปไกลกว่า ๕ ปี ก่อน แล้วค่อยมองกรอบ ๕ ปี

- ควรมีมาตรการนำแผนไปสู่การปฏิบัติ โดยแผนต้องมีความชัดเจน มีขนาดเล็ก และง่ายต่อการปฏิบัติ มีการประสานหน่วยปฏิบัติในการเชื่อมโยงนโยบายไปสู่การปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม

๔) เพิ่มประสิทธิภาพกลไกการขับเคลื่อนแผนฯ ทั้งระดับชาติ และระดับพื้นที่ให้ร่วมผลักดันแผนฯ ๑๑ สู่การปฏิบัติ

- การขับเคลื่อนแผนสู่การปฏิบัติไม่จำเป็นต้องรอให้แผนฯ ๑๑ มีผลบังคับใช้ โดยสามารถพัฒนาแผนงาน/โครงการผ่านกลไกที่มีอยู่ เช่น กรอ. คณะกรรมการบริหารจัดการระบบ logistics เป็นจุดเริ่มต้นของการขับเคลื่อนแผนสู่การปฏิบัติ เช่น การเร่งรัดโครงข่ายเส้นทางรถไฟรางคู่จาก กทม.ถึงโคราช
- ควรสั่งการ/มอบหมายให้หน่วยงานระดับพื้นที่ (ตำบล) และหน่วยงานระดับกองขึ้นไป จัดทำแผนยุทธศาสตร์ระยะ ๕ ปี ตามช่วงเวลาของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ โดยเสนอให้ดำเนินการให้มากที่สุดในเรื่องต่างๆ ได้แก่ (๑) มีฐานข้อมูลในพื้นที่ที่ครอบคลุมและทันเหตุการณ์ (๒) มีขั้นตอนกระบวนการที่เป็นมาตรฐาน (๓) มีกระบวนการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงโดยผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้าร่วมอย่างเหมาะสม (๔) มีสาระสำคัญที่ชัดเจนในเป้าหมาย ยุทธศาสตร์/กลยุทธ์ และงบประมาณที่เหมาะสม รวมทั้งต้องเชื่อมโยง/ถ่ายทอดกันระหว่างพื้นที่ องค์กรขนาดเล็กสู่ขนาดกลาง และองค์กรขนาดกลางสู่ขนาดใหญ่ และ (๕) สร้างความเข้าใจในเรื่องการมีแผนการพึ่งพาตนเองเรื่องรายได้ของพื้นที่/องค์กร

๕) สร้างสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการขับเคลื่อนแผนของภาคีการพัฒนาต่างๆ

- ควรใช้กฎหมายเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนแผน โดยปรับปรุงกฎหมายที่กำหนดให้ภาคส่วนต่างๆ ที่เกี่ยวข้องต้องปฏิบัติตามแผน และผลักดันให้แผนพัฒนาฯ ต้องผ่านความเห็นชอบจากสภาผู้แทนราษฎร
- จัดทำแผนปฏิบัติการของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ เพื่อเป็นแนวทางให้ฝ่ายปฏิบัตินำไปปฏิบัติ และมีการปรับแผนให้สอดคล้องกับนโยบายรัฐบาล ควบคู่กับการสร้างความรู้ความเข้าใจให้ประชาชนในการมีบทบาทหลักในการนำแผนไปปฏิบัติ โดยประชาชนต้องเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของสังคม
- พัฒนาระบบงบประมาณ โดย (๑) จัดลำดับความสำคัญในการจัดสรรงบประมาณ สนับสนุนให้แก่ชุมชนที่ประสบความสำเร็จในการแก้ไขปัญหา (๒) จัดให้มีช่องทางการจัดสรรงบประมาณ แนวใหม่ โดยสนับสนุนตรงลงถึงกลุ่ม เครือข่าย องค์กรอิสระ ที่ไม่ต้องผ่านหน่วยงานของรัฐ ซึ่งมักจะมีปัญหาข้อร้องเรียนเรื่องการทุจริต และ (๓) ปรับปรุงระบบการจัดสรรงบประมาณสู่ระดับพื้นที่ เช่น ภาคีกลุ่ม เครือข่าย หมู่บ้าน ท้องถิ่น นักวิชาการ และนักการเมืองร่วมกันจัดตั้งเป็นองค์กรมหาชน

๖) ติดตามประเมินผลแผนฯ ๑๑ อย่างต่อเนื่อง

- ให้ความสำคัญกับการติดตามความก้าวหน้าและประเมินผลแผนว่ารัฐบาลได้นำแผนไปปฏิบัติมากน้อยเพียงใดอย่างน้อยปีละครั้ง โดยควรมีการจัดประชุมระดมความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย โดยเฉพาะภาคประชาชน เพราะเป็นผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการดำเนินนโยบายของภาครัฐ
- การติดตามประเมินผลการปฏิบัติตามแผนฯ ของรัฐบาลโดยเฉพาะจากภาคเอกชน ภาคประชาชนในลักษณะการให้คะแนน (scoring เป็นร้อยละของเป้าหมายตามแผนฯ) โดยไม่จำเป็นต้องกำหนด KPI ที่สลับซับซ้อนยากแก่ความเข้าใจของประชาชน

๕. บทสรุปและแนวทางการดำเนินงานต่อไป

๑) บทสรุป ที่ประชุมเห็นชอบตามร่างยุทธศาสตร์ที่เสนอ และมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในแต่ละยุทธศาสตร์ทั้งในเรื่องเป้าหมาย ตัวชี้วัด และแนวทางการพัฒนาที่สอดคล้องกับเป้าหมายที่ตั้งไว้ ทั้งนี้ สิ่งที่สำคัญที่สุด คือกลไกและแนวทางในการขับเคลื่อนแผนไปสู่การปฏิบัติ โดยเฉพาะกระบวนการจัดทำแผนที่ควรมีความสอดคล้องทุกระดับตั้งแต่แผนชุมชน แผนตำบล แผนอำเภอ จนถึงแผนชาติ เพื่อให้ตอบสนองเป้าหมายและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ตลอดจนการกำหนดกลไกในการขับเคลื่อนแผนทั้งกฎหมาย

ระบบงบประมาณ ภาวการณ์พัฒนาที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาคการเมืองซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่จะผลักดัน
แผนให้เกิดผลในทางปฏิบัติผ่านทางนโยบายรัฐบาลและแผนบริหารราชการแผ่นดิน

๒) แนวทางการดำเนินงานในระยะต่อไป สายงานสังคมจะจัดประชุมคณะกรรมการแผนฯ ๑๑
ด้านสังคม เพื่อนำเสนอผลการประชุมในระดับภูมิภาค ในช่วงปลายเดือนเมษายน ๒๕๕๔ และปรับร่าง
ยุทธศาสตร์การสร้างความเป็นธรรมในสังคม และยุทธศาสตร์การพัฒนาคนสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต
อย่างยั่งยืนตามข้อเสนอแนะที่ได้จากภูมิภาคให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ก่อนนำเสนอในการประชุมประจำปีของ
สศช. ปี ๒๕๕๔

สรุปผลการประชุมระดมความ
คิดเห็นยุทธศาสตร์ของ
แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑

ภาคใต้

สรุปผลการประชุมระดมความคิดเห็น ภาคใต้
เรื่อง ยุทธศาสตร์การพัฒนาในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11
ระหว่างวันที่ ๑๗-๑๘ มีนาคม ๒๕๕๔ : ณ โรงแรมกระบี่เมอริทิม จ.กระบี่

๑. ภาพรวมการประชุม

๑.๑ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ได้จัดประชุมระดมความคิดเห็นทิศทางของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ระดับภาค ในภาคใต้ขึ้น ระหว่างวันที่ ๑๗-๑๘ มีนาคม ๒๕๕๔ ณ โรงแรมกระบี่เมอริทิม อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่ เพื่อเสริมสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนในภาคใต้ได้มีส่วนร่วมให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการกำหนดกรอบแนวคิดและทิศทางการพัฒนาประเทศในระยะของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๙) ในทิศทางที่ตอบสนองกับสถานการณ์ทางเศรษฐกิจและสังคมทั้งภายในและภายนอกประเทศที่กำลังเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทั้งนี้ มีผู้เข้าร่วมประชุมจาก ๑๔ จังหวัดในภาคใต้ ประมาณ ๑๘๐ คน ประกอบด้วย ผู้แทนจากหน่วยงานภาครัฐ ภาควิชาการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน องค์กรภาคประชาชน ผู้นำชุมชน ประชาชนชาวบ้าน ผู้นำกลุ่มอาชีพในชุมชน เยาวชน สื่อมวลชน และประชาชนทั่วไป

๑.๒ การประชุมในวันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๕๔ เริ่มเวลา ๑๓.๐๐ น. แบ่งเป็น ๒ ช่วง ในช่วงแรกเริ่มด้วย นายชาวุธวิทย์ อมตะมาทาศิต รองเลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ กล่าวเปิดการประชุมและนำเสนอยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ และต่อด้วยการอภิปรายเรื่องยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ โดยมี ดร.ณรงค์ชัย อัครเศรณี กรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เป็นผู้ดำเนินการอภิปราย และผู้อภิปรายรวม ๔ ท่าน ได้แก่ นายประพันธ์ มุสิกพันธ์ ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมภาคใต้ นายธนารักษ์ พงษ์เกษตรรา ประธานสภาอุตสาหกรรมภาคใต้ เป็นผู้แทนภาคเอกชน นายนันท์ ชูเอียด ประธานศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง เป็นผู้แทนภาคประชาชน และผศ.ดร.อัครวิทย์ กาญจนโอภาส ผู้อำนวยการศูนย์ Science Park ภาคใต้ เป็นผู้แทนภาควิชาการ ในช่วงที่สองเป็นการประชุมกลุ่มย่อย แบ่งเป็น ๓ กลุ่ม ซึ่งดำเนินการต่อเนื่องทั้งในวันแรกและวันที่สอง ประกอบด้วย (๑) กลุ่มเศรษฐกิจ (๒) กลุ่มสังคม และ (๓) กลุ่มทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อร่วมกันระดมความคิดเห็นในรายละเอียดเกี่ยวกับทิศทางการพัฒนาของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ โดยแต่ละกลุ่มได้เลือกประธาน และเลขานุการ รวมทั้งผู้นำเสนอประจำกลุ่มย่อย โดยมีเจ้าหน้าที่ สศช. ทำหน้าที่ประสานงานและอำนวยความสะดวกในการประชุม

๑.๓ การประชุมในวันที่ ๑๘ มีนาคม ๒๕๕๔ เป็นการนำเสนอผลการประชุมกลุ่มย่อยโดยผู้แทนแต่ละกลุ่ม และการเปิดอภิปรายทั่วไป ซึ่งภายหลังจากการประชุมกลุ่มย่อยแล้วเสร็จ เป็นการประชุมร่วมกันเพื่อรับฟังการนำเสนอผลสรุปการประชุมกลุ่มย่อยจากผู้แทนของแต่ละกลุ่ม รวมทั้งการเปิดอภิปรายทั่วไปเพื่อให้ความเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ก่อนปิดการประชุม

๒. สรุปประเด็นการนำเสนอแนวคิดและทิศทางของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑

นายชาญวิทย์ อมตะมาทุชาติ รองเลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้นำเสนอกรอบแนวคิดและทิศทางของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ที่ สศช. ได้วิเคราะห์การเปลี่ยนแปลง ทั้งที่เป็นโอกาสและข้อจำกัดของการพัฒนาประเทศ และการจัดทำแผนฯ ฉบับที่ ๑๑ ยังคงยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นเครื่องนำทางและเป็นภูมิคุ้มกันที่จะทำให้ภาคประชาชน ภาคเอกชน และประเทศชาติ สามารถที่จะบรรลุเป้าหมายของการพัฒนา มีสาระสำคัญโดยสรุป ดังนี้

๒.๑ ภาพรวมทิศทางของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ มีรายละเอียด ดังนี้

ภาพรวมของแผนมีการวิเคราะห์ความเสี่ยงที่ต้องเผชิญในอนาคต และการเตรียมการสร้างภูมิคุ้มกันที่จะรองรับความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้น รวมทั้งมีการกำหนดเป้าหมาย ยุทธศาสตร์การพัฒนา โดยภาพรวม ทิศทาง ได้มีการระดมสมองจากทุกภาคส่วนมาแล้วทั่วประเทศ โดยการประชุมในครั้งนี้จะเน้นให้ที่ประชุมพิจารณาถึงรายละเอียดทิศทางของแต่ละยุทธศาสตร์ที่ได้มีการประมวลและรวบรวมมาแล้ว ให้เกิดความสมบูรณ์มากขึ้น รวมทั้งรับฟังข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

๒.๒ ยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ประกอบด้วย ๖ ยุทธศาสตร์ ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การสร้างความเป็นธรรมในสังคม โดยมีแนวทางการพัฒนา คือ (๑) การสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคมให้ทุกคนในสังคมไทยสามารถจัดการความเสี่ยงและสร้างโอกาสในชีวิตให้แก่ตนเอง (๒) การจัดบริการทางสังคมให้ทุกคนตามสิทธิพึงมีพึงได้ เน้นการสร้างภูมิคุ้มกันระดับปัจเจกและสร้างการมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจในการพัฒนาประเทศ (๓) การเสริมสร้างพลังให้ทุกภาคส่วนสามารถเพิ่มทางเลือกการใช้ชีวิตในสังคมและสร้างการมีส่วนร่วมในเชิงเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองได้อย่างมีคุณค่าและศักดิ์ศรี (๔) เสริมสร้างความสัมพันธ์ของคนในสังคมให้แน่นแฟ้นเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การพัฒนาคนสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน โดยมีแนวทางการพัฒนา คือ (๑) การส่งเสริมคนไทยที่มีศักยภาพและความพร้อมให้มีบุตรเพิ่มขึ้น และมีการกระจายตัวประชากรที่สอดคล้องกับศักยภาพและโอกาสของพื้นที่ (๒) พัฒนาคุณภาพคนไทยให้มีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลงและการพัฒนาประเทศในอนาคต (๓) ส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต (๔) เสริมสร้างค่านิยมและวัฒนธรรมที่ดีงามของไทยมาขับเคลื่อนกระบวนการการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การสร้างความสมดุลและมั่นคงของอาหารและพลังงาน โดยมีแนวทางการพัฒนา คือ (๑) พัฒนาศักยภาพการเกษตรชาติที่เป็นฐานการผลิตภาคเกษตรให้เข้มแข็งและยั่งยืน (๒) เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตภาคเกษตรและสร้างมูลค่า (๓) สร้างความมั่นคงในอาชีพและรายได้ให้แก่เกษตรกร (๔) สร้างความมั่นคงด้านอาหารและพลังงานชีวภาพและชีวมวลในระดับครัวเรือนและชุมชน (๕) สร้างความมั่นคงด้านพลังงานชีวภาพเพื่อสนับสนุนการพัฒนาประเทศและความเข้มแข็งภาคเกษตร (๖) ปรับระบบบริหารจัดการภาครัฐเพื่อเสริมสร้างความสมดุลด้านอาหารและพลังงาน

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ การสร้างเศรษฐกิจที่มีเสถียรภาพบนฐานความรู้ โดยมีแนวทางการพัฒนา คือ (๑) การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจบนฐานความรู้ให้เติบโตอย่างมีคุณภาพ (๒) การปรับระบบการแข่งขัน

ยุทธศาสตร์ที่ ๕ การสร้างความเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจและความมั่นคงในภูมิภาค โดยมีแนวทางการพัฒนา คือ (๑) พัฒนาการเชื่อมโยงด้านการขนส่งและระบบโลจิสติกส์ภายใต้กรอบความร่วมมือในอนุภูมิภาคต่าง ๆ

(๒) พัฒนาฐานลงทุนโดยเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันในอนุภูมิภาค (๓) สร้างความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน (๔) เข้าร่วมเป็นภาคีความร่วมมือระหว่างประเทศระหว่างภูมิภาคโดยมีบทบาทที่สร้างสรรค์ เพื่อเป็นทางเลือกในการดำเนินนโยบายระหว่างประเทศในเวทีโลก (๕) สร้างความเป็นหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจในภูมิภาค ด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การเคลื่อนย้ายแรงงาน และการส่งเสริมแรงงานไทยในต่างประเทศ (๖) ป้องกันภัยจากการก่อการร้ายและอาชญากรรม ยาเสพติด ภัยพิบัติ และการแพร่ระบาดของโรคภัย (๗) เสริมสร้างความร่วมมือที่ระหว่างประเทศในการสนับสนุนการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างมีจริยธรรมไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม (๘) สนับสนุนการเปิดการค้าเสรีและกำหนดแนวทางป้องกันผลเสียที่จะเกิดขึ้น (๙) ปรับปรุงและเสริมสร้างความเข้มแข็งของภาคีการพัฒนาภายในประเทศตั้งแต่ระดับชุมชนท้องถิ่น

ยุทธศาสตร์ที่ ๖ การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน โดยมีแนวทางการพัฒนา คือ (๑) การอนุรักษ์ ฟื้นฟู และสร้างความมั่นคงของฐานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (๒) การปรับกระบวนการพัฒนาและขับเคลื่อนประเทศไปสู่การเป็นเศรษฐกิจและสังคมคาร์บอนต่ำและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (๓) การยกระดับขีดความสามารถในการปรับตัวรับมือกับการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ เพื่อให้สังคมมีความยืดหยุ่นและมีภูมิคุ้มกัน (๔) สร้างภูมิคุ้มกันด้านการค้าจากเงื่อนไขด้านสิ่งแวดล้อมและวิกฤติภาวะโลกร้อน (๕) เพิ่มบทบาทประเทศไทยในเวทีประชาคมโลกที่เกี่ยวข้องกับกรอบความตกลงและพันธกรณีด้านสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศ (๖) การควบคุมและลดมลพิษ (๗) การพัฒนาระบบการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้มีประสิทธิภาพ โปร่งใส และเป็นธรรม

๒.๓ การบริหารจัดการแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ สู่การปฏิบัติ โดยการสร้างความเข้าใจกับทุกภาคส่วนถึงวัตถุประสงค์ เป้าหมาย แนวทางการพัฒนา รวมทั้งมีการจัดทำแผนปฏิบัติการที่เชื่อมโยงตั้งแต่ระดับชาติ กระทรวง กรม มาสู่ภูมิภาค มีการเสริมบทบาททุกภาคี ทุกภาคส่วนให้มีการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์แผนฯ ๑๑ ไปสู่การปฏิบัติ ตลอดจนมีระบบติดตามประเมินผลความสำเร็จ ความล้มเหลวของการพัฒนาโดยใช้ตัวชี้วัดที่ชัดเจนในการประเมินผลต่อไป

๒.๔ สำหรับประเด็นระดมความคิดเห็น ประกอบด้วย การระดมความคิดเห็น ร่าง แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ จะมีส่วนเติมเต็มอย่างไรเพื่อให้เป็นยุทธศาสตร์การพัฒนาที่สมบูรณ์ สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน และมีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ รวมทั้งร่างยุทธศาสตร์การพัฒนาภาคใต้ และทิศทางพัฒนาระดับกลุ่มจังหวัดของภาคใต้ในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ และการระดมความคิดเห็นแนวทางการบริหารจัดการเพื่อขับเคลื่อนแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ไปสู่การปฏิบัติ

๓. สรุปประเด็นการอภิปรายของผู้ทรงคุณวุฒิ

๓.๑ ดร.ณรงค์ชัย อัครเศรณี กรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติและประธานอนุกรรมการร่างแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ด้านเศรษฐกิจ เป็นผู้ดำเนินการอภิปราย และได้ให้ข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับทิศทางของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ โดยสรุปคือต้องการให้เกิด ความทั่วถึง เท่าเทียม เป็นธรรม เป็นไทย มั่นคง ทนสมัย และไม่เป็นภัยต่อสภาพแวดล้อม ด้วยการให้ความสำคัญในการพัฒนาด้านต่างๆ ดังนี้

๓.๑.๑ การสร้างความเป็นธรรมในสังคมให้มากขึ้น ด้วยวิธีการลดความเหลื่อมล้ำต่างๆ เนื่องจากปัญหาความไม่เป็นธรรมในสังคมเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้า จึงจำเป็นต้องได้รับการแก้ไขเพื่อให้ประเทศพัฒนาได้อย่างมีคุณภาพ

๓.๑.๒ การสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจ โดยการปรับเปลี่ยนโครงสร้างการผลิตจากการเน้นการพัฒนาด้านอุตสาหกรรมแบบเดิมไปสู่รูปแบบการผลิตที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของคนและสังคม เนื่องจากสังคมเริ่มตระหนักถึงผลกระทบด้านลบของการพัฒนาด้านอุตสาหกรรมต่อวิถีชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชน นอกจากนั้นผลจากการรวมกลุ่มเศรษฐกิจ และความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ทำให้ทั่วโลกมีการเชื่อมโยงกันอย่างใกล้ชิดมากขึ้น คนในประเทศต้องทำธุรกรรมกับประเทศเพื่อนบ้านมากขึ้น ประกอบกับความต้องการให้มีความมั่นคงด้านอาหาร พลังงาน และสภาพแวดล้อมที่ไม่เสื่อมโทรม ดังนั้น จึงจำเป็นต้องพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศให้มีความเข้มแข็งและมีเสถียรภาพ โดยการปรับเปลี่ยนโครงสร้างการผลิตไปสู่ภาคบริการมากขึ้น ควบคู่ไปกับการพัฒนาอุตสาหกรรมที่มีคุณภาพและภาคเกษตรที่มีประสิทธิภาพ

๓.๑.๓ ประเด็นการระดมความคิดเห็น เพื่อรับฟังข้อเสนอแนะว่าการพัฒนาประเทศควรจะเป็นไปในทิศทางใด และในระดับพื้นที่ภาคใดมีประเด็นอะไรบ้าง มีลำดับความสำคัญอย่างไร เพื่อจะได้มีการจัดลำดับความสำคัญให้ถูกต้องเหมาะสมทั้งระดับภาคและระดับชาติ

๓.๒ นายประพันธ์ มุสิกพันธ์ ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมภาคใต้ สศช. นำเสนอร่างยุทธศาสตร์การพัฒนาภาคใต้และทิศทางการพัฒนากลุ่มจังหวัดในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ที่กำหนดขึ้นตามศักยภาพและโอกาสของพื้นที่ มีสาระสำคัญดังนี้

๓.๒.๑ สภาพเศรษฐกิจและสังคม มีขนาดพื้นที่และประชากรร้อยละ ๑๔ ของประเทศ มีขนาดเศรษฐกิจร้อยละ ๙.๘ ของมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมของประเทศ ซึ่งใกล้เคียงภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ แต่ภาคใต้มีมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมเฉลี่ยต่อบุคคลสูงกว่าทั้ง ๒ ภาค มูลค่าการผลิตส่วนใหญ่มาจากภาคการเกษตร ร้อยละ ๓๔ หรือกว่า ๑ ใน ๓ ของมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภาคใต้ ผลผลิตการเกษตรที่สำคัญคือ ยางพารา ปาล์มน้ำมัน และผลิตผลการประมง ส่วนภาคนอกการเกษตรประกอบด้วย ภาคอุตสาหกรรมซึ่งส่วนใหญ่เป็นการแปรรูปสินค้าเกษตรหลักของภาค ภาคบริการมีรายได้จากการท่องเที่ยว ๑.๘๒ แสนล้านบาทต่อปี คิดเป็นประมาณ ๑ ใน ๔ ของรายได้การท่องเที่ยวทั้งประเทศ โดยร้อยละ ๘๐ เป็นรายได้จากนักท่องเที่ยวต่างชาติ สำหรับภาคการค้าที่สำคัญคือการค้าชายแดนไทย-มาเลเซีย มีมูลค่าการค้าประมาณ ๓.๘ แสนล้านบาท หรือประมาณร้อยละ ๖๐ ของมูลค่าการค้าชายแดนทั่วประเทศ

๓.๒.๒ บทบาทการพัฒนาภาคใต้ ประกอบด้วย ๔ ประการ คือ ๑) เป็นฐานการผลิตและแปรรูปยางพาราและปาล์มน้ำมันแบบครบวงจร ๒) เป็นฐานการผลิตอาหารทะเลแปรรูป ๓) เป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวทางทะเลและการพักผ่อนชั้นนำของโลก ๔) เป็นประตูการค้าการขนส่งเชื่อมโยงสู่ประเทศเพื่อนบ้านทางใต้และนานาชาติ

๓.๒.๓ ยุทธศาสตร์การพัฒนาภาคใต้ ประกอบด้วย ๔ ยุทธศาสตร์ คือ ๑) ยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพคน ครอบครัว และชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับยุทธศาสตร์การสร้างความเป็นธรรมในสังคมและยุทธศาสตร์การพัฒนาคนสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืนของแผนฯ ๑๑ โดยมีประเด็นการพัฒนาสำคัญคือ การแก้ไขปัญหาความไม่ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนและนักท่องเที่ยว ปัญหายาเสพติด การสร้างความสามัคคีของสังคม การยกระดับรายได้และคุณภาพชีวิตของประชาชนใน ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ การป้องกันและแก้ไขปัญหาภัยธรรมชาติ ๒) ยุทธศาสตร์การพัฒนาความเข้มแข็งฐานการผลิตหลักและขยายฐานการสร้างรายได้ใหม่ๆ ซึ่งสอดคล้องกับยุทธศาสตร์การสร้างเสถียรภาพทางเศรษฐกิจบนฐานความรู้ และยุทธศาสตร์การสร้างสมดุลและความมั่นคงของอาหารและพลังงานของแผนฯ ๑๑ โดยมีประเด็นการพัฒนาสำคัญคือ (๑) การ

เพิ่มผลิตภาพการผลิตปาล์มน้ำมัน ยางพารา และการแปรรูปแบบครบวงจร (๒) การพัฒนามาตรฐานการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและการแปรรูปเพื่อสร้างมูลค่าสินค้าสัตว์น้ำ (๓) การเพิ่มประสิทธิภาพและผลิตภาพการปลูกข้าวในแหล่งปลูกข้าวหลัก (๔) การพัฒนาศูนย์กลางการท่องเที่ยวทะเลฝั่งอันดามัน และแหล่งท่องเที่ยวชายฝั่งทะเลอ่าวไทยเป็นแหล่งพักผ่อนตากอากาศมาตรฐานโลกเชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวบริเวณจังหวัดประจวบคีรีขันธ์และจังหวัดเพชรบุรี ๓) ยุทธศาสตร์การพัฒนาความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านและความเชื่อมโยงสู่นานาชาติ สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การสร้างเชื่อมโยงทางด้านเศรษฐกิจและความมั่นคงในภูมิภาคของแผนฯ ๑๑ โดยมีประเด็นการพัฒนาที่สำคัญคือการพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจบริเวณสงขลา-สตูล ซึ่งเป็นศูนย์กลางความเชื่อมโยงสู่นานาชาติทั้งทางบก ทางน้ำ และทางอากาศ การพัฒนาเมืองชายแดนและระบบโลจิสติกส์เชื่อมโยงประเทศเพื่อนบ้านเพื่อรองรับการเชื่อมโยงเศรษฐกิจภายใต้กรอบการพัฒนาความร่วมมือเศรษฐกิจสามฝ่าย (IMT –GT) และกรอบความร่วมมืออาเซียน ๔) ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมซึ่งสอดคล้องกับยุทธศาสตร์การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืนของแผนฯ ๑๑ โดยมีประเด็นการพัฒนาที่สำคัญคือ การคุ้มครองพื้นที่ป่าไม้ ป่าชายเลน เพื่อรักษาความสมดุลของสภาพแวดล้อมและสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติและเชิงนิเวศ การฟื้นฟูทะเลสาบสงขลาและอ่าวปัตตานีที่เป็นแหล่งอนุบาลสัตว์น้ำวัยอ่อนเพื่อการฟื้นฟูทรัพยากรประมงและอาชีพประมงพื้นบ้านซึ่งเป็นอาชีพที่มีความเสี่ยงต่อความยากจนของภาคใต้ การป้องกันและแก้ไขปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งทะเล

๓.๒.๔ ทิศทางการพัฒนากลุ่มจังหวัด ประกอบด้วย ๓ กลุ่ม โดย ๑) กลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งอ่าวไทย เน้นการส่งเสริมเป็นฐานอุตสาหกรรมการแปรรูปยางพารา ปาล์มน้ำมันในแถบจังหวัดชุมพร สุราษฎร์ธานี และนครศรีธรรมราช การเพิ่มผลิตภาพการผลิตข้าวในแถบลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาและลุ่มน้ำปากพนังซึ่งเป็นแหล่งผลิตข้าวหลักของภาค การพัฒนาการท่องเที่ยวบริเวณชายฝั่งทะเลตั้งแต่จังหวัดนครศรีธรรมราชต่อเนื่องไปจังหวัดสุราษฎร์ฯ ชุมพร เชื่อมโยงกับแหล่งพักผ่อนตากอากาศบริเวณจังหวัดประจวบฯและจังหวัดเพชรบุรี **๒) กลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งอันดามัน** เน้นการ พัฒนาการท่องเที่ยวบริเวณจังหวัดภูเก็ต พังงา กระบี่ ให้มีคุณภาพของบริการและมาตรฐานสิ่งอำนวยความสะดวกในระดับมาตรฐานโลก พัฒนาภูเก็ตเป็นศูนย์กลางธุรกิจการท่องเที่ยว การศึกษา การพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร พัฒนาจังหวัดกระบี่และจังหวัดตรังให้มีความสมดุลทั้งด้านการท่องเที่ยวและการแปรรูปอุตสาหกรรมการเกษตรยางพาราและปาล์มน้ำมัน **๓) กลุ่มจังหวัดภาคใต้ชายแดน** เน้นการสร้างความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน ยกย่องกระบี่และคุณภาพชีวิตของคนยากจน การพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจสงขลา-สตูลเป็นพื้นที่การค้าการลงทุนเชื่อมโยงนานาชาติ การพัฒนาให้จังหวัดสงขลาและหาดใหญ่เป็นศูนย์กลางด้านการศึกษาและการวิจัย และพัฒนาด้านการผลิตและแปรรูปสินค้าเกษตร

๓.๓ คุณนันท์ ชูเอียด ประธานศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง มีประเด็นอภิปราย ดังนี้

๓.๓.๑ พืชเศรษฐกิจหลักของภาคใต้คือเป็นยางพารา ที่ผ่านมามีการปลูกแบบพืชเชิงเดี่ยว ซึ่งไม่มีความมั่นคงด้านรายได้ จึงควรลดความเสี่ยงในด้านราคาโดยการปลูกพืชผสมผสานในสวนยาง เช่น ฝักเหมียงเพื่อเพิ่มรายได้ รวมทั้งการเพิ่มพืชตัวใหม่ๆ เช่น ไม้ผล สละซึ่งสามารถศึกษาดูงานได้จากผู้ที่ประสบความสำเร็จแล้ว

๓.๓.๒ การพัฒนาการเกษตร ต้องให้ความสำคัญกับเรื่องน้ำ ถ้าขาดน้ำการพัฒนาก็จะดำเนินต่อไปไม่ได้ แหล่งน้ำสำคัญของภาคใต้คือทะเลสาบสงขลา ซึ่งปัจจุบันมีปัญหาตื้นเขิน การทำสวนยางพาราในลักษณะปายางจะมีประโยชน์และมีสวนช่วยลดการชะล้างหน้าดินที่จะไหลลงสู่ทะเลสาบได้ นอกจากนี้ภาครัฐควรมีความชัดเจนด้านการวางแผนพัฒนาระหว่างต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ

๓.๓.๓ จังหวัดพัทลุงเดิมเป็นพื้นที่นา ปัจจุบันมีการบุกรุกที่นาโดยการทำสวนยางและสวนปาล์ม ซึ่งการทำสวนยางในพื้นที่นาจะได้ผลผลิตน้อยเนื่องจากพื้นที่ไม่เหมาะสมและมีปัญหาด้านยางตายเน่า

๓.๓.๔ การศึกษาดูงานตัวอย่างความสำเร็จเป็นกิจกรรมที่มีประโยชน์และสามารถนำความรู้มาปรับใช้ในการประกอบอาชีพของชุมชนได้ตามความเหมาะสม ซึ่งจังหวัดพัทลุงเป็นจังหวัดที่มีองค์ความรู้มาก มีศูนย์ปราชญ์เป็นจำนวนมาก

๓.๓.๕ การทำเกษตรของเกษตรกรไทยปัจจุบันจะต้องอยู่บนพื้นฐานของการพึ่งตนเองค่อนข้างมาก ซึ่งแตกต่างกับประเทศมาเลเซียที่ภาครัฐจะให้การสนับสนุนในทุกๆเรื่อง

๓.๔ นายธนารักษ์ พงษ์เภตรา ประธานสภาอุตสาหกรรมภาคใต้และรองเลขาธิการสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย มีประเด็นอภิปราย ดังนี้

๓.๔.๑ ภาคใต้ยังคงให้ความสำคัญกับภาคเกษตร ซึ่งต้องอาศัยน้ำเป็นจำนวนมาก ปัจจุบันระบบชลประทานของภาคใต้ ยังมีน้อย ซึ่งทำให้ผลผลิตภาคการเกษตรยังไม่ได้ผลเต็มที่ โดยภาคใต้จะมีฤดูแล้งเพียง 4 เดือน ดังนั้นภาครัฐควรเข้ามาสนับสนุนด้านการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ เนื่องจากเห็นว่าภาคใต้ควรพัฒนาเป็นเกษตรอุตสาหกรรม รวมทั้งควรมีการลงทุนด้านโครงสร้างพื้นฐานอย่างเพียงพอต่อไป

๓.๔.๒ ปัจจุบันอุตสาหกรรมปาล์มน้ำมันได้ลอกเลียนแบบมาจากประเทศมาเลเซีย โดยตัดใบไปตรวจว่าขาดสารอาหารอะไร มีการใช้ปุ๋ยอย่างไร และการใช้ยาฆ่าแมลงที่เหมาะสม รวมทั้งยังมีปัญหาโรคราขาว/ราแดง ซึ่งเกิดมาเป็นระยะเวลามากกว่า 10 ปีแล้วส่งผลกระทบต่อชาวสวนยางพารา แต่ปัญหาดังกล่าวยังไม่ได้รับการแก้ไข

๓.๔.๓ ในการที่จะปรับเปลี่ยนอะไรเข้ามาใหม่ ควรมีการศึกษาวิจัยให้ทองแท้ขอยกตัวอย่าง เช่น อุตสาหกรรมปาล์มน้ำมันเมื่อก่อนมีการปล่อยน้ำเสีย และส่งกลิ่นเหม็นรบกวนชุมชน แต่ปัจจุบันราคาปาล์มน้ำมันสูง เนื่องจากสามารถสกัดมาใช้ในรูปของพลังงาน จึงควรมีการวิจัยเชิงลึกด้านต่างๆ เช่น การพัฒนาอุตสาหกรรมปาล์มน้ำมัน เพื่อใช้ภายในชุมชน เช่น ไบโอดีเซล เป็นต้น

๓.๕.๔ มหาวิทยาลัยควรมาช่วยสนับสนุนด้านงานวิจัยเพื่อมารองรับอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ โดยเฉพาะอุตสาหกรรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

๓.๕ ผศ.ดร.อัครวิทย์ กาญจนโอภาส ผู้อำนวยการศูนย์ Science Park ภาคใต้ มีประเด็นอภิปราย ดังนี้

๓.๕.๑ การพัฒนาภาคใต้โดยวิธีการกระตุ้นให้เกิดการบริหารจัดการองค์ความรู้และเทคโนโลยี เป็นเรื่องสำคัญที่จะสนับสนุนการพัฒนาโดยใช้องค์ความรู้เป็นฐาน ทั้งนี้ การวิจัยและพัฒนาจะต้องดำเนินการโดยทั้งภาครัฐและเอกชน โดยเน้นให้เอกชนต้องเข้ามามีส่วนในการวิจัยและพัฒนามากขึ้น ปัจจุบันกลไกรัฐที่ได้จัดตั้งศูนย์อุทยานวิทยาศาสตร์ภาคใต้ (Science Park) ขึ้นในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๐ ซึ่งมีส่วนสำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนาสังคมและเศรษฐกิจที่อยู่บนฐานความรู้ โดยที่เมืองอุทยานวิทยาศาสตร์นี้ จะเป็นตัวดึงดูดกิจกรรมทางเศรษฐกิจให้มีการจ้างงานเพิ่มขึ้น นอกจากนี้ ยังมีองค์กรใหม่ๆ ที่ได้ก่อตั้งขึ้นเพื่อพัฒนาด้านการวิจัยและบริหารจัดการความรู้อีกด้วย

๓.๕.๒ การวิจัยและพัฒนาในอดีต ไม่ได้ส่งผ่านไปสู่การใช้ประโยชน์ ปัจจุบันต้องมีการพิจารณาทรัพย์สินทางปัญญาที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ การบ่มเพาะธุรกิจ ซึ่งในประเด็นนี้ได้มีการ

ดำเนินการโดยอุทยานวิทยาศาสตร์ มีการขับเคลื่อนงานวิจัยมาใช้ให้เกิดประโยชน์ทางเศรษฐกิจ อีกทั้ง เอกชนยังสามารถเข้าถึงเงินทุนเพื่อการวิจัย (มีวงเงินงบประมาณ ๑๗๐ ล้านบาท ในภาคใต้) ตัวอย่างเช่น

๑) การผลิตถุงมือยางนิ้วมือ เติบโตจากการกดทับ การพัฒนาต่อยอดจากข้าวสังข์หยด (พัทลุง) หรือตัวอย่างจังหวัดพัทลุงที่มีการปลูกสัปรดจำนวนมากในเมื่อผลผลิตเกินจึงคั้นน้ำออกแล้วผลิตสัปรดหวาน เดิม น้ำสัปรดยังไม่ได้นำไปแปรรูปมากนักและส่วนใหญ่นำไปทิ้ง แต่ปัจจุบันได้มีการนำไปผลิตวัสดุปิดแผลในรูป เซลลูโลส ซึ่งต่อมอุทยานฯ ได้ต่อยอดโดยผลิตวัสดุที่สามารถกระตุ้นปิดปากแผลเพื่อให้บาดแผลกระชับขึ้น โดยทำ clinical trail ในโรงพยาบาล อีกทั้ง ปรับกระบวนการผลิตให้เป็นแผ่นระบบนำส่งเครื่องสำอางค์ให้เข้าสู่ผิวให้ได้มากขึ้น รวมทั้งเวชสำอางค์อื่นๆ และอยู่ระหว่างการพัฒนาให้เป็นวัสดุส่งยาเข้าสู่ร่างกายได้รวดเร็วขึ้น

๒) ผลิตภัณฑ์ยางพารา นักวิจัยของ มอ. มี Test kit ที่สามารถทดสอบน้ำยางที่มีคุณสมบัติเหมาะสมในกระบวนการผลิตแต่ละประเภทอย่างเหมาะสม โดยใช้เวลาเพียง 20 ชั่วโมง (เทคโนโลยีของประเทศ มาเลเซียใช้เวลา 20 วัน) ซึ่งได้มีการตั้งบริษัทภายใต้มหาวิทยาลัยเพื่อดำเนินการผลิต แต่กลไกในรูปแบบนี้ ไม่มั่นใจว่าทำได้ในหน่วยงานของภาครัฐหรือไม่

๓) วัตถุดิบยางพารา สามารถใช้ผลิตหมอนเพื่อป้องกันการกดทับ ในขณะการผ่าตัด การสร้างมูลค่าเพิ่มของยางพาราจะยังทำได้อีกมาก หากมี กลไกและกระบวนการที่รองรับและสนับสนุนอย่างเหมาะสม

๔) Double waffle layer เพื่อลดการกระแทกของสันเท้า เป็นการทำงานของแพทย์และวิศวกรเครื่องกล แต่ขณะนี้ ผลิตในระดับในมหาวิทยาลัยเท่านั้น

๓.๕.๓ สำหรับการบริหารจัดการสู่การปฏิบัติ นั้นกลไกขับเคลื่อนที่เขียนไว้ในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ จะมีส่วนสำคัญในการทำให้การนำองค์ความรู้มาใช้ประโยชน์ได้

๔. สรุปความเห็นและประเด็นอภิปรายในการประชุมกลุ่มย่อย

ที่ประชุมกลุ่มย่อยทั้ง ๓ กลุ่ม ได้ให้ความเห็นและข้อเสนอแนะต่อยุทธศาสตร์การพัฒนาในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ สรุปได้ดังนี้

๔.๑ กลุ่มย่อยด้านเศรษฐกิจ มีผู้เข้าร่วมประชุมรวม ๔๑ คน โดยที่ประชุมส่วนใหญ่เห็นด้วยกับข้อเสนอของ สศช. และมีข้อคิดเห็นเพิ่มเติม ดังนี้

๔.๑.๑ ยุทธศาสตร์การสร้างเศรษฐกิจที่มีเสถียรภาพบนฐานความรู้ มีข้อเสนอเพิ่มเติม ดังนี้

(๑) การปรับโครงสร้างภาคอุตสาหกรรม มีข้อเสนอแนวทางการพัฒนา ดังนี้

๑) ควรเน้นการพัฒนาอุตสาหกรรมอย่างยั่งยืนโดยมีมาตรการส่งเสริมอุตสาหกรรมสะอาด และควบคุมอุตสาหกรรมที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมอย่างจริงจัง

๒) ควรมีแนวทางการใช้ประโยชน์ของเหลือใช้/ของเสียจากกระบวนการผลิต/แปรรูปเกษตร มาใช้เป็นปุ๋ย พลังงานชีวมวล

(๒) การพัฒนาภาคเกษตร มีข้อเสนอแนวทางการพัฒนา ดังนี้

๑) การกำหนดเขตพื้นที่เกษตรกรรม (Zoning) เนื่องจากยางพาราและปาล์ม น้ำมันรุกรานที่นาข้าว มีการใช้พื้นที่ดินไม่เหมาะสม ไม่เกิดประสิทธิภาพ

๒) การบริหารจัดการองค์ความรู้ภาคเกษตร โดยมีแนวทางในการดำเนินการ คือ

๒.๑) การกำหนดพื้นที่เกษตรสำหรับพืชอาหาร และพืชพลังงาน เพื่อบริหารจัดการพื้นที่ดินที่มีอยู่อย่างจำกัด เพื่อสร้างความมั่นคงด้านรายได้ และสร้างเสถียรภาพของราคา โดยควรกำหนดให้มีมาตรการจูงใจ (Incentives) เพื่อให้ zoning สามารถทำได้จริง

๒.๒) การพัฒนาเกษตรอย่างครบวงจร ควรเริ่มตั้งแต่การพัฒนาสายพันธุ์เพิ่มผลผลิตต่อไร่ การใช้เทคโนโลยีในการผลิต การเพิ่มมูลค่าโดยการแปรรูป การบริหารจัดการข้อมูลและองค์ความรู้

๒.๓) การลดต้นทุนการผลิต และสนับสนุนการทำเกษตรอินทรีย์ให้มากขึ้น เพื่อช่วยปรับปรุงคุณภาพดินและพันธุ์พืช

๒.๔) การปรับปรุงกฎหมายคุ้มครองภาคการเกษตรให้เป็นของคนไทย โดยควบคุมการลงทุนของชาวต่างชาติ

๒.๕) การเพิ่มรายได้ให้กับเกษตรกรโดยการขายคาร์บอนเครดิต

(๓) การปรับโครงสร้างภาคบริการ มีข้อเสนอแนวทางการพัฒนา ดังนี้

๑) ควรกำหนดแนวทางการพัฒนาภาคบริการอย่างยั่งยืนโดยใช้จุดแข็งของทักษะองค์ความรู้ของผู้ประกอบการ และการมีทรัพยากรทางธรรมชาติและวัฒนธรรมที่สนับสนุนการท่องเที่ยว

๒) ควรกำหนดแนวทางการปรับโครงสร้างภาคบริการ ดังนี้

๒.๑) การปรับโครงสร้างหน่วยงานภาครัฐที่รับผิดชอบด้านการท่องเที่ยว (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา) โดยพัฒนาศักยภาพบุคลากรภาครัฐให้มีความรู้ ความสามารถเพียงพอในบทบาทที่รับผิดชอบ และควรบูรณาการองค์ความรู้จากผู้ประกอบการภาคเอกชนมาใช้เพื่อให้เกิดประโยชน์

๒.๒) การนำรูปแบบการตลาดสมัยใหม่ เช่น Emotional marketing (การสร้างคุณค่าและความประทับใจให้เกิดขึ้นกับนักท่องเที่ยว)

๒.๓) การพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวที่จะให้เกิดความยั่งยืนและสอดคล้องกับกระแสโลก เช่น การท่องเที่ยวและบริการเชิงสุขภาพ (Wellness) รวมทั้ง สปา และการแพทย์แผนไทย การท่องเที่ยววิถีชุมชน

(๔) การปฏิรูปกฎหมาย มีข้อเสนอแนวทางการพัฒนา ดังนี้

๑) ทบทวน/ปรับปรุงกฎหมาย โดยเฉพาะสาขาการเงิน และสาขาสื่อสารและโทรคมนาคมให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

๒) การบังคับใช้กฎหมายอย่างเสมอภาค เท่าเทียม และเป็นธรรม

๓) การปกป้องและให้สนับสนุนธุรกิจค้าปลีกรายเล็กให้สามารถคงอยู่ได้ในภาวะที่มีการแข่งขันอย่างรุนแรง โดยมีแนวทางในการดำเนินการ คือ

๓.๑) ทบทวน ปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ และข้อบังคับ ให้มีความทันสมัย และเหมาะสมกับบริบทการเปลี่ยนแปลงทางการค้า การลงทุน การเงิน ทั้งในประเทศและต่างประเทศ รวมทั้งพลวัตรในภาคการเกษตร อุตสาหกรรม และบริการ

๓.๒) บังคับใช้กฎหมายเพื่อให้เกิดความเสมอภาค เท่าเทียม และเป็นธรรม โดยไม่เอื้อประโยชน์ต่อกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งเป็นการเฉพาะ

๓.๓) จัดให้มีกฎหมายเพื่อสนับสนุนธุรกิจค้าปลีกรายเล็กให้สามารถอยู่ได้ในภาวะที่มีการแข่งขันอย่างรุนแรงจากธุรกิจค้าปลีกรายใหญ่ต่างชาติ

(๕) การพัฒนาปัจจัยสนับสนุน (โครงสร้างพื้นฐาน แรงงาน การศึกษา) มีข้อเสนอแนะ
ทางการพัฒนา ดังนี้

๑) ควรเตรียมความพร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐานด้านขนส่งภายในประเทศให้สอดคล้องกับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านการขนส่งของประเทศเพื่อนบ้านโดยเฉพาะการเชื่อมโยงทางรถไฟจากจีน-ลาว-ไทย และเส้นทางถนนในกลุ่มประเทศ GMS

๒) ควรมีแนวทางการพัฒนาแรงงานที่มีทักษะ โดยเน้นอาชีวศึกษา และขยายการศึกษาอาชีวะถึงระดับปริญญาตรี โดยมีแนวทางในการดำเนินการ คือ

๓) ควรพิจารณาแนวทางที่เหมาะสมในการแก้ไขปัญหาการขาดแคลนแรงงานไร้ฝีมือ โดยอาจพิจารณาใช้แรงงานจากประเทศเพื่อนบ้าน และ/หรือส่งเสริมการใช้เครื่องจักรกลทดแทนแรงงาน โดยให้มีการวิจัยและพัฒนา และสร้างมาตรการจูงใจที่เหมาะสม

๔.๑.๒ ยุทธศาสตร์การสร้างเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจและความมั่นคงในภูมิภาค มีข้อเสนอเพิ่มเติม ในการสร้างเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้าน และบทบาทและอิทธิพลของประเทศจีน อินเดีย และประชาคมอาเซียนให้สามารถสนับสนุนการพัฒนาของไทย โดยมีแนวทางในการดำเนินการ ดังนี้

(๑) พัฒนาอุตสาหกรรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมการพัฒนาอุตสาหกรรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และการโยกย้ายอุตสาหกรรมหนักไปยังเขตเศรษฐกิจของประเทศเพื่อนบ้าน (เช่น โครงการเขตเศรษฐกิจพิเศษทวาย สหภาพพม่า) รวมทั้งการลงทุนในต่างประเทศ (Outward investment)

(๒) การใช้ประโยชน์ปัจจัยการผลิต เช่น แรงงาน วัตถุดิบ พื้นที่ เพื่อเป็นฐานการผลิตของประเทศไทย

(๓) การสร้างอุตสาหกรรมแปรรูปจากยางพาราไปสู่ผลิตภัณฑ์ที่มีมูลค่าสูงขึ้น เช่น ผลิตภัณฑ์ ยางล้อ ชิ้นส่วนและส่วนประกอบรถยนต์/ยานยนต์ประเภทอื่น

๔.๒ กลุ่มย่อยด้านสังคม มีผู้เข้าร่วมประชุมรวม ๓๖ คน ที่ประชุมส่วนใหญ่เห็นด้วยกับข้อเสนอของ สศช. โดยมีข้อคิดเห็นเพิ่มเติม ดังนี้

๔.๒.๑ การพัฒนาในภาพรวม มีประเด็นข้อเสนอแนะ ดังนี้

(๑) การสร้างภูมิคุ้มกัน ข้อ ๒.๒.๕ การสร้างความเข้มแข็งของสถาบันทางสังคมเริ่มตั้งแต่สถาบันครอบครัว สถาบันศาสนา สถาบันการศึกษา (บ้าน วัด โรงเรียน) ให้ตัด ข้อความ (บ้าน วัด โรงเรียน) เนื่องจากในภาคใต้มี บรม (บ้าน โรงเรียน มัสยิด) ด้วย

(๒) ควรเน้นให้สื่อมีจรรยาบรรณในการนำเสนอข้อมูลข่าวสาร

(๓) ควรมีมาตรการจูงใจด้านภาษีให้แก่ผู้ผลิตสื่อสร้างสรรค์ในด้านสังคม

(๔) ควรเพิ่มแนวทางการเสริมสร้างความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

(๕) แนวทางการพัฒนาคนควรให้ครอบคลุม IQ, EQ, MQ, AQ และ PQ

๔.๒.๒ ยุทธศาสตร์ เป้าหมายและแนวทางการพัฒนาของแผนพัฒนาฉบับที่ ๑๑ มีประเด็นข้อเสนอแนะ ดังนี้

(๑) ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การสร้างความเป็นธรรมในสังคม มีข้อเสนอเพิ่มเติม ดังนี้

๑) แนวทางการพัฒนา

๑.๑) ปรับปรุงข้อความเดิม ข้อ ๕.๑ หน้า ๒๔ จาก การสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคมให้ทุกคนในสังคมไทยสามารถจัดการความเสี่ยงและสร้างโอกาสในชีวิตให้แก่ตนเอง ปรับเป็น การสร้างความมั่นคงทางสังคมและเศรษฐกิจ

๑.๒) ข้อ ๕.๑.๑ ให้ปรับเปลี่ยนคำว่า “เศรษฐกิจฐานราก” และ “คนฐานล่าง” ให้เข้าใจได้ง่ายขึ้น

๑.๓) ข้อ ๕.๑.๓ จากเดิม “การพัฒนาระบบข้อมูลให้มีมาตรฐาน...” เพิ่มเติมเป็น “การพัฒนาระบบฐานข้อมูลให้มีมาตรฐาน...”

๑.๔) ข้อ ๕.๒.๑ ปรับปรุงคำว่า “กลุ่มด้อยโอกาส” เป็น “ประชาชน” คำว่า “สุขภาพ” เป็น “สุขภาพอนามัย” และคำว่า “คนยากจน” เป็น “ผู้มีรายได้น้อย”

๒) เป้าหมายการพัฒนา

๒.๑) ข้อ ๕.๒.๘ เดิม “ลดปัญหาการทุจริต คอร์รัปชัน” เป็น “ลดปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันในทุกภาคส่วน”

๒.๒) ข้อ ๕.๓.๗ การสร้างความเท่าเทียมในกระบวนการยุติธรรม ควรเน้นการอำนวยความสะดวกให้กับทุกกลุ่มอาชีพ

(๒) ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การพัฒนาคนสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน มีข้อเสนอเพิ่มเติม ดังนี้

๑) แนวทางการพัฒนา

๑.๑) ควรปรับชื่อยุทธศาสตร์ เป็น “การพัฒนาคนสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ คุณธรรมตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน”

๑.๒) ควรเพิ่มแนวทางด้านการป้องกัน/กำจัดปัญหาสังคม เช่น การพนันและยาเสพติด ให้มีความชัดเจนทั้งในระดับชาติและระดับภาค

๑.๓) การแก้ปัญหา ยาเสพติด ควรได้รับร่วมมือจากทุกภาคส่วน (สถาบันการศึกษา สถาบันครอบครัว และชุมชน) และให้โอกาสกับผู้ติดยาเสพติดที่กลับตัวแล้วให้มีโอกาสกลับสู่สังคม

๒) ตัวชี้วัด

๒.๑) เพิ่มตัวชี้วัดด้านพัฒนาการศึกษาในเชิงคุณภาพ

๒.๒) เพิ่มตัวชี้วัดการวิจัยด้านสังคมที่นำมาใช้ประโยชน์

๓) เป้าหมายการพัฒนา

๓.๑) การสร้างความเข้มแข็งของสถาบันครอบครัว

๓.๒) คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของคนไทย ควรเพิ่มในเรื่อง การสร้างจิตสำนึกในเอกลักษณ์ ความเป็นชาติไทย ความสามารถในการปรับตัวในสังคมโลก และความมีระเบียบวินัย

๓.๓) การพัฒนาคุณภาพการศึกษา ควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาการเรียนการสอนใน ๔ วิชาหลัก (คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาไทย และภาษาอังกฤษ) การปรับวิธีการจัดการเรียนการสอน และ พัฒนาคุณภาพครู รวมทั้ง การดำเนินการตามยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่ ๒ ของกระทรวงศึกษาธิการ

๔.๒.๓ ยุทธศาสตร์ภาคใต้ มีข้อเสนอเพิ่มเติม ดังนี้

(๑) รื้อฟื้นการตั้งสถาบันการศึกษาชั้นสูง ๑ จังหวัด ๑ มหาวิทยาลัย

(๒) แก้ไขปัญหาเสพติดอย่างจริงจัง โดยเฉพาะการเสพสารเสพติดจากพืชใบกระพุ่มมากขึ้น ซึ่งมีแนวโน้มการแพร่ระบาดที่รุนแรงในปัจจุบัน

๔.๓ กลุ่มย่อยด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีผู้เข้าร่วมประชุมรวม ๓๑ คน ที่ประชุมส่วนใหญ่เห็นด้วยกับข้อเสนอของ สศช. โดยมีข้อเสนอเพิ่มเติม ดังนี้

๔.๓.๑ ยุทธศาสตร์ แนวทางการพัฒนาและตัวชี้วัด

๑) ยุทธศาสตร์ที่ ๓ ยุทธศาสตร์การสร้างความสมดุลและมั่นคงของอาหารและพลังงาน มีข้อเสนอแนวทางการพัฒนาเพิ่มเติม ดังนี้

(๑) ควรพัฒนาคนรุ่นใหม่ให้มีจิตสำนึกที่เห็นคุณค่าของอาชีพเกษตรกรและวิถีชีวิตครอบครัวที่อบอุ่น ให้มีการเรียนรู้การบริหารจัดการทรัพยากรในชุมชน และสามารถพัฒนาต่อยอดเพื่อสร้างมูลค่าโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นผสมผสานกับเทคโนโลยีสมัยใหม่

(๒) ควรมีการแบ่งโซนการผลิตพืชอาหารและพืชพลังงานในแต่ละลุ่มน้ำให้สอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่ เพื่อคุ้มครองพื้นที่ที่มีศักยภาพด้านเกษตร โดยเฉพาะพื้นที่ผลิตพืชอาหาร เช่น การคุ้มครองอาชีพการทำนาโดยการตั้งกองทุนเช่นเดียวกับกองทุนยาง เป็นต้น

(๓) ภาครัฐควรสนับสนุนงบประมาณในการลงทุนด้านการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำเศรษฐกิจ เพื่อเป็นการลดต้นทุนให้ผู้ผลิตเช่นเดียวกับประเทศญี่ปุ่นและจีน

(๔) การพัฒนาภาคการเกษตร ควรให้ความสำคัญกับการให้ความรู้แก่เกษตรกรเพื่อลดการใช้สารเคมีที่จะส่งผลกระทบต่อความมั่นคงด้านอาหารและสุขภาพของประชาชน รวมทั้งการส่งเสริมการปลูกพืชผสมผสานแทนการปลูกพืชเชิงเดี่ยว เพื่อลดความเสี่ยง และเพิ่มความหลากหลายทางชีวภาพ เช่น ไม้ผล พืชสมุนไพร สปาท ผักปลอดสารพิษ ฯลฯ เพื่อให้เกษตรกรมีรายได้ตลอดทั้งปี และควรมีการสำรวจแนวโน้มปริมาณผลผลิตของพืชก่อนดำเนินมาตรการประกันราคาพืชผลทางการเกษตรก่อนช่วงเวลาผลผลิตออกสู่ตลาด ตลอดจนควรนำผลการวิจัยด้านเกษตรมาใช้ประโยชน์อย่างเต็มที่ โดยเฉพาะส่งเสริมการวิจัยพืชหลัก (ยาง ปาล์ม) เพื่อการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยควรเป็นการวิจัยระดับปราชญ์ชาวบ้าน เพื่อเป็นการสร้างนักวิจัยในท้องถิ่น

(๕) ควรมีแนวทางการลดการใช้พลังงานธรรมชาติที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงของเปลือกโลก โดยเฉพาะการใช้ก๊าซธรรมชาติและน้ำมัน จึงควรหันมาพึ่งพาพลังงานสะอาด เช่น พลังงานแสงแดด

พลังงานลม ฯลฯ นอกจากนี้ ควรวางแผนการใช้พลังงานให้เชื่อมโยงกับแผนรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของประเทศ

(๖) ควรพิจารณาความมั่นคงด้านอาหารให้ครอบคลุมสาเหตุที่มาจากความขัดแย้งในการใช้ทรัพยากรเพื่อการพัฒนาระหว่างอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและภาคการเกษตร โดยเฉพาะทรัพยากรมนุษย์ที่ดิ้น น้ำ ที่มีผลกระทบต่อความเสี่ยงด้านความมั่นคงของอาหารและพลังงาน จึงต้องคำนึงถึงความสมดุลในการใช้พืชเกษตรสำหรับอาหารและพลังงาน รวมทั้งให้ความสำคัญกับการสร้างความมั่นคงของอาหารและพลังงานให้กับผู้บริโภคไว้ด้วย (เนื่องจากในแนวทางที่กำหนดยังเน้นเฉพาะผู้ผลิต)

(๗) ควรกำหนดให้การสร้างความมั่นคงของอาหารและพลังงานเป็นวาระแห่งชาติ เนื่องจากทิศทางการพัฒนาของประเทศขาดความชัดเจน เช่น นโยบายส่งเสริมการขุดเจาะน้ำมันในทะเล ตามความต้องการของกลุ่มการเมือง กลุ่มผลประโยชน์และธุรกิจข้ามชาติ ก่อให้เกิดผลกระทบต่อการท่องเที่ยวและแหล่งอาหารในทะเล ทั้งนี้ ควรผลักดันการแปลงแผนไปสู่การปฏิบัติให้เป็นรูปธรรม

๒) ยุทธศาสตร์ที่ ๖ ยุทธศาสตร์การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน มีข้อเสนอแนวทางการพัฒนาและตัวชี้วัด เพิ่มเติม ดังนี้

(๑) แนวทางการพัฒนา

(๑.๑) ควรมีแนวทางปลูกฝังให้คนรักป่าและรักทิวเขา และควรมีการบังคับใช้กฎหมายในการจัดการสภาพแวดล้อมอย่างเป็นรูปธรรม

(๑.๒) ควรสนับสนุนการนำกากของเสียที่ทับถมเป็นเวลานานมาผลิตพลังงานเชื้อเพลิงและพลังงานไฟฟ้า และควรมีมาตรการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการประหยัดพลังงาน ลดการฟุ่มเฟือยจากการใช้พลาสติก

(๑.๓) ควรสนับสนุนแนวคิดเรื่อง Zero waste โดยเห็นว่าขยะเป็นทรัพยากรที่มีประโยชน์ เช่น ขยะอินทรีย์สามารถนำมาใช้เป็นปุ๋ยหรือพลังงาน และควรออกกฎหมายให้มีการคัดแยกขยะจากแหล่งกำเนิดทุกครัวเรือน ทุกสถานประกอบการ และควรมีการส่งเสริมการนำขยะมาใช้ประโยชน์

(๑.๔) ควรเก็บภาษีสิ่งแวดล้อมจากหน่วยงานการประปา เนื่องจากการประปาเป็นผู้ใช้น้ำโดยตรง และนำเงินมาจัดตั้งกองทุนสำหรับสนับสนุนท้องถิ่นที่สามารถดูแลแหล่งน้ำและสิ่งแวดล้อมได้เป็นอย่างดี พร้อมทั้งกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นสามารถจัดเก็บและใช้ภาษีสิ่งแวดล้อมได้

(๑.๕) ควรให้ความสำคัญกับการฟื้นฟูแหล่งน้ำธรรมชาติทั้งขนาดใหญ่และเล็ก เพื่อแก้ปัญหาน้ำท่วม ภัยแล้ง และการใช้น้ำในภาคการเกษตร และควรส่งเสริมการพัฒนาแหล่งกักเก็บน้ำขนาดเล็กที่เหมาะสมกับพื้นที่ เช่น การทำฝายชะลอน้ำในแหล่งน้ำธรรมชาติ เป็นต้น

(๑.๖) การพัฒนาการท่องเที่ยวโดยคำนึงถึง Carrying Capacity ของทุกแหล่งท่องเที่ยว

(๒) ตัวชี้วัด

(๒.๑) เพิ่มสัดส่วนพื้นที่ป่าไม้เป็นไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๔๐ ของพื้นที่ของประเทศ

(๒.๒) เพิ่มตัวชี้วัดการลดปริมาณการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ในภาคขนส่งและภาคอุตสาหกรรม

(๒.๓) เพิ่มตัวชี้วัดเรื่องน้ำเสียชุมชนและคุณภาพน้ำในแหล่งน้ำ

๔.๓.๒ การบริหารจัดการแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ สู่การปฏิบัติ มีข้อเสนอเพิ่มเติม ดังนี้

- ๑) ควรมีการติดตามประเมินผลแผนพัฒนาระดับพื้นที่และควรมีการประกวดท้องถิ่นที่ดำเนินการตามแผน
- ๒) ควรเพิ่มเรื่องการบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจัง และควรมีมาตรการป้องกันและแก้ไข ปัญหาที่เกิดจากผลกระทบจากการพัฒนาโครงการขนาดใหญ่ของภาครัฐและเอกชน

๔.๓.๓ ยุทธศาสตร์การพัฒนาภาคใต้ ที่ประชุมมีข้อเสนอแนวทางการพัฒนาเพิ่มเติมในยุทธศาสตร์ที่ ๔ การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อเป็นฐานการพัฒนาอย่างยั่งยืน ดังนี้

- ๑) ควรมีแผนป้องกันน้ำท่วมและผังเมืองที่ชัดเจน
- ๒) ควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่นในการใช้ประโยชน์และการรักษา ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยการจัดสรรงบประมาณสนับสนุน
- ๓) ควรส่งเสริมการสร้างความสะดวกของทะเลสาบสงขลาให้เป็นทะเล ๓ น้ำ (น้ำจืด น้ำเค็ม น้ำกร่อย)
- ๔) ควรมีแผนการแก้ปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งที่มีความชัดเจนและควรกำหนดให้ชายฝั่งทะเล เป็นพื้นที่สีเขียว เพื่อป้องกันความปลอดภัยจากภัยพิบัติต่าง ๆ เช่น สึนามิ
- ๕) ควรส่งเสริมให้มีหลักสูตรการเรียนการสอนในโรงเรียนเพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ วัฒนธรรม เศรษฐกิจ สังคม ภาษาของประเทศเพื่อนบ้านและประชาคมอาเซียน
- ๖) ควรคุ้มครองพื้นที่เหมาะสมในการปลูกข้าว เช่น กลุ่มน้ำปากพอง กลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา

๕. สรุปความเห็นและประเด็นอภิปรายเพิ่มเติม

๕.๑ ยุทธศาสตร์การพัฒนาตามแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ มีข้อเสนอเพิ่มเติมดังนี้

๕.๑.๑ การยึด หลักการ “พัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” นำทางในการพัฒนา ประเทศ ควรมีแนวทางการนำศูนย์ปราชญ์ชาวบ้านซึ่งกล่าวได้ว่าเป็นโรงเรียนที่นำเศรษฐกิจพอเพียงมาถ่ายทอดให้ กว้างขวางขึ้นนั้น โดยต้องมีการสนับสนุนทั้งด้านบุคลากร และงบประมาณ เพื่อให้ศูนย์ปราชญ์ฯ ได้บริหารจัดการ ความรู้ได้เป็นรูปธรรม

๕.๑.๒ ยุทธศาสตร์การพัฒนาคนสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตฯ ควรให้ความสำคัญเรื่อง non degree learning มากขึ้นโดยเน้นการเรียนรู้เพื่อประกอบอาชีพ แก้ปัญหาชีวิตเพื่อนำไปสู่การศึกษาตลอดชีวิต การผลักดัน พ.ร.บ.อาชีวศึกษาให้เกิดผลเป็นรูปธรรมและการสร้างแรงจูงใจการเข้าศึกษาอาชีวศึกษาที่เป็นรูปธรรม รวมทั้งผลักดันการเรียนการสอนในสถานประกอบการให้มีมากขึ้นเพื่อสนับสนุนการผลิตกำลังคนระดับกลางที่มี คุณภาพ ตลอดจนการสร้างเสริมความเข้มแข็งให้ชุมชนเพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรม

๕.๑.๓ ยุทธศาสตร์การสร้างความเป็นธรรมในสังคม ควรพิจารณาทั้ง supply chain ให้ครบ ตั้งแต่ต้นน้ำ กลางน้ำ ถึงปลายน้ำ โดยทุกสาขา (Sector) ต้องได้รับความเป็นธรรม

๕.๑.๔ ยุทธศาสตร์การสร้างสมดุลและความมั่นคงของอาหารและพลังงาน ควรมีแนวทางในการสร้างความมั่นคงและพลังงานในกรณีที่แหล่งผลิตพลังงานอยู่ในประเทศเพื่อนบ้าน รวมทั้งกำหนดพื้นที่การปลูกพืชให้เหมาะสมตามศักยภาพของแต่ละพื้นที่ (Zoning)

๕.๑.๕ ยุทธศาสตร์การจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน ควรกำหนดเป้าหมายการเพิ่มพื้นที่ป่าไม้อีกร้อยละ ๐.๕ ต่อปี และกำหนดมาตรการการลดหย่อนภาษีให้กับเอกชนที่ปลูกป่าในที่ดินตนเอง รวมทั้งมาตรการในการปลูกจิตสำนึกในการรักษาทรัพยากรธรรมชาติ อาทิ ให้นักเรียนทุกคนปลูกต้นไม้อย่างน้อยปีละ ๑ ต้น

๕.๑.๖ การบริหารจัดการแผนพัฒนาฉบับที่ ๑๑ สู่ปฏิบัติ มีปัจจัยสำคัญคือ การเมือง ดังนั้น จึงควรแยกส่วนระหว่างภาคราชการและภาคการเมือง นอกจากนี้ ควรกำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานหลักในการขับเคลื่อนแผนฯ พร้อมทั้งมีการจัดสรรงบประมาณสนับสนุน และมีการกำหนดเป้าหมายเพื่อการติดตามประเมินผลด้วย

๕.๒ ยุทธศาสตร์การพัฒนาภาคใต้ มีข้อเสนอเพิ่มเติมดังนี้

๕.๒.๑ สถาบันการศึกษาโดยเฉพาะระดับมหาวิทยาลัยในภาคใต้ การพัฒนายังเน้นพื้นที่เฉพาะด้าน อ่าวไทยหรือภูเก็ต รวมทั้งอุทยานวิทยาศาสตร์ที่มีแต่ที่จังหวัดภูเก็ต ในขณะที่ฝั่งอันดามันขาดสถาบันการศึกษาชั้นสูง แต่ประเด็นนี้ไม่มีการกล่าวถึงในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑

๕.๒.๒ การวิเคราะห์ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา ควรแยกการวิเคราะห์เป็นต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ

๕.๒.๓ ควรกำหนดยุทธศาสตร์ยางพาราที่เป็นการสร้างองค์ความรู้ในด้านการเพิ่มผลผลิต และเพิ่มศักยภาพของเกษตรกรในการทำวิจัยด้วย รวมทั้งมีแหล่งศึกษาหาความรู้การปลูกยาง รวมทั้งควรมีการวิจัยและพัฒนาที่จะมาช่วยต่อยอดเพื่อเพิ่มมูลค่า ด้านการผลิตยาง การทำเฟอร์นิเจอร์ และการเก็บกักคาร์บอนไดออกไซด์ รวมทั้งการผลิตปุ๋ยที่เหมาะสมกับต้นยางด้วย

สรุปผลการประชุมระดมความ
คิดเห็นยุทธศาสตร์ของ
แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑

ภาคกลาง

สรุปผลการประชุมระดมความคิดเห็น ภาคกลาง
เรื่อง ยุทธศาสตร์การพัฒนาในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑
วันที่ ๒๒ - ๒๓ มีนาคม ๒๕๕๔ ณ โรงแรมเมธาวลัย จังหวัดเพชรบุรี

๑. ภาพรวม

๑.๑ ความเป็นมา สศช. มีภารกิจสำคัญในการจัดทำเป็นแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ปัจจุบันอยู่ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๐ (พ.ศ.๒๕๕๐-๒๕๕๔) ซึ่งจะสิ้นสุดในวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๔ ขณะนี้ สศช.อยู่ระหว่างการจัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๑ ในขั้นตอนการสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของภาคีการพัฒนาทุกภาคส่วนในระดับภาค เพื่อกำหนดยุทธศาสตร์ และแนวทางการพัฒนาของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๙) โดยจัดให้มีประชุมระดมความคิดเห็น ระดับภาค เพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกันเกี่ยวกับยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ และนำไปประกอบการจัดทำ (ร่าง) แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ที่สมบูรณ์ต่อไป สำหรับ ภาคกลาง เป็นภาคสุดท้ายใน ๔ ภาคที่จัดการประชุมดังกล่าว โดยจัดขึ้นในวันที่ ๒๒ - ๒๓ มีนาคม ๒๕๕๔ ณ โรงแรมเมธาวลัย จังหวัดเพชรบุรี

๑.๒ วัตถุประสงค์การประชุม มี ๒ ประการคือ (๑) เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมของภาคีการพัฒนาทุกภาคส่วนในการร่วมคิดและเสนอแนะยุทธศาสตร์การพัฒนาในระดับประเทศในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ และ (๒) เพื่อรวบรวมประเด็นและแนวคิดยุทธศาสตร์การพัฒนาในระดับภาค เป็นข้อมูลประกอบการยกร่างแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑

๑.๓ ผู้เข้าร่วมประชุม ประกอบด้วยผู้แทนจากหน่วยงานภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนภาคธุรกิจเอกชน นักวิชาการ เครือข่ายองค์กรชุมชน ปราชญ์ชาวบ้าน และผู้แทนภาคประชาสังคม จาก ๒๕ จังหวัดในภาคกลาง สื่อสารมวลชน และผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ สศช. รวมประมาณ ๑๘๐ คน

๑.๔ วิธีการดำเนินการประชุม การจัดประชุมใช้เวลา ๑ วันครึ่ง โดยวันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๕๔ รองเลขาธิการฯ สศช. กล่าวเปิดการประชุมและนำเสนอเรื่อง “ยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑” จากนั้นเป็นการอภิปรายโดยมี ศ.ดร.สนธิ อักษรแก้ว ประธานคณะอนุกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นผู้ดำเนินการอภิปราย และมีผู้อภิปรายนำ ๔ ท่าน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมภาคกลาง ผู้แทนภาคเอกชน ภาคประชาชน และนักวิชาการจากสถาบันการศึกษา และอภิปรายทั่วไป ต่อจากนั้นแบ่งการประชุมกลุ่มย่อย ๓ กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มเศรษฐกิจ กลุ่มสังคม และกลุ่มทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับยุทธศาสตร์การพัฒนาฯ ในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ในแต่ละด้าน และประเด็นการพัฒนาที่สำคัญของภาคกลาง วันที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๕๔ เป็นการประชุมนำเสนอผลการประชุมกลุ่มย่อยและปิดการประชุม

๒. การนำเสนอเรื่อง “ยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑”

โดย นางสาวดาวาลย์ คำภา รองเลขาธิการฯ สศช. สรุปสาระสำคัญ ดังนี้

๒.๑ การประเมินสถานการณ์ ความเสี่ยง และการสร้างภูมิคุ้มกันของประเทศ โดยพิจารณาสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงที่มีผลต่อการพัฒนาประเทศ ทั้งการเปลี่ยนแปลงในระดับโลก (ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศโลก การปรับตัวเข้าสู่เศรษฐกิจโลกแบบหลายศูนย์กลาง การเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุของโลก การเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศโลก ความมั่นคงทางอาหารและพลังงาน ความก้าวหน้าทาง

เทคโนโลยี การก่อการร้ายสากล) และการเปลี่ยนแปลงภายในประเทศ (ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การพัฒนาภาค พื้นที่และชุมชน ความมั่นคงของประเทศ) โดยมีการ **ประเมินความเสี่ยง** (มี ๖ ประการ คือ การบริหารภาครัฐอ่อนแอ โครงสร้างทางเศรษฐกิจไม่สามารถรองรับ การเจริญเติบโตอย่างยั่งยืน โครงสร้างประชากรมีแนวโน้มประชากรวัยสูงอายุเพิ่มขึ้น ขณะที่วัยเด็กและวัย แรงงานลดลง ค่านิยมที่ดีงามของไทยเสื่อมถอย ฐานทรัพยากรธรรมชาติและสภาพแวดล้อมของประเทศมี แนวโน้มเสื่อมโทรมรุนแรง ความเสี่ยงด้านความมั่นคง) และ **สร้างภูมิคุ้มกันของประเทศ** เพื่อรองรับผลกระทบ ดังกล่าว (๖ ประการ คือ มีการปกครองในระบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ภาค เกษตรเป็นรายได้หลักและความมั่นคงด้านอาหารของประเทศ การพัฒนาประเทศให้อยู่บนฐานความรู้และ เทคโนโลยีที่ทันสมัย ชุมชนเป็นกลไกที่มีความสามารถในการบริหารจัดการ มีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพ ชีวิตและเชื่อมโยงกันเป็นสังคมสวัสดิการ ประเทศไทยมีเอกราช เป็นกลาง และเป็นพันธมิตรในเวทีระหว่าง ประเทศ) โดย **ประเด็นการพัฒนาประเทศในระยะต่อไป** จะให้ความสำคัญกับ (๑) การพัฒนาคุณภาพชีวิตคน ในสังคมให้ดีขึ้น เกิดเป็นสังคมสงบสุข (๒) การพัฒนาคนให้มีคุณภาพเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศให้ มั่นคงและสามารถแข่งขันในเวทีโลกได้ต่อเนื่อง และ (๓) การพัฒนาเศรษฐกิจที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมบน ฐานความรู้และความคิดสร้างสรรค์

๒.๒ ทิศทางของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑

๒.๒.๑ **หลักการ** มุ่งพัฒนาภายใต้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และขับเคลื่อนให้บังเกิดผล ในทางปฏิบัติที่ชัดเจนยิ่งขึ้นในทุกระดับ ยึดคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา ให้ความสำคัญกับการสร้าง กระบวนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในสังคม พัฒนาประเทศสู่ความสมดุลในทุกมิติ อย่างบูรณาการ และ เป็นองค์รวม และยึดวิสัยทัศน์ปี พ.ศ.๒๕๗๐

๒.๒.๒ **วิสัยทัศน์** “สังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ด้วยความเสมอภาค เป็นธรรม และมีภูมิคุ้มกัน ต่อการเปลี่ยนแปลง”

๒.๒.๓ **พันธกิจ** ๓ ประการ ได้แก่ (๑) สร้างความเป็นธรรมในการกระจายรายได้ ควบคู่กับการ สร้างสังคมคุณธรรม เพื่อให้คนกินดีอยู่ดี มีคุณภาพชีวิตที่ดี ปลอดภัยจากอาชญากรรม อุบัติเหตุ ยาเสพติดและ อภัยมุข คนในสังคมอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข มีวัฒนธรรมประชาธิปไตย และธรรมาภิบาล (๒) พัฒนาฐานการ ผลิตและบริการให้เข้มแข็งและมีเสถียรภาพบนฐานความรู้และการสร้างสรรค์ของคนไทย ขยายหลักประกัน ทางสังคมให้ครอบคลุมประชาชนทุกคน สร้างความมั่นคงด้านอาหารและพลังงาน รวมทั้งยารักษาโรคจาก สมุนไพรบนฐานทรัพยากรและความหลากหลายทางชีวภาพ พร้อมทั้งปรับโครงสร้างสาขาการผลิตและการ บริโภคของประเทศให้เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และ (๓) สร้างภูมิคุ้มกันให้เข้มแข็งสามารถป้องกันและรองรับ ผลกระทบและความเสี่ยงจากวิกฤตเศรษฐกิจที่จะเกิดขึ้นในอนาคต พัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีความรู้ และ ทักษะ สามารถรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงอย่างมีเหตุผล

๒.๒.๔ **เป้าหมายหลัก** ได้แก่ (๑) ความสงบสุขของสังคมไทยเพิ่มขึ้น ลดความเหลื่อมล้ำด้านรายได้ การประกอบอาชีพ การเข้าถึงแหล่งทรัพยากร และกระบวนการยุติธรรม ลดความขัดแย้งระหว่างภาครัฐกับ ประชาชน เพิ่มคะแนนภาพลักษณ์การทุจริตคอร์รัปชันให้ไม่ต่ำกว่า ๕.๐ คะแนน (๒) ลดอัตราการเจ็บป่วยด้วย โรคที่ป้องกันได้ ลดอัตราการฆ่าตัวตายสำเร็จ เพิ่มจำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยของคนไทย ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาหลักทุกระดับสูงกว่าร้อยละ ๕๐ และความอบอุ่นของครอบครัวเพิ่มขึ้น (๓) เศรษฐกิจเติบโตเฉลี่ยร้อยละ ๕ ต่อปี อัตราเงินเฟ้ออยู่ในกรอบเป้าหมาย ผลผลิตภาพการผลิตรวมสูงขึ้นไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๓ ต่อปี เพิ่มขีด ความสามารถในการประกอบธุรกิจ รักษาปริมาณการผลิตสินค้าเกษตรและอาหารให้พอเพียงต่อความต้องการ ของผู้บริโภค และลดปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจก และ (๔) รักษาสัดส่วนพื้นที่ป่าไม้ไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๓๓.๕ ของพื้นที่ประเทศ ชุมชนมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพิ่มขึ้น

๒.๒.๕ **ตัวชี้วัด** ได้แก่ ดัชนีความสงบสุข สัดส่วนรายได้ระหว่างกลุ่มประชากรที่มีรายได้สูงสุดร้อยละ ๑๐ กับกลุ่มที่มีรายได้ต่ำร้อยละ ๑๐ สัดส่วนแรงงานนอกระบบที่สามารถเข้าถึงการคุ้มครองทางสังคม การถือครองที่ดินของกลุ่มคนต่างๆ คดีความขัดแย้งกับเจ้าหน้าที่รัฐต่อ ๑๐,๐๐๐ กรณีเรือน คดีในศาลปกครอง

ต่อ ๑๐,๐๐๐ คริวเรือน และดัชนีภาพลักษณ์การทุจริตประพตติมิชอบ อัตราการเจ็บป่วยด้วยโรคที่ป้องกันได้ อัตราการฆ่าตัวตายสำเร็จ จำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยของคนไทย ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาหลักทุกระดับ ดัชนี ความอบอุ่นของครอบครัว อัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ อัตราเงินเฟ้อ ผลผลิตการผลิตรวม อันดับ ความสามารถในการประกอบธุรกิจ ปริมาณการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ ร้อยละของพื้นที่ป่าไม้ต่อพื้นที่ ประเทศ ร้อยละขององค์กรชุมชนที่ดำเนินงานด้านการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมต่อองค์กร ชุมชนทั้งหมด

๒.๒.๖ ยุทธศาสตร์การพัฒนา ประกอบด้วย ๖ ยุทธศาสตร์ คือ

(๑) ยุทธศาสตร์การสร้างความเป็นธรรมในสังคม เพื่อสร้างความปรองดอง ลดความเหลื่อมล้ำการพัฒนา มีตัวชี้วัดและแนวทางการพัฒนา ดังนี้

(๑.๑) ตัวชี้วัด อาทิ สัดส่วนรายได้ระหว่างกลุ่มประชากรที่มีรายได้สูงสุดร้อยละ ๑๐ แรกกับกลุ่มที่มีรายได้ต่ำร้อยละ ๑๐ สุดท้าย ดัชนีภาพลักษณ์การทุจริตประพตติมิชอบทั้งในและนอกระบบราชการ สัดส่วนของแรงงานนอกระบบที่เข้าถึงระบบสวัสดิการสังคม

(๑.๒) แนวทางการสร้างความเป็นธรรมในสังคม ประกอบด้วย ๔ แนวทาง ได้แก่ ๑) การสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคมให้ทุกคนในสังคมไทยสามารถจัดการความเสี่ยงและสร้างโอกาสในชีวิตให้แก่ตนเอง โดยการสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจให้คนฐานล่าง สนับสนุนจัดหาที่อยู่อาศัยให้ผู้มีรายได้น้อย ๒) การจัดบริการทางสังคมให้ทุกคนตามสิทธิที่มีพึงได้ โดยสนับสนุนการสร้างสังคมสวัสดิการ สร้างโอกาสอย่างเป็นธรรมให้กลุ่มผู้ด้อยโอกาสให้สามารถเข้าถึงบริการทางสังคมอย่างเท่าเทียม ๓) การเสริมสร้างพลังให้ทุกภาคส่วนสามารถเพิ่มทางเลือกการใช้ชีวิตในสังคมและสร้างการมีส่วนร่วมในเชิงเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองได้อย่างมีคุณค่าและศักดิ์ศรี เสริมสร้างพลังทางสังคมให้ทุกคนสามารถแสดงออกทางความคิดอย่างอิสระ สนับสนุนการพัฒนาสื่อปลอดภัยและสื่อสร้างสรรค์ สร้างระบบถ่วงดุลอำนาจการตรวจสอบที่เข้มงวดและรอบด้าน ปฏิรูปการเมืองไทย และสร้างความเท่าเทียมในกระบวนการยุติธรรม ๔) เสริมสร้างความสัมพันธ์ของคนในสังคมให้แน่นแฟ้นเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน โดยเน้นการสร้างค่านิยมที่เคยมีในการยอมรับฟังความคิดเห็นบนฐานของความไว้วางใจ มีความเอื้ออาทร เกื้อกูลกันในสังคม

(๒) ยุทธศาสตร์การพัฒนาคนสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน เพื่อพัฒนาคนไทยให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ทั้งทักษะในวิชาชีพและมีจิตสาธารณะ ๕ ด้าน คือ มีความรู้ คิดเป็น ทำเป็น มีนิสัยใฝ่เรียนรู้ตลอดชีวิต มีความคิดสร้างสรรค์ เปิดใจกว้างรับฟังความคิดเห็นผู้อื่น และมีคุณธรรมจริยธรรม มีตัวชี้วัดและแนวทางการพัฒนา ดังนี้

(๒.๑) ตัวชี้วัด อาทิ อัตราเจริญพันธุ์รวมของประชากรไทยไม่ต่ำกว่า ๑.๖ อัตราเพิ่มของผลิตภาพแรงงานเฉลี่ยไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๓ ต่อปี ปีการศึกษาเฉลี่ยของคนไทยเพิ่มขึ้นเป็น ๑๒ ปี สัดส่วนประชากรที่สามารถเข้าถึงโครงข่ายคมนาคมและอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงให้ได้ร้อยละ ๘๐ ของประชากรทั่วประเทศ การลดอัตราการป่วยด้วยโรคไม่ติดต่อสำคัญ จำนวนคดีตาม พ.ร.บ.คุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวลดลง

(๒.๒) แนวทางการพัฒนาคนสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน มี ๔ แนวทาง ได้แก่ ๑) ส่งเสริมคนไทยที่มีศักยภาพและความพร้อมให้มีบุตรเพิ่มขึ้น และมีการกระจายตัวประชากรที่สอดคล้องกับศักยภาพและโอกาสของพื้นที่ โดยพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน บริการด้านเศรษฐกิจและสังคมให้เท่าเทียมกันระหว่างเมืองและชนบท ๒) พัฒนาคุณภาพคนไทยให้มีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลง โดยพัฒนาคุณภาพคนไทยทุกช่วงวัย เสริมสร้างทักษะคนให้มีจิตสาธารณะ ควบคู่กับพัฒนาคนให้เปิดรับการเรียนรู้ในศาสตร์วิทยาการที่สามารถประกอบอาชีพได้หลากหลาย ๓) ส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ด้วยการสร้างกระแสสังคมให้การเรียนรู้เป็นหน้าที่ของคนไทย ๔) เสริมสร้างค่านิยมและวัฒนธรรมที่งามของไทยมาขับเคลื่อนกระบวนการการพัฒนา โดยพัฒนาบทบาทของสถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา และสถาบันศาสนาในการบ่มเพาะคนให้มีคุณภาพ นำความหลากหลายทางวัฒนธรรมมาต่อยอดในการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์และสังคมไทย

(๓) ยุทธศาสตร์การสร้างสมดุลและมั่นคงของอาหารและพลังงาน เพื่อให้มีภูมิคุ้มกันด้านเศรษฐกิจ สังคม พลังงานและอาหาร มีตัวชี้วัดและแนวทางการพัฒนา ดังนี้

(๓.๑) ตัวชี้วัด อาทิ ผลผลิตต่อไร่ของพืชอาหารและพืชพลังงาน อาทิ มันสำปะหลัง อ้อย สัตว์ส่วนรายได้เงินสดสุทธิทางการเกษตรต่อรายได้เงินสดสุทธิของครัวเรือนเกษตรกร จำนวนเกษตรกรรุ่นใหม่เข้าสู่ภาคเกษตร การผลิตพลังงานชีวภาพ การผลิตพลังงานไฟฟ้าและพลังความร้อนจากเชื้อเพลิงชีวมวล

(๓.๒) แนวทางการพัฒนาภายใต้ยุทธศาสตร์สร้างสมดุลและมั่นคงของอาหารและพลังงาน ประกอบด้วย ๖ แนวทางหลัก ดังนี้ ๑) พัฒนาทรัพยากรธรรมชาติที่เป็นฐานการผลิตภาคเกษตรให้เข้มแข็งและยั่งยืน โดยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม การฟื้นฟูคุณภาพดิน การบริหารจัดการแหล่งน้ำอย่างบูรณาการ ๒) เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตภาคเกษตรและสร้างมูลค่าเพิ่มภาคเกษตร โดยการวิจัยและพัฒนาพันธุ์พืช/พันธุ์สัตว์/สัตว์น้ำให้สอดคล้องกับสภาพภูมิอากาศ ๓) สร้างความมั่นคงในอาชีพและรายได้แก่เกษตรกร เร่งพัฒนาระบบประกันภัยพืชผล การพัฒนาระบบสวัสดิการให้ครอบคลุมแรงงานนอกระบบรวมถึงเกษตรกร ๔) สร้างความมั่นคงด้านอาหารและพลังงานชีวภาพและชีวมวลในระดับครัวเรือนและชุมชน โดยส่งเสริมการปลูกป่าโดยชุมชน ส่งเสริมการนำวัตถุดิบเหลือใช้จากการเกษตรมาผลิตเป็นพลังงานทดแทนในระดับครัวเรือนและชุมชน ๕) สร้างความมั่นคงด้านพลังงานชีวภาพเพื่อสนับสนุนการพัฒนาประเทศและความเข้มแข็งภาคเกษตร โดยการเพิ่มประสิทธิภาพในกระบวนการผลิตพลังงานชีวภาพ และ ๖) ปรับระบบบริหารจัดการภาครัฐเพื่อเสริมสร้างความสมดุลด้านอาหารและพลังงาน

(๔) ยุทธศาสตร์การสร้างเศรษฐกิจที่มีเสถียรภาพบนฐานความรู้ ให้ความสำคัญกับปรับโครงสร้างเศรษฐกิจ มีตัวชี้วัดและแนวทางการพัฒนา ดังนี้

(๔.๑) ตัวชี้วัด อาทิ เศรษฐกิจขยายตัวไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๕ ผลผลิตการผลิตรวมสูงขึ้นไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๓ ต่อปี อัตราการเจริญเติบโตสินค้าและบริการสร้างสรรค์ไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๕ ต่อปี เพิ่มอันดับความสามารถในการประกอบธุรกิจให้เป็น ๑ ใน ๑๐ ของโลก และลดสัดส่วนต้นทุนโลจิสติกส์ต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติเหลือร้อยละ ๑๖

(๔.๒) แนวทางการสร้างเศรษฐกิจที่มีเสถียรภาพบนฐานความรู้ ประกอบด้วย ๑๒ แนวทาง ได้แก่ ๑) ปรับโครงสร้างการค้าและการลงทุน โดยส่งเสริมและพัฒนา SME ที่เป็นฐานเศรษฐกิจสำคัญ พัฒนาทักษะและองค์ความรู้ของผู้ประกอบการไทย ๒) ปรับโครงสร้างภาคบริการ โดยขยายฐานการผลิต/การตลาดภาคธุรกิจบริการที่มีศักยภาพ ฟื้นฟูและพัฒนาคุณภาพแหล่งท่องเที่ยว ๓) พัฒนาธุรกิจสร้างสรรค์ เสริมสร้างศักยภาพผู้ประกอบการสร้างสรรค์ การสร้างความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชนในการผลักดันเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ๔) พัฒนาภาคเกษตร ผลักดันการเพิ่มผลผลิตการผลิตและการตลาด สนับสนุนการเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตรทั้งอาหารและไม่ใช่อาหาร อาทิ การผลิตไวน์ การผลิตพลาสติกจากชีวภาพ ๕) พัฒนาภาคอุตสาหกรรม ให้มีการขยายตัวอย่างและไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม อาทิ พัฒนาเมืองอุตสาหกรรมเชิงนิเวศ ๖) พัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัย และนวัตกรรม เพิ่มค่าใช้จ่ายการวิจัยและพัฒนาทั้งภาครัฐและภาคเอกชน เพิ่มจำนวนนักวิจัยต่อประชากร ๗) พัฒนาคาตลาดเงินและตลาดทุน พัฒนาระบบสถาบันการเงินให้มีเสถียรภาพ ประสิทธิภาพ ๘) พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์ ๙) พัฒนาพลังงาน โดยส่งเสริมการใช้พลังงานสะอาดและพัฒนาพลังงานทางเลือก อาทิ พลังงานลม พลังงานแสงอาทิตย์ ๑๐) ปฏิรูปกฎหมายเศรษฐกิจ และกฎระเบียบ ๑๑) การบริหารจัดการด้านการเงิน รักษาเสถียรภาพราคา/ระบบการเงินโดยรวม สร้างสมดุลระหว่างตลาดเงินและตลาดทุน การดูแลเงินเพื่อ เงินทุนเคลื่อนย้าย และ ๑๒) การบริหารจัดการด้านการคลัง เข้าสู่การคลังสมดุล

(๕) ยุทธศาสตร์การสร้างเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจและความมั่นคงในภูมิภาค เพื่อสร้างโอกาสทางการค้าและการลงทุน มีตัวชี้วัดและแนวทางการพัฒนา ดังนี้

(๕.๑) **ตัวชี้วัด** ได้แก่ ดัชนีความสามารถในการอำนวยความสะดวกทางการค้า อันดับความยาก-ง่ายในการประกอบธุรกิจ อัตราการเติบโตของมูลค่าการค้าชายแดน อัตราการเติบโตของมูลค่าการลงทุน

(๕.๒) **แนวทางการพัฒนาการสร้างความเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจและความมั่นคงในภูมิภาค** ได้แก่ ๑) *กรอบอนุภูมิภาค* ได้แก่ การเชื่อมโยงการขนส่ง/โลจิสติกส์ โดยพัฒนาทั้งบริการขนส่ง/โลจิสติกส์ คน ปรับปรุงกฎ ระเบียบที่เกี่ยวข้อง และพัฒนาฐานการผลิต/ลงทุนตามแนวพื้นที่ Economic corridors และพัฒนาเศรษฐกิจชายแดน ๒) *กรอบอาเซียน* สร้างความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน โดยพัฒนาคนในสาขาการผลิตศูนย์กลางการให้บริการสุขภาพและการศึกษา ๓) *กรอบอาเซียนและเอเปค* โดยเข้าร่วมเป็นภาคีความร่วมมืออย่างสร้างสรรค์ ทั้งกรอบปัจจุบันและที่เป็นทางเลือกใหม่ และ ๔) *การพัฒนาความร่วมมือของทุกกรอบความร่วมมือ* อาทิ การพัฒนาคนเพื่อเตรียมพร้อมสำหรับการเคลื่อนย้ายแรงงาน ป้องกันภัยจากการก่อการร้ายและอาชญากรรม ยาเสพติด ภัยพิบัติต่างๆ

(๖) **ยุทธศาสตร์การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน** มีตัวชี้วัดและแนวทางการพัฒนา ดังนี้

(๖.๑) **ตัวชี้วัด** อาทิ พื้นที่ป่าไม้ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๓๓.๕๖ ของพื้นที่ประเทศ และพื้นที่ป่าชายเลนไม่น้อยกว่าร้อยละ ๐.๔๗ ของพื้นที่ประเทศ พื้นที่ชลประทานเพิ่มขึ้นไม่ต่ำกว่าปีละ ๒๐๐,๐๐๐ ไร่ สัดส่วนขยะชุมชนที่กำจัดได้ถูกหลักสุขาภิบาล ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๕๐ และมูลค่าความเสียหายจากภัยพิบัติธรรมชาติต่อ GDP ลดลง

(๖.๒) **แนวทางการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน** ประกอบด้วย ๗ แนวทางหลัก ดังนี้ ๑) *อนุรักษ์ พื้นฟู และสร้างความมั่นคงของฐานทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม* รักษา พื้นที่ป่าไม้ อนุรักษ์พื้นที่ที่มีความสำคัญเชิงนิเวศ เร่งฟื้นฟูคุณภาพดิน เร่งรัดการบริหารจัดการน้ำแบบบูรณาการ ๒) *ปรับกระบวนทัศน์การพัฒนาและขับเคลื่อนประเทศไปสู่การเป็นเศรษฐกิจและสังคมคาร์บอนต่ำ และเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม* ปรับพฤติกรรมกรมการบริโภคสู่สังคมคาร์บอนต่ำ การพัฒนาเมืองที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ๓) *ยกระดับขีดความสามารถในการปรับตัวรับมือการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ* พัฒนาองค์ความรู้สนับสนุนการวิจัยพัฒนาทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรมที่เกี่ยวข้องกับการลดก๊าซเรือนกระจก ๔) *สร้างภูมิคุ้มกันด้านการค้าจากเงื่อนไขด้านสิ่งแวดล้อม/ภาวะโลกร้อน* ส่งเสริมให้ผู้ส่งออกทำ Carbon footprint ๕) *เพิ่มบทบาทประเทศไทยในเวทีประชาคมโลกที่เกี่ยวข้องกับกรอบความตกลงและพันธกรณีด้านสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศ* รวมทั้ง ๖) *ควบคุมและลดมลพิษ* ทางอากาศ พัฒนาระบบจัดการขยะและของเสียอันตราย ๗) *การพัฒนาระบบการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้มีประสิทธิภาพ โปร่งใส และเป็นธรรม* ปรับปรุงกฎหมายและบังคับใช้อย่างเสมอภาคเป็นธรรม

๒.๓ แนวทางการบริหารจัดการแผนฯ ๑๑ สู่การปฏิบัติ

มีแนวทางการนำแผนไปสู่การปฏิบัติ ได้แก่ ส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนใช้หลักเข้าใจ-เข้าถึง-พัฒนา ในการร่วมผลักดันแผนฯ ๑๑ ไปสู่การปฏิบัติ อาทิ จัดทำคู่มือการประสานแผน และจัดทำแผนปฏิบัติการขับเคลื่อนแผนฯ ๑๑ ทั้งในประเด็นสำคัญและการพัฒนาที่เน้นและใช้วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือในการขับเคลื่อน สร้างความเชื่อมโยงระหว่างแผนฯ ๑๑ นโยบายรัฐบาล แผนการบริหารราชการแผ่นดิน และแผนระดับต่างๆ รวมทั้ง จัดลำดับความสำคัญของประเด็นการพัฒนาในระยะ ๕ ปีของแผนฯ เสนอต่อสาธารณะอย่างชัดเจน ขณะเดียวกัน ต้องเพิ่มประสิทธิภาพกลไกการขับเคลื่อนแผนฯ ทั้งระดับชาติ และระดับพื้นที่ให้ร่วมผลักดันแผนฯ ๑๑ สู่การปฏิบัติ ตลอดจนสร้างสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการขับเคลื่อนแผนของภาคีการพัฒนาต่างๆ อาทิ ปรับปรุงกฎ ระเบียบ และกฎหมายต่างๆ ให้ทันสมัย ลดความซ้ำซ้อน ความไม่เป็นธรรม และมีการติดตามประเมินผลแผนฯ ๑๑ อย่างต่อเนื่อง

๓. การอภิปรายเรื่อง “ยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑

โดยมี ศ.ดร.สนธิ อักษรแก้ว ประธานคณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นผู้ดำเนินการอภิปราย สรุปสาระสำคัญ ดังนี้

๓.๑ ศ.ดร.สนธิ อักษรแก้ว ประธานคณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นผู้ดำเนินการอภิปราย ได้กล่าวนำการอภิปรายว่า การสัมมนาครั้งนี้เพื่อรับฟังความเห็นต่อร่างแผนฯ ๑๑ ซึ่งเป็นแผนชาติที่ถือว่าเป็นแผนของทุกคน ถ้าทุกคนร่วมกันวางแผนได้ดีทุกคนก็จะมีแผนชาติที่ดี แผนฯ ๑๑ ถ้าเป็นแผนที่ดีอย่างน้อยที่สุดต้องประกอบด้วย ๒ ส่วนคือ ส่วนที่ ๑ ต้องเป็นแผนที่ทุกคนมีส่วนร่วมในการวางแผน ซึ่ง สศช. ได้จัดสัมมนาระดมความเห็นทั่วประเทศ โดยภาคเหนือจัดที่จังหวัดเชียงใหม่ ภาคตะวันออกจัดที่จังหวัดขอนแก่น ภาคกลางจัดที่จังหวัดเพชรบุรี ภาคใต้จัดที่จังหวัดกระบี่ และในวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๔๔ จะจัดที่กรุงเทพฯ เพื่อเปิดโอกาสให้ทุกคนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผน ส่วนที่ ๒ แผนที่ที่ดีต้องเป็นแผนที่วางแผนแล้วต้องทำได้จริงและทำสำเร็จ ซึ่งในร่างแผนฯ ๑๑ ได้มีการกำหนดแนวทางการบริหารจัดการแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ สู่การปฏิบัติไว้ด้วย นอกจากนี้ในการสัมมนาระดมความคิดเห็นแต่ละภาคนั้นมีวัตถุประสงค์ให้ผู้เข้าร่วมสัมมนาให้ความคิดเห็นเพิ่มเติมในประเด็นสำคัญที่ยังไม่มีในยุทธศาสตร์การพัฒนาของแต่ละภาค ซึ่งสำหรับภาคกลางนี้ขอให้ผู้เข้าร่วมสัมมนาเสนอประเด็นสำคัญของภาคกลางที่ควรจะมีผลักดันให้เป็นนโยบายของประเทศ โดยเฉพาะในเรื่องหลักๆ ๓ เรื่อง คือ เศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๓.๒ นายทีปรัตน์ วัชรางกูร รักษาการผู้อำนวยการสำนักพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมภาคกลาง สศช. ได้นำเสนอบทบาทและร่างกรอบยุทธศาสตร์การพัฒนาภาคและทิศทางการพัฒนากลุ่มจังหวัดในภาคกลาง มีประเด็นโดยสรุป ดังนี้

(๑) บทบาทภาคกลาง จากจุดเด่นของภาคกลางคือการเป็นฐานเศรษฐกิจขนาดใหญ่ เป็นแหล่งผลิตการเกษตรที่อุดมสมบูรณ์ รวมทั้งเป็นศูนย์รวมที่ตั้งของอุตสาหกรรมที่ใหญ่ที่สุดของประเทศ มีศักยภาพในฐานะเป็นตัวเชื่อมต่อประเทศไทยสู่เศรษฐกิจนานาชาติและรวมทั้งการพัฒนาเชื่อมโยงแนวพื้นที่เศรษฐกิจตอนใต้ของอนุภูมิภาคและเชื่อมโยงพื้นที่การค้าชายแดนประเทศเพื่อนบ้าน ๒ ฝั่งทะเล ตลอดจนเป็นศูนย์กลางธุรกิจและบริการการศึกษาและแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย อย่างไรก็ตามภาคกลางกำลังเผชิญกับปัญหาความเสื่อมโทรมทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมที่ต้องบริหารจัดการให้เกิดความเหมาะสมระหว่างการพัฒนาอุตสาหกรรมและคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่ รวมทั้งต้องเร่งเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตทุกด้านเพื่อรักษาขีดความสามารถแข่งขันด้านการผลิตการค้าของประเทศ ดังนั้นเพื่อรักษาบทบาทการพัฒนาดังกล่าวประเด็นการพัฒนาภาคกลางจึงมุ่งไปที่การรักษาบทบาทการเป็นพื้นที่เชื่อมต่อการพัฒนา กับเศรษฐกิจในภูมิภาค และการสร้างความสมดุลของระบบนิเวศควบคู่ไปกับการยกระดับคุณภาพฐานการผลิต กับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน ตลอดจนการพัฒนาภาคเกษตรให้ทันสมัย

(๒) ยุทธศาสตร์การพัฒนาภาคกลาง ประกอบด้วย ๕ ยุทธศาสตร์ ได้แก่ ๑) พัฒนาศักยภาพการผลิตภาคเกษตรให้ทันสมัย โดยมุ่งเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตภาคเกษตร ปรับเปลี่ยนกระบวนการผลิตทางการเกษตรให้ทันสมัย และเสริมสร้างความมั่นคงในอาชีพของเกษตรกร ๒) ยกระดับคุณภาพและกระบวนการผลิตสินค้าและบริการให้มีมูลค่าเพิ่มบนพื้นฐานแนวคิดสร้างสรรค์และการสร้างนวัตกรรม รวมทั้งต่อยอดองค์ความรู้เพื่อให้อุตสาหกรรมแข่งขันได้อย่างยั่งยืน ๓) พัฒนาศักยภาพและยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนให้มีความรู้คู่คุณธรรม มีสุขภาพแข็งแรงและสามารถช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาสให้พึ่งตนเองได้มากขึ้น ๔) ปกป้อง และเร่งฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ และควบคุมกิจกรรมที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม เพื่อให้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีความอุดมสมบูรณ์ ปราศจากมลภาวะ และ

๕) ปกป้อง และเร่งฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ และควบคุมกิจกรรมที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม เพื่อให้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีความอุดมสมบูรณ์ ปราศจากมลภาวะ

(๓) ทิศทางการพัฒนากลุ่มจังหวัดซึ่งภาคกลางประกอบด้วย ๖ กลุ่มจังหวัดโดยแต่ละกลุ่มมีทิศทางการพัฒนาที่สำคัญ ดังนี้

- กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนบน ๑ มีลักษณะเป็นพื้นที่กึ่งเกษตรกึ่งอุตสาหกรรมและเชื่อมโยงอย่างใกล้ชิดกับกรุงเทพและปริมณฑล มีทั้งพื้นที่เมือง พื้นที่อยู่อาศัยและโรงงานอุตสาหกรรมหรือแหล่งธุรกิจที่กำลังขยายตัวอย่างรวดเร็ว ตลอดจนมีพื้นที่ทางประวัติศาสตร์ที่สำคัญจึงมีประเด็นการพัฒนาพื้นที่เมืองนำอยู่ พัฒนาภาคอุตสาหกรรมให้มีกระบวนการผลิตที่สะอาดและมีระบบบริหารจัดการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและชุมชน ปรับกระบวนการผลิตภาคเกษตรให้ได้มาตรฐาน ส่งเสริมการพัฒนาไปสู่การผลิตอาหารสะอาดและการพัฒนาองค์กรเกษตรกรในรูปแบบต่างๆ ให้มีความสามารถในการประกอบการเกษตรเชิงธุรกิจมากยิ่งขึ้น พัฒนาบริการท่องเที่ยวตามแนวเศรษฐกิจสร้างสรรค์

- กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนบน ๒ มีลักษณะเป็นพื้นที่เกษตรกรรมทั้งนาและไร่เป็นส่วนใหญ่จัดได้ว่าเป็นแหล่งผลิตอาหารสำคัญของประเทศมีแนวโน้มของการขยายตัวของอุตสาหกรรมอาหาร และพลังงานแต่ยังได้รับผลกระทบจากปัญหาอุทกภัยเพราะมีพื้นที่รับน้ำมากในช่วงน้ำหลากจึงมีประเด็นการพัฒนาพื้นที่เมืองให้สอดคล้องกับโอกาสทางเศรษฐกิจและลักษณะภูมิสังคมของพื้นที่ ตลอดจนพัฒนาและฟื้นฟูแม่น้ำสายหลักและแหล่งน้ำธรรมชาติที่เชื่อมต่อไปยังกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนบน ๑ เพื่อให้การแก้และบรรเทาปัญหาอุทกภัยในอนุภาคเป็นไปอย่างเป็นระบบ

- กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง ๑ มีศักยภาพและโอกาสในการพัฒนาทั้งด้านการเกษตร อุตสาหกรรมการเกษตร การท่องเที่ยว และการค้าชายแดนที่ในอนาคตจะกลายเป็นประตูการค้าที่สำคัญในระดับประเทศซึ่งต้องเตรียมการรองรับการพัฒนาทั้งด้านการค้า การเกษตร การท่องเที่ยว และอุตสาหกรรมที่เชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน จึงมีทิศทางการพัฒนาที่สำคัญในการพัฒนาเป็นฐานการผลิตสินค้าเกษตร และอุตสาหกรรมเกษตรที่มีคุณภาพได้มาตรฐานเป็นที่ยอมรับในระดับสากล และป้องกันการรุกรานและการนำพื้นที่เกษตรที่อุดมสมบูรณ์ที่รัฐได้ลงทุนระบบชลประทานและบริการขั้นพื้นฐานไปแล้วจำนวนมากนำไปใช้ประโยชน์ในด้านอื่น ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และบริการท่องเที่ยวที่สอดคล้องกลมกลืนกับทรัพยากร โดยยังคงรักษาสภาพแวดล้อมที่ดี พัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจชายแดน ตลอดจนอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมไม่ให้ถูกบุกรุกทำลาย

- กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง ๒ มีศักยภาพด้านการเกษตร (ทำนา ทำสวน ทำนาเกลือ การประมง เพาะเลี้ยงชายฝั่ง) และด้านอุตสาหกรรมและโอกาสการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวทั้งการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ และท่องเที่ยวทางทะเล จึงมีทิศทางการพัฒนากลุ่มจังหวัดในการส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมให้เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมตลอดจนพัฒนาระบบการบริหารจัดการของเสียและมลพิษจากการประกอบการอุตสาหกรรมให้มีประสิทธิภาพเพื่อลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม พัฒนาระบบการผลิตสินค้าเกษตร และอุตสาหกรรมเกษตรที่มีคุณภาพ ปลอดภัย และได้มาตรฐานเป็นที่ยอมรับในระดับสากล สนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ที่ผูกกับศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี และภูมิปัญญาในท้องถิ่น ตลอดจนพัฒนาแหล่งน้ำ เพื่อแก้ไขปัญหาขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตรและการอุปโภคบริโภคทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพ

- กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนกลางเป็นพื้นที่รองรับการขยายตัวจากกรุงเทพฯ และพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออก มีระบบโครงข่ายการคมนาคมขนส่งค่อนข้างสมบูรณ์เป็นแหล่งผลิตพืชผลทางการเกษตร และปศุสัตว์ ศูนย์อุตสาหกรรมหลักหลายประเภท และแหล่งท่องเที่ยว และประตูการค้าชายแดนไทย-กัมพูชาที่

สำคัญ จึงมีทิศทางการพัฒนาจัดระเบียบการขยายตัวของชุมชนเมือง ปรับปรุงและขยายระบบโครงข่ายการคมนาคมขนส่ง ในจุดที่เป็นคอขวดหรือเชื่อมโยงส่วนที่ขาดหายไปให้สมบูรณ์เพื่อให้มีโครงข่ายคมนาคมที่เหมาะสมในการขนส่งกระจายสินค้าได้สะดวก รวดเร็ว ส่งเสริมกิจกรรมการเกษตรที่รักษาระบบนิเวศ และอนุรักษ์ พื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ

กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเป็นแหล่งที่ตั้งของอุตสาหกรรมที่ใหญ่ที่สุดของประเทศ และเป็นแหล่งผลิตผลไม้ที่มีชื่อเสียง มีแหล่งท่องเที่ยวเป็นที่รู้จักแพร่หลายในระดับนานาชาติ ตลอดจนเป็นเขตเศรษฐกิจชายแดนที่มีประวัติศาสตร์การติดต่อค้าขายกันอย่างยาวนาน จึงมีทิศทางการพัฒนาพัฒนาเมือง อุตสาหกรรมเชิงนิเวศ และส่งเสริมอุตสาหกรรมที่มีการใช้เทคโนโลยีสะอาดในการผลิต อำนวยความสะดวกด้านการค้า การลงทุน และการท่องเที่ยว รวมทั้งจัดเตรียมระบบโครงข่ายบริการพื้นฐานบริเวณเขตเศรษฐกิจชายแดนให้ได้มาตรฐาน พัฒนาประสิทธิภาพการผลิต การแปรรูป และการตลาดสินค้าเกษตรอย่างต่อเนื่องทุกขั้นตอนและแก้ไขปัญหาราคาสินค้าเกษตรตกต่ำ ตลอดจนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว และกิจกรรมการท่องเที่ยวให้มีความหลากหลาย

๓.๓ รศ.ดร.สกันธ์ วรรณวิวัฒนา นักวิชาการ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มีประเด็นข้อคิดเห็นต่อร่างแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ โดยสรุปดังนี้

(๑) ร่างแผนฯ ๑๑ มีความครอบคลุมทุกมิติ และมีความสมดุลของมิติการพัฒนาประเทศทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม ตลอดจนมิติทางด้านชุมชน นอกจากนี้ยังให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมในบทบาทการขับเคลื่อนแผนฯ ของทุกภาคส่วน โดยเฉพาะภาคเอกชนที่มีส่วนสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ

(๒) การวิเคราะห์ปัจจัยความเสี่ยงทั้งภายในและภายนอกประเทศ

- ปัจจัยความเสี่ยงภายนอกประเทศ

ระเบียบการค้าโลก กฎ กติกาทางการค้าต่างๆ มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ตลาดการค้าที่สำคัญจะเปลี่ยนจากประเทศอเมริกา ยุโรป และญี่ปุ่น เป็นประเทศทางซีกโลกตะวันออก ซึ่งประเทศจีน และกลุ่มประเทศอาเซียนจะกลายเป็นศูนย์กลางการค้าของโลกที่มีความสำคัญต่อไปในอนาคต โดยเฉพาะกลุ่มประเทศ AEC

การที่รัฐบาลได้อนุมัติโครงการรถไฟความเร็วสูงจะช่วยสนับสนุนให้ประเทศไทยเป็น Gateway ของภูมิภาคอาเซียน ซึ่งประเทศไทยตั้งอยู่ตรงกลางระหว่างสหภาพมาที่กำลังดำเนินการพัฒนาท่าเรือน้ำลึกทวาย และประเทศเวียดนามที่มีท่าเรือดานัง ดังนั้นจึงควรต้องเร่งดำเนินการเพื่อเปิดโอกาสในการเก็บเกี่ยวผลประโยชน์ให้กับประเทศ โดยเฉพาะภาคกลางที่มีท่าเรือน้ำลึกแหลมฉบัง แต่มีคำถามสำคัญที่ควรคำนึงถึงคือ ประเทศไทยจะสามารถเก็บเกี่ยวผลประโยชน์ได้มากน้อยแค่ไหน

ปัญหา กฎ กติกาการค้าที่สำคัญ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องสิ่งแวดล้อม ภาวะโลกร้อน ถ้ายังไม่มีความรู้ความเข้าใจการเปลี่ยนแปลงกฎ กติกา ที่มีผลกระทบต่อประเทศ สิ่งเหล่านี้ก็จะเป็นปัจจัยเสี่ยงที่สำคัญของประเทศ ดังนั้นจึงต้องเร่งสร้างองค์ความรู้ ซึ่งในร่างแผนฯ ๑๑ ได้มีการกำหนดแนวทางการสร้างองค์ความรู้/การสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ไว้ในแผนฯ แล้ว

- ปัจจัยความเสี่ยงภายในประเทศ

เศรษฐกิจประเทศไทยพึ่งพาการค้าระหว่างประเทศเป็นหลัก ทำให้ได้รับผลกระทบจากวิกฤตเศรษฐกิจโลกที่เกิดขึ้นในปี ๒๕๕๑-๒๕๕๒ ดังนั้นจึงต้องมีการบริหารและกระจายความเสี่ยง

ประเทศไทยกำลังเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ ดังนั้นแนวคิดและทิศทางการเงินและการคลัง การใช้จ่ายของภาครัฐจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนทิศทาง ต้องสร้างความพร้อมในการรองรับสังคมผู้สูงอายุ เช่น การสร้างกลไกเสริมสร้างหลักประกันสังคมสำหรับผู้สูงอายุ ในรัฐธรรมนูญปี ๕๐ ได้กำหนดบทบาทการดูแลผู้สูงอายุ และการสร้างหลักประกันสังคมให้กับคนแต่ละกลุ่มของประเทศ ซึ่งไม่ได้เป็นเรื่องของรัฐบาลเพียงฝ่ายเดียว แต่ทุกภาคส่วนต้องร่วมกันแก้ไขและวางแผนรองรับ โดยเฉพาะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องมีบทบาทสำคัญในการจัดการเรื่องเหล่านี้ เนื่องจากรัฐบาลจัดหารายได้ไม่เพียงพอที่จะดูแลได้อย่างครอบคลุม สิ่งที่ต้องการคือ การสร้างสังคมเอื้ออาทร แต่การสร้างสังคมเอื้ออาทรภายใต้โครงสร้างเศรษฐกิจสมัยใหม่เป็นเรื่องยาก ดังนั้นทุกภาคส่วนต้องร่วมกันทำ โดยรัฐบาลต้องกระจายความรับผิดชอบ และกระจายอำนาจให้กับท้องถิ่นและชุมชนมากขึ้น

นอกจากนี้ยังมีประเด็นที่เป็นปัญหาท้าทายที่สำคัญของประเทศคือ การกระจายทรัพยากร การกระจายความเป็นเจ้าของทรัพยากร เช่น ทรัพยากรที่ดิน โดยเฉพาะกระบวนการการผลิต กระบวนการเป็นเจ้าของทรัพยากรในการผลิตทั้งในด้านการเกษตร และอุตสาหกรรม ต้องมีการกระจายตัว ไม่ให้เกิดปัญหาการผูกขาด เช่น น้ำมันปาล์ม เป็นต้น ซึ่งจำเป็นต้องหาแนวทางแก้ไข โดยในร่างแผนฯ ๑๑ ก็ได้มีการให้ความสำคัญกับการแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำ/ความไม่เป็นธรรม/ความแตกต่างของการกระจายรายได้ที่เป็นปัญหาเรื้อรังของประเทศ การแก้ไขปัญหาในเรื่องนี้กระบวนการแก้ไขปัญหาด้านเศรษฐกิจอาจไม่เพียงพอที่จะแก้ปัญหาได้ จำเป็นต้องมีกระบวนการแก้ไขปัญหามิติทางสังคมด้วย นอกจากนี้ในร่างแผนฯ ๑๑ ยังได้ให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างความเข้มแข็งฐานรากของประเทศไม่ว่าจะเป็นเรื่องพื้นที่ชุมชน และความเข้มแข็งภาคประชาสังคม ซึ่งกระบวนการแก้ไขปัญหาและการตัดสินใจต่างๆไม่ควรต้องไปที่นายกรัฐมนตรีทั้งหมด ควรต้องกระจายอำนาจลงไปสู่พื้นที่ โดยยึดมิติการพัฒนาพื้นที่เป็นสำคัญ

(๓) ตัวชี้วัดความสำเร็จของแผนที่สำคัญมี ๒ ตัวชี้วัด คือ การบูรณาการ และการมีส่วนร่วม

- **การบูรณาการ** การเสริมสร้างความสอดคล้องของแผนตั้งแต่ระดับชาติลงสู่ระดับท้องถิ่น ระดับท้องถิ่นลงสู่ชุมชน โดยมีมิติการบูรณาการแผนทั้งด้านบนลงล่าง และด้านล่างขึ้นบน จะทำให้เกิดการบูรณาการที่แท้จริง จำเป็นต้องทำให้เกิดความเป็นหุ้นส่วนที่เท่าเทียมกัน แต่ในร่างแผนฯ ๑๑ ยังคงยึดจังหวัดและความเป็นภูมิภาคเป็นตัวตั้งมากกว่าการทำให้เกิดความเป็นหุ้นส่วนที่เท่าเทียมกัน ซึ่งถ้าไม่ระมัดระวังอาจทำให้เกิดความขัดแย้งกับรัฐธรรมนูญ ปี ๕๐ ที่เน้นความเป็นหุ้นส่วนที่เท่าเทียมกัน นอกจากนี้การยึดจังหวัด/กลุ่มจังหวัดเป็นพื้นฐานในการพัฒนา ควรมีการทบทวนการจัดตั้งกลุ่มจังหวัด ซึ่งเดิมจัดตั้งตามมิติทางภูมิศาสตร์เป็นสำคัญทำให้ไม่มีความชัดเจนในการพัฒนาร่วมกัน เช่น การพัฒนา Product Champion ของกลุ่มจังหวัด เป็นต้น ยกเว้นกลุ่มจังหวัดอันดามันเพียงกลุ่มเดียวที่มีความชัดเจนในเรื่อง Product Champion ด้านการท่องเที่ยว ทำให้ขาดพลังในการพัฒนากลุ่มจังหวัด ดังนั้นการที่จะให้ทุกภาคส่วนร่วมกันบูรณาการไปสู่ความเป็นหุ้นส่วนที่เท่าเทียมกันจึงเกิดขึ้นได้ยากในทางปฏิบัติ จึงควรมีการทบทวนการจัดตั้งกลุ่มจังหวัดโดยนำมิติด้านอื่นๆที่เหมาะสมมาพิจารณาด้วย เช่น มิติด้านเศรษฐกิจ การเมือง การปกครอง เป็นต้น

- **การมีส่วนร่วม** นำไปสู่การสร้างสำนึกความเป็นเจ้าของ ดังนั้นการมีส่วนร่วมที่สำคัญคือการมีส่วนร่วมของภาคชุมชน/ประชาสังคมในการตัดสินใจของภาครัฐ เช่น การมีส่วนร่วมในเรื่องของงบประมาณ โดยให้ท้องถิ่นเป็นตัวตั้งในเรื่องการขับเคลื่อนและชุมชนเป็นส่วนหนึ่งของท้องถิ่น การพัฒนาที่เน้นการความเข้มแข็งในเชิงพื้นที่ ต้องลดบทบาทภาครัฐและเพิ่มบทบาทท้องถิ่น/ชุมชนเพื่อให้ท้องถิ่น/ชุมชนเข้มแข็ง โดยปรับเปลี่ยนบทบาทภาครัฐ ลดระเบียบการบังคับบัญชา/การสั่งการ เพิ่มความสามารถในการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน เพื่อความเข้มแข็งในแต่ละพื้นที่ และถ้ามีการพัฒนาในมิติเชิงพื้นที่ต่อไปในอนาคต กลุ่มจังหวัด/ภาคต่างๆจะแข่งขันกันเอง โดยถ้าสามารถหา Product Champion ของแต่ละกลุ่มจังหวัด/ภาคได้ ก็

จะเกิดการผลิตสินค้ามาแข่งขันภายในประเทศ ลดความเสี่ยงจากการพึ่งพาการส่งออกไปสู่การบริโภค การลงทุนภายในประเทศ เพิ่มความเข้มแข็ง ความยั่งยืน ความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคมไทยให้มากยิ่งขึ้น

๓.๔ นายเจษฎา มิ่งสมร ผู้ทรงคุณวุฒิภาคประชาชน มีประเด็น ข้อคิดเห็นต่อร่างแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ โดยสรุปดังนี้

(๑) ประชาชนส่วนใหญ่ไม่มีความรู้เกี่ยวกับแผนพัฒนาฯ จึงทำให้ไม่มีความรู้สึกเป็นเจ้าของ

(๒) ในการจัดทำแผนพัฒนาฯ ควรตั้งประเด็นคำถามว่าทำแผนไปเพื่อใคร หากทำเพื่อตัวเราและลูกหลานรุ่นต่อไป ควรคำนึงถึงการพัฒนาที่ได้ประโยชน์อย่างยั่งยืน ถึงแม้ว่าบริบทเศรษฐกิจโลกเปลี่ยนแปลงทำให้ประเทศไทยประสบปัญหาทั้งในระยะสั้นและระยะยาว ซึ่งในระยะยาวมีโอกาสของการพัฒนาด้วยเช่นกัน ดังนั้น จึงควรตั้งคำถามว่าพัฒนาเพื่อใครและใครคือผู้ที่ได้รับโอกาสของการพัฒนา

(๓) แผนฯ ฉบับที่ ๑๐ ที่ผ่านมามีกรอบแนวคิดที่ดี แต่ไม่ประสบผลในทางปฏิบัติ แม้แต่แผนบริหารราชการแผ่นดินก็ไม่ได้ทำตามแผนพัฒนาฯ ทิศทางของประเทศขึ้นอยู่กับนโยบายรัฐบาลซึ่งตอบโจทย์นโยบายของพรรคการเมืองมากกว่าคำนึงถึงแผนพัฒนาฯ

(๔) ยุทธศาสตร์ของแผนฯ ๑๑ ควรเน้นปรับปรุงคุณภาพการผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม CSR ต้องเริ่มต้นจากการทำธุรกิจ ไม่ใช่รอมีกำไรแล้วจึงคืนให้สังคม เช่น การเปิดโอกาสให้ท้องถิ่นลงทุนร่วมกับภาคธุรกิจ การเปิดโอกาสให้คนในพื้นที่ร่วมเป็นเจ้าของ จะทำให้เกิดการร่วมกันดูแลรักษาอย่างสมดุล ไม่ให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

(๕) ความท้าทายของแผนฯ ได้แก่ การพัฒนาเศรษฐกิจให้เข้มแข็งแบบยั่งยืนและก้าวทันเศรษฐกิจโลก ท่ามกลางปัญหาการเมืองและความเหลื่อมล้ำในสังคม รวมถึง ปัญหาเยาวชนขาดความรู้และทักษะด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

(๖) แผนฯ ๑๑ ต้องเติมเต็มในสิ่งเหล่านี้ ได้แก่ เศรษฐกิจในประเทศต้องเข้มแข็งโดยยึดโยงกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างแท้จริง และการเติบโตทางเศรษฐกิจไม่ใช่เรื่องสำคัญที่สุด หากแต่ต้องไม่เกิดความเหลื่อมล้ำทางสังคม/รายได้มากเกินไป

(๗) แนวทางการแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำด้านที่ดิน ไม่ควรกำหนดให้ประชาชนการถือครอง ไร่ ๕๐ ไร่ ควรหามาตรการจูงใจให้ผู้ถือครองกระจายที่ดินออกมา ในลักษณะที่ได้ประโยชน์ร่วมกัน (win-win)

(๘) การพัฒนาด้านสังคม ควรแก้ไขโครงสร้างของประเทศบางประการ อาทิ ระบบศูนย์รวมอำนาจที่ไม่เป็นธรรม แนวทางในการยกจังหวัดใหญ่ให้เป็นศูนย์กลางของกลุ่ม หรือการยกฐานะเมืองชายแดนเป็นเทศบาลนคร เพื่อให้สามารถจัดการเรื่องงบประมาณ

๓.๕ ว่าที่ร้อยตรี วรวิชัย วิริยะวงศ์ ประธานหอการค้าสระบุรี นำเสนอมุมมองเพิ่มเติมในร่างยุทธศาสตร์แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ และข้อคิดเห็นต่อร่างกรอบยุทธศาสตร์การพัฒนากากกลาง ดังนี้

(๑) ร่างยุทธศาสตร์แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ มีมุมมองเพิ่มเติมและข้อเสนอแนะ โดยสรุปดังนี้

- ปัจจุบันเทคโนโลยีได้เข้ามามีบทบาทสูงต่อการพัฒนาประเทศ โดยเฉพาะการพัฒนาด้านพลังงาน ซึ่งมีแนวคิดที่จะนำเทคโนโลยีนิวเคลียร์มาใช้ เพื่อประหยัดน้ำมันเชื้อเพลิงและก๊าซธรรมชาติ เพื่อให้มีต้นทุนที่ต่ำลงและทดแทนน้ำมันที่จะหมดไปในอนาคต อย่างไรก็ตาม จะต้องมีการพิจารณาความเหมาะสมและความปลอดภัยอย่างรอบคอบในการนำเทคโนโลยีนิวเคลียร์มาใช้

- ปัจจุบันประชาชนมีความรู้ความเข้าใจถึงการเปลี่ยนแปลงกฎกติกาของระบบการค้าเสรีระหว่างประเทศมากนักน้อยเพียงใด อาทิ พ.ศ. ๒๕๕๘ ภาษีการค้าระหว่างกลุ่มประเทศอาเซียนจะลดลงเป็นร้อยละศูนย์ แรงงานฝีมือจะมีการเคลื่อนย้ายระหว่างประเทศสะดวกขึ้น ซึ่งองค์ความรู้เหล่านี้ประชาชนไทยยังมีน้อย ดังนั้น จึงควรมีการนำข้อมูลทางสถิติทั้งภาครัฐและภาคเอกชนมาบูรณาการ เพื่อประกอบการตัดสินใจในการปรับตัวสู่การค้าโลกในอนาคต

- การดำเนินการตั้งแต่แผนฯ ๑-๑๐ ยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร เนื่องจากประชาชนยังมีความเหลื่อมล้ำด้านรายได้ ความเป็นอยู่ขาดเสถียรภาพ การเมืองไม่มั่นคง และการกระจายความเจริญไปสู่ภูมิภาคยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร โดยเฉพาะ ข้าราชการส่วนภูมิภาคมีการโยกย้ายเป็นประจำ ทำให้นโยบายเปลี่ยนแปลงและไม่ต่อเนื่อง ภาคเอกชนไม่มีบทบาทเข้ามามีส่วนร่วมในการพิจารณางบประมาณเท่าที่ควร ประกอบกับระยะเวลาในการพิจารณาประมาณมีน้อย ทำให้ความร่วมมือระหว่างรัฐกับเอกชนไม่มีความสมบูรณ์และงบประมาณบางส่วนไม่มีความสอดคล้องกับพื้นที่ ดังนั้น การดำเนินการตามแผนฯ ๑๑ ควรมีการปรับปรุงแก้ไขปัญหาที่กล่าวมาข้างต้นอย่างจริงจัง

- ข้อเสนอแนะต่อร่างแผนฯ ๑๑

๑. ควรให้ความสำคัญกับ กรอ. เพื่อเป็นกลไกในการขับเคลื่อนและเชื่อมโยงการพัฒนา
ระหว่างภาครัฐและเอกชน ให้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

๒. การพิจารณางบประมาณพัฒนาประเทศ ควรให้ภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมเพิ่มขึ้น
เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการทั้งภาครัฐและเอกชน

๓. เพิ่มศักยภาพและพัฒนาทักษะบุคลากรของภาครัฐและเอกชนให้มีประสิทธิภาพเพื่อ
การร่วมมือและประสานงานกันมากขึ้น

๔. กรอ. ส่วนกลาง ควรจะกระจายอำนาจการตัดสินใจให้กับ กรอ.จังหวัดและกลุ่ม
จังหวัด ในการพิจารณากำหนดประเด็นยุทธศาสตร์การพัฒนาแผนงานโครงการและงบประมาณในพื้นที่
รับผิดชอบ

๕. การขับเคลื่อนแผนฯ ๑๑ ให้เกิดการปฏิบัติอย่างจริงจังในพื้นที่ ควรจะมีการกำหนด
เป้าหมายร่วมกันในระดับจังหวัด กลุ่มจังหวัด ภาค และประเทศ โดยผ่านกลไกของ กรอ.

๑. ประเด็นข้อคิดเห็นต่อร่างกรอบยุทธศาสตร์การพัฒนาภาคกลาง ยุทธศาสตร์ภาคกลาง นับได้
ว่ามีความสำคัญ เนื่องจากเป็นข้อต่อเชื่อมโยงการพัฒนาระหว่างประเทศไปสู่ภูมิภาค โดยเฉพาะ ๓ ประเด็น
ยุทธศาสตร์ด้านเศรษฐกิจในร่างกรอบยุทธศาสตร์การพัฒนาภาคในระยแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ในครั้งนี้ คือ
ยุทธศาสตร์ที่ ๑ พัฒนากิจการการผลิตภาคเกษตรภาคกลางให้ทันสมัย โดยมุ่งเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตภาค
เกษตร ปรับเปลี่ยนกระบวนการผลิตทางด้านการเกษตรให้ทันสมัย และเสริมสร้างความมั่นคงในอาชีพของ
เกษตรกร เพื่อสร้างความมั่นคงของอาหารและพลังงาน ยุทธศาสตร์ที่ ๒ ยกระดับคุณภาพและกระบวนการ
ผลิตสินค้าและบริการให้มีมูลค่าเพิ่มบนพื้นฐานแนวคิดสร้างสรรค์และการสร้างนวัตกรรม รวมทั้งต่อยอดองค์
ความรู้เพื่อให้สามารถแข่งขันได้อย่างยั่งยืน ยุทธศาสตร์ที่ ๔ พัฒนาระบบคมนาคมขนส่ง ระบบโลจิสติกส์
มาตรฐานการให้บริการ และอำนวยความสะดวก บริเวณเขตเศรษฐกิจชายแดน และเมืองชายแดนให้เชื่อมโยง
และอำนวยความสะดวกด้านการค้า การลงทุน และการท่องเที่ยวร่วมกับประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อสนับสนุนการ
เป็นประตูการค้า และการขนส่งเชื่อมโยงกับภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

๔. สรุปผลการประชุมกลุ่มย่อย

ประเด็นการระดมความคิดเห็นในกลุ่มย่อยประกอบด้วย ๒ เรื่องหลักคือ (๑) ยุทธศาสตร์แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ และแนวทางการบริหารจัดการแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ สู่การปฏิบัติ (๒) ร่างกรอบยุทธศาสตร์การพัฒนาภาคกลาง โดยมีการแบ่งกลุ่มย่อยออกเป็น ๓ กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มเศรษฐกิจ กลุ่มสังคม และกลุ่มทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งแต่ละกลุ่มจะเน้นการระดมความคิดเห็นต่อประเด็นยุทธศาสตร์แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ และร่างแผนภาคตามประเด็นของแต่ละกลุ่ม โดยผลการระดมความคิดเห็นของทั้ง ๓ กลุ่มย่อย สามารถประมวลสาระสำคัญโดยสรุป ได้ดังนี้

๔.๑ ยุทธศาสตร์แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑

(๑) ยุทธศาสตร์การสร้างความเป็นธรรมในสังคม

๑. การสร้างภูมิคุ้มกัน ที่ประชุมเห็นชอบตามที่เสนอ

๒. วัตถุประสงค์ ที่ประชุมเห็นชอบตามที่เสนอ

๓. เป้าหมายการพัฒนา ที่ประชุมเห็นชอบตามที่เสนอ โดยมีประเด็นที่ควรเพิ่มเติม คือ

- ควรเพิ่มเรื่องการเมืองการปกครองในทุกระดับ

๔. ตัวชี้วัด ที่ประชุมเห็นชอบตามที่เสนอ

๕. แนวทางการพัฒนา

ที่ประชุมเห็นชอบตามที่เสนอ โดยมีประเด็นที่ควรเพิ่มเติม คือ

- ส่งเสริมวิถีประชาธิปไตยและการใช้หลักธรรมาภิบาลอย่างแท้จริง เน้นการมีส่วนร่วม และโปร่งใสในทุกเวที เพื่อสร้างโอกาสให้เกิดความเป็นธรรมมากขึ้น
- การบังคับใช้ กฎหมาย กฎ กติกา และการให้ทุนและโทษของสังคม ควรใช้กระบวนการมีส่วนร่วมในการกำหนด และมีเครื่องมือ/กลไก ในบังคับใช้อย่างเสมอภาค เป็นธรรม และมาตรฐานเดียวกัน
- ส่งเสริมให้ประชาชนและชุมชน มีความรู้เรื่องกฎหมายและสิทธิของตนเอง เพื่อให้สามารถรักษาสีสิทธิและป้องกันการถูกเอาเปรียบ (เช่น การจดสิทธิบัตร เป็นต้น)
- ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในรูปแบบการเมืองภาคพลเมือง ที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาในทุกระดับ
- สนับสนุนให้มีสภาพพัฒนาการเมืองภาคพลเมืองในระดับท้องถิ่นและชุมชน ที่ประชาชนมีส่วนร่วมกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาในทุกระดับ ซึ่งจะเป็นการตัดอาวุธทางปัญญาให้กับประชาชน
- ส่งเสริมให้ บ้าน วัด โรงเรียน มีส่วนร่วมในการพัฒนาจิตใจ จริยธรรม โดยเน้นที่สถาบันครอบครัว ต้องเป็นตัวอย่างที่ดีในการปลูกฝังด้านคุณธรรม
- สร้างโอกาสและให้ความสำคัญกับเด็กและเยาวชน ในการมีส่วนร่วมเวทีทุกระดับ
- ควรปรับปรุงหลักเกณฑ์ด้านการคลังท้องถิ่น (อบต.กับเทศบาล) ให้มีความเป็นธรรม และสอดคล้องกับสภาพพื้นที่ ปัญหา/ความจำเป็นในการพัฒนามากขึ้น โดยเฉพาะการกระจายอำนาจด้านการคลัง

(๒) ยุทธศาสตร์การพัฒนาคนสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน

๑. ภูมิคุ้มกัน ที่ประชุมเห็นชอบตามที่เสนอ

๒. วัตถุประสงค์ ที่ประชุมเห็นชอบตามที่เสนอ

๓. เป้าหมายการพัฒนา ที่ประชุมเห็นชอบตามที่เสนอ

๔. แนวทางการพัฒนา ที่ประชุมเห็นชอบตามที่เสนอ โดยมีประเด็นที่ควรเพิ่มเติม คือ

- พัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนที่เอื้อต่อเรียนรู้ตลอดชีวิตตั้งแต่ระดับอนุบาล
- ควรมีการจัดทำศูนย์เรียนรู้ชุมชนเก็บรวบรวมความรู้ของปราชญ์ชาวบ้าน ถอดบทเรียนแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต
- การพัฒนาทักษะความพร้อมของครูให้มีจิตวิญญาณความเป็นครู มีการพัฒนา และ วัตถุประสงค์จริงจังก่อเนื่อง เน้นการประเมินผลเชิงคุณภาพมากกว่าปริมาณ เช่น การประเมินหลักสูตรที่เป็น นวัตกรรมในการจัดการเรียนการสอน เป็นต้น
- ควรมีการพัฒนาหลักสูตรให้ผู้สูงอายุ ปราชญ์ชาวบ้านมีส่วนร่วมในการสอนรุ่นหลาน โดยเฉพาะเรื่องศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ดึงสิ่งที่มีประโยชน์กับการพัฒนาท้องถิ่นมาไว้ในหลักสูตร เพื่อให้เกิดเรียนรู้ที่หลากหลายและการมีปฏิสัมพันธ์กันระหว่างวัย
- อปท. ควรสนับสนุนงบประมาณในการพัฒนาครูจ้างสอน และมีการติดตาม ประเมินผล เพื่อให้เกิดขวัญกำลังใจในการพัฒนาการเรียนการสอน
- อปท. ควรเข้ามามีบทบาทในการจัดหลักสูตรการศึกษาให้สอดคล้องกับพื้นที่ และ สนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรมนอกห้องเรียน เพื่อให้เด็กรู้จักการคิดวิเคราะห์ และแก้ปัญหาเป็น รวมทั้งมีแผน ในการขับเคลื่อนการจัดการศึกษาทั้งในและนอกระบบ
- อปท. ควรส่งเสริมให้ผู้สูงอายุมีงานทำ โดยจัดสรรงบประมาณส่งเสริมอาชีพเฉพาะ แก่กลุ่มผู้สูงอายุ
- การเปลี่ยนระบบการศึกษาจากระบบการสอบเข้าให้เป็นระบบเปิดให้เรียนตาม ความรู้ความสามารถ จบแล้วมีงานทำสามารถเลี้ยงตนเองได้
- ควรจัดให้มีการศึกษาที่มีคุณภาพมาตรฐานในทุกระดับแต่ละจังหวัด และให้เพียงพอ กับความต้องการของผู้เรียนในพื้นที่ เพื่อไม่ให้เด็กออกไปเรียนนอกพื้นที่ แล้วไม่กลับมาพัฒนาท้องถิ่น
- ควรส่งเสริมการใช้ระบบสารสนเทศในการพัฒนาการเรียนรู้อย่างยั่งยืน
- สื่อสร้างสรรค์ควรมีทั้งความบันเทิงและสาระ เพื่อทำให้เกิดองค์ความรู้ และเพิ่ม ช่วงเวลาในการออกอากาศของสื่อสร้างสรรค์
- ควรสร้างกระบวนการอุดมการณ์ประชาธิปไตย โดยส่งเสริมประชาธิปไตยใน โรงเรียนควบคู่กับในชุมชน สร้างจิตสำนึกในเรื่องคุณธรรมจริยธรรมของการเมืองระดับท้องถิ่น และให้ ความสำคัญกับเรื่องการสร้างความรักความสามัคคีให้คนในท้องถิ่น
- การส่งเสริมบทบาทของสถาบันครอบครัวให้ดูแลสมาชิกในครอบครัวให้เป็นคนดี เพื่อนำไปสู่ชุมชนเข้มแข็ง ไม่สร้างปัญหาในสังคม
- ควรพัฒนาคนให้รู้จักตั้งคำถามและค้นหาคำตอบที่เป็นเหตุเป็นผลด้วยตนเอง และ พัฒนาให้เป็นประเด็นนโยบายสาธารณะ
- ควรส่งเสริมให้คนที่มีศักยภาพมีบุตรให้มากขึ้น เพื่อรองรับการเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ

- ศึกษาถอดองค์ความรู้ ชุมชนต้นแบบ เริ่มจากจุดเล็ก ใช้หลักการของเมืองน่าอยู่ ในการทำเวทีตั้งแต่ระดับหมู่บ้านขึ้นมาจนถึงเป็นระดับนโยบาย
- ควรมีกฎหมายกำหนดให้การพัฒนาคุณภาพชีวิตคนอยู่ในแผนของ อบท. เพื่อให้ทุกคนได้โอกาสอย่างเท่าเทียม
- ควรมีสัมชชาประชาชนที่เข้มแข็งเป็นหูเป็นตาในชุมชน เป็นปากเป็นเสียงวิพากษ์การดำเนินงานของหน่วยงานในระดับต่างๆ
- ให้มีกลไกขับเคลื่อนใน ๓ ระดับ ทั้งระดับประเทศ จังหวัด และพื้นที่ โดยเชื่อมโยงเป็นเครือข่าย และกำหนดผู้รับผิดชอบที่ชัดเจนในแต่ละระดับ

(๓) ยุทธศาสตร์สร้างความสมดุลและมั่นคงของอาหารและพลังงาน

๑. วัตถุประสงค์ ที่ประชุมเห็นชอบตามที่เสนอ

๒. เป้าหมายการพัฒนา ที่ประชุมเห็นชอบตามที่เสนอ

๓. ตัวชี้วัด ที่ประชุมเห็นชอบตามที่เสนอ อย่างไรก็ตามที่ประชุมมีข้อคิดเห็นว่า ควรปรับปรุงดัชนีตัวชี้วัด พื้นที่เกษตรอินทรีย์ให้เพิ่มขึ้นมากกว่าร้อยละ ๕ ต่อปี และควรพิจารณาความเหมาะสมในการเพิ่มเติมตัวชี้วัดด้านการพัฒนาด้านการประมง และปศุสัตว์ เพิ่มเติมจากด้านพืชที่มีอยู่แล้ว

๔. แนวทางการพัฒนา ที่ประชุมเห็นชอบตามที่เสนอ อย่างไรก็ตามที่ประชุมมีข้อคิดเห็นว่า ควรเพิ่มเติมการออกกฎหมายควบคุมการใช้พื้นที่การเกษตรเพื่อป้องกันการนำพื้นที่การเกษตรไปใช้ประโยชน์ในด้านอื่น และควรให้ความสำคัญการพัฒนาและเพิ่มมูลค่าการอุตสาหกรรมการแปรรูปด้านการเกษตร

๕. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ที่ประชุมมีข้อคิดเห็นเพื่อให้ร่างยุทธศาสตร์มีความชัดเจนเพิ่มขึ้น ๓ ประเด็น คือ

- ควรมีนโยบายประกันความมั่นคงของเกษตรกรว่าเป็นเกษตรกรรายย่อย หรือเกษตรกรรายใหญ่ (ข้ามชาติ)
- แผนฯ ควรคำนึงถึงองค์ประกอบความมั่นคงทางด้านอาหาร ว่าควรมีองค์ประกอบด้านใดบ้าง
- ควรเพิ่มยุทธศาสตร์บริหารจัดการ ๒๕ ลุ่มน้ำเพื่อการเกษตร

(๔) ยุทธศาสตร์การสร้างเศรษฐกิจที่มีเสถียรภาพบนฐานความรู้และการสร้างปัจจัยแวดล้อม

๑. วัตถุประสงค์ ที่ประชุมเห็นชอบตามที่เสนอ อย่างไรก็ตามที่ประชุมมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในวัตถุประสงค์ข้อ ๓.๑.๓ เพื่อให้ไทยเป็นศูนย์กลางการผลิตสินค้าและบริการในภูมิภาคอาเซียนบนฐานปัญญานวัตกรรม ความคิดสร้างสรรค์ และเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ควรปรับเปลี่ยน เพื่อให้ไทยเป็นศูนย์กลางการผลิตสินค้าและบริการในภูมิภาคอาเซียน โดยใช้ความรู้เป็นตัวขับเคลื่อน บนฐานปัญญา นวัตกรรม ความคิดสร้างสรรค์ และเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

๒. เป้าหมายการพัฒนา ที่ประชุมเห็นชอบตามที่เสนอ

๓. ตัวชี้วัด ที่ประชุมเห็นชอบตามที่เสนอ

๔. แนวทางการพัฒนา ที่ประชุมเห็นชอบตามที่เสนอ โดยมีประเด็นที่ควรเพิ่มเติม คือ

- เพิ่มบทบาทของสถาบันการศึกษาในการเชื่อมโยงความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชนในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
- ควรมีการเร่งผลักดันการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานระบบรางให้เกิดผลเป็นรูปธรรมที่ชัดเจนในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑

- ควรเพิ่มแนวทางการพัฒนาภาคการเกษตรทั้งในด้านการพัฒนาศักยภาพบุคลากรด้านองค์ความรู้ และการตลาด

(๕) ยุทธศาสตร์การสร้างความเชื่อมโยงกับทางเศรษฐกิจและความมั่นคงในภูมิภาค

๑. วัตถุประสงค์ ที่ประชุมเห็นชอบตามที่เสนอ

๒. เป้าหมายการพัฒนา ที่ประชุมเห็นชอบตามที่เสนอ

๓. ตัวชี้วัด ที่ประชุมเห็นชอบตามที่เสนอ

๔. แนวทางการพัฒนา ที่ประชุมเห็นชอบตามที่เสนอ โดยมีประเด็นที่ควรเพิ่มเติม คือ

- ในการกำหนดทิศทางการพัฒนาภาคเกษตรในกรอบความร่วมมือระหว่างประเทศต่างๆ ควรมีการกำหนดตำแหน่งในการเป็นผู้ผลิตวัตถุดิบต้นน้ำหรือจะเป็นผู้ผลิตแปรรูปให้ชัดเจน
- ควรเพิ่มเติมแนวทางเรื่องการค้าชายแดนให้มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น
- การเตรียมความพร้อมของคนกลุ่มล่างในเรื่องของการเปิดการค้าเสรี และการร่วมกลุ่มเศรษฐกิจ โดยเฉพาะในเรื่องขององค์ความรู้

(๖) ยุทธศาสตร์การจัดการทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

๑. วัตถุประสงค์ ที่ประชุมเห็นชอบตามที่เสนอ

๒. เป้าหมายการพัฒนา ที่ประชุมเห็นชอบตามที่เสนอ

๓. ตัวชี้วัด ที่ประชุมเห็นชอบตามที่เสนอ อย่างไรก็ตามที่ประชุมมีข้อคิดเห็นว่า ควรเพิ่มตัวชี้วัดที่สะท้อนวัตถุประสงค์ เรื่องการพัฒนาและใช้ประโยชน์ทรัพยากร ปรับปรุงตัวชี้วัดเรื่องนี้ให้ชัดเจนโดยกำหนดเป้าหมายการเก็บกักน้ำรายปี และ ควรเพิ่มเติมตัวชี้วัดการกำหนดปริมาณการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ โดยรวมของประเทศ เพื่อนำไปสู่แนวทางสังคมคาร์บอนต่ำ

๔. แนวทางการพัฒนา ที่ประชุมเห็นชอบตามที่เสนอ อย่างไรก็ตามที่ประชุมได้มีข้อคิดเห็นเพิ่มเติม ๑๔ ประเด็น คือ

- ควรเพิ่มเติมแนวทางการจัดการขยะชุมชน เนื่องจากมีการกำหนดตัวชี้วัดแต่ไม่มีแนวทางการจัดการ
- การส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ควรป้องกันการบุกรุกทำลายป่า และการแย่งใช้ทรัพยากรน้ำจากภาคเกษตร
- การบริหารจัดการน้ำอย่างยั่งยืน ควรพิจารณาตั้งแต่ต้นน้ำถึงปลายน้ำ รวมทั้งให้มีการบูรณาการยุทธศาสตร์กลุ่มจังหวัดและแผนชาติ เพื่อกำหนดแนวทางปฏิบัติและงบประมาณให้ชัดเจน
- จัดทำโครงข่ายน้ำเพื่อแก้ไขปัญหาขาดแคลนน้ำในภาคเกษตร
- ควรให้ความสำคัญกับความสมดุลของระบบนิเวศ โดยรักษาความสมดุลระหว่างพื้นที่เกษตรเพื่ออาหาร พลังงาน และพื้นที่ป่าไม้หรือพื้นที่ต้นน้ำ
- ควรกำหนดมาตรการที่ชัดเจน เพื่อหยุดยั้งการขยายตัวของเมืองและพื้นที่ชุมชน ในเขตชลประทานและพื้นที่เกษตรกรรม
- ควรส่งเสริมการจัดเก็บภาษีรถยนต์เพื่อช่วยลดก๊าซเรือนกระจก
- ควรสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรให้กับกลุ่มนักรบการเมือง และผู้บริหารในหน่วยงานภาครัฐ และควรแก้ไขปัญหาการครอบครองที่ดินของนักรบการเมือง

- ทรัพยากรประมงเสื่อมโทรม ควรกำหนดการพัฒนาและฟื้นฟูทรัพยากรประมง และแหล่งประมง
- ควรมีกฎหมายให้ประชาชนที่มีพื้นที่ในครอบครอง มีการปลูกต้นไม้ร้อยละ ๑๐ ของพื้นที่ เพื่อลดภาวะโลกร้อน และป้องกันน้ำท่วม น้ำแล้ง
- ควรมีแนวทางดูแลขยะ อิเล็กทรอนิกส์ ที่เข้ามาในรูปแบบสินค้ามือสอง เช่น อะไหล่รถยนต์ อุปกรณ์คอมพิวเตอร์ เครื่องถ่ายเอกสาร ที่มีค่ากำจัดมลพิษมากกว่าพันล้านบาทต่อปี ซึ่งเป็นภาระของภาครัฐ
- ควรส่งเสริมแนวทางการลดก๊าซเรือนกระจก โดยการปรับปรุงระบบขนส่งมวลชนให้มีประสิทธิภาพ
- ควรเพิ่มอำนาจ อปท.ในการบริหารจัดการพื้นที่ร่วมกับภาครัฐ หรือการนิคมอุตสาหกรรม เช่น การอนุญาตถมทะเล เพื่อก่อสร้างโรงงานอุตสาหกรรม ที่ส่งผลกระทบต่อชุมชน
- ควรเพิ่มแหล่งกักเก็บน้ำและการบริหารจัดการเก็บน้ำในฤดูแล้ง และฤดูฝนให้เหมาะสมสามารถสนองกับการใช้ประโยชน์ของภาคส่วนต่างๆ ได้

(๗) แนวทางการบริหารจัดการแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ สู่การปฏิบัติ

๑. หลักการ ที่ประชุมเห็นชอบตามที่เสนอ
๒. วัตถุประสงค์ ที่ประชุมเห็นชอบตามที่เสนอ
๓. แนวทางการขับเคลื่อนแผนฯ สู่การปฏิบัติ ที่ประชุมเห็นชอบตามที่เสนอ โดยมีประเด็นที่ควรเพิ่มเติม คือ
 - การจัดทำแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ควรมีการเชื่อมโยงกับแผนพัฒนาชุมชน และแผนการพัฒนาของภาคส่วนอื่นๆ ด้วย เช่น นโยบายการพัฒนาภาคเกษตร เป็นต้น
 - ปัญหาที่แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ผ่านๆ มาไม่ประสบความสำเร็จ เนื่องจากรัฐบาลไม่ได้ดำเนินการตามแนวทางของแผนพัฒนาฯ แต่ให้ความสำคัญกับนโยบายรัฐบาลและนโยบายพรรคการเมืองมากกว่าแผนชาติ
 - หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรร่วมกันดำเนินการในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ข้าว ได้แก่ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และกระทรวงพาณิชย์
 - ควรมีการเร่งขับเคลื่อนเรื่อง logistics ซึ่งขณะนี้มีการกำหนดเป็นนโยบายแห่งชาติแล้วแต่ยังไม่มีบูรณาการการทำงานระหว่างหน่วยงานเพื่อให้เกิดผลเป็นรูปธรรม
 - ควรให้ความสำคัญกับการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้เป็นทิศทางการพัฒนาประเทศอย่างต่อเนื่อง
 - ให้ทุกหน่วยงานนำแผนยุทธศาสตร์ไปจัดทำเป็นแผนปฏิบัติการ โดยมีการกำหนดเป้าหมาย และตัวชี้วัดที่ชัดเจน เพื่อให้แผนยุทธศาสตร์ไปสู่การปฏิบัติได้จริง
 - การขับเคลื่อนแผนสู่การปฏิบัติ ทุกภาคส่วนควรเน้นบทบาทของตนเองตามแนวทางการขับเคลื่อนทั้ง ๗ ข้อ
 - ควรมีกฎหมายรองรับการนำแผนพัฒนาฯ ไปสู่การปฏิบัติ รวมทั้งส่งเสริมโครงการของภาคประชาชนที่ประสบความสำเร็จและสอดคล้องกับแผนงานภาครัฐให้เป็นแนวทางการปฏิบัติที่ดี
 - ควรมีการบูรณาการแผนงานของกลุ่มจังหวัดและแผนชาติไปในทิศทางเดียวกัน

๔.๒ ร่างกรอบยุทธศาสตร์การพัฒนากาฬกลางและกลุ่มจังหวัด

(๑) สถานการณ์การพัฒนาภาคด้านสิ่งแวดล้อม ที่ประชุมมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ๒ ประเด็น คือ

๑. ข้อมูล เช่น พื้นที่ป่าไม้ การใช้ประโยชน์ที่ดิน อ่างเก็บน้ำ การกัดเซาะชายฝั่ง และอุทกภัย ควรเป็นข้อมูลที่ทันสมัยมากที่สุด เพื่อใช้ประกอบการวางแผนพัฒนาภาคได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

๒. ควรเพิ่มเติมรายละเอียดการวิเคราะห์สถานการณ์ภัยแล้ง ที่เชื่อมโยงกับภาวะโลกร้อน และการบริหารจัดการขยะมูลฝอย ให้ชัดเจนเพิ่มขึ้น

(๒) บทบาทการพัฒนาภาคกลาง ที่ประชุมเห็นชอบตามที่เสนอ

(๓) เป้าประสงค์ ที่ประชุมเห็นชอบตามที่เสนอ

(๔) ยุทธศาสตร์ที่ ๑ พัฒนาศูนย์การผลิตภาคเกษตรภาคกลางให้ทันสมัย โดยมุ่งเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตภาคเกษตร ปรับเปลี่ยนกระบวนการผลิตทางด้านการเกษตรให้ทันสมัย และเสริมสร้างความมั่นคงในอาชีพของเกษตรกร เพื่อสร้างความมั่นคงของอาหารและพลังงาน

แนวทางการพัฒนา ที่ประชุมเห็นชอบตามที่เสนอ โดยมีประเด็นเพิ่มเติม คือ

๑. ควรให้คำจำกัดความการพัฒนากระบวนการผลิตภาคเกษตรไปสู่สมัยใหม่เพิ่มเติมลงในยุทธศาสตร์การพัฒนากาฬกลางด้วย

๒. ปรับถ้อยคำการพัฒนาภาคเกษตรให้ทันสมัย เนื่องจากการพัฒนาการเกษตรที่ทันสมัยอาจนำมาซึ่งผลกระทบด้านลบ เช่น สิ่งแวดล้อม สารปนเปื้อน

๓. เพิ่มแนวทางการดูแลให้มีการจดทะเบียนพืชเศรษฐกิจนอกเหนือจากข้าว เช่น อ้อย และยางพารา เพื่อเป็นฐานข้อมูลในการวางแผนพัฒนาและสร้างองค์ความรู้

๔. ควรเพิ่มแนวทางการเสริมสร้างความมั่นคงให้อาชีพเกษตรกรให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้น โดยเฉพาะในกลุ่มเกษตรกรที่กลายมาเป็นแรงงานรับจ้างเนื่องจากการขายที่ดินทำกิน

๕. ควรเพิ่มแนวทางการบริหารจัดการการใช้พื้นที่เพื่อการเกษตรและอุตสาหกรรมอย่างเหมาะสม

(๕) ยุทธศาสตร์ที่ ๒ ยกระดับคุณภาพและกระบวนการผลิตสินค้าและบริการให้มีมูลค่าเพิ่มบนพื้นฐานแนวคิดสร้างสรรค์และการสร้างนวัตกรรม รวมทั้งต่อยอดองค์ความรู้เพื่อให้สามารถแข่งขันได้อย่างยั่งยืน

แนวทางการพัฒนา ที่ประชุมเห็นชอบตามที่เสนอ โดยมีประเด็นเพิ่มเติมคือ ควรปรับแนวทางส่งเสริมการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว จาก ส่งเสริมการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว และบริการ เป็น ส่งเสริมการพัฒนาและรักษาแหล่งท่องเที่ยว และบริการ

(๕) ยุทธศาสตร์ที่ ๓ พัฒนาศักยภาพและยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนให้มีความรู้คู่คุณธรรม มีสุขภาพแข็งแรงและสามารถช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาสให้พึ่งตนเองได้มากขึ้น

แนวทางการพัฒนา ที่ประชุมเห็นชอบตามที่เสนอ

(๖) ยุทธศาสตร์ที่ ๔ พัฒนาระบบคมนาคมขนส่ง ระบบโลจิสติกส์ มาตรฐานการให้บริการ และอำนวยความสะดวกบริเวณเขตเศรษฐกิจชายแดน และเมืองชายแดนให้เชื่อมโยง และอำนวยความสะดวกด้านการค้า การลงทุน และการท่องเที่ยวร่วมกับประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อสนับสนุนการเป็นประตูการค้า และการขนส่งเชื่อมโยงกับภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

แนวทางการพัฒนา ที่ประชุมเห็นชอบตามที่เสนอ

(๗) ยุทธศาสตร์ ๕ ปกป้อง และเร่งฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ และควบคุมกิจกรรมที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม เพื่อให้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีความอุดมสมบูรณ์ ปราศจากมลภาวะ ก่อให้เกิดความสมดุลต่อระบบนิเวศและเป็นปัจจัยเกื้อหนุนการดำรงชีวิตของประชาชนอย่างยั่งยืนต่อไป

แนวทางการพัฒนา ที่ประชุมเห็นชอบตามที่เสนอ โดยมีประเด็นเพิ่มเติม คือ ควรเพิ่มแนวทางในการป้องกัน และควบคุมการปล่อยมลพิษทางน้ำในเขตชุมชน และเขตอุตสาหกรรม

(๘) ทิศทางการพัฒนากลุ่มจังหวัด

๑. กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนบน ๑ ที่ประชุมมีประเด็นเพิ่มเติม คือ ควรปรับทิศทางการพัฒนาจากการผลิตอาหารสะอาดเป็นการผลิตอาหารปลอดภัย

๒. กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนบน ๒ ที่ประชุมมีประเด็นเพิ่มเติม คือ ควรปรับทิศทางการพัฒนาจากการผลิตอาหารสะอาดเป็นการผลิตอาหารปลอดภัย

๓. กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง ๑ ที่ประชุมเห็นชอบตามที่เสนอ

๔. กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง ๒ ที่ประชุมมีประเด็นเพิ่มเติม คือ

- ในทิศทางการพัฒนาอุตสาหกรรมให้เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ควรเพิ่มแนวทางการจัดหาพลังงานทดแทนมาใช้ในโรงงานอุตสาหกรรมมากขึ้น

- เรื่องการจัดการแรงงานต่างด้าว ควรมีมาตรการบริหารจัดการค่าแรงงานที่เหมาะสมระหว่างแรงงานไทยกับแรงงานต่างด้าว เนื่องจากมาตรฐานคุณภาพแรงงานแตกต่างกัน

- ภาคอุตสาหกรรมควรพิจารณาแนวทางการลดต้นทุนในด้านอื่นๆ นอกจากค่าแรงด้วย

๕. กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนกลาง ที่ประชุมเห็นชอบตามที่เสนอ

๖. กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออก ที่ประชุมมีประเด็นเพิ่มเติม คือ

- เรื่องการแก้ปัญหาราคาสินค้าเกษตรตกต่ำ ควรปรับเป็นการพัฒนาสินค้าเกษตรให้มีคุณภาพ

- ควรเพิ่มทิศทางการพัฒนาเรื่องการยกระดับคุณภาพ มาตรฐานการผลิตสินค้าอุตสาหกรรม

- ควรเพิ่มทิศทางการพัฒนาการปรับปรุงและขยายโครงข่ายคมนาคมรองรับการท่องเที่ยวจากพญาไปยังจังหวัดใกล้เคียง (ระยอง จันทบุรี) เพื่อขยายรายได้จากการท่องเที่ยวไปยังจังหวัดอื่น

(๙) โครงการสำคัญของภาคกลาง ที่ประชุมเห็นชอบตามที่เสนอ

(๑๐) แนวทางการบริหารจัดการยุทธศาสตร์การพัฒนาภาคกลางสู่การปฏิบัติ ที่ประชุมมีประเด็นข้อเสนอแนะให้ สศช.เป็นหลักในการขับเคลื่อนแนวทางการบริหารจัดการยุทธศาสตร์การพัฒนาภาคสู่การปฏิบัติ

๕. ประเด็นความเห็นเพิ่มเติมจากผู้เข้าร่วมประชุม

๑. สศช. ควรมีการประชาสัมพันธ์ถึงความสำคัญของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ว่ามีความสำคัญ มีการนำไปปฏิบัติอย่างไร รวมทั้งมีขั้นตอนการดำเนินการอย่างไร ให้กับประชาชนโดยทั่วไปได้ทราบ โดยผ่านสื่อโทรทัศน์ หรือรูปแบบละคร เป็นต้น

๒. เป้าหมายของการพัฒนาประเทศ ควรเพิ่มเติม การพัฒนาประเทศไทยให้เป็น Creative City

๓. แผนพัฒนาต่างๆ ที่ไม่ประสบความสำเร็จ ร้อยละ ๙๐ เป็นผลมาจาก หน่วยงานต่างๆ ไม่ได้นำแผนดังกล่าวมาใช้อย่างจริงจัง จึงควรให้มีการตรากฎหมายเพื่อบังคับใช้แผนพัฒนาที่ผ่านการพิจารณาแล้ว

๔. การขับเคลื่อนแผนสู่การปฏิบัติ สภาพัฒน์ ควรเป็นหน่วยงานกลางในการสนับสนุนให้แผนเกิดการปฏิบัติอย่างจริงจัง

๕. ปัญหาสิ่งแวดล้อมเป็นปัญหาที่รุนแรงตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน แต่ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติยังไม่ยุทธศาสตร์หรือแนวทางปฏิบัติเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าวอย่างชัดเจน ซึ่ง สศช. ควรกำหนดแผนในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมให้ชัดเจน หรือกำหนดเป็นวาระเร่งด่วนของประเทศ ซึ่งการจัดการอาจจะเริ่มต้นจากภาคพลเรือนขึ้นมา นอกจากนั้น ควรเพิ่มงบประมาณให้กับภาคประชาชน(ตำรวจชุมชน) ในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม รวมทั้งควรเพิ่มความรุนแรงของกฎหมายในการลงโทษผู้กระทำผิด

๖. การแก้ไขปัญหาให้กับประชาชนและประเทศ ทั้งด้าน เศรษฐกิจ สังคม และทรัพยากรธรรมชาติ ควรเน้นให้ประชาชนในระดับชุมชนมีความรู้เพิ่มมากขึ้น นอกจากนั้น เจ้าหน้าที่ของรัฐเองก็ควรที่จะได้รับการพัฒนาความรู้ต่างๆ อย่างต่อเนื่อง เพื่อรองรับกับ สถานะการค้า หรือสถานะสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในปัจจุบัน เช่น เรื่องการค้าระหว่างประเทศ (AFTA เขตเศรษฐกิจพิเศษ ถนนสายวัฒนธรรมลุ่มน้ำโขง เป็นต้น)

๗. ยุทธศาสตร์ในการพัฒนาจังหวัด ควรมีการบูรณาการอย่างจริงจัง ระหว่าง จังหวัด อปท. และภาคเอกชน ซึ่งจะช่วยลดความซ้ำซ้อน และทำให้เกิดการพัฒนาได้อย่างชัดเจน รวมทั้ง ควรเพิ่มงบประมาณในงบประมาณจังหวัดให้มากขึ้น เพื่อให้เกิดการบรรลุ วิสัยทัศน์ ที่จังหวัดตั้งขึ้น

๘. ภาครัฐควรนำแผนพัฒนาชุมชนเข้ามาประกอบกับการทำแผนพัฒนาจังหวัดและแผนของหน่วยงาน

๖. สรุป

ประเด็นโดยสรุปซึ่งที่ประชุมเน้นย้ำและให้ความสำคัญ มีดังนี้

๖.๑ **ร่างยุทธศาสตร์ในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑** โดยสรุป ที่ประชุมเห็นชอบตามร่างยุทธศาสตร์ที่เสนอ และมีข้อคิดเห็นข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในแต่ละยุทธศาสตร์ทั้งในประเด็นการสร้างภูมิคุ้มกัน วัตถุประสงค์ เป้าหมายการพัฒนา ตัวชี้วัด และแนวทางการพัฒนา โดยเน้นให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน สร้างความเข้มแข็งของเศรษฐกิจในประเทศและยึดโยงกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างแท้จริง เน้นความสำคัญของการแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำโดยใช้มาตรการจูงใจในลักษณะที่ได้ประโยชน์ร่วมกัน ให้ความสำคัญของการเชื่อมโยงความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชนในการพัฒนาให้มากขึ้น พัฒนาระบบLogistics และโครงสร้างพื้นฐานระบบราง ส่งเสริมพัฒนาผู้สูงอายุและบทบาทของสถาบันครอบครัว รวมถึงการบริหารจัดการน้ำอย่างยั่งยืนและจัดทำโครงข่ายน้ำเพื่อแก้ปัญหาขาดแคลนน้ำในภาคเกษตร

๖.๒ **ร่างกรอบยุทธศาสตร์การพัฒนาภาคกลาง** ในภาพรวม ที่ประชุมเห็นชอบตามร่างยุทธศาสตร์ที่เสนอ และมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับบทบาทของภาคกลางในการเป็นตัวเชื่อมต่อการพัฒนากับเศรษฐกิจในภูมิภาค และการสร้างความสมดุลของระบบนิเวศควบคู่ไปกับการยกระดับคุณภาพฐานการผลิต กับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน ตลอดจนการพัฒนาภาคเกษตรให้ทันสมัยรวมทั้งสร้างความมั่นคงให้อาชีพ

เกษตรกร การบูรณาการการพัฒนาอย่างจริงจังระหว่างจังหวัด อปท.และเอกชนในการจัดทำยุทธศาสตร์การ
พัฒนาจังหวัด การพัฒนาอุตสาหกรรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม การใช้พลังงานทดแทน การรักษาความสมดุล
ระหว่างพื้นที่เกษตรเพื่ออาหาร พลังงานกับพื้นที่ต้นน้ำและป่าไม้ การบริหารจัดการลุ่มน้ำแบบบูรณาการและ
วางแผนการแก้ไขอย่างยั่งยืนโดยพิจารณาตั้งแต่พื้นที่ต้นน้ำ กลางน้ำและปลายน้ำ ตลอดจนเพิ่มแหล่งกักเก็บ
น้ำและบริหารการจัดเก็บน้ำในฤดูแล้งและฤดูฝนให้เหมาะสม ส่งเสริมและค้นหาอัตลักษณ์ของพื้นที่เพื่อ
สนับสนุนการท่องเที่ยว ลดปัญหาสิ่งแวดล้อมเมืองตลอดจนควบคุมการปล่อยมลพิษทางน้ำในเขตชุมชนและ
เขตอุตสาหกรรม สนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในรูปแบบการเมืองภาคพลเมืองตามวิถีประชาธิปไตย
การมีส่วนร่วมในการพัฒนาจิตใจ คุณธรรม จริยธรรม การส่งเสริมให้ประชาชนมีความตระหนักและ
ปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตและการบริโภคให้เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

สรุปผลการประชุมระดมความ
คิดเห็นยุทธศาสตร์ของ
แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑

กรุงเทพมหานคร

สรุปผลการประชุมระดมความคิดเห็น กรุงเทพมหานคร
เรื่อง ยุทธศาสตร์การพัฒนาของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑
วันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๕๔ ณ โรงแรมปรีณ พาลेส กรุงเทพมหานคร

๑. ภาพรวม

๑.๑ **ความเป็นมา** สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคม ได้เริ่มกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๑ มาตั้งแต่ปี ๒๕๕๒ โดยนำวิสัยทัศน์การพัฒนาประเทศไทยระยะยาว ๒๐ ปี (พ.ศ.๒๕๗๐) มาใช้เป็นกรอบทิศทางในการพัฒนา ร่วมกับการสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมจากภาคีการพัฒนาในระดับพื้นที่และระดับประเทศ รวมถึงการจัดประชุมกลุ่มย่อย เพื่อหารือผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้แทนกลุ่มทางสังคมหลากหลายกลุ่ม อย่างต่อเนื่องตลอดช่วงเวลาที่ผ่านมา สศช. ได้ดำเนินการยกร่างแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ รวมทั้งกำหนดยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาแล้วเสร็จ จึงได้กำหนดให้มีการประชุมระดมความคิดเห็นระดับภาค เพื่อสร้างความเข้าใจและร่วมกันพิจารณาร่างแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ โดยมีการระดมความคิดเห็นในพื้นที่ ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคใต้ ภาคกลาง มาเป็นลำดับ สำหรับการประชุมครั้งนี้ เป็นการระดมความคิดเห็นจากภาคีการพัฒนาในพื้นที่กรุงเทพมหานคร โดยจัดขึ้นในวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๕๔ ณ โรงแรมปรีณ พาลेส กรุงเทพมหานคร

๑.๒ **วัตถุประสงค์การประชุม** เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมของภาคีการพัฒนาทุกภาคส่วนในการร่วมคิดและเสนอแนะยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ และนำประเด็นข้อคิดเห็นมาใช้เป็นข้อมูลประกอบการปรับปรุงร่างแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ ให้มีความครบถ้วนสมบูรณ์ ต่อไป

๑.๓ **ผู้เข้าร่วมประชุม** ประกอบด้วยผู้แทนจากหน่วยงานภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนภาคธุรกิจเอกชน นักวิชาการ เครือข่ายองค์กรชุมชน และผู้แทนภาคประชาสังคม ในพื้นที่กรุงเทพมหานคร สื่อมวลชน ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ สศช. รวมประมาณ ๒๕๐ คน

๑.๔ **วิธีดำเนินการประชุม** การประชุมใช้เวลา ๑ วัน โดยช่วงเช้า รองเลขาธิการฯ สศช. กล่าวเปิดการประชุมและนำเสนอเรื่อง “ยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑” จากนั้นเป็นการอภิปรายโดยผู้อภิปรายนำ ๓ ท่าน ประกอบด้วยผู้แทนภาครัฐ ภาคประชาสังคม และภาควิชาการ ต่อจากนั้น เป็นการแบ่งการประชุมระดมความคิดเห็นกลุ่มย่อย ๓ กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มเศรษฐกิจ กลุ่มสังคม และกลุ่มทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พร้อมทั้งการนำเสนอผลการประชุมกลุ่มย่อย การอภิปรายทั่วไป และปิดการประชุม

๒. การนำเสนอเรื่อง “ยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑”

โดย นางสาวลดาวัลย์ คำภา รองเลขาธิการฯ สศช. สรุปสาระสำคัญ ดังนี้

๒.๑ **ภาพรวมทิศทางแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑** เริ่มจากการประเมินความเสี่ยงที่ประเทศไทยต้องเผชิญ อันได้แก่ การบริหารภาครัฐอ่อนแอ โครงสร้างทางเศรษฐกิจไม่สามารถรองรับการเจริญเติบโตอย่างยั่งยืน โครงสร้างประชากรในลักษณะสังคมผู้สูงอายุ ค่านิยมที่ตึงตังเสื่อมถอย ฐานทรัพยากรธรรมชาติและสภาพแวดล้อมเสื่อมโทรมรุนแรง และการมีความเสี่ยงด้านความมั่นคง ซึ่งนำไปสู่การสร้างภูมิคุ้มกันของประเทศให้สามารถรองรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงได้อย่างมีประสิทธิภาพ อันได้แก่ การปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมี

พระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ภาคเกษตรเป็นฐานรายได้หลักและความมั่นคงด้านอาหารของประเทศ การพัฒนาประเทศให้อยู่บนฐานความรู้และเทคโนโลยีที่ทันสมัย สังคมไทยมีค่านิยมและวัฒนธรรมที่ดีงาม ชุมชนเป็นกลไกที่มีความสามารถในการบริหารจัดการ และการมีความเป็นเอกราช เป็นกลาง และเป็นพันธมิตรในเวทีระหว่างประเทศ ดังนั้น ทิศทางของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ จึงประกอบด้วย วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมายหลัก และตัวชี้วัด ดังต่อไปนี้

๒.๑.๑ วิสัยทัศน์ “สังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ด้วยความเสมอภาค เป็นธรรม และมีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลง”

๒.๑.๒ พันธกิจ ได้แก่ (๑) สร้างความเป็นธรรมในการกระจายรายได้ สร้างสังคมคุณธรรม คนในสังคมอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขและมีธรรมาภิบาล (๒) พัฒนาฐานการผลิตและบริการให้เข้มแข็งมีเสถียรภาพบนฐานความรู้และความคิดสร้างสรรค์ สร้างความมั่นคงด้านอาหารและพลังงาน รักษาฐานทรัพยากรและความหลากหลายทางชีวภาพ ปรับโครงสร้างการผลิตและการบริโภคให้เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และ (๓) สร้างภูมิคุ้มกันให้เข้มแข็ง พัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีความรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงอย่างมีเหตุผล

๒.๑.๓ เป้าหมายหลัก ได้แก่ (๑) ความสงบสุขของสังคมไทยเพิ่มขึ้น ลดความเหลื่อมล้ำด้านรายได้ การเข้าถึงแหล่งทรัพยากร และกระบวนการยุติธรรม ลดความขัดแย้งระหว่างภาครัฐกับประชาชน เพิ่มคะแนนภาพลักษณ์การทุจริตคอร์รัปชันให้ไม่ต่ำกว่า ๕.๐ คะแนน (๒) ลดอัตราการเจ็บป่วยด้วยโรคที่ป้องกันได้ ลดอัตราการฆ่าตัวตายสำเร็จ เพิ่มจำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยของคนไทย ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาหลักทุกระดับสูงกว่าร้อยละ ๕๐ และความอบอุ่นของครอบครัวเพิ่มขึ้น (๓) เศรษฐกิจเติบโตเฉลี่ยร้อยละ ๕ ต่อปี อัตราเงินเฟ้ออยู่ในกรอบเป้าหมาย ผลผลิตภาพการผลิตรวมสูงขึ้นไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๓ ต่อปี เพิ่มขีดความสามารถในการประกอบธุรกิจ รักษาปริมาณการผลิตสินค้าเกษตรและอาหารให้พอเพียงต่อความต้องการของผู้บริโภค และลดปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจก และ (๔) รักษาสัดส่วนพื้นที่ป่าไม้ไว้ไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๓๓.๕ ของพื้นที่ประเทศ ชุมชนมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพิ่มขึ้น

๒.๑.๔ ตัวชี้วัด ได้แก่ ดัชนีความสงบสุข สัดส่วนรายได้ระหว่างกลุ่มประชากร การถือครองที่ดินของกลุ่มคนต่างๆ ดัชนีภาพลักษณ์การทุจริตประพจน์มิชอบ อัตราการเจ็บป่วยด้วยโรคที่ป้องกันได้ จำนวนปีการศึกษาเฉลี่ย ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ดัชนีความอบอุ่นของครอบครัว อัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ผลผลิตภาพการผลิตรวม อันดับความสามารถในการประกอบธุรกิจ ปริมาณการปล่อยก๊าซ CO₂ ร้อยละของพื้นที่ป่าไม้ต่อพื้นที่ประเทศ ร้อยละขององค์กรชุมชนที่ดำเนินงานด้านการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติ

๒.๒ ยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ประกอบด้วย ๖ ยุทธศาสตร์ ได้แก่

๒.๒.๑ ยุทธศาสตร์การสร้างความเป็นธรรมในสังคม มีรายละเอียดดังนี้

๑) เป้าหมาย ได้แก่ ทุกคนในสังคมไทยมีความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคม กลุ่มผู้ด้อยโอกาสได้รับโอกาสและการพัฒนาศักยภาพอย่างทั่วถึงและเท่าเทียมกัน ประชาชนมีการเสริมสร้างความเข้มแข็งเป็นพลังร่วมของสังคมไทย ทุกคนสามารถอยู่ในชุมชนและสังคมที่ยึดโยงเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน

๒) ตัวชี้วัด อาทิ ดัชนีชี้วัดความมั่นคงของรายได้ สัดส่วนรายได้ระหว่างกลุ่มประชากรที่มีรายได้สูงสุดและต่ำสุด สัดส่วนประชากรที่สามารถเข้าถึงการคุ้มครองทางสังคมที่มีคุณภาพ ดัชนีภาพลักษณ์การทุจริตประพจน์มิชอบ และการเป็นสมาชิกในการดำเนินกิจกรรมทางการเมือง องค์กรกฤษฎ และกลุ่มสมาคมต่าง ๆ

๓) **แนวทางการพัฒนา** ได้แก่ การสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคมให้ทุกคนในสังคมไทยสามารถจัดการความเสี่ยงและสร้างโอกาสในชีวิตให้แก่ตนเอง โดยสร้างความแข็งแกร่งของเศรษฐกิจฐานรากและจัดสรรทรัพยากรอย่างเป็นธรรม การจัดบริการทางสังคมให้ทุกคนตามสิทธิพึงมีพึงได้ โดยสร้างโอกาสให้กลุ่มด้อยโอกาสสามารถเข้าถึงบริการทางสังคมอย่างเท่าเทียมและทั่วถึง การเสริมสร้างพลังให้ทุกภาคส่วนให้สามารถมีส่วนร่วมในเชิงเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองได้อย่างมีคุณค่าและศักดิ์ศรี และการเสริมสร้างความสัมพันธ์ของคนในสังคมให้แน่นแฟ้นเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน โดยเพิ่มความเชื่อมั่นและไว้วางใจซึ่งกันและกัน สร้างความเกื้อกูลให้เกิดขึ้นในสังคม

๒.๒.๒ ยุทธศาสตร์การพัฒนาคู่มือสังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน มีเป้าหมายการพัฒนาตัวชี้วัด และแนวทางการพัฒนา ดังนี้

๑) **เป้าหมาย** ได้แก่ คนไทยทุกคนได้รับการพัฒนาทั้งร่างกายและจิตใจ ยกระดับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาไทยให้ได้มาตรฐานสากล ขยายโอกาสการเข้าถึงระบบสุขภาพที่มีคุณภาพและลดปัจจัยเสี่ยงต่อสุขภาพอย่างเป็นระบบ และสร้างความเข้มแข็งของสถาบันทางสังคม

๒) **ตัวชี้วัด** อาทิ อัตราเจริญพันธุ์รวมของประชากรไทยไม่ต่ำกว่า ๑.๖ ปีการศึกษาเฉลี่ยของคนไทยเพิ่มขึ้นเป็น ๑๒ ปี อัตราการป่วยด้วยโรคไม่ติดต่อสำคัญคือ โรคมะเร็ง หัวใจ เบาหวาน ความดัน และหลอดเลือดสมองลดลง และจำนวนคดีตาม พ.ร.บ.คุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวลดลง

๓) **แนวทางการพัฒนา** ได้แก่ การส่งเสริมคนไทยที่มีความพร้อมให้มีบุตรเพิ่มขึ้นและมีการกระจายตัวที่เหมาะสม โดยส่งเสริมอนามัยเจริญพันธุ์ที่เหมาะสมในทุกช่วงวัย การพัฒนาคุณภาพคนไทยให้มีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลงของประเทศ โดยพัฒนาในทุกช่วงวัยให้มีทักษะและสุขภาวะที่สมบูรณ์ การส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยสร้างปัจจัยสนับสนุนและส่งเสริมการศึกษาทางเลือก การเสริมสร้างค่านิยมและวัฒนธรรมที่ดีงามมาขับเคลื่อนกระบวนการการพัฒนา โดยพัฒนาบทบาทของสถาบันหลักทางสังคม บ่มเพาะคนให้มีคุณภาพ นำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาต่อยอดในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม

๒.๒.๓ ยุทธศาสตร์การสร้างความสมดุลและมั่นคงของอาหารและพลังงาน มีรายละเอียด ดังนี้

๑) **เป้าหมาย** ได้แก่ เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตอาหารและพลังงานชีวภาพ-ชีวมวล ผลิตสินค้าเกษตรและอาหารให้พอเพียงมีมาตรฐาน สร้างหลักประกันให้เกษตรกรมีอาชีพและรายได้มั่นคง มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีเกษตรกรรุ่นใหม่เพิ่มขึ้น เพิ่มปริมาณการผลิตพลังงานทดแทนจากพืช วัสดุเหลือใช้ในครัวเรือนและการเกษตรในระดับชุมชน

๒) **ตัวชี้วัด** อาทิ ผลผลิตต่อไร่ของพืชอาหารและพืชพลังงาน สัดส่วนรายได้เงินสดสุทธิทางการเกษตรต่อรายได้เงินสดสุทธิของครัวเรือนเกษตรกร จำนวนเกษตรกรรุ่นใหม่เข้าสู่ภาคเกษตร พื้นที่เกษตรกรรมอินทรีย์ต่อพื้นที่เกษตรทั้งหมด และการผลิตพลังงานชีวภาพ

๓) **แนวทางการพัฒนา** ได้แก่ การพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติที่เป็นฐานการผลิตภาคเกษตรให้เข้มแข็งและยั่งยืน โดยรักษาและคุ้มครองพื้นที่การเกษตร ปฎิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม และฟื้นฟูคุณภาพดิน การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตภาคเกษตรและสร้างมูลค่า โดยเน้นวิจัยและพัฒนาพันธุ์ให้สอดคล้องกับสภาพภูมิอากาศ การสร้างนวัตกรรมตลอดห่วงโซ่มูลค่าเกษตรและอาหาร การสร้างความมั่นคงในอาชีพและรายได้แก่เกษตรกร โดยพัฒนาระบบการสร้างหลักประกันเพื่อดูแลรายได้เกษตรกร เร่งพัฒนาระบบประกันภัยพืชผล การสร้างความมั่นคงในระดับครัวเรือนและชุมชน โดยส่งเสริมเกษตรกรรายยั่งยืน และสร้างเครือข่ายการผลิตและการ

บริโภคที่เกื้อกูลกัน การสร้างความมั่นคงด้านพลังงานชีวภาพ โดยวิจัยและพัฒนาพันธุ์พืชพลังงานที่ให้ผลผลิตสูง และเพิ่มประสิทธิภาพในกระบวนการผลิต และการปรับระบบบริหารจัดการภาครัฐ โดยสนับสนุนบทบาทของเกษตรกรและเครือข่ายปราชญ์ชาวบ้าน

๒.๒.๔ ยุทธศาสตร์การสร้างเศรษฐกิจที่มีเสถียรภาพบนฐานความรู้ มีรายละเอียด ดังนี้

๑) เป้าหมาย ได้แก่ รักษาการเติบโตทางเศรษฐกิจ รักษาอัตราการขยายตัวของภาคการผลิตและบริการให้เติบโตอย่างยั่งยืน ยกกระตือรือร้นขีดความสามารถในการแข่งขันให้สูงขึ้นและเป็นธรรม เพิ่มสัดส่วนการผลิตพลังงานทดแทน และเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

๒) ตัวชี้วัด อาทิ เศรษฐกิจขยายตัวไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๕ ผลผลิตการผลิตรวมสูงขึ้นไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๓ ต่อปี เพิ่มอันดับความสามารถในการประกอบธุรกิจเป็น ๑ ใน ๑๐ ของโลก และเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมให้มีสัดส่วนไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๔๐ ของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ

๓) แนวทางการพัฒนา ได้แก่ การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจบนฐานความรู้ให้เติบโตอย่างมีคุณภาพ โดยปรับโครงสร้างการค้า การลงทุน และภาคบริการ พัฒนาธุรกิจสร้างสรรค์ พัฒนาภาคเกษตรและภาคอุตสาหกรรม การปรับระบบการแข่งขัน โดยพัฒนาตลาดเงินและตลาดทุน พัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี การวิจัยและนวัตกรรม พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์ สร้างความมั่นคงด้านพลังงาน และปฏิรูปกฎหมายเศรษฐกิจ และกฎระเบียบต่างๆ การบริหารจัดการเศรษฐกิจส่วนรวม ทั้งด้านการเงินและการคลัง ให้มีเสถียรภาพ

๒.๒.๕ ยุทธศาสตร์การสร้างเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจและความมั่นคงในภูมิภาค มีรายละเอียด ดังนี้

๑) เป้าหมาย ได้แก่ สร้างความมั่นคงของระบบห่วงโซ่อุปทานรองรับการพัฒนาทางเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน ผลักดันให้ไทยเป็นศูนย์กลางธุรกิจและการค้าของภูมิภาค เพิ่มการใช้สิทธิประโยชน์จากข้อตกลงทางการค้า ลดต้นทุนการประกอบธุรกิจภายใน และระหว่างประเทศ เพิ่มมูลค่าการค้าชายแดนและขยายการลงทุนในประเทศเพื่อนบ้าน

๒) ตัวชี้วัด อาทิ ดัชนีความสามารถในการอำนวยความสะดวกทางการค้า อันดับความยากง่ายในการประกอบธุรกิจ อัตราการเติบโตของมูลค่าการค้าชายแดน และอัตราการเติบโตของมูลค่าการลงทุนของผู้ประกอบการไทยในประเทศในอนุภูมิภาคและภูมิภาคอาเซียน

๓) แนวทางการพัฒนา อาทิ การเชื่อมโยงระบบขนส่งและโลจิสติกส์ภายใต้กรอบอนุภูมิภาค โดยพัฒนาทั้งการบริการและบุคลากร ปรับปรุงกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง การพัฒนาฐานลงทุน โดยเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันในอนุภูมิภาค การสร้างความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน โดยพัฒนาคมนในสาขาการผลิต การศึกษา มาตรฐานสินค้าและบริการ การเข้าร่วมเป็นภาคีความร่วมมืออย่างสร้างสรรค์ การป้องกันภัยจากการก่อการร้าย ภัยพิบัติและอาชญากรรม การเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างประเทศที่สนับสนุนการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่ไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และการสนับสนุนการเปิดการค้าเสรี

๒.๒.๖ ยุทธศาสตร์การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน มีรายละเอียด ดังนี้

๑) เป้าหมาย ได้แก่ เพิ่มความอุดมสมบูรณ์ของฐานทรัพยากรธรรมชาติและความหลากหลายทางชีวภาพ สร้างคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่ดี สร้างขีดความสามารถในการปรับตัวเพื่อรับมือและลดผลกระทบจากการ

เปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ เพิ่มความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่นในการบริหารจัดการทรัพยากรและสร้างความเป็นธรรมในการเข้าถึงและใช้ประโยชน์

๒) **ตัวชี้วัด** อาทิ พื้นที่ป่าไม้และป่าชายเลนไม่ลดลงกว่าปัจจุบัน พื้นที่ชลประทานเพิ่มขึ้นไม่ต่ำกว่า ปีละ ๒๐๐,๐๐๐ ไร่ สัดส่วนขยะชุมชนที่กำจัดได้ถูกหลักสุขาภิบาล ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๕๐ อัตราการใช้น้ำมันในภาคการขนส่งลดลงเหลือร้อยละ ๓๐ ของการใช้พลังงานทั้งหมด

๓) **แนวทางการพัฒนา** ได้แก่ การอนุรักษ์ พื้นฟู และสร้างความมั่นคงของฐานทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม โดยคุ้มครองและฟื้นฟูพื้นที่ป่าไม้ ปรับปรุงการบริหารจัดการที่ดินและน้ำทั้งระบบ การขับเคลื่อนประเทศไปสู่การเป็นเศรษฐกิจและสังคมคาร์บอนต่ำและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โดยปรับโครงสร้างการผลิตสู่เศรษฐกิจคาร์บอนต่ำและพัฒนาเทคโนโลยีและมาตรการลดก๊าซเรือนกระจก การยกระดับขีดความสามารถในการปรับตัวรับมือการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ โดยพัฒนาองค์ความรู้และสนับสนุนการวิจัยพัฒนาทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรมที่เกี่ยวข้อง การสร้างภูมิคุ้มกันด้านการค้าจากเงื่อนไขด้านสิ่งแวดล้อมและภาวะโลกร้อน โดยติดตามและเฝ้าระวัง เตรียมมาตรการรองรับผลกระทบ การเพิ่มบทบาทประเทศไทยในเวทีประชาคมโลกที่เกี่ยวข้องกับการอบความตกลงและพันธกรณีด้านสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศ การควบคุมและลดมลพิษ และการพัฒนาระบบการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้มีประสิทธิภาพ โปร่งใส และเป็นธรรม

๒.๓ การบริหารจัดการแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ สู่การปฏิบัติ ประกอบด้วย

๒.๓.๑ **หลักการ** ได้แก่ สังคมยอมรับและใช้แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ เป็นกรอบการพัฒนา การกระจายอำนาจสู่พื้นที่โดยตรง การใช้ความรู้ เทคโนโลยี นวัตกรรมและความคิดสร้างสรรค์ในการพัฒนาทุกระดับ และการใช้กลไกและเครื่องมือของทุกภาคีการพัฒนาอย่างบูรณาการ

๒.๓.๒ **วัตถุประสงค์** ได้แก่ เพื่อให้การขับเคลื่อนแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ตอบสนองความต้องการของคนไทย เพื่อเสริมสร้างบทบาทของทุกภาคีอย่างมีส่วนร่วม เพื่อเสริมสร้างสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการขับเคลื่อนในทุกระดับ และเพื่อให้การติดตามและประเมินผลเชื่อมโยงอย่างเป็นระบบ

๒.๓.๓ **แนวทางการขับเคลื่อน** ได้แก่ การส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนใช้หลักเข้าใจ-เข้าถึง-พัฒนา ในการร่วมผลักดันแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ไปสู่การปฏิบัติ โดยจัดทำกรอบแนวทางฉบับประชาชนและคู่มือการประสานแผน การขับเคลื่อนแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ทั้งในประเด็นสำคัญและการพัฒนาที่เน้นพื้นที่ การจัดลำดับความสำคัญของประเด็นการพัฒนาในระยะ ๕ ปี การสร้างความเชื่อมโยงระหว่างแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ นโยบายรัฐบาล แผนการบริหารราชการแผ่นดิน และแผนระดับต่างๆ การเพิ่มประสิทธิภาพกลไกการขับเคลื่อน การเสริมสร้างบทบาทของทุกภาคส่วนและสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อในการร่วมขับเคลื่อน เช่น การปรับปรุงกฎหมายและพัฒนากฎหมายฐานข้อมูล รวมทั้งการติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่อง

๓. การอภิปรายเรื่อง “ยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑

โดยมี ดร.สนธิ อักษรแก้ว ประธานอนุกรรมการการยุทธศาสตร์แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นผู้ดำเนินการอภิปราย

๓.๑ **ดร.คณิต แสงสุพรรณ :** ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยนโยบายเศรษฐกิจการคลัง ได้อภิปรายและเสนอข้อคิดเห็นต่อร่างแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ โดยสรุป ดังนี้

๓.๑.๑ สถานการณ์ของประเทศ ในช่วง ๔-๕ ปี ที่ผ่านมา ประเทศไทยประสบปัญหาด้านการเงินการคลัง ทำให้การลงทุนของประเทศอยู่ในระดับต่ำ และส่งผลต่อการวางโครงสร้างหรือปรับโครงสร้างของประเทศในแผนฯ ๑๑ ถ้าไม่มีการลงทุนเพื่อการปรับโครงสร้าง หรือลงทุนไม่ถูกทาง อาจทำให้ประเทศไทยหลุดจากกระแสการพัฒนาของโลกได้ ควรวางยุทธศาสตร์ให้ชัดเจนในรายละเอียด สำหรับแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นอย่างแน่นอน ได้แก่ การเติบโตของเศรษฐกิจจีนและอินเดีย การเกิดขึ้นของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) กระแสเศรษฐกิจสีเขียว และภาวะโลกร้อน

๓.๑.๒ กระบวนการพัฒนา ปัจจุบันการพัฒนาเศรษฐกิจอยู่ในเกณฑ์ดี แต่ต้องพิจารณาเรื่องความยั่งยืนเท่าเทียม และทั่วถึง ความเชื่อเรื่องการพัฒนาอุตสาหกรรมก่อนแล้วจะทำให้เกิดการพัฒนาการเกษตรตามมาไม่เกิดขึ้นจริง ดังนั้นแผนการลงทุนต้องลงรายละเอียดถึงกิจกรรมและพื้นที่ เพื่อให้เกิดการกระจายผลประโยชน์อย่างทั่วถึงและเป็นธรรม

๓.๑.๓ การสร้างเศรษฐกิจที่มีเสถียรภาพบนฐานความรู้ จำเป็นต้องปรับโครงสร้างเศรษฐกิจด้านเกษตรอุตสาหกรรม และบริการ “สู่คุณภาพ” (สู่คุณภาพ ประกอบด้วย การผลิตที่มีมูลค่าเพิ่มสูง มีการแข่งขันที่แท้จริง การกระจายผลประโยชน์อย่างทั่วถึงและเป็นธรรม (Inclusive growth) และเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม) การกำหนดเป้าหมายการขยายตัวทางเศรษฐกิจอย่างมีคุณภาพ ที่ตั้งอยู่บนฐานความรู้ และการใช้เทคโนโลยี เช่น การเพิ่มผลิตภาพการผลิตของแรงงาน (labour productivity) เป็นร้อยละ ๓ เพิ่มการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตเป็นร้อยละ ๘๐ และสร้างนักวิจัยและพัฒนาเป็น ๑๕ คนต่อ ๑๐,๐๐๐ คน ควรกำหนดแผนการลงทุนที่ชัดเจน

๓.๑.๔ แนวทางการพัฒนาด้านสังคม ควรกำหนดเป้าหมายและมาตรการด้านกำลังคนให้ชัดเจน มีการประเมินว่า กำลังความสามารถของแรงงานคนไทยอยู่ในระดับไหน และต้องการแรงงานที่มีคุณภาพหรือแรงงานระดับสูงจากต่างประเทศเพิ่มขึ้นอย่างไร

๓.๑.๕ นโยบายด้านพลังงาน ยังขาดความชัดเจน เนื่องจากถ้ำปลังงานไม่พอหรือแพงกว่า จะแข่งขันกับประเทศอื่นได้ยาก รวมทั้งต้องมีการกำหนดนโยบายด้านพลังงานให้ชัดว่า เรื่องไฟฟ้าพลังนิวเคลียร์จะเป็นอย่างไร ความมั่นคงด้านพลังงานจะต้องมีการลงทุนอย่างไร

๓.๑.๖ การสร้างความสมดุลของอาหารและพลังงาน การใช้กลไกราคาเพื่อสร้างความสมดุลอาหารและพลังงานอาจทำได้ยาก เช่น กรณีปาล์มน้ำมัน และอ้อย อาจต้องหากกลไกอื่นเพิ่มเติม เช่น การผลิตสินค้าเกษตรแบบมีสัญญา (contract farming) เป็นต้น

๓.๑.๗ ยุทธศาสตร์การสร้างเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจและความมั่นคงในภูมิภาค การร่วมมือกับประเทศอื่น ๆ ควรเน้นความร่วมมือแบบหุ้นส่วนการพัฒนา ไม่ใช่ไทยเป็นศูนย์กลางหรือเป็นผู้นำ ควรคำนึงถึงทิศทางการพัฒนาที่ยั่งยืนสำหรับประเทศไทย และต้องเป็นความยั่งยืนของประเทศเพื่อนบ้านด้วย

๓.๑.๘ กรอบความร่วมมืออนุภูมิภาค ควรมองความเชื่อมโยงที่กว้างกว่าอาเซียน โดยส่งเสริมการสร้างฐานการผลิตด้านพลังงาน เกษตร และอุตสาหกรรมพื้นฐาน พื้นที่เชื่อมโยงการพัฒนาเศรษฐกิจ (economic corridors) ต้องคำนึงถึงการเชื่อมโยงกับชุมชนด้วย ในภูมิภาคอาเซียน ควรสร้างความพร้อมความสามารถในการแข่งขันทั้งด้านการลงทุน ทรัพยากร และคน ภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก ใช้เป็นฐานในการขยายตลาด

๓.๑.๙ การลงทุนไทยไปต่างประเทศ ควรเพิ่มบทบาทเอกชนและกลไกความร่วมมือเชิงรุก ส่งเสริมการลงทุนไทยไปต่างประเทศ กำหนดแผนและยุทธศาสตร์ที่ชัดเจน มีหน่วยงานที่เป็นองค์กรนำการลงทุนไป

ต่างประเทศ เช่น สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (BOI) เป็นต้น รวมทั้งควรวางบทบาทของธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย (EXIM Bank) เพื่อสนับสนุนการลงทุนในต่างประเทศ

๓.๑.๑๐ กระบวนการบริหารจัดการ ในร่างแผนฯ ๑๑ มุ่งให้เกิดการบูรณาการเชื่อมโยงระหว่างแผนพัฒนาฯ นโยบายรัฐบาล แผนบริหารราชการ และแผนอื่น ๆ และได้มีการวางแนวทางการบริหารจัดการโดยส่งเสริมให้ทุกภาคส่วน เข้าใจ-ร่วมผลักดัน ไปสู่ภาคปฏิบัติ และสร้างความเชื่อมโยงระหว่างแผนพัฒนาฯ นโยบายรัฐบาล แผนบริหารราชการ และแผนอื่น ๆ เนื่องจากที่ผ่านมาไม่สามารถขับเคลื่อนแผนพัฒนาฯ ได้ เพราะแผนงาน งบประมาณ และคน ไม่ไปด้วยกัน จำเป็นต้องทำกระบวนการเชื่อมโยงตั้งแต่แผนหมู่บ้าน ตำบล จังหวัด ระดับภาค เข้ากับแผนพัฒนาฯ ให้ได้ โดยการนำแผนพัฒนาฯ ไปใส่ไว้ในนโยบายของรัฐบาลด้วย

๓.๑.๒ **ดร.สุริยชัย หวันแก้ว : สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย** ได้อภิปรายและเสนอข้อคิดเห็นต่อร่างแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ โดยสรุป ดังนี้

๓.๑.๑ ภาพรวม เห็นด้วยกับสาระสำคัญของแผน แต่มีข้อกังวลต่อบทบาทของแผนฯ ฉบับที่ ๑๑ ว่าจะเป็นแผนที่ถูกนำมาใช้เพื่อเป็นตัวบ่งชี้ไปสู่ความสำเร็จในทางปฏิบัติ หรือเป็นสะพานสู่การเรียนรู้ของสังคม หรือใช้เป็นแนวทางการพัฒนา

๓.๑.๒ ปัจจุบันประเทศมีปัญหาทางสังคมที่เกิดจากความรุนแรงทางการเมือง รวมทั้งกระแสโลกาภิวัตน์ ที่ทำให้เกิดความขัดแย้ง ความเหลื่อมล้ำ ไม่เป็นธรรม แผน ๑๑ ควรมีแนวทางแก้ไขปัญหาดังกล่าว เพื่อให้การพัฒนาโดยรวมสามารถขับเคลื่อนไปได้

๓.๑.๓ สังคมยังมีความแตกแยกที่ส่งผลต่อความมั่นคงและความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ แผนฯ ๑๑ ควรกำหนดแนวทางเพื่อลดความขัดแย้ง ลดช่องว่างของการรับรู้ โดยเชื่อมโยงความรู้ของสังคม เพื่อให้เกิดความเข้าใจเกี่ยวกับดินแดนและภูมิศาสตร์ของประเทศเพื่อนบ้าน

๓.๑.๔ แผนฯ ๑๑ ให้ความสำคัญในการแก้ปัญหาความล้มเหลวของระบบธรรมาภิบาลภาครัฐ แต่ไม่ได้ให้ความสำคัญเท่าที่ควรต่อปัญหาภาคประชาสังคม การปฏิรูประบบราชการมุ่งเน้นเพื่อแก้ปัญหาประสิทธิภาพของระบบและการตอบสนองเชิงธุรกิจ มากกว่าการสร้างเสริมความเข้มแข็งของภาคประชาสังคมและพลเมือง แผนฯ ๑๑ ควรกำหนดแนวทางการสร้างสังคมที่มีความชอบธรรมร่วมกัน และให้ความสำคัญกับภาคประชาสังคมในการจัดกระบวนการและการมีส่วนร่วม

๓.๑.๕ ควรสร้างภาคีการพัฒนาเพื่อการเรียนรู้ ให้ครอบคลุมทั้งภาคราชการ ภาคธุรกิจ และภาคประชาชน รวมทั้งการสร้างภาคีการพัฒนาในระดับภูมิภาค ภายใต้กรอบความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้าน โดยให้เกิดความสมดุลและความร่วมมือทางเศรษฐกิจ ควรกำหนดแผนที่สามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้ทั้งภายในประเทศ และในกลุ่มประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อขับเคลื่อนไปสู่ประชาคมเศรษฐกิจของภูมิภาคร่วมกัน

๓.๑.๖ แนวทางการลงทุนในประเทศเพื่อนบ้าน รัฐควรกำหนดมาตรการและส่งเสริมให้ภาคเอกชนและกลุ่มธุรกิจมีการลงทุนและดำเนินธุรกิจในประเทศเพื่อนบ้าน โดยคำนึงถึงความเป็นธรรมและมีความรับผิดชอบต่อสังคมให้มากขึ้น เพื่อลดความเสียหายซึ่งทำให้เกิดปัญหาทางการเมืองและปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

๓.๑.๗ ควรส่งเสริมการสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประเทศเพื่อนบ้านให้ครอบคลุมทุกมิติ ไม่ใช่เฉพาะด้านเศรษฐกิจและการทำธุรกิจเท่านั้น เพื่อลดช่องว่างการรับรู้ข้อมูลข่าวสารและลดความขัดแย้ง

๓.๒.๘ ควรมีแนวทางบริหารจัดการแรงงานต่างด้าวที่มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น เช่นการลงทะเบียนแรงงานต่างด้าว และการสร้างระบบเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ ปัจจุบัน การแก้ไขปัญหาแรงงานต่างด้าวยังไม่สามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ ยังคงมีปัญหา เช่น โรคระบาด การแบ่งแยกสร้างความเกลียดชัง ฯลฯ จึงต้องให้ความสำคัญกับการวางมาตรการรองรับแรงงานต่างด้าวที่จะเข้ามาในประเทศมากขึ้นในอนาคต

๓.๓ นายวิฑูรย์ เลี่ยนจำรูญ : ผู้อำนวยการมูลนิธิชีววิถี ได้อภิปรายและเสนอข้อคิดเห็นต่อร่างแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ โดยสรุป ดังนี้

๓.๓.๑ ในส่วนของการวิเคราะห์ความเสี่ยงและภัยคุกคาม ค่อนข้างครอบคลุม แต่บางเรื่องขอให้เน้นเพิ่มเติม ได้แก่ โรคระบาดพืช ซึ่งบางเรื่องยังไม่เคยเจอ เช่น เพลี้ยแป้ง ขณะที่บางเรื่องเคยเจอแล้วแต่เปลี่ยนรูปไปเป็นการระบาดของที่รุนแรงมากขึ้น เช่น เพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล

๓.๓.๒ เห็นด้วยกับ ดร.คณิต วายังขาดจุดเน้นหนักของยุทธศาสตร์ต่างๆว่าจะขับเคลื่อนอย่างไร จะฟันธงว่าเรื่องใดจะเป็นตัวขับเคลื่อนหลักในการรับมือกับภัยคุกคามและความท้าทายต่างๆที่จะเกิดขึ้น

๓.๓.๓ ในกระจ่ายการถือครองที่ดินระหว่างนายทุนหรือนักธุรกิจกับราษฎรต้องมีมาตรการในการสร้างความเท่าเทียมและเป็นธรรม โดยควรกล่าวถึงประเด็นการถือครองที่ดินโดยนิติบุคคลรายใหญ่ ซึ่งปัจจุบันมีนิติบุคคลไม่กี่รายถือครองที่ดินเป็นแสนไร่ แล้วมาแข่งกับชาวบ้านทำนา แผนฯ ควรมีประเด็นในเรื่องนี้อย่างตรงไปตรงมา ก่อนที่จะไปพูดถึงการจำกัดการถือครองที่ดิน 50 ไร่ หรือ 100 ไร่

๓.๓.๔ การจัดทำและบังคับใช้กฎหมายเพื่อป้องกันการผูกขาดมีความจำเป็น เพื่อเป็นเครื่องมือในการควบคุมและตรวจสอบภาคเอกชนให้มีความรับผิดชอบต่อสังคมมากขึ้น

๓.๓.๕ ควรยกเลิกการสนับสนุนนโยบายเศรษฐกิจบางเรื่อง ที่ก่อให้เกิดความเหลื่อมล้ำ เช่น นโยบายการส่งเสริมการลงทุน อาทิ การส่งเสริมบริษัทข้ามชาติให้ลงทุนในกิจการเมล็ดพันธุ์ ขณะที่กลุ่มเกษตรกรที่พยายามสร้างวิสาหกิจชุมชนในการพัฒนาเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดลูกผสมที่ อ.พริ้ว ถูกจับด้วยข้อหาว่าไม่ทำตามกฎหมาย

๓.๓.๖ เห็นด้วยอย่างยิ่งกับแผนฯ ในประเด็นความมั่นคงของอาหารและพลังงาน แต่ต้องมีความชัดเจนว่าต้องให้ความสำคัญกับ “อาหาร” มากกว่าพลังงาน โดยเฉพาะในกรณีที่มีการยกระดับการพึ่งพาตนเองด้านพลังงานมีความขัดแย้งกับการผลิตอาหาร ในการพัฒนาประเทศ ควรใช้จุดแข็งเรื่องฐานทรัพยากรและระบบอาหาร แทนที่จะเน้นการพัฒนาที่พึ่งพาน้ำมัน นอกจากนี้ ควรแปรวิกฤตอาหารและพลังงานให้เป็นโอกาสของเกษตรกรรายย่อย และเน้นการยกระดับการพึ่งพาตนเองด้านอาหาร ตั้งแต่ในระดับครัวเรือน โดยเฉพาะครอบครัวของเกษตรกร ไม่ใช่มองภาพMacro อย่างเดียว เพราะภาพนั้นไม่ได้สะท้อนความเป็นจริง

๓.๓.๗ เห็นว่าจุดอ่อนของแผนฯ นี้ คือ ขาดประเด็นเรื่องความปลอดภัยของอาหาร ซึ่งสถานการณ์ปัจจุบันอยู่ในขั้นวิกฤติ โดยเฉพาะความปลอดภัยของอาหารภายในประเทศ แต่ในร่าง แผนฯ กลับระบุว่า ส่งเสริมเกษตรกรให้ใช้สารเคมีอย่างระมัดระวัง โดยไม่ได้กล่าวถึงความรับผิดชอบต่อผู้ประกอบการและผู้ควบคุมนโยบาย

๓.๓.๘ ทางออกของภาคเกษตรกรรมอาจเป็นในรูปของ smart farm แต่มีการปลูกพืชในสารละลายเคมี และ GMO โดยประเด็นที่ สศช.ระบุในแผนฯ ถือว่าเป็นการประนีประนอมที่สุดแล้วในการจัดการเรื่อง GMO ส่วนการที่พบการปนเปื้อนของพืช GM ในประเทศ แม้ว่าจะยุติการทดลองไปแล้ว แสดงว่ากระบวนการจัดการยังไม่ดี จึงควรบริหารจัดการเรื่องนี้ให้ดี มิฉะนั้นการเกษตรจะเสียหายทั้งระบบ รวมทั้งเกษตรกรอินทรีย์และอื่นๆ

๓.๓.๙ ควรตั้งเป้าหมายเรื่องเกษตรกรรมยั่งยืนให้ชัดเจนเช่นในแผนฯ 8 เคยตั้งไว้ให้ได้ร้อยละ 25 ส่วนเกษตรอินทรีย์ที่จะเพิ่มให้ได้ปีละร้อยละ 5 คิดว่าน้อยไปถ้าเทียบกับหลายประเทศที่มีศักยภาพ และควรเพิ่มระบบบริหารจัดการ non-chemical farm ซึ่งปัจจุบันมีเกินร้อยละ 5-10 (ตามข้อมูลของสำนักงานสถิติ) ให้เป็น organic โดยไม่ต้องใช้มาตรฐานระหว่างประเทศก็ได้ แต่ต้องสร้างระบบนี้ขึ้นเพื่อความปลอดภัยของประเทศ

๓.๓.๑๐ ปัจจุบัน มีกระบวนการเรียนรู้ของกลุ่มเกษตรกรเพื่อหาทางออกในรูปแบบของการเกษตรที่ไม่ใช้สารเคมีทั่วประเทศ ซึ่งนอกจากจะเป็นเรื่องของการผลิตแล้ว ยังเกี่ยวข้องกับการสร้างกระบวนการเรียนรู้ ‘นอกกรอบ’ ที่เกิดขึ้นจริง เป็น Public Research Institute ในการวิจัยเรื่องการเกษตรอย่างแท้จริง ยกตัวอย่างเช่น การวิจัยพันธุ์พืชที่ตอบสนองต่อการปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม อนาคตและการแข่งขัน เป็นไปได้โดยการจัดการระบบการเรียนรู้ขึ้นมาใหม่

๓.๔ ดร.นิรมล สุธรรมกิจ : คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ได้อภิปรายและเสนอข้อคิดเห็นต่อร่างแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ โดยสรุป ดังนี้

๓.๔.๑ การให้ข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับสถานการณ์โลกและสถานการณ์ในประเทศ อาทิ ผลผลิตภาพของภาคการเกษตรที่ลดต่ำลงเมื่อเปรียบเทียบกับภาคอุตสาหกรรม และจำนวนแรงงานในภาคการเกษตรที่มีจำนวนและสัดส่วนสูงกว่าภาคอุตสาหกรรมนั้น เป็นข้อเท็จจริงที่ไม่สามารถเปลี่ยนแปลงและควบคุมให้เป็นไปในทิศทางอื่นได้ จึงไม่ควรนำมาเปรียบเทียบกันเพื่อสร้างความแตกต่างและใช้เป็นมาตรวัดระหว่างสาขาการผลิต ดังนั้น ควรมุ่งเน้นข้อเท็จจริงที่เปลี่ยนแปลงได้ อาทิ การเพิ่มประสิทธิภาพและรายได้ของภาคเกษตร การเพิ่มศักยภาพการปรับตัว การปรับเงื่อนไขข้อตกลงการค้าเสรีให้เป็นประโยชน์กับไทยมากขึ้น ฯลฯ เพื่อนำไปสู่การตั้งโจทย์ที่จะใช้สำหรับแสวงหายุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาที่เหมาะสม

๓.๔.๒ แนวทางการดำเนินงานในแต่ละยุทธศาสตร์มีทั้งแนวทางที่ส่งเสริม ช้ำซ้อน และขัดแย้งกัน โดยพบว่าประเด็นเรื่องมาตรการด้านภาษี/มาตรการทางการคลัง การสร้างค่านิยมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมถึงการบริการด้านสาธารณสุขและการศึกษา ได้ถูกกล่าวถึงในทุกยุทธศาสตร์ ขณะเดียวกันก็พบว่ามีข้อเสนอแนวทางที่ขัดแย้งกันเองภายในแต่ละยุทธศาสตร์หรือขัดแย้งกันระหว่างยุทธศาสตร์ อาทิ แนวทางการให้สิทธิในการถือครองที่ดินของผู้ไร้ที่ทำกิน กับแนวทางอนุรักษ์ ปันฟูป่าที่กำหนดให้มีการเพิ่มพื้นที่ป่าของประเทศ หรือประเด็นข้อเสนอแนวทางการขยายเครือข่ายโทรคมนาคมอย่างทั่วถึง ขณะที่ประชาชนผู้มีรายได้น้อยอาจไม่สามารถเข้าถึงการใช้บริการได้ และไม่มีมาตรการรองรับขยะอิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น

๓.๔.๓ ประเด็นยุทธศาสตร์การพัฒนาภาคเกษตร ยังขาดความชัดเจนที่เป็นรูปธรรม ด้านการส่งเสริมให้แรงงานที่มีคุณภาพกลับมามีอยู่ในภาคเกษตร เพื่อมาเป็นเกษตรกรรุ่นใหม่และพัฒนาพื้นที่บ้านเกิด

๓.๔.๔ ยังขาดมาตรการเพื่อรองรับการเกิดขึ้นของประชาคมอาเซียน และการเปิดการค้าเสรีในกรอบความตกลงต่างๆ โดยควรกำหนดแนวทางที่ชัดเจนเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากข้อดี และการแก้ไขผลกระทบเชิงลบ ที่จะเกิดขึ้นกับภาคการผลิตที่สำคัญของประเทศ รวมทั้งควรเพิ่มเติมมิติด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติร่วมกันในภูมิภาค เนื่องจากการเกิดขึ้นของประชาคมอาเซียนอาจทำให้มีการลดลงของทรัพยากรธรรมชาติ และมีปัญหาสิ่งแวดล้อมที่รุนแรงมากขึ้น

๓.๔.๕ ควรให้ความสำคัญกับประเด็นที่เชื่อมโยงระหว่างสาขาการพัฒนา (cross cutting issue) ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อทุกสาขาการผลิตและทุกมิติของการพัฒนาประเทศ อาทิ ความไม่เท่าเทียมกัน การเปลี่ยนแปลงของสัดส่วนประชากรชาย-หญิง และประชากรสูงวัย การบริหารความเสี่ยงด้านสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ หรือการ

เปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ โดยควรใช้เป็นเงื่อนไขสำคัญ ในการกำหนดกรอบและจัดทำข้อเสนอแนวทางการพัฒนาของยุทธศาสตร์ภายใต้แผนฯ ๑๑

๓.๔.๖ ควรฉายภาพที่ชัดเจนของโครงสร้างเศรษฐกิจประเทศที่จะเน้นความสำคัญในระยะแผนฯ ๑๑ ซึ่งสาขาบริการ โดยเฉพาะสาขาการท่องเที่ยวในแผนฯ ๑๑ พบว่าขาดหายไป ควรพิจารณาว่าประเทศไทยจะเน้นสาขาบริการภายใต้กระแสประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนหรือไม่

๓.๔.๗ ตัวชี้วัดด้านนวัตกรรมชุมชน เศรษฐกิจสร้างสรรค์ ขยะอิเล็กทรอนิกส์ต่อหัวประชากร ยังขาดความชัดเจน ขณะที่ตัวชี้วัดด้านการเป็นสังคมคาร์บอนต่ำ และการผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ยังไม่ระบุว่าจะวัดอย่างไร

๓.๔.๘ การพัฒนาโลจิสติกส์ ซึ่งต้องมีการลงทุนเพิ่ม ควรกำหนดให้ชัดเจนว่าจะพัฒนาโลจิสติกส์เพื่อลดต้นทุนของภาคธุรกิจ หรือภาคเกษตร หรือประชาชน การพัฒนาระบบโลจิสติกส์ ถ้าหมายถึงการก่อสร้างเครือข่ายถนนหรือสิ่งก่อสร้างต่างๆ อาจขัดแย้งกับยุทธศาสตร์อื่น เช่นการจัดการทรัพยากร ธรรมชาติ และการจัดการน้ำ

๓.๔.๙ ยุทธศาสตร์ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้ความสำคัญกับเรื่องการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศมาก ควรเน้นเรื่องทรัพยากรอื่นมากขึ้น เช่น น้ำและการจัดการขยะชุมชน แนวทางการพัฒนาควรจะมีทั้งด้านการปรับตัว และการลดผลกระทบ ยังไม่มีมิติด้านผู้สูงอายุ และผู้หญิง ซึ่งจะได้รับผลกระทบรุนแรงและมีความเสี่ยงมากกว่าในภาวะวิกฤติ รวมทั้งควรมีแนวทางส่งเสริมบทบาทของผู้หญิง และเกษตรกรรุ่นใหม่ ในด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หรือการทำการเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

๔. สรุปผลการประชุมกลุ่มย่อย

การระดมความคิดเห็นในกลุ่มย่อยจะมีการพิจารณา ๒ ประเด็นหลัก คือ ๑) ยุทธศาสตร์การพัฒนาในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ๒) แนวทางการบริหารจัดการแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ สู่การปฏิบัติ โดยมีการแบ่งกลุ่มย่อยออกเป็น ๓ กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มเศรษฐกิจ พิจารณายุทธศาสตร์การสร้างเศรษฐกิจที่มีเสถียรภาพบนฐานความรู้ และยุทธศาสตร์การเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจและความมั่นคงในภูมิภาค กลุ่มสังคม พิจารณายุทธศาสตร์การสร้างความเป็นธรรมในสังคม และยุทธศาสตร์การพัฒนาคนสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน และกลุ่มทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พิจารณายุทธศาสตร์การสร้างสมดุลและความมั่นคงของอาหารและพลังงาน และยุทธศาสตร์การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

๔.๑ กลุ่มเศรษฐกิจ

ประธาน : ดร.จิระ หงส์ลดารมภ์ ประธานอนุกรรมการพัฒนาทุนมนุษย์ กระทรวงพาณิชย์

นายชนะ รุ่งแสง กรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ

กลุ่มเศรษฐกิจ มีความเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมต่อยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาในร่างแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๑ โดยสรุป ดังนี้

๔.๑.๑ ภาพรวม การจัดทำร่างแผนฯ ๑๑ มีเนื้อหาครอบคลุมในทุกประเด็นของการพัฒนา แต่ไม่ได้ชี้ถึงทิศทางการพัฒนาของประเทศไทยในอีก ๕ ปีข้างหน้าอย่างชัดเจน และ ยังขาดการลำดับความสำคัญของกลยุทธ์ แนวทาง และมาตรการที่ควรให้ความสำคัญภายในระยะเวลาดังกล่าว การกำหนด เป้าหมาย ตัวชี้วัด และแนวทางการพัฒนา ในแต่ละยุทธศาสตร์ฯ ควรสอดคล้องกัน นอกจากนั้น ตัวชี้วัดของทุกยุทธศาสตร์ควรให้มีการสอดคล้องกันด้วย เพื่อความชัดเจนในการแปลงแผนไปสู่การปฏิบัติและของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๔.๑.๒ ยุทธศาสตร์การสร้างเศรษฐกิจที่มีเสถียรภาพบนฐานความรู้

๑) วัตถุประสงค์

- การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจให้เจริญเติบโตอย่างยั่งยืนนั้น ควรระบุให้มีความชัดเจนว่าเป็นการปรับโครงสร้างในทุกภาคเศรษฐกิจ ทั้ง ภาคเกษตร อุตสาหกรรม และบริการ

- ควรเพิ่มเติมวัตถุประสงค์และเป้าหมายในการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน

๒) ตัวชี้วัด ควรเพิ่มและปรับปรุงตัวชี้วัดด้านการบริหารจัดการงบประมาณโดย

- กำหนดเป้าหมายและแนวทางการบริหารจัดการหนี้สาธารณะให้ชัดเจน เพื่อสร้างความยั่งยืนด้านการคลัง

- ในประเด็นด้านงบประมาณรายจ่ายระยะปานกลาง โดยเฉพาะกรณีการให้เงินอุดหนุนต่างๆ นั้น ควรมีการกำหนดตัวชี้วัดเพื่อชี้ถึงประสิทธิภาพของการใช้เงินอุดหนุนดังกล่าว

- ด้านการคลัง ควรกำหนดตัวชี้วัดด้านความโปร่งใสให้ชัดเจน และควรบูรณาการหน่วยงานภาครัฐในการกำหนดตัวชี้วัดกลางที่เป็นที่ยอมรับร่วมกัน

๓) แนวทางการพัฒนา ควรปรับปรุงโดยให้ความสำคัญในประเด็นต่อไปนี้

- การพัฒนาและการเตรียมความพร้อมของคนในแต่ละภาคเศรษฐกิจ ในฐานะของการเป็นทุนหรือทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งจะเป็ปัจจัยหลักในการขับเคลื่อนการปรับโครงสร้าง การสร้างเศรษฐกิจสร้างสรรค์ และ การเปิดเสรีการค้าให้ไปสู่ความสำเร็จ ซึ่งต้องให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการคนหรือทรัพยากรมนุษย์ ร่วมกับการจัดการองค์ความรู้ ที่เป็นเงื่อนไขความสำเร็จของการพัฒนาในหลายประเทศ โดยมีแนวทางสำคัญที่ควรดำเนินการ คือ

- การพัฒนาคนหรือบุคลากรทางการท่องเที่ยวร่วมกับการพัฒนาระบบบริหารจัดการการท่องเที่ยว เพื่อสนับสนุนการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

- การพัฒนาคนทั้งในชนบทและเมืองที่มีวิถีชีวิตแตกต่างกัน ให้สามารถประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้อย่างเหมาะสม เกิดความสมดุลระหว่างสังคมเมืองและสังคมชนบท

- การพัฒนาศักยภาพคนและผู้ประกอบ ให้สามารถขับเคลื่อนการพัฒนา SMEs และสามารถใชประโยชน์จากวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการพัฒนาได้อย่างยั่งยืน

- การวางแผนบริหารจัดการแรงงานอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นรูปธรรมทั้งระบบ (ทั้งแรงงานไทยและแรงงานต่างด้าว) เพื่อรองรับการปรับโครงสร้างด้านการผลิต เพิ่มความสามารถในการแข่งขัน ซึ่งต้องอาศัยความร่วมมือในหลายหน่วยงาน

- การเตรียมความพร้อมในด้านกฎระเบียบต่างๆ ให้สามารถเชื่อมโยงกับข้อตกลงและพันธกรณีกับต่างประเทศในเวทีต่างๆ เป็นต้น ควบคู่กับการกำหนดกฎระเบียบ เพื่อสนับสนุนส่งเสริมผู้ประกอบการ/ธุรกิจที่ดีให้เข้ามาประกอบธุรกิจการท่องเที่ยว และควบคุมธุรกิจที่ไม่ดี ที่จะเข้ามาแสวงหาผลประโยชน์

- การกำหนดยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนเพื่อสร้างนวัตกรรมให้มีความชัดเจน โดยเฉพาะการสนับสนุนให้ภาคธุรกิจเป็นผู้สร้างนวัตกรรมด้วยการสร้างแรงจูงใจให้กับภาคธุรกิจ ซึ่งจะเป็นผู้

ขับเคลื่อนการพัฒนานวัตกรรมและปรับโครงสร้างเศรษฐกิจอย่างมีประสิทธิภาพ การเสริมสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้และการพัฒนาองค์ความรู้ เพื่อให้เกิดการสร้างนวัตกรรมใหม่ๆ และ การให้ความสำคัญกับการสร้างนวัตกรรมด้านบริการ ซึ่งเป็นภาคเศรษฐกิจที่มีโอกาสในการพัฒนาในระยะต่อไป

- การสร้างความเข้มแข็งตลอด Supply Chain ของภาคการผลิตและบริการ โดยเฉพาะในอุตสาหกรรม สินค้า และบริการเป้าหมาย ที่มีความสำคัญต่อทิศทางการพัฒนาในแผนฯ ๑๑
- การสร้างวินัยทางการเงินและการออม ให้คนรุ่นใหม่อยู่อย่างพอเพียง
- การเพิ่มช่องทางการลงทุนในเรื่องต่างๆ โดยรัฐควรมีการลงทุนร่วมกับ SMEs เพื่อให้เกิดการสร้างงานให้เพียงพอและรองรับแรงงานในประเทศ
- การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (Technological Infrastructure) เพิ่มขึ้น เนื่องจาก ICT มีความสำคัญเพิ่มมากขึ้นในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของประเทศ โดยเป็น Enable factors ในการพัฒนาด้านอื่นๆ ต่อไป
- การเน้นให้เห็นถึงความสำคัญของอำนาจผู้บริโภค ซึ่งจะเป็แรงจูงใจให้เกิดการปรับตัวเพื่อสร้างความสามารถในการแข่งขันทางธุรกิจและก่อให้เกิดการสร้างนวัตกรรม
- ด้านการบริการและการท่องเที่ยว
 - การเพิ่มแนวทางการพัฒนาธุรกิจบริการและการท่องเที่ยว โดยกำหนดให้ชัดเจนว่าจะใช้องค์ความรู้มาพัฒนาภาคธุรกิจบริการและการท่องเที่ยวได้อย่างเป็นรูปธรรมและเชื่อมโยงกับภาคอื่นๆ ได้อย่างไร
 - การสนับสนุนการพัฒนาระบบโลจิสติกส์เพื่อการบริการและการท่องเที่ยว เช่น การเพิ่มเส้นทางการบินและสายการบินเพื่อการท่องเที่ยวและขนส่ง การควบคุมคุณภาพการให้บริการ การอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว เป็นต้น
 - การพัฒนาคนและบุคลากรด้านการท่องเที่ยว โดยเฉพาะด้านภาษา เพื่อให้สามารถแข่งขันและทำการค้ากับต่างประเทศได้ และการอบรมให้ความรู้แก่บุคลากรด้านบริการท่องเที่ยว
- การพัฒนาเพื่อรองรับและใช้ประโยชน์จากการเปิดเสรีทางการค้าให้ชัดเจน และการสร้างความรู้และความเข้าใจ และเพิ่มแนวทางในการรับมือกับการเปิดเสรีทางการค้า โดยเฉพาะ AEC
- การพิจารณาผลดีและผลเสียจากเงินลงทุนจากต่างประเทศ (FDI) ที่มีต่อประเทศโดยรวม เพื่อนำมากำหนดแนวทางดำเนินการอย่างเหมาะสม

๔.๑.๓ ยุทธศาสตร์การสร้างความเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจและความมั่นคงในภูมิภาค

๑) **วัตถุประสงค์/เป้าหมาย** ยุทธศาสตร์ฯ ให้ความสำคัญกับประเด็นด้านเศรษฐกิจมากกว่าความมั่นคง ซึ่งควรต้องระมัดระวังไม่ให้เกิดความขัดแย้งเชิงนโยบายในการดำเนินงานด้านเศรษฐกิจและด้านความมั่นคง

๒) แนวทางการพัฒนา

- ควรมีแนวทางการพัฒนาที่เชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน เช่น GMS IMT-GT AEC ASEAN+๓/+๖ เป็นต้น โดยควรเน้นการเพิ่ม production capacity การสร้างความมั่นคงทางการเงิน เพื่อสร้างให้ไทยมีขีดความสามารถในการแข่งขัน
- ภาครัฐต้องส่งเสริมการลงทุนไทยในต่างประเทศ (OFDI) อย่างจริงจัง โดยกำหนดบทบาทของหน่วยงานภาครัฐให้ชัดเจน และเพิ่มขีดความสามารถของภาครัฐในการอำนวยความสะดวกแก่นักลงทุนไทยอย่างครอบคลุมและครบวงจร โดยเฉพาะการสนับสนุนนักลงทุนที่เป็น SMEs

๔.๑.๔ การบริหารจัดการแผนฯ สู่การปฏิบัติ

- ควรมีการจัดทำแผนกลยุทธ์ (Strategic Plans) ในประเด็นที่มีความสำคัญและส่งผลกระทบต่อพัฒนาในวงกว้าง และ การกำหนด Key Actions และแผนปฏิบัติการในเรื่องดังกล่าวให้ชัดเจน รวมทั้ง ควรมีการกำหนดกลไกในการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามแผนฯ
- การวางแผนการไปสู่การปฏิบัติ ซึ่งจะมีความเชื่อมโยงกับบทบาทของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ควรจัดให้มีการประชุมหารือร่วมกันของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ทุกฝ่ายสามารถกำหนดบทบาทและภารกิจได้อย่างเหมาะสมและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน
- ในการแปลงแผนไปสู่การปฏิบัติ ยังขาดความชัดเจนในบทบาทความรับผิดชอบของแต่ละหน่วยงาน รวมทั้ง ในการกำหนดตัวชี้วัดประสิทธิภาพการดำเนินงานของหน่วยงาน ควรมีการหารือร่วมกันของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้สามารถเชื่อมโยงตัวชี้วัดประสิทธิภาพการดำเนินงานของหน่วยงานกับการดำเนินงานตามแผนฯ ชาติ ได้อย่างเหมาะสมและไม่เป็นภาระให้กับหน่วยงานปฏิบัติ

๔.๒ กลุ่มสังคม

ประธาน : ดร.ชิงชัย หาญเจนลักษณ์

กลุ่มสังคมมีความเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมต่อยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาในร่างแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๑ โดยสรุป ดังนี้

๔.๒.๑ ยุทธศาสตร์การสร้างความเป็นธรรมในสังคม

- ๑) ตัวชี้วัด ควรพิจารณาเพิ่มเติมตัวชี้วัด ดังนี้
 - ตัวชี้วัดไปเน้นที่ผู้หญิง ควรครอบคลุมผู้ด้อยโอกาสประเภทอื่น เช่น คนพิการ ไว้ในเป้าหมายการพัฒนาด้วย
 - ควรเพิ่มเติมตัวชี้วัดให้สอดคล้องกับเป้าหมายสำคัญและแนวทางที่สำคัญในการสร้างสังคมที่เป็นธรรม เช่น การสร้างจิตสำนึกและจิตอาสา

๒) **แนวทางการพัฒนา** ที่ประชุมเห็นชอบตามที่เสนอ โดยมีประเด็นที่ควรเพิ่มเติม ดังนี้

การสร้างความสมานฉันท์ในสังคม

- ส่งเสริมการเรียนรู้เกี่ยวกับกระบวนการประชาธิปไตยที่ถูกต้องไปสู่คนในชุมชนทุกกลุ่มวัย: สิทธิหน้าที่ความเป็นพลเมือง เพื่อสร้างความสมานฉันท์ของสังคม โดยสนับสนุนเรื่อง Civic Education ตั้งแต่ระดับเยาวชน

กระบวนการยุติธรรมและระบบธรรมาภิบาล

- การสร้างความยุติธรรมชุมชน โดยสร้างเครือข่ายเพื่อไกล่เกลี่ยและแก้ปัญหาข้อพิพาทคดีทางแพ่ง อาจเป็นเครือข่ายผู้ตรวจการแผ่นดินระดับชุมชน เพื่อแก้ปัญหาความขัดแย้งในชุมชน
- ต้องมีการบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจังควบคู่ไปกับการสร้างระบบธรรมาภิบาล จริยธรรม คุณธรรม ระเบียบวินัยของคนในชุมชน ในการอยู่ร่วมกันและความรับผิดชอบต่อสังคม
- ควรปรับปรุงระเบียบ กฎหมาย ให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม และบังคับใช้ระเบียบ กฎหมาย อย่างเท่าเทียมกันในสังคม เพื่อให้เกิดความเป็นธรรม
- สร้างจิตสำนึกประชาธิปไตยที่ถูกต้อง โดยยึดประโยชน์ส่วนรวมอย่างแท้จริง
- การที่จะมี Welfare Society ต้องมีการปรับเรื่องภาษีให้สอดคล้องกัน

การมีส่วนร่วมของประชาชน

- เปิดโอกาสการมีส่วนร่วมของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับชุมชนให้มีส่วนร่วม คิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมทำ และร่วมตรวจสอบ
- การสร้างความเป็นธรรมในสังคม การปฏิบัติต้องสร้างความสามารถให้เท่าเทียมกันด้วย รวมทั้งให้สามารถเชื่อมโยงยุทธศาสตร์ระหว่างกันอย่างเหมาะสม

ผู้ด้อยโอกาสในสังคม

- แรงงานต่างด้าว บุตรแรงงานต่างด้าว บุตรคนไร้สัญชาติ ควรทบทวนปรับกลไกการบริหารจัดการภาครัฐให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และให้มีการดูแลอย่างครบวงจร
- ควรเพิ่มเติมแนวทางการสร้างความเป็นธรรมในสังคมและการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับคนชายขอบและบุคคลไร้สัญชาติที่อยู่ในประเทศไทย

ประเด็นเพิ่มเติมอื่นๆ

- ควรมีช่องทางการตรวจสอบ กระบวนการร้องเรียนและคุ้มครองผู้ที่น่าเรื่องทุจริต มาเปิดเผยในกรณีที่มีอำนาจทุจริตคอร์รัปชัน

๔.๑.๒ ยุทธศาสตร์การพัฒนาคณะผู้สูงส่งแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน

๑) **เป้าหมายการพัฒนา** การตั้งเป้าหมาย ยังไม่เห็นภาพชัดเจนว่า จะมีแนวทางการพัฒนาความพร้อมทางกายภาพในเรื่องต่างๆ อย่างไร เช่น การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การพัฒนาพ่อแม่ และการทำให้คนมีค่านิยมใฝ่การเรียนรู้ตลอดชีวิต เป็นต้น และควรเพิ่มเติมเป้าหมายการพัฒนาคนให้มีความรู้ ความคิด โดยเฉพาะคำว่า “จิตอาสา” ด้วย

๒) **ตัวชี้วัด** ที่ประชุมเห็นชอบตามที่เสนอ โดยมีประเด็นที่ควรเพิ่มเติมตัวชี้วัด ดังนี้

- ตัวชี้วัดด้านส่งเสริมการมีส่วนร่วม กระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย
- ตัวชี้วัดด้านการเพิ่มคุณภาพของสื่ออินเทอร์เน็ต โดยเฉพาะซอฟต์แวร์ให้สูงขึ้น
- ตัวชี้วัดด้านสถาบันทางสังคม เช่น จำนวนอาสาสมัครที่เพิ่มมากขึ้นทั้งภาครัฐและภาคเอกชน จำนวนกิจกรรมอาสาที่เพิ่มมากขึ้นของกลุ่มต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน
- ตัวชี้วัดและเป้าหมายมุ่งที่การศึกษาในระบบมากกว่าการศึกษานอกระบบ ควรมีการปรับปรุงให้ความสนใจกับการศึกษานอกระบบมากขึ้น

๓) **แนวทางการพัฒนา** ควรเพิ่มเติมแนวทางการพัฒนา ดังนี้

การพัฒนาผู้สูงอายุ

- ส่งเสริมให้ผู้สูงอายุเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคมด้วยการเป็นคลังสมองของประเทศ โดยมีการผลักดันให้เกิดขึ้นจริงและมีความต่อเนื่อง และมีระบบบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพรวมทั้งจัดตั้งองค์กรรับผิดชอบในการขับเคลื่อน เพื่อให้ผู้สูงอายุนำประสบการณ์ที่มีอยู่ ถ่ายทอดให้เกิดการเรียนรู้ของบุคลากรรุ่นใหม่อย่างเป็นระบบ และมีการนำมาใช้ประโยชน์ทั้งภาครัฐและเอกชน ตลอดจนการเข้ามาพัฒนาชุมชนและสังคม
- ผู้สูงอายุมีแนวโน้มเพิ่มจำนวนขึ้น จึงต้องคำนึงถึงความสะดวกของสัดส่วนผู้เลี้ยงดูกับผู้พึ่งพา ดังนั้นการส่งเสริมอัตราการเจริญพันธุ์ให้เพิ่มขึ้น ในระยะต่อไป จึงควรเตรียมการงบประมาณในการดูแลการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่เกิดใหม่ให้มีคุณภาพ

การเรียนรู้นอกระบบ

- ควรให้ความสำคัญกับการเรียนรู้นอกระบบและการเรียนรู้ตลอดชีวิต และมีกลไกและบรรยากาศที่จะส่งเสริมการเรียนรู้นอกระบบมากขึ้น ตลอดจนส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตในรูปแบบที่หลากหลาย ทั้งจากการปฏิบัติจริงและการเรียนรู้จากต้นแบบ
- ควรกำหนดแนวทางการปลูกฝังคนไทยให้มินิรักการอ่าน ชอบการเรียนรู้ เพื่อเป็นพื้นฐานการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ โดยต้องเป็นแนวทางที่เหมาะสมกับสังคมไทย

การสร้างการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

- เพิ่มโอกาสให้มีการจัดการศึกษา เรียนรู้ที่หลากหลายจากกลุ่มต่างๆ เช่น กลุ่มองค์กร กลุ่มบุคคล ชุมชน และภาคประชาชน

การสร้างจิตสำนึกที่ดี

- ส่งเสริมให้ประชาชนเรียนรู้และเข้าใจหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอย่างถ่องแท้ โดยมีตัวอย่างให้เห็นเป็นรูปธรรม เพื่อสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้จริง
- การสร้างความรู้ คุณธรรม จริยธรรม โดยเฉพาะกลุ่มวัยรุ่น เพื่อการป้องกันโรคติดต่อ โดยเฉพาะ HIV เพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร

- การพัฒนาเด็กปฐมวัยให้เป็นเด็กฉลาด จะต้องมีการกระตุ้นพัฒนาการของเด็ก ตั้งแต่การให้ความรู้กับกลุ่มหญิงวัยเจริญพันธุ์ บทบาทของการเป็นพ่อแม่ และทักษะการเลี้ยงดูของผู้ดูแลเด็ก ทั้งใน ครอบครัว สถานรับเลี้ยงเด็ก และศูนย์เด็กเล็กในชุมชน
- ควรส่งเสริมการเรียนรู้ประเพณี วัฒนธรรม ประชาธิปไตย ตั้งแต่ในระดับเยาวชน และการอยู่ร่วมกันระหว่างวัยของ เด็ก เยาวชน และผู้สูงอายุ เพื่อให้เห็นทราบถึงพฤติกรรมและคุณค่าของผู้สูงอายุ
- เพิ่มความปลอดภัยทางสังคมของเด็กและผู้สูงอายุ รวมทั้งการสร้างสภาพแวดล้อม ให้เอื้อต่อการเรียนรู้ ชุมชนและพื้นที่
- ควรส่งเสริมค่านิยมในการเรียนสายอาชีพของนักเรียน โดยมุ่งเน้นพัฒนาให้เป็น แรงงานที่มีทักษะและความรับผิดชอบต่อสังคม
- ในประเด็นความมั่นคง ควรสร้างจิตสำนึกและความตระหนักรู้ด้านความมั่นคงใน ความรักชาติ ความสามัคคี ไม่มีการแบ่งฝักแบ่งฝ่าย ซึ่งต้องให้มีการเรียนรู้ของทุกภาคส่วน

การสร้างสุขภาวะ

- ควรให้ความสำคัญเรื่องสังคมสุขภาวะทั้งสิ่งแวดล้อมทางกาย ทางใจ สังคม และปัญญา
- ปัญหาความเป็นธรรมเกิดจากคนขาดสุขภาวะทางใจ และผู้ถูกระงับทำให้เกิดบาดแผล ทางใจ ควรให้ความสำคัญกับเรื่องสุขภาวะมากขึ้น

๔.๓ กลุ่มทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ประธานกลุ่ม : นายวิฑูรย์ เลี่ยนจำรูญ

กลุ่มทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมต่อยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาในร่างแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๑ โดยสรุป ดังนี้

๔.๓.๑ ยุทธศาสตร์การสร้างสมดุลและมั่นคงของอาหารและพลังงาน

๑) สถานการณ์

- การใช้ถ้อยคำ “ทฤษฎีใหม่” ในเอกสารหน้า ๒ ข้อ ๒ (บรรทัด ๑๒-๑๓) ต้องมีการตรวจสอบความถูกต้อง เนื่องจาก ถ้อยคำ “ทฤษฎีใหม่” เป็นถ้อยคำเฉพาะที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ พระราชทานเป็นแนวทางการสร้างความมั่นคงให้กับชาวนานอกเขตชลประทาน (น่านน้ำฝน) ไม่ใช่กับการทำเกษตรทั่วไป
- การศึกษาเรื่องราวได้และหนี้สิน ควรอธิบายเพิ่มเติมเกี่ยวกับทรัพย์สินของเกษตรกรด้วย เพื่อแสดงให้เห็นถึงความสอดคล้องกับภาวะหนี้สินของเกษตรกรที่เกิดขึ้น

๒) วัตถุประสงค์ ความเชื่อมโยงระหว่างวัตถุประสงค์ เป้าหมายและตัวชี้วัดในบางตัว ยังไม่เชื่อมโยงกันเท่าที่ควร เช่น วัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มปริมาณการผลิตอาหารให้เพียงพอ โดยกำหนดเป้าหมายเรื่องประสิทธิภาพการผลิตอาหาร แล้วกำหนดตัวชี้วัดผลผลิตต่อไร่ ซึ่งเห็นว่ายังไม่มีเชื่อมโยงกันเพียงพอ เป็นต้น

๓) เป้าหมาย มีประเด็นเพิ่มเติม ดังนี้

- ควรทบทวนการกำหนดเป้าหมายให้มีความชัดเจนและมีความท้าทายมากขึ้น เช่น การกำหนดนโยบาย GMO นโยบายพลังงานนิวเคลียร์ เป็นต้น
- ควรกำหนดเป้าหมายเพิ่มเติม คือ “สนับสนุนการพัฒนาและส่งเสริมองค์ความรู้ทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีต่างๆ เพื่อผลิตอาหารและวัตถุดิบทางการเกษตรที่เพียงพอบนพื้นฐานความปลอดภัย” และ “การผสมผสานเทคโนโลยีอย่างเหมาะสมเพื่อผลิตพืชอาหารและพลังงานชีวภาพอย่างเพียงพอและทั่วถึงสำหรับการบริโภคและสร้างรายได้ของประเทศ”
- ควรกำหนดเป้าหมายโดยนำหลักการของ CSR มาเป็นเป้าหมายในการพัฒนา เพื่อให้เกิดการพัฒนาที่มีความรับผิดชอบและไม่ให้เกิดผลกระทบ ๓ ด้าน (สิ่งแวดล้อม สังคม และเศรษฐกิจ)

๔) ตัวชี้วัด

- ตัวชี้วัดด้านการเพิ่มประสิทธิภาพภาคการเกษตร ควรใช้ต้นทุนการผลิตต่อหน่วย แทนการใช้ผลผลิตต่อไร่ ซึ่งจะสะท้อนการแข่งขันและการค้าที่ดีกว่า นอกจากนี้ อาจพิจารณาตัวชี้วัดอื่นๆ ร่วมด้วย
- ควรเพิ่มตัวชี้วัดที่สอดคล้องกับการเพิ่มเป้าหมายเกี่ยวกับการพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โดยกำหนดตัวชี้วัด คือ “การผลิตอาหารและวัตถุดิบเพื่อผลิตพลังงานทดแทน บนฐานเทคโนโลยีผสมผสาน และมีคุณภาพที่เป็นที่ยอมรับของตลาดทั้งภายในและภายนอก”
- การกำหนดตัวชี้วัดไม่ควรเลือกเรื่องใดเรื่องหนึ่งเป็นการเฉพาะ เพราะเสมือนเลือกอย่างใดอย่างหนึ่ง แล้วปฏิเสธอีกอย่างหนึ่ง เช่น พื้นที่เกษตรอินทรีย์เพิ่มขึ้นอย่างน้อย ๕% ขณะที่การพัฒนาเกษตรแบบปกติจะดำเนินการอย่างไร เป็นต้น
- ตัวชี้วัดเกี่ยวกับเกษตรกรรุ่นใหม่ที่จะเข้าสู่ภาคเกษตร จะกำหนดวิธีการชี้วัดอย่างไร เช่น วัดจากลูกหลานเกษตรกรที่เข้าสู่ภาคเกษตร หรือดูจากโครงการยุวเกษตรกร ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ หรือแรงงานภาคอุตสาหกรรมที่กลับมาทำงานในภาคเกษตร หรือผู้ที่เกษียณการทำงานประจำแล้วมาทำงานในภาคเกษตร เป็นต้น
- ควรผลักดันให้ตัวชี้วัดด้านการเกษตรเหล่านี้ไปอยู่ในแผนระดับจังหวัดด้วยเพื่อให้เกิดข้อผูกมัดถึงการแปลงแผนไปสู่การปฏิบัติ แต่เนื่องจากตัวชี้วัดเหล่านี้ค่อนข้างยากในการติดตามและรายงาน ทำให้ที่ผ่านมาทางจังหวัดไม่ค่อยจะบรรจุตัวชี้วัดด้านการเกษตรไว้เป็นตัวชี้วัดระดับจังหวัด

๕) แนวทางการพัฒนา

การพัฒนาภาคเกษตร

- แนวคิดการพัฒนาภาคเกษตรจำเป็นต้องมีหลายระดับ ทั้งระดับเกษตรกรรายย่อย และระดับเกษตรกรก้าวหน้าที่ผลิตเพื่อการค้า ดังนั้น การพัฒนาภาคเกษตรจึงควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาหลายระดับ ซึ่งจะต้องมีแนวทางการพัฒนาแต่ละกลุ่มที่แตกต่างกันไป เช่น กรณีเกษตรกรที่ผลิตเพื่อการค้า ที่มีภาคเอกชนเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อน ภาครัฐจะมีบทบาทน้อย และระบบชลประทานมีความจำเป็นมากสำหรับกลุ่มนี้ ส่วนเกษตรกรรายย่อยซึ่งมีจำนวนมากและต้องการความช่วยเหลือจากภาครัฐในหลายๆ ด้าน ในระดับครัวเรือนอย่างทั่วถึง และการสร้างแหล่งน้ำขนาดเล็กในไร่นามีความจำเป็นอย่างมากสำหรับกลุ่มนี้

- ต้องปรับเปลี่ยนแนวคิดและยุทธศาสตร์ในเรื่องการใช้สารเคมีทางการเกษตร ซึ่งจะมีผลต่อการเกษตรไทย ทั้งเรื่องประสิทธิภาพการผลิต ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และความปลอดภัยต่อเกษตรกร ผู้ผลิต ประชาชน และผู้บริโภคผลผลิตทางการเกษตร

- การพัฒนาเกษตรอินทรีย์ไม่สามารถปฏิบัติได้ทุกพื้นที่ ดังนั้น การใช้สารเคมีจึงยังมีความจำเป็นที่ต้องสนับสนุนให้มีการใช้อยู่ แต่ต้องใช้อย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ และควรสนับสนุนให้มีการผลิตตามหลัก GAP ให้มีพื้นที่กว้างขวางมากขึ้น เพื่อประโยชน์ต่อความปลอดภัยในการบริโภคในประเทศและต่อการส่งออก รวมทั้งจะสามารถกีดกันสินค้าที่ผลิตไม่ได้ตามมาตรฐานจากประเทศอื่นๆ เข้ามาในประเทศได้ภายใต้ข้อตกลง AFTA

- ควรพิจารณาประเด็นเรื่องความปลอดภัยและความไม่เป็นธรรม ระหว่างเกษตรกรรายใหญ่กับเกษตรกรรายย่อยด้วย

- ควรกำหนดแนวทางการส่งเสริมให้เกษตรกรรายใหม่เข้ามาสู่ภาคเกษตรมากขึ้น เพื่อให้การพัฒนาเกษตรมีความยั่งยืนได้อย่างต่อเนื่องในอนาคต

- ควรให้ความสำคัญกับการศึกษาอย่างต่อเนื่องในการพัฒนาภาคเกษตร

การสร้างความมั่นคงด้านอาหาร

- ควรให้ความสำคัญกับยุทธศาสตร์ความมั่นคงด้านอาหารและพลังงาน เพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบันที่ประชากรของโลกมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ขณะที่พื้นที่ปลูกพืชที่ทำให้มีผลต่อความมั่นคงด้านอาหาร ดังนั้น จึงจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับการเพิ่มผลผลิต โดยใช้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่เหมาะสมสำหรับแต่ละประเทศ โดยทุกภาคส่วนร่วมกันคิด บนฐานขององค์ความรู้ทางวิทยาศาสตร์ ไม่ใช่ความเชื่อ

- ประเด็นการสร้างความมั่นคงด้านอาหาร ต้องครอบคลุมทั้งปริมาณ คุณภาพ ความปลอดภัย โภชนาการ และสุขภาพ เพื่อนำไปสู่ความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น (Health and Wealth)

- ยุทธศาสตร์ความมั่นคงด้านอาหารและพลังงานถือว่ามีความสำคัญ แต่ต้องเน้นอาหารเป็นหลักก่อนเพื่อให้ประเทศไทยเป็นครัวของโลก ซึ่งปัจจุบันทรัพยากรธรรมชาติของประเทศเสื่อมโทรม ดังนั้น จึงจำเป็นต้องสร้างระบบปกป้องฐานทรัพยากร ทั้งดิน น้ำ ป่า อากาศ เป็นต้น ทั้งจากภายในประเทศและการคุกคามจากภายนอก เพื่อให้เกิดความเข้มแข็งและนำไปสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน

- ควรมีแนวทางและหน่วยงานที่รับผิดชอบในการเตรียมรับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากปัญหาวิกฤตด้านอาหารให้ชัดเจน เพราะเป็นการจัดทำแผนสำหรับใช้ใน ๕ ปีข้างหน้า แต่แนวทางที่เสนอยังไม่มีแนวทางในการเตรียมพร้อมรับผลกระทบที่เกิดขึ้น

การพัฒนาด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อสนับสนุนความมั่นคงด้านอาหาร

- การกำหนดจุดยืนเรื่อง GMOs ที่กำหนดไว้ในหน้า ๑๑ ข้อ ๒ บรรทัดที่ ๕-๖ และหน้า ๔๗ ข้อ ๕.๒.๕ ที่ระบุไว้อย่างชัดเจนที่หลีกเลี่ยงการใช้ GMOs ถือว่าเป็นการผูกมัดตัวเอง ซึ่งไม่ถูกต้องและไม่จำเป็น เนื่องจากปัจจุบันหลายประเทศมีการยอมรับการนำเข้าพืช GMOs มาปลูกมากขึ้น เช่น จีน อินโดนีเซีย เวียดนาม อินเดีย พม่า เป็นต้น ซึ่งในอนาคตประเทศไทยไม่มีทางเลือกในการปลูก ดังนั้น จึงควรสนับสนุนการวิจัย GMOs อย่างครบวงจร เช่นเดียวกับแผนพัฒนาการเกษตรในช่วงแผนฯ ๑๑ ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ที่ได้กำหนดแนวทางการสนับสนุนให้มีการวิจัยทั้งในห้องปฏิบัติการและระดับไร่นา โดยมีการกำหนดมาตรการควบคุมการทดลองอย่างเข้มงวด เพื่อพิจารณาใช้อย่างปลอดภัยต่อคนและสิ่งแวดล้อม

- ประเทศไทยต้องเตรียมความพร้อมในทุกด้าน โดยไม่ผูกมัดตัวเองในการพัฒนาด้านใดด้านหนึ่งมากเกินไป ทั้งนี้ แผนฯ ๑๑ ควรผสมผสานเทคโนโลยีทุกชนิดเข้าด้วยกัน เพื่อนำไปสู่การเพิ่มผลผลิตภาพการผลิตภาคเกษตร (Productivity) ทั้งเทคโนโลยีชีวภาพ และเทคโนโลยีการตัดแต่งพันธุกรรม ดังนั้น จึงไม่ควรผูกมัดตัวเองในการไม่ใช้พืช GMO

- ควรปรับข้อความในแนวทางข้อ ๕.๒.๕ หน้า ๔๗ ใหม่ เป็น “ส่งเสริมการผลิตที่คงไว้ซึ่งความหลากหลายของพันธุ์พืชและสัตว์ที่เหมาะสมกับสภาพภูมิอากาศและสิ่งแวดล้อมของประเทศและสนับสนุนการทดลองวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีต่างๆ อย่างต่อเนื่อง จนถึงการนำไปใช้ เช่น เทคโนโลยีชีวภาพ เทคโนโลยีตัดแต่งพันธุกรรมภายใต้มาตรการควบคุมอย่างเหมาะสม และมีองค์ความรู้ที่ก้าวทันการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีของโลก”

- ควรผสมผสานเทคโนโลยีบนพื้นฐานองค์ความรู้ในการเพิ่มผลผลิต และสร้างมูลค่าเพิ่ม เช่น การผลิตเมล็ดพันธุ์ (Seed) แทนการผลิต Grain เพื่อเพิ่มมูลค่า ซึ่งประเทศไทยสามารถผลิตเมล็ดพันธุ์ เพื่อจำหน่ายให้ประเทศอื่นได้ เป็นต้น

การพัฒนาพลังงานทดแทน

- ควรทบทวนเรื่องการนำเข้าพลังงาน โดยพิจารณาความสมดุลการผลิตพืชอาหาร และพืชพลังงาน พืชสมุนไพรเพื่อป้องกันและรักษาโรค

- ต้องเน้นให้เกษตรกรสามารถพึ่งพาตนเองด้านพลังงานได้ และสามารถเข้าถึงอาหารทุกครัวเรือน

- แนวทางการพัฒนาพลังงานทดแทนในปัจจุบัน ได้คำนึงถึงวัตถุดิบจากพืชอาหาร เพื่อมิให้เกิดการแย่งชิงวัตถุดิบพืชอาหารมาใช้ในการผลิต เช่น การผลิตไบโอดีเซล ซึ่งกระทรวงพลังงานได้มีการปรับลดจาก B๓ เป็น B๒ เพื่อให้สอดคล้องกับปริมาณน้ำมันปาล์มในประเทศ และไม่ให้เกิดการขาดแคลนวัตถุดิบที่ใช้เป็นอาหาร โดยการใช้วัตถุดิบทางการเกษตรเป็นพลังงานจะใช้จากส่วนเหลือจากการใช้ผลิตเป็นอาหารแล้วเท่านั้น

- การพัฒนาพลังงานทดแทนควรสนับสนุนให้มีการใช้เทคโนโลยีชีวภาพ (Bio-Tech) และเทคโนโลยีชีวมวล (Bio-Mass) โดยเป็นการนำวัตถุดิบที่เป็นของเหลือทิ้งจากภาคเกษตรมาผลิตเป็นเอทานอล เช่น ฟางข้าว ใบและชานอ้อย เป็นต้น ซึ่งจะไม่กระทบกับความมั่นคงอาหาร รวมทั้งพยายามใช้จากวัตถุดิบที่ไม่ได้ใช้เป็นอาหาร หรือมีการวิจัยใช้พืชอื่นๆ เช่น สาหร่าย เป็นต้น

การพัฒนาน้ำเพื่อการเกษตร

- ปัจจุบันในกลุ่มน้ำโขงมีการสร้างเขื่อนตลอดลำน้ำ โดยเฉพาะในประเทศจีน ซึ่งกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนในกลุ่มน้ำโขงตอนล่าง

- การเพิ่มปริมาณน้ำต้นทุนเพื่อการเกษตร นอกจากการพัฒนาแหล่งเก็บน้ำในปัจจุบันทั้งจากธรรมชาติและที่สร้างขึ้น เช่น แก้มลิง เป็นต้น ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบความคุ้มค่าการนำ

เทคโนโลยีในประเทศไทย ที่มีการนำน้ำเค็มมาผลิตเป็นน้ำจืด ซึ่งอาจจะทำให้จังหวัดแถบชายฝั่งมีแหล่งน้ำจืดสำหรับการเกษตรได้

๔.๓.๒ ยุทธศาสตร์การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

๑) **สถานการณ์** ควรเพิ่มเรื่องแรงกดดันจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ที่ส่งผลกระทบต่อสถานการณ์ด้านทรัพยากรธรรมชาติ

๒) **เป้าหมาย** เป้าหมายด้านการลดความเสียหายจากภัยธรรมชาติต่อ GDP ควรกำหนดให้ชัดเจนว่าจะลดลงเท่าใด ควรกำหนดเป้าหมายด้านการกำจัดขยะให้เพิ่มขึ้น จากเดิมที่กำหนดให้สัดส่วนการกำจัดขยะอย่างถูกหลักสุขาภิบาล มีไม่น้อยกว่าร้อยละ ๕๐ เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาขยะล้นเมือง

๓) **ตัวชี้วัด**

- ตัวชี้วัดที่กำหนดยังไม่สะท้อนเป้าหมายเท่าที่ควร
- ต้องสร้างความเข้าใจที่ตรงกันในเรื่องสังคมคาร์บอนต่ำ ว่าหมายถึงอะไร และควรมีตัวชี้วัดอย่างไร

๔) **แนวทางการพัฒนา** มีประเด็นความเห็นเพิ่มเติม ดังนี้

- น้ำถือว่าเป็นปัจจัยการผลิตหลักในทุกภาคการผลิตทั้งเกษตร อุตสาหกรรม และบริการ ซึ่งความต้องการใช้ในปัจจุบันเปลี่ยนแปลงจากอดีต ดังนั้น ควรมีการกำหนดความต้องการให้ชัดเจน เพื่อการวางแผนการใช้น้ำให้เพียงพอ โดยควรมีการจัดทำแผนแม่บทการจัดการน้ำเพื่อการพัฒนาประเทศ เพื่อตอบสนองวัตถุประสงค์ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม โดยให้ความสำคัญกับการจัดการน้ำทั้งด้านอุปสงค์ควบคู่ไปกับการจัดการด้านอุปทาน

- การบริหารจัดการน้ำมีหลายฝ่ายที่เกี่ยวข้องร่วมรับผิดชอบ ดังนั้นควรให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการน้ำอย่างบูรณาการและเป็นระบบ รวมทั้งการบริหารจัดการลุ่มน้ำเชิงพื้นที่ เพื่อการแก้ไขปัญหาเรื่องน้ำท่วม น้ำแล้ง และน้ำเสีย โดยจัดทำเป็นพื้นที่ลุ่มน้ำตัวอย่างเพื่อนำร่อง ให้เห็นผลอย่างชัดเจนและในเวลาอันสั้น ตลอดจนให้ความสำคัญกับการแก้ไขปัญหาในพื้นที่วิกฤติ

- นโยบายด้านที่ดินยังไม่ชัดเจน โดยเฉพาะด้านการถือครองที่ดิน โดยควรพิจารณาให้มีการจำกัดการถือครองที่ดิน เช่น ไม่ควรถือครองเกิน ๕๐ ไร่ เป็นต้น

- การอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติอย่างคุ้มค่าและยั่งยืน ต้องให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ตั้งแต่วัยเด็ก ดังนั้นควรเพิ่มแนวทางเกี่ยวกับการให้ความรู้และกระตุ้นจิตสำนึก เพื่อปรับวิธีคิดและแนวปฏิบัติ รวมทั้งสร้างวัฒนธรรมของทุกภาคส่วน รวมทั้งใช้สื่อสารสาธารณะเป็นเครื่องมือประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง

- ควรส่งเสริมการพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่มาจากฐานทรัพยากรชีวภาพให้เกิดมูลค่าและผลตอบแทนทางเศรษฐกิจ และสร้างกลไกในการนำรายได้จากการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรชีวภาพกลับไปฟื้นฟูดูแลทรัพยากรชีวภาพต้นทุนที่นำไปใช้ประโยชน์ รวมทั้งให้ความสำคัญกับการฟื้นฟู อนุรักษ์ทรัพยากรชีวภาพในชุมชนที่เป็นต้นทางของการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนควบคู่กับการพัฒนาในภาพรวม

- ควรมีกฎหมายในการสนับสนุนส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจที่ใช้ความหลากหลายทางชีวภาพเป็นฐานการผลิต รวมทั้งการคุ้มครองทรัพยากรชีวภาพ และภูมิปัญญา นอกจากนี้การพัฒนาสินค้าเกษตรและอาหารจากทรัพยากรชีวภาพ ควรเน้นกลไกการดำเนินการขับเคลื่อนในระดับจังหวัด และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยให้มีการปฏิบัติในระดับจังหวัด และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างจริงจัง

- การใช้มาตรการด้านภาษี ไม่ควรเน้นแต่การเก็บภาษีเพียงอย่างเดียว แต่ควรพิจารณาสร้างแรงจูงใจด้านภาษี เช่น การยกเว้นหรือลดหย่อนภาษี ในกรณีที่ผู้ประกอบการใช้กระบวนการผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม รวมทั้งควรกำหนดแนวทางและมาตรการที่ชัดเจนในการที่รัฐจะคืนภาษีให้กับภาคเอกชนที่ดำเนินการดังกล่าว

- แนวทางด้านการยกระดับขีดความสามารถในการปรับตัวรับมือกับการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ ควรมีการจัดกลุ่มให้ชัดเจนระหว่างแนวทางด้าน Mitigation และ Adaptation รวมทั้งควรเพิ่มแนวทางการปรับตัวด้านผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติ และความหลากหลายทางชีวภาพ

๔.๓.๓ การบริหารจัดการแผนฯสู่การปฏิบัติ

๑) การพิจารณางบประมาณของสำนักงานงบประมาณ ยังไม่สอดคล้องกับแผนพัฒนาฯ ควรปฏิรูประบบวิธีการงบประมาณ เพื่อให้สามารถนำแผนไปสู่การปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดผล

๒) กระบวนการแปลงนโยบายไปสู่การปฏิบัติ ควรให้ความสำคัญกับการประสานการทำงานร่วมกันระหว่างกระทรวงต่างๆ และควรมีหน่วยงานเจ้าภาพหลักที่ชัดเจน เช่น เรื่องการบริหารจัดการน้ำ ซึ่งเป็นประเด็นใหญ่ มีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นจำนวนมาก แต่ละหน่วยงานดำเนินงานตามภารกิจหน้าที่โดยตรงของตน โดยขาดการทำงานอย่างบูรณาการและเจ้าภาพที่ชัดเจน

๓) กระบวนการแปลงนโยบายไปสู่การปฏิบัติ ควรผลักดันให้มีการขับเคลื่อนในระดับพื้นที่ โดยเฉพาะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเรื่องการใช้ประโยชน์ทรัพยากรชีวภาพ นอกเหนือจากการสร้างโครงสร้างพื้นฐานในพื้นที่

๔) แนวทางการบริหารแผนไปสู่การปฏิบัติ จากแผนชาติ ไปสู่แผนปฏิบัติของหน่วยราชการนั้น การแปลงแผนไปสู่แผนบริหารราชการแผ่นดินเป็นแนวทางหนึ่งในการผลักดันไปสู่การปฏิบัติ แต่จำเป็นต้องให้มีการแปลงแผนไปสู่กลุ่มจังหวัดและจังหวัดด้วย โดยเฉพาะด้านการเกษตร

๕) ภาคการเมืองยังไม่ได้ให้ความสำคัญกับการนำแผนพัฒนาฯ ไปใช้อย่างเป็นรูปธรรม และในหลายกรณี “การเมือง” กลับเป็นอุปสรรคสำคัญในการดำเนินการตามแผนฯ ที่จัดทำไว้

๔.๓.๔ ความเห็นต่อภาพรวมของแผนฯ 11 และประเด็นอื่นๆ

๑) ควรมองสังคมที่ยั่งยืนในระยะยาว ๓๐ ปี และต้องทำความเข้าใจให้ตรงกันถึง วิสัยทัศน์ของประเทศ โดยเลือก ๒-๓ ประเด็นมาเป็นทิศทางหลักของแผนฯ ที่ชัดเจน เพื่อผลักดันให้เกิดผลทางปฏิบัติภายในระยะเวลา ๕ ปีของแผนฯ

๒) ควรมีการบูรณาการยุทธศาสตร์ ที่มีการเชื่อมโยงหลายมิติ และหลายสาขาของการพัฒนา โดยแต่ละยุทธศาสตร์ต้องไม่ขัดแย้งกันเอง

๓) ต้องมีการประเมินผลแผนพัฒนาฯ ที่ผ่านมา เพื่อทบทวนสาเหตุของความล้มเหลวในการดำเนินงานตามแผนฯ ว่ามีปัญหาอุปสรรคอย่างไร และกำหนดแนวทางแก้ไขในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑

๔) เศรษฐกิจสร้างสรรค์ และ Green Economy ต้องมีคำจำกัดความที่ชัดเจนเพื่อให้ทุกฝ่ายที่ต้องนำไปปฏิบัติได้มีความเข้าใจตรงกัน

๕) ควรมีฐานข้อมูลกลางระดับชาติที่ถูกต้องและเชื่อถือได้ เพื่อใช้ประกอบการกำหนดนโยบาย

๕. สรุป

ร่างยุทธศาสตร์ในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ โดยภาพรวม ที่ประชุมเห็นชอบตามร่างยุทธศาสตร์ที่เสนอ โดยมีประเด็นข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเพื่อให้ยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนามีความชัดเจนยิ่งขึ้น ประเด็นข้อเสนอแนะที่สำคัญ อาทิ การปรับปรุงดัชนีชี้วัดเพื่อให้สะท้อนเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญอย่างครบถ้วน การให้ความสำคัญกับประเด็นการพัฒนาที่มีการเชื่อมโยงระหว่างสาขา เช่น การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และการเรียนรู้ สำหรับการประเมินวิเคราะห์สถานการณ์ทั้งภายในและภายนอกประเทศ ควรพิจารณาโดยตระหนักถึงความรุนแรงของสถานการณ์และความรวดเร็วของการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ทั้งด้านเศรษฐกิจการค้า โครงสร้างทางสังคม และประเด็นความมั่นคงของประเทศ เพื่อนำไปสู่การกำหนดแนวทาง มาตรการ และแผนการลงทุนที่ชัดเจน เพื่อให้แผน ๑๑ สามารถรับมือกับการเปลี่ยนแปลงได้ทันการณ์ นอกจากนี้ ผู้เข้าร่วมประชุมทุกกลุ่ม มีข้อกังวลเกี่ยวกับการแปลงแผนไปสู่การปฏิบัติ โดยเห็นว่าจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนระบบงบประมาณ มุ่งให้เกิดการบูรณาการเชื่อมโยงระหว่างแผนพัฒนาฯ นโยบายรัฐบาล แผนบริหารราชการแผ่นดิน และแผนชุมชน อย่างเป็นรูปธรรม สำหรับประเด็นข้อเสนอแนะรายยุทธศาสตร์ มีข้อเสนอแนะให้เพิ่มเติมรายละเอียดแนวทางการพัฒนา เช่น นโยบายพลังงาน การบริหารจัดการน้ำเพื่อการเกษตร การพัฒนาภาคบริการโดยเฉพาะด้านการท่องเที่ยว การพัฒนาผู้สูงอายุ รวมทั้งการทบทวนนโยบายเรื่อง GMO เป็นต้น

ภาคผนวก

๒

สรุปผลจากแบบสอบถามความดีเห็นเรื่อง
ยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑
ระดับภาค

สรุปผลการสำรวจความคิดเห็นการประชุมระดมความคิดเห็น เรื่อง ร่างยุทธศาสตร์การพัฒนาของ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕ – ๒๕๕๙) ระดับภาค

การประชุมระดมความคิดเห็นร่างยุทธศาสตร์การพัฒนาของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม
ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕ – ๒๕๕๙) ระดับภาค สศช. ได้จัดทำแบบสอบถามสำรวจความคิดเห็นต่อ
ยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ เกี่ยวกับภาพรวมของยุทธศาสตร์ แผนพัฒนาฯ
ฉบับที่ ๑๑ ทั้งวัตถุประสงค์ เป้าหมาย ตัวชี้วัด และแนวทางการพัฒนาของแต่ละยุทธศาสตร์ รวมทั้ง การ
ขับเคลื่อนและบทบาทภาคีการพัฒนาในการผลักดันแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ไปสู่การปฏิบัติ ระหว่างวันที่ ๘
มีนาคม ๒๕๕๔ ถึงวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๕๔ รวมทั้งสิ้น ๒๕๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๕.๒๐ ของผู้เข้าร่วมการ
ประชุมทั้งหมด ๑,๐๒๐ คน เพื่อนำไปเป็นข้อมูลประกอบการปรับปรุงร่างยุทธศาสตร์การพัฒนาของ
แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ให้ความครบถ้วน ชัดเจนมากขึ้น ผลการสำรวจความคิดเห็นสรุปได้ดังนี้

๑ ข้อมูลทั่วไป : ภาพรวมของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นผู้แทนกลุ่มเจ้าหน้าที่ภาครัฐ/
รัฐวิสาหกิจ มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ ๕๔.๓๐ ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด รองลงมาเป็น
กลุ่มนักธุรกิจ/พนักงานภาคเอกชน ร้อยละ ๑๑.๗๒ และกลุ่มวุฒิสภา/ข้าราชการบำนาญ/
สภาที่ปรึกษา ร้อยละ ๑๐.๙๔ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชายร้อยละ ๖๑.๙๖ และอยู่ในช่วงอายุ
๕๐ – ๕๙ ปี คิดเป็นร้อยละ ๓๔.๗๗ ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด

๒ ความคิดเห็นต่อยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑

๒.๑ ความคิดเห็นต่อภาพรวมของยุทธศาสตร์แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ในประเด็น
วัตถุประสงค์ เป้าหมาย ตัวชี้วัด และแนวทางการพัฒนา ผู้เข้าร่วมประชุมร้อยละ ๗๗.๓๓ เห็นด้วยกับ
ภาพรวมของยุทธศาสตร์แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ และร้อยละ ๒๑.๔๖ มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

๒.๑.๑ เพิ่มยุทธศาสตร์ อาทิ ความมั่นคงเศรษฐกิจฐานชีวภาพ การปฏิรูประบบ
ราชการ การพัฒนาอย่างยั่งยืน การกำจัดคอร์รัปชัน

๒.๑.๒ ยุทธศาสตร์การพัฒนาของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ต้องคำนึงถึงความ
สมดุลระหว่างมิติด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม

๒.๑.๓ ปรับทุกยุทธศาสตร์ให้มีความหลากหลาย สอดคล้อง และเชื่อมโยงกัน และ
นำไปปฏิบัติให้ได้ผล เป็นรูปธรรม

๒.๑.๔ ตัวชี้วัด เป้าหมาย และวัตถุประสงค์ของแผนควรสะท้อนการพัฒนาเด็ก
และเยาวชนอย่างชัดเจน

๒.๑.๕ ให้ความสำคัญภาคเกษตรมากขึ้น

๒.๒ ความคิดเห็นต่อยุทธศาสตร์การสร้างความเป็นธรรมในสังคม ผู้เข้าร่วมประชุม
ร้อยละ ๗๒.๑๕ เห็นด้วยกับยุทธศาสตร์การสร้างความเป็นธรรมในสังคมของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ และ
ร้อยละ ๒๖.๕๘ มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

๒.๒.๑ สร้างโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการพัฒนา ทุกคนได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียม และยุติธรรม

๒.๒.๒ กำจัดคอร์รัปชันอย่างจริงจัง เป็นรูปธรรม มีแผนการดำเนินงานที่ชัดเจน เป็นวาระแห่งชาติ และสนับสนุนให้หน่วยงานอิสระทำหน้าที่โดยปราศจากการแทรกแซงทางการเมือง

๒.๒.๓ บังคับใช้กฎหมายโดยไม่เลือกปฏิบัติ นำไปสู่สังคมสันติและอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข เอื้ออาทร

๒.๒.๔ เพิ่มตัวชี้วัด “ผู้ด้อยโอกาส” ให้ครอบคลุมผู้ด้อยโอกาสทุกกลุ่ม

๒.๒.๕ สร้างจิตสำนึกให้ประชาชนทุกคนมีค่านิยมที่ถูกต้องในประเด็นหน้าที่ ความรับผิดชอบต่อสังคม การเคารพสิทธิผู้อื่น การทุจริตประพฤติมิชอบ

๒.๓ ความคิดเห็นต่อยุทธศาสตร์การพัฒนาคนสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน ผู้เข้าร่วมประชุมร้อยละ ๗๓.๑๑ เห็นด้วยกับยุทธศาสตร์การพัฒนาคนสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ และร้อยละ ๒๕.๒๑ มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

๒.๓.๑ ปรับปรุงโครงสร้างระบบการศึกษา โดยเพิ่มขีดความสามารถของบุคลากรทางการศึกษา สนับสนุนงานวิจัยและพัฒนา เน้นผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ส่งเสริมการเรียนรู้นอกห้องเรียน ฝึกให้เด็กและเยาวชน คิดเป็น และเสนอแนวคิดที่เป็นนวัตกรรม

๒.๓.๒ สร้างจิตสำนึกค่านิยมที่ดีต่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยสร้างช่องทางการเรียนรู้ที่หลากหลาย มีบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และคนมีความพร้อมทางกายภาพในการเรียนรู้

๒.๓.๓ สนับสนุนการเรียนรู้ของชุมชน ให้มีความภาคภูมิใจในเอกลักษณ์ วัฒนธรรม ผลักดันให้เกิดการเรียนรู้กฎระเบียบของชุมชน โดยเฉพาะวินัยของประชาชน และภาคภูมิใจในเกียรติของประชาชนคนไทย

๒.๓.๔ จัดการความรู้ที่เหมาะสมให้แก่เกษตรกรรายใหม่ เพื่อสร้างเกษตรกรรุ่นใหม่ที่สามารถแก้ปัญหาเดิมและองค์ความรู้ใหม่ในการแข่งขันกับตลาด

๒.๓.๕ เพิ่มตัวชี้วัดศักยภาพครู นโยบายการพัฒนาการศึกษาที่เน้นคุณภาพครู และนักเรียน การพัฒนาด้านภาษา เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

๒.๔ ความคิดเห็นต่อยุทธศาสตร์สร้างความสมดุลและมั่นคงของอาหารและพลังงาน ผู้เข้าร่วมประชุมร้อยละ ๗๕.๐๐ เห็นด้วยกับยุทธศาสตร์สร้างความสมดุลและมั่นคงของอาหารและพลังงาน ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ และร้อยละ ๒๓.๗๓ มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

๒.๔.๑ ความมั่นคงด้านอาหารควรประกอบด้วยปริมาณ คุณภาพ ความปลอดภัย

๒.๔.๒ เพิ่มประสิทธิภาพ/ ทักษะเกษตรกร ในการลดต้นทุนการผลิต โดยส่งเสริมการเรียนรู้จากการปฏิบัติและเน้นการเพิ่มผลผลิตต่อไร่มากกว่าเพิ่มพื้นที่การผลิต

๒.๔.๓ เน้นการผลิตอาหารปลอดภัย เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และพิจารณาความสมดุลระหว่างการผลิตอาหารและพลังงาน

๒.๔.๔ จัดระบบเกษตรให้เหมาะสมกับสภาพในอนาคต (กลุ่มเกษตรกร พื้นที่) และจัดเกณฑ์การใช้ที่ดินแบบ adaptive (zoning)

๒.๔.๕ ดัชนีชี้วัดควรมีค่าเป้าหมายที่ชัดเจน มีการสอบทานและบูรณาการการกำหนดค่าเป้าหมายกับกระทรวง เพิ่มเติมตัวชี้วัด อาทิ ความปลอดภัยด้านอาหาร ปัจจัยสำคัญด้านการเกษตรลดการใช้พลังงาน

๒.๕ ความคิดเห็นต่อยุทธศาสตร์การสร้างเศรษฐกิจที่มีเสถียรภาพบนฐานความรู้
ผู้เข้าร่วมประชุมร้อยละ ๗๙.๘๓ เห็นด้วยกับยุทธศาสตร์การสร้างเศรษฐกิจที่มีเสถียรภาพบนฐานความรู้ ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ และร้อยละ ๑๘.๘๘ มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

๒.๕.๑ เพิ่มเติมบทบาทของทรัพย์สินทางปัญญาให้เป็นเครื่องมือในการแข่งขันทางธุรกิจสมัยใหม่ และแนวทางแก้ปัญหาเกี่ยวกับเกษตรกรไร้ที่ดิน เกษตรกรในเขตอนุรักษ์ เกษตรกรรายย่อย และเกษตรกรรุ่นใหม่ในอนาคต

๒.๕.๒ การสร้างเสริมเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ควรคำนึงถึงการอนุรักษ์และรักษาสีงแวดล้อม

๒.๕.๓ ปฏิรูปกฎหมาย กฎ ระเบียบต่าง ๆ อย่างจริงจังและเป็นรูปธรรม ให้ความคุ้มครองผู้บริโภคได้โดยตรง และเหมาะสมกับกระแสโลกาภิวัตน์

๒.๕.๔ ไม่ควรใช้อัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจเป็นตัวชี้วัด เนื่องจากเป็นการพัฒนาที่เกนศักยภาพของประเทศ ตัวชี้วัดด้านเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ ควรเกี่ยวกับเสถียรภาพด้านราคาและการว่างงาน

๒.๖ ความคิดเห็นต่อยุทธศาสตร์การเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจและความมั่นคงในภูมิภาค
ผู้เข้าร่วมประชุมร้อยละ ๘๑.๑๒ เห็นด้วยกับยุทธศาสตร์การเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจและความมั่นคงในภูมิภาค ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ และร้อยละ ๑๖.๗๔ มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

๒.๖.๑ เพิ่มเติมแนวทางการพัฒนาองค์กรวิชาชีพ เตรียมรับมือกับการเปิดการค้าเสรี เตรียมความพร้อมภาคเกษตรในการรับมือกับองค์การการค้าโลก และคุ้มครองผู้บริโภคจากสินค้าที่มีการตัดแต่งพันธุกรรม

๒.๖.๒ กำหนดแนวทางเร่งรัดการพัฒนาศักยภาพของคนไทยให้สามารถแข่งขันได้ โดยเฉพาะทักษะทางภาษา ทั้งภาษาอังกฤษและภาษาของประเทศสมาชิกอาเซียน

๒.๖.๓ เน้นการเตรียมความพร้อมทุกภาคส่วน ทั้งด้านข้อมูล ความรู้ความเข้าใจของประชาชน การปรับเปลี่ยนกฎ ระเบียบ และการสร้างเครือข่าย

๒.๖.๔ กำหนดแนวทางสร้างความเข้มแข็งของธุรกิจไทย โดยเฉพาะธุรกิจรายย่อยให้สามารถแข่งขันได้

๒.๖.๕ ตัวชี้วัดปริมาณการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ ควรกำหนดค่าเป้าหมายจากภาคการผลิตพลังงานทั้งหมด ไม่ควรพิจารณาเฉพาะภาคการผลิตไฟฟ้า

๒.๗ ความคิดเห็นต่อยุทธศาสตร์การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน
ผู้เข้าร่วมประชุมร้อยละ ๗๗.๓๑ เห็นด้วยกับยุทธศาสตร์การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืนของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ และร้อยละ ๒๑.๔๓ มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

๒.๗.๑ บรรจุเรื่องความตระหนักถึงผลกระทบของการจัดการสิ่งแวดล้อม ที่คำนึงถึงสุขภาพหรือสุขภาวะ

๒.๗.๒ ให้ข้อมูลการสร้างทัศนคติที่ถูกต้องแก่ชุมชนในการสร้างสมดุลด้านการเกษตร อุตสาหกรรม และสิ่งแวดล้อม ใช้ช่องทางการสื่อสารเพื่อให้เกิดความตระหนัก มีจิตสำนึกสาธารณะ

๒.๗.๓ สร้างจิตสำนึกในการรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตั้งแต่วัยเด็ก

๒.๗.๔ เพิ่มมาตรการทางภาษีสำหรับธุรกิจที่ก่อให้เกิดเป็นมลพิษต่อสิ่งแวดล้อม สร้างแรงจูงใจให้มีความรับผิดชอบต่อสังคม และการติดตามประเมินผล

๒.๗.๕ หน่วยงานภาครัฐควรมีการบูรณาการการดำเนินงานร่วมกัน และมีมาตรการการบังคับใช้กฎหมายควบคู่กับแนวทางการพัฒนา

๓ ความคิดเห็นต่อแนวทางการขับเคลื่อนและบทบาทภาคีการพัฒนาในการผลักดันแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ สู่การปฏิบัติ ผู้เข้าร่วมประชุมร้อยละ ๗๔.๖๘ เห็นด้วยกับแนวทางการขับเคลื่อนและบทบาทภาคีการพัฒนาในการผลักดันแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ สู่การปฏิบัติ และร้อยละ ๒๔.๐๓ มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

๓.๑ หน่วยงานภาครัฐควรมีการบูรณาการในการผลักดันแผนไปสู่การปฏิบัติ

๓.๒ สศช. ควรสร้างความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการแปลงแผนไปสู่การปฏิบัติในทุกหน่วยงานและทุกระดับจนถึงระดับชุมชน ท้องถิ่น รวมทั้งให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจแผนพัฒนาฯ ไปในทิศทางเดียวกัน

๓.๓ เพิ่มบทบาทและหน้าที่ให้ท้องถิ่น (อปท.) ให้มีความร่วมมือสนับสนุนและส่งเสริมตามแนวทางการพัฒนาของแผนฯ ๑๑ ให้มากขึ้น และบรรจุไว้ในแผนพัฒนาของท้องถิ่น

๓.๔ กำหนดดัชนีชี้วัดร่วมเพื่อบูรณาการการขับเคลื่อนแผนไปสู่การปฏิบัติ

๓.๕ ยกวางแผนให้เป็นรูปธรรม เปิดโอกาสให้ท้องถิ่น ชุมชนมีส่วนร่วมเสนอข้อคิดเห็นการปฏิบัติและนำไปปฏิบัติได้เป็นรูปธรรม

สรุปผลการสอบถามความคิดเห็น
เรื่อง ร่างยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ ระดับภาค

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไป

ตารางที่ ๑ ร้อยละผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอาชีพ/สถานภาพ และภาค

อาชีพ/สถานภาพ	ภาค					รวม
	กลาง	ใต้	เหนือ	ต.อ.	กทม.	
เจ้าหน้าที่ภาครัฐ/รัฐวิสาหกิจ	๕๙.๖๒	๔๑.๓๘	๕๒.๕๐	๔๐.๙๑	๗๒.๕๘	๕๔.๓๐
นักวิชาการในสถาบันการศึกษา/วิจัย	๑.๙๒	๕.๑๗	๑๐.๐๐	๖.๘๒	๓.๒๓	๕.๐๘
เกษตรกร/ผู้นำกลุ่มอาชีพ	๙.๖๒	๘.๖๒	๕.๐๐	๒๒.๗๓	๐.๐๐	๘.๕๙
นักธุรกิจ/พนักงานภาคเอกชน	๑๑.๕๔	๑๘.๙๗	๑๐.๐๐	๔.๕๕	๑๑.๒๙	๑๑.๗๒
นักพัฒนา/เจ้าหน้าที่องค์กรพัฒนาเอกชน	๓.๘๕	๓.๔๕	๒.๕๐	๖.๘๒	๔.๘๔	๔.๓๐
นิสิต/นักศึกษา	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๒.๒๗	๐.๐๐	๐.๓๙
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	๑.๙๒	๑.๗๒	๒.๕๐	๙.๐๙	๐.๐๐	๒.๗๓
วุฒิสภา/ข้าราชการบำนาญ/สภาคีปรักษา	๑๑.๕๔	๒๐.๖๙	๑๒.๕๐	๖.๘๒	๓.๒๓	๑๐.๙๔
อื่น ๆ	๐.๐๐	๐.๐๐	๕.๐๐	๐.๐๐	๔.๘๔	๑.๙๕
รวม	๑๐๐.๐๐ (๕๒)	๑๐๐.๐๐ (๕๘)	๑๐๐.๐๐ (๔๐)	๑๐๐.๐๐ (๔๔)	๑๐๐.๐๐ (๖๒)	๑๐๐.๐๐ (๒๕๖)

ตารางที่ ๒ ร้อยละผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ และภาค

เพศ	ภาค					รวม
	กลาง	ใต้	เหนือ	ต.อ.	กทม.	
ชาย	๖๑.๕๔	๖๘.๙๗	๗๖.๙๒	๗๗.๒๗	๓๕.๔๘	๖๑.๙๖
หญิง	๓๘.๔๖	๓๑.๐๓	๒๓.๐๘	๒๒.๗๓	๖๔.๕๒	๓๘.๐๔
รวม	๑๐๐.๐๐ (๕๒)	๑๐๐.๐๐ (๕๘)	๑๐๐.๐๐ (๓๙)	๑๐๐.๐๐ (๔๔)	๑๐๐.๐๐ (๖๒)	๑๐๐.๐๐ (๒๕๕)

ตารางที่ ๓ ร้อยละผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอายุ และภาค

เพศ	ภาค					รวม
	กลาง	ใต้	เหนือ	ต.อ.	กทม.	
น้อยกว่า ๓๐ ปี	๓.๙๒	๑๐.๑๗	๕.๐๐	๑๑.๓๖	๖.๔๕	๗.๔๒
๓๐ - ๓๙ ปี	๙.๘๐	๑๖.๙๕	๑๗.๕๐	๑๓.๖๔	๒๔.๑๙	๑๖.๘๐
๔๐ - ๔๙ ปี	๒๑.๕๗	๒๕.๔๒	๒๒.๕๐	๓๔.๐๙	๒๙.๐๓	๒๖.๕๖
๕๐ - ๕๙ ปี	๕๒.๙๔	๒๕.๔๒	๔๐.๐๐	๒๗.๒๗	๓๐.๖๕	๓๔.๗๗
๖๐ ปีขึ้นไป	๑๑.๗๖	๒๒.๐๓	๑๕.๐๐	๑๓.๖๔	๙.๖๘	๑๔.๔๕
รวม	๑๐๐.๐๐ (๕๑)	๑๐๐.๐๐ (๕๙)	๑๐๐.๐๐ (๔๐)	๑๐๐.๐๐ (๔๔)	๑๐๐.๐๐ (๖๒)	๑๐๐.๐๐ (๒๕๖)

ส่วนที่ ๒ ความคิดเห็นต่อยุทธศาสตร์ และแนวทางพัฒนาของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑

ตารางที่ ๔ ร้อยละระดับความเห็นต่อภาพรวมของยุทธศาสตร์แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ทั้งวัตถุประสงค์ เป้าหมาย ตัวชี้วัด และแนวทางการพัฒนา ๖ ยุทธศาสตร์ จำแนกตามภาค

ระดับความเห็น	ภาค					รวม
	กลาง	ใต้	เหนือ	ต.อ.	กทม.	
เห็นด้วย	๙๒.๑๖	๗๗.๙๗	๗๑.๐๕	๗๐.๗๓	๗๒.๔๑	๗๗.๓๓
ไม่เห็นด้วย	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๒.๔๔	๓.๔๕	๑.๒๑
มีความเห็นเพิ่มเติม	๗.๘๔	๒๒.๐๓	๒๘.๙๕	๒๖.๘๓	๒๔.๑๔	๒๑.๔๖
รวม	๑๐๐.๐๐ (๕๑)	๑๐๐.๐๐ (๕๙)	๑๐๐.๐๐ (๓๘)	๑๐๐.๐๐ (๔๑)	๑๐๐.๐๐ (๕๘)	๑๐๐.๐๐ (๒๔๗)

ตารางที่ ๕ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับภาพรวมของยุทธศาสตร์ วัตถุประสงค์ เป้าหมาย ตัวชี้วัด และแนวทางการพัฒนา ๖ ยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑

ที่	ข้อเสนอแนะ
	ประเด็นด้านยุทธศาสตร์
๑	ควรเพิ่มยุทธศาสตร์ความมั่นคงเศรษฐกิจฐานชีวภาพ
๒	ควรเพิ่มยุทธศาสตร์เอกภาพการจัดการ ตามลักษณะเฉพาะของจังหวัดและสังคม
๓	พัฒนาคนอย่างเฉพาะ
๔	ฟื้นฟูปลูกฝังพระพุทธศาสนากับสังคมไทยให้เข้มแข็ง
๕	แผนพัฒนาสถาบันการเมืองให้ได้คนดีมีคุณธรรม/ กำหนดคุณลักษณะคุณธรรมและจริยธรรม
๖	ขาดแนวทางการประยุกต์ใช้ ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
๗	กรอบยุทธศาสตร์การพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ต้องคำนึงความสมดุลระหว่างมิติด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม
๘	ควรให้ความสำคัญภาคเกษตรมากขึ้น
๙	ยุทธศาสตร์ปฏิรูปราชการ
๑๐	ยุทธศาสตร์การมีสุขภาพที่ดี
๑๑	การพัฒนาเทคโนโลยีพื้นฐาน
๑๒	ควรมียุทธศาสตร์การพัฒนาอย่างยั่งยืน
๑๓	กระจายอำนาจไปสู่ภูมิภาคที่ดี
๑๔	ยุทธศาสตร์การปราบคอร์รัปชัน
๑๕	บูรณาการยังมีความสำคัญสำหรับทุกยุทธศาสตร์

ที่	ข้อเสนอแนะ
๑๖	ควรเพิ่มการมีส่วนร่วมของประชาชนให้มากขึ้น
๑๗	ควรนำยุทธศาสตร์รายสาขา ๑๓ ประเด็นเร่งด่วนของชาติมาบูรณาการ
๑๘	วิสัยทัศน์ควรมีทิศทางด้านเศรษฐกิจ
๑๙	ควรเพิ่มสัดส่วนการลงทุนด้านการวิจัยเพื่อสร้างคนและนวัตกรรม
๒๐	ภาครัฐควรนำแผนเข้ามามีส่วนบริหารประเทศมากขึ้น
๒๑	ควรมีการประเมินผลยุทธศาสตร์ทั้ง ๖ ยุทธศาสตร์ว่ามีประโยชน์ต่อคนอย่างไร
๒๒	ควรมีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศสนับสนุนในทุกยุทธศาสตร์
๒๓	ควรปรับทุกยุทธศาสตร์ให้มีความหลากหลายและสอดคล้อง และเชื่อมโยงกัน
๒๔	ควรนำยุทธศาสตร์ไปปฏิบัติให้ได้ผลเป็นรูปธรรม
๒๕	ควรเพิ่มแผนด้านโครงสร้างพื้นฐานและการพัฒนาอุตสาหกรรมพื้นฐาน
	เป้าหมาย / ตัวชี้วัด
๒๖	ควรกำหนดเป้าหมายแต่ละยุทธศาสตร์ในแต่ละปีให้ชัดเจน
๒๗	ควรมีเป้าหมายยุทธศาสตร์ให้คนที่รักชาติ สามัคคี
๒๘	ควรเพิ่มความเสี่ยงทางการเมืองและแนวทางการจัดการ
๒๙	ควรมุ่งสู่สุขภาวะของสังคม
๓๐	ควรเพิ่มเรื่องการจัดการน้ำเสียและขยะ
๓๑	ควรกำหนดตัวชี้วัดให้ครบถ้วนตามวัตถุประสงค์และเชื่อมโยงกัน
๓๒	ตัวชี้วัด เป้าหมาย และวัตถุประสงค์ของแผนควรสะท้อนการพัฒนาเด็กและเยาวชนอย่างชัดเจน
๓๓	ตัวชี้วัดยังขาดมิติด้านการเมือง

ตารางที่ ๖ ร้อยละระดับความเห็นต่อยุทธศาสตร์การสร้างความเป็นธรรมในสังคม จำแนกตามภาค

ยุทธศาสตร์การพัฒนา	ภาค					รวม
	กลาง	ใต้	เหนือ	ต.อ.	กทม.	
เห็นด้วย	๘๗.๗๖	๘๒.๔๖	๖๔.๑๐	๕๗.๑๔	๖๔.๐๐	๗๒.๑๕
ไม่เห็นด้วย	๒.๐๔	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๔.๐๐	๑.๒๗
มีความเห็นเพิ่มเติม	๑๐.๒๐	๑๗.๕๔	๓๕.๙๐	๔๒.๘๖	๓๒.๐๐	๒๖.๕๘
รวม	๑๐๐.๐๐ (๔๙)	๑๐๐.๐๐ (๕๗)	๑๐๐.๐๐ (๓๙)	๑๐๐.๐๐ (๔๒)	๑๐๐.๐๐ (๕๐)	๑๐๐.๐๐ (๒๓๗)

ตารางที่ ๗ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับยุทธศาสตร์การสร้างความเป็นธรรมในสังคม

ที่	ข้อเสนอแนะ
	ประเด็นด้านยุทธศาสตร์ / แนวทาง
๑	สร้างความเป็นธรรมด้านสวัสดิการ/ ความไม่เป็นธรรมจากการเมือง/ การเข้าถึงและใช้ทรัพยากร/ ความเสมอภาคในการถือครองที่ดิน-ภาษีที่ดิน/ การจำหน่ายผลผลิตของเกษตรกร
๒	ลดช่องว่างของเมืองและชนบท
๓	สร้างโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการพัฒนา/ ความเท่าเทียมกัน/ ทุกคนได้รับการปฏิบัติอย่างยุติธรรม
๔	ความเป็นธรรมในสังคมควรแบ่งตามความเหมาะสมในแต่ละกลุ่มชน อาทิ กลุ่มราชการ กลุ่มเอกชน กลุ่มนักการเมือง กลุ่มนักธุรกิจ กลุ่มเยาวชน เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมเสมอภาคเป็นรูปธรรมอย่างยั่งยืน
๕	บูรณาการการเรียนการสอนเรื่อง”การสร้างความเป็นธรรมในสังคม”ในทุกระดับการศึกษา
๖	จัดระบบการศึกษาให้เหมาะสมกับความต้องการของท้องถิ่น เพื่อลดปัญหาการย้ายถิ่น ทั้งบ้านเกิด สร้างงานในชุมชน
๗	ควรให้ความสนใจผู้อ่อนแอโดยเฉพาะชนเผ่าหรือชาติพันธุ์ชนกลุ่มน้อยอย่างมีศักดิ์ศรี
๘	เจ้าหน้าที่ของรัฐต้องทำงานและมีจิตสำนึกที่ต้งมั่นในความเป็นธรรม
๙	สร้างจิตสำนึกให้ประชาชนทุกคนมีค่านิยมที่ถูกต้องเรื่องหน้าที่ความรับผิดชอบต่อสังคม การเคารพสิทธิผู้อื่น การทุจริตประพฤติมิชอบ
๑๐	ดำเนินการกำจัดคอร์รัปชันอย่างเคร่งครัด เป็นธรรม และมีแผนการดำเนินงานที่ชัดเจน จัดให้เป็นวาระแห่งชาติตลอดจนเสริมสร้างและสนับสนุนให้หน่วยงานอิสระทำหน้าที่โดยปราศจากการแทรกแซงทางการเมือง
๑๑	ความมั่นคงปลอดภัยในชีวิต และกระบวนการพึ่งพากระบวนการยุติธรรม
๑๒	การบังคับใช้กฎหมาย ไม่เลือกปฏิบัติ เพื่อนำไปสู่สังคมสันติและอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข เอื้ออาทร สร้างความหวังให้แก่ประชากร พลเมือง ที่มีคุณภาพ
๑๓	ประชาชนควรได้รับการดูแลสุขภาพตามหลักสิทธิมนุษยชน และประชาชนทุกคนมีสุขภาวะ/ คุณภาพชีวิตที่ดี

ที่	ข้อเสนอแนะ
	ควรเน้นที่กลุ่มเฉพาะมากขึ้น เช่น คนชราที่ยากจน ผู้พิการที่ยากจน เด็กที่ยากจน
๑๔	ให้ความสำคัญกับสิทธิการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในการบริหารจัดการท้องถิ่นและนโยบายสาธารณะตามรัฐธรรมนูญและการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี
๑๕	เพิ่มยุทธศาสตร์ย่อยเรื่อง การปรับปรุงสัมพันธเชิงอำนาจ
	เป้าหมาย/ ตัวชี้วัด
๑๖	สัดส่วนผู้หญิงที่ได้รับการแต่งตั้ง
๑๗	ปัญหายาเสพติด/ เอดส์/ หมอกควันไฟป่า/ ทั้งภูมิคุ้มกัน
๑๘	อธิบายความหมาย “ความคุ้มครองทางสังคม” ในตัวชี้วัดสัดส่วนประชากรที่เข้าถึงความคุ้มครองทางสังคม
๑๙	เพิ่มตัวชี้วัด “ผู้ด้อยโอกาส” ให้ครอบคลุมผู้ด้อยโอกาสทุกกลุ่ม ไม่เฉพาะแต่ผู้หญิง
๒๐	ตัวชี้วัดการยกระดับสำนึกความเป็นพลเมือง วัฒนธรรมประชาธิปไตย ควรเป็นระดับหรือสัดส่วนความรู้ ความเข้าใจในหน้าที่พลเมือง และความรู้ความเข้าใจในด้านประชาธิปไตยมากกว่าการเป็นสมาชิก คำถาม ทางการเมือง ซึ่งไม่ได้สื่อถึงความรู้ความเข้าใจ
๒๑	ตัวชี้วัดยกระดับความเข้มแข็งของชุมชน และลดปัญหา ทุจริต คอรัปชั่น ที่บอกว่าดัชนีภาพลักษณ์ การทุจริต ประพฤติมิชอบ สามารถวัดได้อย่างไร ควรเน้นการสร้างความเข้มแข็งของภาคประชาชนและการมีส่วนร่วม ในการตรวจสอบการดำเนินงานภาครัฐ และการใช้จ่ายงบประมาณ น่าจะชัดเจนกว่า
๒๒	ตัวชี้วัดในแต่ละยุทธศาสตร์ ควรสะท้อนทั้งภาพรวมและภาพเฉพาะกลุ่มให้ชัดเจน
	อื่นๆ
๒๓	การวิเคราะห์ควรครอบคลุมปัจจัยภายในภายนอกที่เป็นลักษณะทางด้านภูมิศาสตร์ด้วย
๒๔	ควรเน้นจุดเด่น และเพิ่มศักยภาพ ทรัพยากรของชาติละภูมิภาคให้ชัดเจน
๒๕	เขียนแนวทางการพัฒนาให้ประชาชนทั่วไปเข้าใจได้ง่ายและสามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้
๒๖	สศช. อยู่เหนือพรรคการเมืองจะได้ใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจได้อย่างอิสระ
๒๗	พัฒนาการตลาด ประเด็นราคา เพื่อป้องกันไม่ให้ผู้ผลิตตกเป็นเครื่องมือของพ่อค้าคนกลาง
๒๘	สร้างองค์ความรู้เรื่องแผนให้กับประชาชน
๒๙	ควรกำหนดความจำเป็นเร่งด่วนที่ต้องการทำในแต่ละปี จัดลำดับความสำคัญ กำหนดหน่วยงานรับผิดชอบ และตัวชี้วัดให้เป็นของหน่วยงานรับผิดชอบ
๓๐	ควรกำหนดรายได้เป็นตัวเลข งบประมาณในการสนับสนุน

ตารางที่ ๘ ร้อยละระดับความเห็นต่อยุทธศาสตร์การพัฒนาคณสู่งคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน จำแนกตามภาค

ยุทธศาสตร์การพัฒนา	ภาค					รวม
	กลาง	ใต้	เหนือ	ต.อ.	กทม.	
เห็นด้วย	๙๒.๐๐	๘๓.๙๓	๖๐.๐๐	๕๗.๑๔	๖๖.๐๐	๗๓.๑๑
ไม่เห็นด้วย	๐.๐๐	๐.๐๐	๒.๕๐	๐.๐๐	๖.๐๐	๑.๖๘
มีความเห็นเพิ่มเติม	๘.๐๐	๑๖.๐๗	๓๗.๕๐	๔๒.๘๖	๒๘.๐๐	๒๕.๒๑
รวม	๑๐๐.๐๐ (๕๐)	๑๐๐.๐๐ (๕๖)	๑๐๐.๐๐ (๔๐)	๑๐๐.๐๐ (๔๒)	๑๐๐.๐๐ (๕๐)	๑๐๐.๐๐ (๒๓๘)

ตารางที่ ๙ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับยุทธศาสตร์การพัฒนาคณสู่งคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน

ที่	ข้อเสนอแนะ
	ประเด็นด้านยุทธศาสตร์ / แนวทาง
๑	พัฒนาความเป็นอยู่บนพื้นฐานของแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ให้เรียนรู้จาก ปราชญ์ชาวบ้าน พร้อมทั้งสร้างและลงทะเบียนปราชญ์ชาวบ้านให้เป็นครูสอนชีวิต
๒	ปรับปรุงโครงสร้างระบบการศึกษา อาทิ เพิ่มขีดความสามารถของบุคลากรทางการศึกษา สนับสนุนงานวิจัยและพัฒนา เน้นผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ส่งเสริมการเรียนรู้นอกห้องเรียน ฝึกให้เด็กและเยาวชน คิดเป็นและการเสนอแนวคิดใหม่ๆ ที่อาจเป็นนวัตกรรมใหม่
๓	ส่งเสริมการศึกษานอกระบบ อย่างจริงจังเป็นรูปธรรมมากขึ้น
๔	สร้างอุทยานการเรียนรู้ที่สามารถเผยแพร่เป็นต้นแบบนำไปใช้ได้จริง เช่น การจัดตั้งห้องสมุดหรือมุมความรู้ทุกหมู่บ้าน/ชุมชน
๕	เพิ่มพูนการเรียนรู้วิชาชีพให้อย่างคลุมทุกหมู่บ้าน/ชุมชน ตลอดจนเพิ่มทักษะ/วิชาการใหม่ๆ ให้กับผู้ประกอบการอาชีพแต่ละสาขา
๖	จัดการศึกษาเน้นด้านอาชีพ ไม่ควรเน้นปรัชาญา
๗	เพิ่มทักษะด้านภาษาต่างประเทศให้สอดคล้องกับ ASEAN ๒๐๑๕
๘	นำเทคโนโลยีมาช่วยในการเรียนการสอน
๙	จัดให้การส่งเสริมการอ่านให้เป็นวาระของจังหวัด
๑๐	ส่งเสริมการศึกษาภาคเอกชนอย่างเต็มที่และให้สวัสดิการครูโรงเรียนเอกชนเทียบเท่าส่วนราชการ
๑๑	นโยบายเรียนฟรีอย่างเดียวยังไม่สามารถแก้ปัญหาในระยะยาวได้ ควรมีแผนจ่ายเงินให้แก่ครอบครัวที่ยากจนเพื่อให้ลูกหลานได้มีโอกาสเรียนอย่างแท้จริงไม่ต้องทำงานระหว่างเรียน เพื่อจุนเจือครอบครัว
๑๒	จัดการความรู้ที่เหมาะสมให้แก่เกษตรกรรายใหม่ เพื่อสร้างเกษตรกรรุ่นใหม่ที่สามารถแก้ปัญหาเดิมและองค์ความรู้ใหม่ในการแข่งขันกับตลาด
๑๓	ทำแนวนโยบาย เพื่อการพัฒนาคณสู่งคมแห่งการเรียนรู้ เช่น คนไทยแต่ละคนควรเรียนรู้การวางแผนชีวิตและกำหนดเป้าหมายชีวิตว่าต้องการอะไรและทำอย่างไรจึงจะบรรลุเป้าหมายของชีวิตได้ ต้องการทรัพยากรอะไร

ที่	ข้อเสนอแนะ
	การสนับสนุนด้านการศึกษาและอื่นๆ
๑๔	เสนอแนวทางการดูแลผู้สูงอายุที่เป็นรูปธรรมเชิงผลสัมฤทธิ์ ประสิทธิภาพ ประสิทธิผล ความรับผิดชอบต่อสังคมของธุรกิจ เพื่อส่งเสริมให้พวกเขามีคุณภาพชีวิตที่ดี
๑๕	เพิ่มรายละเอียดของยุทธศาสตร์เกี่ยวกับการจัดการที่เหมาะสม
๑๖	สร้างจิตสำนึกค่านิยมที่ดีต่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยสร้างช่องทางการเรียนรู้ที่หลากหลาย มีบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และคนมีความพร้อมทางกายภาพในการเรียนรู้
๑๗	ควรปลูกฝังให้คนมีจริยธรรมและสำนึกรับผิดชอบต่อตนเอง และสังคม
๑๘	สนับสนุนการเรียนรู้ชุมชนตนเอง ความภาคภูมิใจในเอกลักษณ์วัฒนธรรมของตนเอง ผลักดันให้เกิดการเรียนรู้กฎระเบียบของชุมชน โดยเฉพาะวินัยของประชาชน และภาคภูมิใจในเกียรติของประชาชนคนไทย
๑๙	แผนพัฒนาคนตามการเจริญวัย และด้านระบบคิด
๒๐	เพิ่มพัฒนาสมองเด็กในวัยเยาว์
๒๑	เพิ่มบทบาทองค์กรทางศาสนา
๒๒	ส่งเสริมให้มืองค์กรด้านบำเพ็ญประโยชน์มากขึ้น
๒๓	ควรมีการพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ทุกคนมีสุขภาวะที่ดี ตั้งแต่ เกิด แก่ เจ็บ ตาย
๒๔	เน้นเสริมสร้างสุขภาพของประชาชนด้านต่างๆ เช่น ออกกำลังกาย แต่ทั้งนี้ต้องมีมากขึ้นต่อสัดส่วนจำนวนประชากร และต้องสร้างฐานความรู้ให้เยาวชนมากขึ้น
๒๕	กำหนดแผนการดำเนินการให้ทุกหน่วยงานอย่างชัดเจน
	เป้าหมาย /ตัวชี้วัด
๒๖	เพิ่มวัตถุประสงค์ เป้าหมายตัวชี้วัดให้สอดคล้อง
๒๗	ส่งเสริมให้จัดการศึกษาที่หลากหลาย โดยกลุ่ม องค์กรเอกชน องค์กรชุมชน เด็กและเยาวชน เพื่อให้ประชาชนได้รับโอกาสในการเรียนรู้ในเรื่องที่ตนสนใจ โดยรัฐให้การสนับสนุน
๒๘	คุณลักษณะคนไทยที่พึงประสงค์ ควรเน้นด้านวินัย และสมรรถนะการทำงานและความสามารถในการเรียนรู้
๒๙	เนื่องจากเป็นแผนเพียง ๕ ปี ควรมุ่งเข้าไปที่ปีสุดท้ายว่าจะพัฒนาอย่างไร แคไหน เช่น ถ้าจะพัฒนาเขตการค้าเสรี และประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ภาษาที่จะใช้ต่อไปในอนาคตควรพัฒนาภาษาอังกฤษให้เป็นภาษาที่สองที่สามให้ชัดเจน
๓๐	เพิ่มตัวชี้วัดศักยภาพครู นโยบายการพัฒนาการศึกษาที่เน้นคุณภาพครูและนักเรียน การพัฒนาด้านภาษา เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
๓๑	ควรใช้อัตราการรู้หนังสือ มากกว่าจำนวนปีการศึกษา

ที่	ข้อเสนอแนะ
	อื่นๆ
๓๒	สร้างจิตสำนึกความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ รักถิ่น และรักษาสິงแวดล้อม ขนบธรรมเนียมอันดีงามของคนไทย อย่างต่อเนื่อง
๓๓	การวิเคราะห์ควรครอบคลุมปัจจัยภายในภายนอกที่เป็นลักษณะทางด้านภูมิศาสตร์
๓๔	เน้นจุดเด่น และเพิ่มศักยภาพ ทรัพยากรของชาติละภูมิภาคให้ชัดเจน
๓๕	เตรียมประชาชนในการรับมือกับภัยพิบัติที่มีความรุนแรง โรคระบาด วิกฤตกาลให้สามารถพึ่งพาตนเองและลด ความเสียหาย
๓๖	ภาครัฐควรส่งเสริมและให้ข้อมูลที่เป็นจริง ทุกวันนี้ข้อมูลต่างๆ แยกไม่ออกว่าเป็นจริงหรือไม่

ตารางที่ ๑๐ ร้อยละระดับความเห็นต่อยุทธศาสตร์สร้างความสมดุลและมั่นคงของอาหารและพลังงาน จำแนกตามภาค

ยุทธศาสตร์การพัฒนา	ภาค					รวม
	กลาง	ใต้	เหนือ	ต.อ.	กทม.	
เห็นด้วย	๙๐.๐๐	๗๘.๕๗	๘๐.๐๐	๕๘.๙๗	๖๔.๗๑	๗๕.๐๐
ไม่เห็นด้วย	๒.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๓.๙๒	๑.๒๗
มีความเห็นเพิ่มเติม	๘.๐๐	๒๑.๔๓	๒๐.๐๐	๔๑.๐๓	๓๑.๓๗	๒๓.๗๓
รวม	๑๐๐.๐๐ (๕๐)	๑๐๐.๐๐ (๕๖)	๑๐๐.๐๐ (๕๐)	๑๐๐.๐๐ (๓๙)	๑๐๐.๐๐ (๕๑)	๑๐๐.๐๐ (๒๓๖)

ตารางที่ ๑๑ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับยุทธศาสตร์สร้างความสมดุลและมั่นคงของอาหารและพลังงาน

ที่	ข้อเสนอแนะ
๑	ประเด็นด้านยุทธศาสตร์ / แนวทาง
๒	เพิ่มทักษะด้านภาษาต่างประเทศให้สอดคล้องกับ ASEAN ๒๐๑๕
๓	เน้นวงจรการผลิตของสินค้าเกษตรทุกประเภทในเชิงอุตสาหกรรม
๔	ควรเพิ่มรายละเอียดของยุทธศาสตร์เกี่ยวกับ “อาหารและพลังงานคุณภาพ”
๕	ควรจัดสวัสดิการสำหรับผู้ผลิตอาหารและผู้ได้รับผลกระทบจากการผลิตพลังงาน
๖	การปกป้องภาคเกษตรจากการครอบงำและครอบครองของทุนและนายทุนต่างชาติ
๗	ความมั่นคงอาหารควรประกอบด้วยปริมาณ คุณภาพ ความปลอดภัย
๘	ห้าม หรือ ลด การใช้สารพิษ/เคมีทั้งปวง และให้เน้นอาหารที่ปลอดสารพิษให้สอดคล้องกับองค์การอาหารและการเกษตรแห่งสหประชาชาติ (FAO)
๙	ควรมีการกำหนดราคากลางสินค้ามาตราที่เป็นความมั่นคงต่ออาหารทุกประเภทและทุกกลุ่ม
๑๐	แนวทางและ/หรือมาตรการส่งเสริมควรชัดเจนกว่านี้ เช่น ความรับผิดชอบต่อสังคมของธุรกิจ การร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชน
๑๑	ตั้งองค์กรมาดูแลพืชพลังงาน-อาหาร ให้ต่อเนื่อง ครบวงจร
๑๒	ควรพัฒนาเทคโนโลยีการผลิตโดยตนเอง
๑๓	เพิ่มประสิทธิภาพ/ ทักษะเกษตรกร ในการลดต้นทุนการผลิต โดยส่งเสริมการเรียนรู้จากการปฏิบัติและเน้นการเพิ่มผลผลิตต่อไร่มากกว่า เพิ่มพื้นที่การผลิต
๑๔	เน้นการผลิตอาหารปลอดสารพิษ เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม
๑๕	พืชตัดแปลงพันธุกรรมต้องให้เป็นทางเลือกของการเกษตร เรื่องการตัดต่อพันธุกรรมเป็นเรื่องสำคัญมาก ต้องศึกษาวิจัยอย่างจริงจัง แม้จะไม่ใช่แต่ก็อาจเป็นองค์ความรู้ในด้านการป้องกัน ต้องศึกษาหาความสมดุล

ที่	ข้อเสนอแนะ
๑๖	นอกจากการผลิตที่เป็นมิตรแล้วต้องสร้างตลาดสินค้าที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมให้ด้วย มีการผลิต - ตลาด - มีการส่งเสริมการบริโภคด้วย จึงจะทำให้เกิดการพัฒนายั่งยืน
๑๗	ควรสร้างศูนย์เรียนรู้แก่เกษตรกรให้กระจายทั่วประเทศ
๑๘	ส่งเสริมการใช้พลังงานทดแทนในชุมชน
๑๙	ควรมีกฎหมายคุ้มครองพื้นที่การเกษตรสำหรับคนไทยเท่านั้น
๒๐	ควรมุ่งสู่สุขภาพพอเพียง
๒๑	ไม่ควรใส่ประเด็นด้านการกำหนดโครงสร้างพลังงานทดแทนที่เหมาะสม เนื่องจากมีความสอดคล้องกับข้อ ๔.๑ และ ๔.๒ อยู่แล้ว
๒๒	จัดระบบเกษตรให้เหมาะสมกับสภาพอนาคต (กลุ่มเกษตร พื้นที่) และจัดเกณฑ์การใช้ที่ดินแบบ adaptive (zoning)
๒๓	ควรพิจารณาเรื่องความสมดุลระหว่างการผลิตอาหารและพลังงาน
๒๔	พืชเศรษฐกิจ เช่น ปาล์ม ต้องชัดเจนว่าเป็นน้ำมันประเภทอาหาร หรือน้ำมันเชื้อเพลิง
๒๕	ควรพิจารณาถึงผลกระทบจากการผลิตพลังงานชีวภาพและพลังงานชีวมวล รวมทั้งทรัพยากรของการผลิต เช่น แหล่งชีวภาพ และชีวมวล ของประเทศด้วย
๒๖	ควรมีแผนพลังงานที่ชัดเจน ว่าในอีก ๑๐- ๒๐ ปี ไทยจะใช้พลังงานเพื่อการอุตสาหกรรมและการพัฒนาประเทศจากแหล่งใด
๒๗	ดัชนีชี้วัดควรมีค่าเป้าหมายที่ชัดเจน และควรมีการสอบทานและบูรณาการการกำหนดค่าเป้าหมายกับกระทรวงพลังงานด้วย
๒๘	ควรมีตัวชี้วัดเรื่อง ความปลอดภัยของอาหาร
๒๙	ควรเพิ่มตัวชี้วัดที่เกี่ยวกับสัตว์ ทั้งสัตว์บก สัตว์น้ำ เพราะตัวชี้วัดเดิม" ผลผลิตต่อไร่ฯ" มีแต่พืชเท่านั้น
๓๐	ควรมีตัวชี้วัดในปัจจัยสำคัญด้านการเกษตรด้วย เช่น พื้นที่ทำเกษตรกรรม ปุ๋ย น้ำ
๓๑	ควรมีตัวชี้วัด ลดการใช้พลังงาน โดยใช้การขนส่งสาธารณะ ขนส่งมวลชน ให้เพิ่มมากขึ้น เพื่อลดการใช้น้ำมัน
๓๒	ควรมีตัวชี้วัดในด้านการพัฒนา สร้างมูลค่าเพิ่ม เพื่อเพิ่มมูลค่าให้แก่สินค้าเกษตร และแยกเป็นกลยุทธ์ที่ชัดเจน
๓๓	เน้นการสร้างกลไกให้ผู้ผลิตขนาดใหญ่ และรายย่อยได้รับผลการพัฒนาที่เหมาะสม และรักษาสภาพแวดล้อม
๓๔	ควรเพิ่มการปรับปรุงระบบชลประทาน ให้เป็นรูปธรรมมากกว่านี้
๓๕	ตัวชี้วัดเกษตรกรรุ่นใหม่ ข้อ ๔.๓.๓ และเป้าหมาย ๔.๒.๓ เกษตรกรรุ่นใหม่เข้าสู่การเกษตร ยังไม่มีตัวขับเคลื่อนที่ชัดเจน
๓๖	ปรับระบบบริหารจัดการภาครัฐ เพื่อเสริมสร้างความสมดุลด้านอาหารและบริการในห่วงโซ่อุปทาน
๓๗	เพิ่มเป้าหมายเกษตรอินทรีย์ และ มียุทธศาสตร์สนับสนุนมากขึ้น เช่น ภาษีสารเคมี เป็นต้น

ที่	ข้อเสนอแนะ
๓๘	ไม่เห็นความเชื่อมโยงของห่วงโซ่อุปทานด้านความมั่นคงปัจจัยการผลิตเกษตร จากที่ดิน น้ำ ปุ๋ยพันธุ์ การเพาะปลูก การเก็บเกี่ยว การค้า การเก็บรักษา หีบห่อผลิตภัณฑ์ การส่งมอบ (เก็บเงิน)

ตารางที่ ๑๒ ร้อยละระดับความเห็นต่อยุทธศาสตร์การสร้างเศรษฐกิจที่มีเสถียรภาพบนฐานความรู้ จำแนกตามภาค

ยุทธศาสตร์การพัฒนา	ภาค					รวม
	กลาง	ใต้	เหนือ	ต.อ.	กทม.	
เห็นด้วย	๙๐.๐๐	๘๓.๙๓	๘๔.๖๒	๗๒.๙๗	๖๖.๖๗	๗๙.๘๓
ไม่เห็นด้วย	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๒.๗๐	๓.๙๒	๑.๒๙
มีความเห็นเพิ่มเติม	๑๐.๐๐	๑๖.๐๗	๑๕.๓๘	๒๔.๓๒	๒๙.๔๑	๑๘.๘๘
รวม	๑๐๐.๐๐ (๕๐)	๑๐๐.๐๐ (๕๖)	๑๐๐.๐๐ (๓๙)	๑๐๐.๐๐ (๓๗)	๑๐๐.๐๐ (๕๑)	๑๐๐.๐๐ (๒๓๓)

ตารางที่ ๑๓ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับยุทธศาสตร์การสร้างเศรษฐกิจที่มีเสถียรภาพบนฐานความรู้

ที่	ข้อเสนอแนะ
	ประเด็นด้านยุทธศาสตร์ / แนวทาง
๑	มุ่งเน้นการจัดการ IP ทรัพย์สินทางปัญญา
๒	เพิ่มเติมบทบาทของทรัพย์สินทางปัญญาในการเป็นเครื่องมือในการแข่งขันทางธุรกิจสมัยใหม่ เป็นทั้งภูมิคุ้มกันและอาวุธทางการตลาดที่ทรงพลังให้มากขึ้น
๓	ควรผลักดันให้มีหลักสูตรเกี่ยวกับทรัพย์สินทางปัญญาในระบบการศึกษาของไทย
๔	ส่งเสริมสถาบันการศึกษา/ สถาบันการเงิน จัดอบรมเพิ่มศักยภาพนักธุรกิจ
๕	ส่งเสริมการฝึกอบรมภาษาต่างประเทศราคาถูก
๖	สนับสนุนการเรียนรู้ในชุมชนให้มากขึ้น
๗	เน้นความรู้ทางการปฏิบัติมากขึ้น
๘	ควรพัฒนาให้ประชากรทุกระดับ ทุกกลุ่มมีความรู้อย่างเพียงพอ หรือมีสุขภาวะทางปัญญา เพื่อให้เป็นทุนของชาติ อาทิ การให้ความรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การพัฒนาองค์ความรู้และศักยภาพด้านการตลาดให้กับเกษตรกรและองค์กรเกษตรกร การส่งเสริมความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยี นวัตกรรมใหม่ที่มีการเปลี่ยนแปลงและก้าวหน้าอยู่ตลอดเวลา
๙	ปฏิรูปกฎหมาย กฎ ระเบียบต่าง ๆ ที่มีหลายหน่วยงานรับผิดชอบอย่างจริงจังและเป็นรูปธรรม ให้สามารถคุ้มครองผู้บริโภคได้โดยตรง และมีความเหมาะสมต่อโลกาภิวัตน์
๑๐	ควรเพิ่มเติมแนวทางแก้ปัญหาเกี่ยวกับเกษตรกรไร้ที่ดิน เกษตรกรในเขตอนุรักษ์ เกษตรกรรายย่อย และเกษตรกรรุ่นใหม่ในอนาคต
๑๑	ควรระบุสาขาย่อยของสาขาอุตสาหกรรม เกษตรกรรม และภาคบริการที่จะต้องเน้นการพัฒนาให้ชัดเจน

ที่	ข้อเสนอแนะ
๑๒	ควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาภาคบริการให้มากขึ้น
๑๓	ควรพัฒนาภาคอุตสาหกรรมให้มีระดับการผลิตที่ดีขึ้นและผลิตสินค้าที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
๑๔	ควรให้ความสำคัญกับการสร้างคนไทยให้มีจริยธรรม มีจิตสำนึก คิดถึงผลประโยชน์ส่วนรวมของประเทศ
๑๕	ควรเน้นการพัฒนาคุณภาพครูมากกว่าปริมาณ และปรับระบบหลักสูตรให้มีคุณภาพ เพื่อสร้างนักเรียนที่มีปัญญา
๑๖	ควรแยกประเด็นเกี่ยวกับการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันอย่างเสรีออกจากประเด็นเกี่ยวกับความเป็นธรรม เพื่อให้มีความชัดเจนของแนวทางการดำเนินการ
๑๗	ควรมีแนวทางเตรียมพร้อมรับมือกับเขตการค้าเสรี
๑๘	ควรให้ความสำคัญกับเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ในการเป็นเครื่องมือพัฒนาเศรษฐกิจที่สำคัญ
๑๙	การสร้างเสริมเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ควรคำนึงถึงการอนุรักษ์และรักษาสิ่งแวดล้อมด้วย
๒๐	ควรมีแนวทางรับมือกับความอ่อนแอทางวิทยาศาสตร์/เทคโนโลยีที่ชัดเจน
	เป้าหมาย / ตัวชี้วัด
๒๑	รัฐบาลต้องทำตัวชี้วัดในการแถลงในการปฏิบัติและความก้าวหน้าต่อการปฏิบัติแผนฯ ๑๑
๒๒	ไม่ควรกำหนดอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจเป็นตัวชี้วัด เนื่องจากการพัฒนาเศรษฐกิจให้เจริญเติบโตตามตัวชี้วัดอาจเป็นการพัฒนาที่เกินศักยภาพที่แท้จริงของประเทศ และจะทำให้เกิดวิกฤตทางเศรษฐกิจ ตัวชี้วัดด้านเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ จึงควรเป็นตัวชี้วัดเกี่ยวกับเสถียรภาพด้านราคาและการว่างงาน
๒๓	ควรกำหนดตัวชี้วัดเกี่ยวกับการวิจัยและพัฒนาให้มีสัดส่วนเพิ่มมากขึ้น
๒๔	ตัวชี้วัดสำคัญที่ควรกำหนดให้มี คือ โครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
๒๕	ควรกำหนดตัวชี้วัดประเทศไทยมีความรู้หรือความสามารถในการสร้างองค์ความรู้ให้มีจุดเน้นที่ชัดเจน
๒๖	ควรกำหนดตัวชี้วัดการพัฒนาภาคอุตสาหกรรมและการบริการให้มีรายละเอียดการสร้างความเข้มแข็งของห่วงโซ่อุปทานที่ชัดเจน
	อื่นๆ
๒๗	กพ. ต้องนำไปเป็นข้อสอบการเลื่อนตำแหน่งของผู้บริหารของแต่ละแผนของงานว่าแผนฯ ๑๑ จะนำไปปฏิบัติอย่างไร
๒๘	ควรเพิ่มรายละเอียดยุทธศาสตร์การกระจายโครงสร้างทางเศรษฐกิจว่าภาคเหนือ แล ตะวันออกเฉียงเหนือ
๒๙	ควรจัดกลุ่มแนวทางการสร้างความมั่นคงด้านพลังงานที่มีลักษณะใกล้เคียงกันรวมไว้ด้วยกัน

ตารางที่ ๑๔ ร้อยละระดับความเห็นต่อยุทธศาสตร์การเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจและความมั่นคงในภูมิภาค จำแนกตามภาค

ยุทธศาสตร์การพัฒนา	ภาค					รวม
	กลาง	ใต้	เหนือ	ต.อ.	กทม.	
เห็นด้วย	๙๑.๘๔	๘๒.๑๔	๘๔.๖๒	๗๓.๖๘	๗๒.๕๕	๘๑.๑๒
ไม่เห็นด้วย	๔.๐๘	๑.๗๙	๐.๐๐	๒.๖๓	๑.๙๖	๒.๑๕
มีความเห็นเพิ่มเติม	๔.๐๘	๑๖.๐๗	๑๕.๓๘	๒๓.๖๘	๒๕.๔๙	๑๖.๗๔
รวม	๑๐๐.๐๐ (๔๙)	๑๐๐.๐๐ (๕๖)	๑๐๐.๐๐ (๓๙)	๑๐๐.๐๐ (๓๘)	๑๐๐.๐๐ (๕๑)	๑๐๐.๐๐ (๒๓๓)

ตารางที่ ๑๕ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับยุทธศาสตร์การเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจและความมั่นคงในภูมิภาค

ที่	ข้อเสนอแนะ
	ประเด็นด้านยุทธศาสตร์ / แนวทาง
๑	มุ่งเสริมธุรกิจไทยสู่ ASEAN ๒๐๑๕
๒	ควรมีแนวทางสร้างความเข้มแข็งของธุรกิจไทย โดยเฉพาะรายย่อยให้สามารถแข่งขันได้
๓	ควรเพิ่มกรณีพลังงานเข้ามาในยุทธศาสตร์ของจังหวัด/ กลุ่มจังหวัด
๔	ควรเน้นการพัฒนาตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงสู่ “ความอยู่เย็นเป็นสุข” ในภาคเหนือ
๕	ควรสร้างความรู้กับคนในชาติเกี่ยวกับการเข้าสู่ “ประชาคมอาเซียน”
๖	ส่งเสริมให้เกิดโรงงานอุตสาหกรรมด้านชายแดนให้มากขึ้นทั่วทุกภาค
๗	สร้างความเป็นธรรมในการพัฒนาภูมิภาคให้สอดคล้องกับรายได้ที่จัดเก็บจากภูมิภาค
๘	ควรใช้ประโยชน์จากโครงสร้างพื้นฐาน เช่น สนามบิน ท่าเทียบเรือ ศูนย์บริการที่รัฐสร้างขึ้นให้คุ้มค่า
๙	พัฒนาคุณภาพแรงงานให้เหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจชายแดน
๑๐	ควรสร้างจิตวิญญาณในการอยู่ร่วมกับเพื่อนบ้านอย่างสันติสุข
๑๑	ควรเพิ่มเติมแนวทางการพัฒนาองค์กรวิชาชีพ เพื่อเตรียมรับมือกับการเปิดการค้าเสรี เตรียมความพร้อมภาคเกษตรในการรับมือกับองค์การการค้าโลก และคุ้มครองผู้บริโภคจากสินค้าที่มีการดัดแปลงพันธุกรรม
๑๒	ควรมีแนวทางเร่งรัดการพัฒนาศักยภาพของคนไทยให้แข่งขันได้ โดยเฉพาะทักษะทางภาษา ทั้งภาษาอังกฤษและภาษาของประเทศสมาชิกอาเซียน
๑๓	ควรสร้างเครือข่ายด้านความมั่นคง ความปลอดภัย และการเจริญเติบโตในระดับภูมิภาค เพื่อให้เป้าหมายด้านต่างๆ ของภูมิภาคประสบความสำเร็จ
๑๔	ควรมีแนวทางสร้างร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน

ที่	ข้อเสนอแนะ
๑๕	ประเด็นเรื่องห่วงโซ่อุปทาน ควรระบุสินค้าและอุตสาหกรรมเป้าหมายให้ชัดเจน เพื่อให้ถ่ายทอดการนำไปปฏิบัติ
๑๖	แนวทางการส่งเสริมการค้าชายแดน ควรมีความสัมพันธ์กับเรื่องความมั่นคงด้วย
๑๗	ควรระบุลำดับความสำคัญและความเชื่อมโยงของเรื่องที่ต้องดำเนินการให้ชัดเจน
๑๘	ควรมีการวางแผนการใช้ประโยชน์ที่ดิน การทำเขตอุตสาหกรรม ชุมชน การเกษตร การพาณิชย์ที่ชัดเจน และปฏิบัติให้เกิดผลจริง
๑๙	ควรเน้นความรับผิดชอบต่อสังคมของธุรกิจของผู้ประกอบการที่ตรงตามความต้องการของชุมชน
๒๐	ควรส่งเสริมการนำหลักการจัดการบริหาร ตั้งแต่ต้นทาง กลางทาง และปลายทางมาใช้ในทุกภาคส่วน
๒๑	ควรเพิ่มเติมประเด็นด้านสิ่งแวดล้อมด้วย
๒๒	ควรมีการรักษาวินัยวัฒนธรรมแบบเอเชีย ความเป็นญาติพี่น้อง และช่วยเหลือเกื้อกูลเห็นอกเห็นใจ มากกว่าการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันและผลประโยชน์แบบตะวันตก
๒๓	ควรเน้นการเตรียมความพร้อมทุกภาคส่วน ทั้งด้านข้อมูล ความรู้ความเข้าใจของประชาชน การปรับเปลี่ยนกฎระเบียบให้คล่องตัว และการสร้างเครือข่าย เพื่อสร้างการเปลี่ยนแปลงในทางที่เกิดประโยชน์ต่อประเทศ
	เป้าหมาย / ตัวชี้วัด
๒๔	เป้าหมายเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและภาวะโลกร้อน ควรเปิดโอกาสให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมในการพิจารณาให้ความเห็นด้วย อาทิ กระทรวงพลังงาน
๒๕	ตัวชี้วัดปริมาณการปล่อย CO ₂ ควรกำหนดค่าเป้าหมายจากภาคการผลิตพลังงานทั้งหมด ไม่ควรพิจารณาเฉพาะภาคการผลิตไฟฟ้าเพียงอย่างเดียว
๒๖	ควรแสดงความสัมพันธ์ระหว่างเป้าหมายการสร้างความมั่นคงและการเป็นศูนย์กลางธุรกิจกับตัวชี้วัดให้ชัดเจน เนื่องจาก ตัวชี้วัดความสามารถในการอำนวยความสะดวกทางการค้าค่อนข้างกว้าง
๒๗	เป้าหมายการเป็นศูนย์กลางทางธุรกิจอาจบรรลุได้ยาก เนื่องจากประเทศอื่น ๆ ในภูมิภาคก็ต้องการเป็นศูนย์กลางทางธุรกิจเช่นกัน
๒๘	ควรเพิ่มเติมเป้าหมายการพัฒนาเป็นผู้นำด้านแหล่งอาหารของโลก

ตารางที่ ๑๖ ร้อยละระดับความเห็นต่อยุทธศาสตร์การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน
จำแนกตามภาค

ยุทธศาสตร์การพัฒนา	ภาค					รวม
	กลาง	ใต้	เหนือ	ต.อ.	กทม.	
เห็นด้วย	๙๖.๐๐	๗๘.๕๗	๘๒.๕๐	๖๔.๑๐	๖๔.๑๕	๗๗.๓๑
ไม่เห็นด้วย	๐.๐๐	๑.๗๙	๐.๐๐	๒.๕๖	๑.๘๙	๑.๒๖
มีความเห็นเพิ่มเติม	๔.๐๐	๑๙.๖๔	๑๗.๕๐	๓๓.๓๓	๓๓.๙๖	๒๑.๔๓
รวม	๑๐๐.๐๐ (๕๐)	๑๐๐.๐๐ (๕๖)	๑๐๐.๐๐ (๔๐)	๑๐๐.๐๐ (๓๙)	๑๐๐.๐๐ (๕๓)	๑๐๐.๐๐ (๒๓๘)

ตารางที่ ๑๗ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับยุทธศาสตร์การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

ที่	ข้อเสนอแนะ
	ประเด็นด้านยุทธศาสตร์ / แนวทาง
๑	พัฒนาคุณภาพแรงงานให้เหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจชายแดน
๒	จัดทำแก้มลิงกระจายในทุกลุ่มน้ำ
๓	ควรผลักดันให้มีคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมท้องถิ่น หมู่บ้าน เพื่อช่วยดูแลสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรในพื้นที่
๔	ควรมีมาตรการการบังคับกฎหมายควบคู่กับแนวทางการพัฒนา
๕	ควรกำหนดกลยุทธ์ และแนวทางการพัฒนาสังคมคาร์บอนต่ำอย่างชัดเจน
๖	ควรเน้นการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๗	ให้ข้อมูลการสร้างทัศนคติที่ถูกต้องแก่ชุมชนในการสร้างสมดุล เกษตร/อุตสาหกรรม/สิ่งแวดล้อม อาจใช้ช่องทางการสื่อสารให้เกิดจิตสำนึกสาธารณะ
๘	สร้างจิตสำนึกในการรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตั้งแต่วัยเยาว์
๙	จัดเกณฑ์การใช้พื้นที่ให้เหมาะสม และหาสมดุลการใช้กับการจัดหาในระดับต่าง ๆ การพัฒนาแหล่งทรัพยากรอย่างมีส่วนร่วม (ชุมชน/อปท.)
๑๐	จัดสรร/ปรับเรื่องการบริหารน้ำ / ที่ดิน ให้เกิดความเป็นธรรม โดยเฉพาะผู้ด้อยโอกาสในสังคม
๑๑	ควรมีค่าตอบแทนเป็นงบประมาณบริการสาธารณะและสวัสดิการสังคมที่เป็นเอกลักษณ์
๑๒	ควรอนุรักษ์และใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์ต่อชุมชนอย่างคุ้มค่าและทุกคนในชาติควรมีส่วนอย่างทั่วถึง
๑๓	การปฏิบัติต้องครอบคลุมดิน น้ำ ป่า อากาศ แร่ธาตุ
๑๔	หน่วยงานภาครัฐควรมีการบูรณาการร่วมกัน
๑๕	ควรจมองในระดับภูมิภาคด้วย ร่วมกับประเทศเพื่อนบ้าน

ที่	ข้อเสนอแนะ
๑๖	ภาคใต้ควรให้ความสำคัญกับสิ่งแวดล้อมทางทะเล
๑๗	กำหนดขอบเขตการจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบเพื่อไม่ให้กระทบต่อความเป็นอยู่ของภาคเกษตรและประชาชน
๑๘	ควบคุมการให้สัมปทานป่าธรรมชาติ
๑๙	จัดระบบการจัดการ เพิ่มฐานของทรัพยากรธรรมชาติให้ทั่วถึง
๒๐	เน้นการลดละและเลิกการใช้สารเคมี ทั้งยาปราบศัตรูพืช และปุ๋ยเคมี
๒๑	บรรจุความตระหนักถึงผลกระทบของการจัดการสิ่งแวดล้อม ที่ต้องคำนึงถึงสุขภาพ หรือสุขภาวะด้วย
๒๒	การสร้างป่าชุมชน จัดตั้งกลุ่มอนุรักษ์พื้นฟูธรรมชาติ
๒๓	ควรก้าวสู่สุขภาวะยิ่งขึ้น
๒๔	ควรเพิ่มแนวทางการจัดการน้ำเสียและขยะ
๒๕	ควรมีการเปิดเผยข้อมูลที่ดินแก่สาธารณะชนว่าใครเป็นเจ้าของ เพื่อให้มีความโปร่งใสและสามารถตรวจสอบได้
๒๖	ควรคำนึงถึงการจัดการด้านการทุจริตคอร์รัปชันของเจ้าหน้าที่รัฐต่อการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติให้เสื่อมโทรมหรือหาผลประโยชน์ เช่น การออกโฉนดในพื้นที่ที่ไม่ถูกต้องเหมาะสม
๒๗	ความเชื่อมโยงในบริบทของการสร้างความมั่นคงในอาชีพและรายได้เกษตรกร ควรมีแนวทางเป็นโครงการให้เห็นได้ รวมทั้ง ด้านการศึกษาที่จะรองรับตามระยะเวลาของแผนฯ ๑๑ และควรแยกการสนับสนุนยุทธศาสตร์ในเขตชลประทานเป็นเป้าหมาย
๒๘	ควรเพิ่มมาตรการทางภาษีให้ธุรกิจที่เป็นพิษภัยสิ่งแวดล้อม สร้างแรงจูงใจให้มีความรับผิดชอบต่อสังคม และการติดตามและประเมินผล
๒๙	ตัวชี้วัดที่กำหนด เช่น คุณภาพอากาศในเขตเมืองและเขตอุตสาหกรรม ปัญหา คือ จะกำหนดขอบเขตกันอย่างไร
๓๐	ให้เน้นที่การจัดการมลพิษอื่นๆ ทั้งน้ำ ดิน อากาศ การใช้ทรัพยากรแร่เพิ่มเติม และสอดคล้องกับยุทธศาสตร์อื่นๆ เห็นควรให้มีการแก้ไขปัญหามลพิษสิ่งแวดล้อมที่ยังเป็นปัญหาของสังคมไทย
๓๑	ควรมีประเด็นเพิ่มเติมเรื่องการสร้างความเชื่อมั่นแก่ประชาชนในการทำงานของภาครัฐ และภาคเอกชน มีความรับผิดชอบร่วมกันทั้งภาคการผลิตและภาคบริโภค ในการดูแลจัดการสิ่งแวดล้อม การรายงานสาธารณะ มีความโปร่งใสในการแก้ไขปัญหา เช่น การแจ้งเตือนภัยเมื่อเกิดเหตุอุบัติภัยสารเคมี มลพิษอย่างต่อเนื่องจากผู้ประกอบการให้ประชาชนที่ได้รับผลกระทบ การมุ่งเน้นการปรับตัวกิจกรรม สร้างจิตสำนึก ในการรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม ตั้งแต่วัยเด็กถึงผู้ใหญ่อย่างต่อเนื่อง หลายรูปแบบ เช่น การศึกษาในโรงเรียน มหาวิทยาลัย
	เป้าหมาย / ตัวชี้วัด
๓๒	ดัชนีตัวชี้วัดให้ระบุบนพื้นฐานที่ทำได้
๓๓	เน้นการปลูกสร้างป่าเพิ่มขึ้นทุกๆร้อยละ ๐.๕ ต่อปี

ที่	ข้อเสนอแนะ
๓๔	ตัวชี้วัดของการเป็นสังคมคาร์บอนต่ำไม่สามารถตอบโจทย์ได้ว่าสังคมทั้งหมดมีส่วนร่วมในการช่วยกันลดก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ ควรเพิ่มตัวชี้วัดปริมาณก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ /คน เพื่อให้เห็นว่าทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการเป็นเมืองคาร์บอนต่ำ
๓๕	ควรเพิ่มตัวชี้วัดให้ชุมชนมีการจัดทำฐานข้อมูลทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อการพัฒนาชุมชนของตนเองอย่างยั่งยืน
๓๖	จัดทำตัวชี้วัด เรื่องน้ำเสียและขยะด้วย
๓๗	ตัวชี้วัดควรกำหนดเรื่องขยะอิเล็กทรอนิกส์ด้วย
๓๘	เป้าหมาย กับตัวชี้วัดไม่สอดคล้องกัน และในบางกรณีตัวชี้วัดไม่สะท้อนเป้าหมาย
๓๙	เป้าหมายเขียนไว้เป็นภาพรวม แต่ตัวชี้วัดมีไม่ครบทุกเรื่องที่เป้าหมายเขียนไว้

ตารางที่ ๑๘ ร้อยละระดับความเห็นต่อแนวทางการขับเคลื่อนและบทบาทภาคีการพัฒนาในการผลักดันแผนพัฒนาฉบับที่ ๑๑ สู่การปฏิบัติ จำแนกตามภาค

ยุทธศาสตร์การพัฒนา	ภาค					รวม
	กลาง	ใต้	เหนือ	ต.อ.	กทม.	
เห็นด้วย	๘๙.๕๘	๘๐.๓๖	๖๙.๒๓	๖๖.๖๗	๖๔.๗๑	๗๔.๖๘
ไม่เห็นด้วย	๒.๐๘	๐.๐๐	๐.๐๐	๒.๕๖	๑.๙๖	๑.๒๙
มีความเห็นเพิ่มเติม	๘.๓๓	๑๙.๖๔	๓๐.๗๗	๓๐.๗๗	๓๓.๓๓	๒๔.๐๓
รวม	๑๐๐.๐๐ (๔๘)	๑๐๐.๐๐ (๕๖)	๑๐๐.๐๐ (๓๙)	๑๐๐.๐๐ (๓๙)	๑๐๐.๐๐ (๕๑)	๑๐๐.๐๐ (๒๓๓)

ตารางที่ ๑๙ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการขับเคลื่อนและบทบาทภาคีการพัฒนาในการผลักดันแผนพัฒนาฉบับที่ ๑๑ สู่การปฏิบัติ

ที่	ข้อเสนอแนะ
	ประเด็นด้านยุทธศาสตร์ / แนวทาง
๑	เพิ่มบทบาทและหน้าที่ให้ท้องถิ่น (อปท.) ให้มีความร่วมมือสนับสนุนและส่งเสริมตามแนวทางการพัฒนาของแผนฯ ๑๑ ให้มากขึ้น และให้บรรจุไว้ในแผนพัฒนาของท้องถิ่นด้วย
๒	ควรให้อยู่ที่หน่วยงานท้องถิ่นที่มีความเข้าใจในศักยภาพและข้อจำกัดของตนโดยมีส่วนกลางเป็นพี่เลี้ยง
๓	ควรแก้ไขกฎหมายกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นมีการปกครองตนเองตามลักษณะเฉพาะมากขึ้น
๔	ควรมีการใช้ระบบการวิจัยการพัฒนาท้องถิ่นชุมชนมาใช้ประโยชน์มากขึ้น
๕	ในระดับชุมชนต้องมีการขับเคลื่อนโดยทุกภาคี และมีการบูรณาการร่วมกันในทิศทางที่แผนได้กำหนดไว้
๖	ควรวางแผนให้เป็นรูปธรรม สร้างโอกาสให้ท้องถิ่น ชุมชนมีส่วนร่วมเสนอข้อคิดเห็นการปฏิบัติและ นำไปปฏิบัติได้จริงมากขึ้น
๗	ให้ทุกภาคส่วนเรียนรู้แผนที่ตกผลึกแล้วทุกระดับทั้งส่วนราชการและชุมชน / มีการประสานงานกันระหว่างหน่วยงานมากขึ้น
๘	ควรจัดทำแผนงานหลัก หรือแผนกลยุทธ์ระยะ ๔-๕ ปี อย่างเป็นรูปธรรม
๙	รัฐบาลต้องจัดทำงบประมาณเฉพาะของการพัฒนา ให้มากขึ้น
๑๐	รัฐบาลจะต้องขับเคลื่อนทิศทางต่างๆ ตามแผนพัฒนา มิใช่ตามนโยบายของพรรคการเมืองที่เข้ามาบริการประเทศทั้งหมด
๑๑	ควรมอบหน่วยงานรับผิดชอบปฏิบัติตั้งแต่เริ่มต้นต่อยอดครอบคลุมไปจนจบโครงการ
๑๒	การจัดทำแผนของจังหวัด / กลุ่มจังหวัดควรให้เจ้าหน้าที่ของสภาพัฒนาฯ เข้าร่วมจัดทำ
๑๓	สศช.ควรเปิดเวทีสัญจรแต่ละภาคทั่วประเทศ เพื่อให้ภาคการเกษตรและภาคประชาชน ได้เข้าใจบทบาทหน้าที่

ที่	ข้อเสนอแนะ
	ตรงกันร่วมกันขับเคลื่อนให้แผนฯ ๑๑ ให้เกิดผลเป็นรูปธรรมตรงวัตถุประสงค์ และเป้าหมายมากที่สุด
๑๔	ควรมีการติดตามประเมินผลแผนฯ ๑๑ และนำเสนอให้สาธารณะชนเป็นระยะๆ
๑๕	ควรมีการถ่ายทอดแผนไปสู่ชุมชนท้องถิ่นอย่างแท้จริง
๑๖	ควรเขียนแผนโดยใช้ภาษาง่ายๆ เพื่อใช้ในการทำงานในชีวิตประจำวันได้
๑๗	ควรให้แต่ละกระทรวง ทบวง กรมแปลงแผนของตนไปสู่การปฏิบัติเอง
๑๘	สศช. ต้องส่งเจ้าหน้าที่ไปให้ความรู้ในการแปลงแผนไปสู่การปฏิบัติในทุกหน่วยงานและทุกระดับจนถึงระดับชุมชน ท้องถิ่น
๑๙	การขับเคลื่อนแผนไปสู่การปฏิบัติยังไม่ประสบความสำเร็จเพราะขาดการบริหารจัดการที่ดี
๒๐	ผู้นำ ผู้ใหญ่ และผู้สูงอายุควรสร้างจิตสำนึกที่ถูกต้องในการขับเคลื่อนแผนไปสู่การปฏิบัติ
๒๑	รัฐบาลโดยเฉพาะนักการเมืองต้องเป็นผู้นำแผนไปสู่การปฏิบัติ
๒๒	การขับเคลื่อนแผนดำเนินการโดยระบบงบประมาณภาครัฐ ภาคเอกชน และผ่านท้องถิ่นและชุมชน
๒๓	ควรต้องสร้างความรู้ ความเข้าใจให้ประชาชนรู้แผนฯ มากที่สุดและในทิศทางเดียวกัน
๒๔	การขับเคลื่อนแผนต้องลงไปในทุกภาคส่วน ทุกคนในประเทศ โดยเฉพาะเยาวชน
๒๕	ควรให้นักการเมืองมีส่วนร่วมในการร่างแผนตั้งแต่เริ่มต้น
๒๖	ควรสร้างศูนย์เครือข่ายขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ตามแผนในแต่ละภูมิภาค
	เป้าหมาย / ตัวชี้วัด
๒๗	ควรกำหนดดัชนีชี้วัดร่วมเพื่อบูรณาการการขับเคลื่อนแผนไปสู่การปฏิบัติ